

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kostnader i samband med Svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet* för budgetåret 1954/55 beräkna ett reservationsanslag av 20 000 000 kronor.

[117] 30. Statlig lagerhållning: Omkostnader för statlig inköps- och försäljningsverksamhet.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	7 000 000	6 801 746
1953/54 (statsliggaren s. 817)	5 000 000	
1954/55 (förslag; beräknat belopp)....	3 000 000	

Statens jordbruksnämnd (skr. 25/8 1953) anför, att kostnaderna för smör-lagring, vilka för innevarande budgetår beräknats till 6 000 000 kronor, enligt 1953 års jordbruksuppgörelse icke skall bestridas ur förevarande anslag. Enligt 1947 års riktlinjer för jordbrukspolitiken skall på längre sikt ej heller något statligt stöd lämnas åt lagringen av köttvaror. Nämnden upptog mot denna bakgrund vid sina förhandlingar våren 1953 med jordbrukets förhandlingsdelegation frågan om att under regleringsåret 1953/54 slopa lagringsstödet för kött och fläsk. Från delegationens sida ställde man sig i princip välvillig till en sådan tanke, men man ansåg sig icke då beredd att låta jordbrukets organisationer själva helt taga ansvaret för sådan lagring. Med hänsyn till det anförda anser sig nämnden på detta stadium icke böra räkna med något anslagsbehov under budgetåret 1954/55 för lagring av smör och icke heller för lagring av köttvaror i vidare mån än som hänför sig till en i början av budgetåret erforderlig avveckling av lagringen. Kostnaderna för denna avveckling uppskattas av nämnden till cirka 1 000 000 kronor. För beredskapslagring av socker räknar nämnden med oförändrade kostnader, eller i runt tal 2 000 000 kronor. Nämnden föreslår under hänvisning till det anförda, att i avvaktan på resultatet av ytterligare överväganden och överläggningar rörande bland annat frågan om den fortsatta lagringen av köttvaror till statlig lagerhållning för budgetåret 1954/55 preliminärt skall beräknas ett belopp av tillhoppa 3 000 000 kronor.

Departementschefen.

Med hänsyn till vad jordbruksnämnden anfört synes med anvisande av medel för ifrågavarande ändamål böra anstå, till dess slutlig ståndpunkt tagits till frågan om jordbruksregleringen för nästa regleringsår. Anslaget torde därför böra upptagas med allenast beräknat belopp i riksstatsförslaget för budgetåret 1954/55. I enlighet med nämndens medelsuppskattning synes anslaget därvid böra uppföras med 3 000 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statlig lagerhållning: Omkostnader för statlig inköps- och försäljningsverksamhet* för budgetåret 1954/55 beräkna ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor.

[118] **31. Jordbrukets kreditkassor: Förvaltningsbidrag till jordbrukskasserörelsen.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	40 000	62 830
1953/54 (statsliggaren s. 818)	28 000	
1954/55 (förslag)	16 000	

Styrelsen för Svenska jordbrukskreditkassan (skr. 27/8 1953) hemställer om ett till 16 000 kronor sänkt anslag.

Med biträdande av detta äskande hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Jordbrukets kreditkassor: Förvaltningsbidrag till jordbrukskasserörelsen* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 16 000 kronor.

[119] **32. Ersättning till Sveriges allmänna hypoteksbank för förvaltningen av statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m.**

	Anslag
1952/53	25 000
1953/54 (statsliggaren s. 818)	22 000
1954/55 (förslag)	21 000

Sveriges allmänna hypoteksbank (skr. 28/8 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med ett till 21 000 kronor nedsatt belopp.

Mot förevarande anslagsäskande, vilket innebär en minskning av anslaget med 1 000 kronor i förhållande till innevarande budgetår, har jag intet att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till Sveriges allmänna hypoteksbank för förvaltningen av statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 21 000 kronor.

[120] **33. Statens maskin- och redskapsprovningsanstalter: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	215 000	238 959
1953/54 (statsliggaren s. 818)	256 900	
1954/55 (förslag)	286 500	

Y r k a n d e n. Styrelsen för statens maskin- och redskapsprovningsanstalter (skr. 30/7 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med ett avrundat belopp av 45 000 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning
1. Ny provningsavdelning i Norrland:	
a) Arvode till ledamöter i provningsnämnd	1 800
b) 1 överassistent i Ce 31	21 500
c) Arvode till 1 montör	8 800
d) Skrivhjälp	3 600
2. Tjänsteförändringar:	
a) Föreståndare i Cp 15 i st. för Ce 37	4 164
b) 1 assistent vid Alnarpsavdelningen i Cg 20 i st. för Cg 16	1 716
3. Löneklassförändringar m. m.	3 300
	44 880

M o t i v. 1. Beträffande motiveringen för förslaget om en norrlands-filial vid Röbbäcksdalen hänvisas till IX ht 1950 s. 180 under 1.

2 a. Detta förslag framfördes jämväl i styrelsens anslagsäskanden för innevarande budgetår (se IX ht 1953 s. 203 under 2 a).

2 b. Till motivering för detta yrkande, vilket framställt tidigare, anför styrelsen, att vissa av de på tjänstens innehavare ankommande arbetsuppgifterna egentligen motiverar krav på avlagd högskoleexamen. Uppställandet av ett sådant krav förutsätter emellertid tjänstens uppflyttning till lägst 27 lönegraden. Nuvarande innehavaren av tjänsten har avlagt lantmästar-examen. Styrelsen framhåller, att en placering i 16 lönegraden icke ger rättvisa åt en person med denna kompetens.

3. Ökningen under denna punkt är av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e. Lantbruksstyrelsen tillstyrker anstaltsstyrelsens framställning.

Departementschefen.

I samband med behandlingen av frågan om utbyggnaden av ett försöks- och forskningsinstitut på jordbrukets område vid Röbbäcksdalen i Västerbottens län har statsmakterna i princip uttalat sig för att dit även skall förläggas, bland annat, en filial till statens maskin- och redskapsprovningsanstalter (Prop. 1952: 77, JoU 1952: 47, Rskr. 1952: 403). Med hänsyn till att forskningsinstitutet ansetts böra igångsättas etappvis, har det dock hittills ansetts böra anstå med att inrätta denna filial. Enligt min mening torde det nu icke längre vara anledning att skjuta denna fråga på framtiden. Jag är sålunda beredd att tillstyrka, att maskinprovningarna från och med nästa budgetår skall utökas med en särskild provningsavdelning i Norrland, förlagd till Röbbäcksdalen. Då enligt vad jag inhämtat möjligheter föreligger att tills vidare inhysa den nya avdelningen i förhyrda lokaler, be-

höver emellertid någon särskild byggnad för densamma icke för närvarande uppföras.

Mot anstaltsstyrelsens förslag att en provningsnämnd skall knytas till avdelningen har jag intet att erinra. Till arvoden åt ledamöterna i nämnden bör, såsom styrelsen anfört, beräknas 1 800 kronor. Däremot har jag i fråga om personaluppsättningen vid avdelningen på ett par punkter annan mening än styrelsen. Jag anser sålunda, att den föreslagna överassistenttjänsten icke bör placeras högre än i 29 lönegraden. Den bör därjämte upptagas på extra stat. För avlöning åt ifrågavarande tjänsteman bör beräknas 19 700 kronor. Vidare torde enligt min uppfattning någon montörstjänst åtminstone tills vidare icke behövas. För skrivhjälp bör emellertid upptagas det äskade beloppet av 3 600 kronor. De sammanlagda kostnaderna under förevarande anslag för den nya avdelningen skulle följaktligen uppgå till $(1\,800 + 19\,700 + 3\,600 =)$ 25 100 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera meddela de närmare föreskrifter, som må finnas erforderliga i samband med tillkomsten av ifrågavarande avdelning.

Vad härefter angår den ifrågasatta uppflyttningen i lönegrad av förståndartjänsten samt en assistenttjänst vid filialen i Alnarp, torde detta förslag i anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor endast böra bifallas såtillvida, att sistnämnda tjänst bör placeras i lönegrad Cg 19. Detta medför en kostnadsökning å 1 200 kronor. Slutligen bör i enlighet med styrelsens förslag för löneklassförändringar upptagas 3 300 kronor.

Vid bifall till vad jag nu förordat, behöver förevarande anslag höjas med sammanlagt 29 600 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Ersättningar till sakkunniga, tillfälliga biträden m. fl. 19 800 (+ 1 800) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 177 200 (+ 19 400) kronor;

rörligt tillägg 89 500 (+ 8 400) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(19\,800 + 177\,200 + 89\,500 =)$ 286 500 (+ 29 600) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att från och med budgetåret 1954/55 skall vid Röbäcksdalen i Västerbottens län inrättas en filial till statens maskin- och redskapsprovningsanstalter;

b) fastställa följande avlöningsstat för anstalterna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Ersättningar till sakkunniga, tillfälliga biträden m. fl., <i>förslagsvis</i>	19 800
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>för-</i> <i>slagsvis</i>	177 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	89 500
Summa kronor 286 500;	

c) till *Statens maskin- och redskapsprovningsanstalter*:
Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag
av 286 500 kronor.

[121] 34. Statens maskin- och redskapsprovningsanstalter: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	62 400	62 900
1953/54 (statsliggaren s. 819)	60 400	
1954/55 (förslag)	75 000	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för statens maskin- och redskapsprovningsan-*
stalter (skr. 30/7 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 27 000
kronor enligt följande beräkning.

	Ökning	Minskn.
1. Reseersättningar	12 000	
2. <i>Expenser</i>		
a) Bränsle, lyse och vatten	4 000	
b) Övriga <i>expenser</i>	3 000	
3. Publikationstryck	15 000	
4. Instrument, övriga inventarier och förbrukningsmateriel	7 000	
5. Särskilda uppbördsmedel		14 000
		41 000 14 000
		+ 27 000

6. Slutligen föreslår styrelsen, att vissa utgifter, som för närvarande
belastar posten till övriga *expenser*, i fortsättningen skall hänföras till pos-
ten till publikationstryck.

M o t i v. 1, 2 och 4. Ökningarna under dessa punkter hänför sig med
respektive 10 000, 4 000, 1 000 och 2 000 kronor till den föreslagna norr-
landsavdelningen. Återstående del av höjningarna under respektive poster
betingas av den medelsåtgång för de olika ändamålen, vilken även med
iakttagande av stor sparsamhet visat sig uppkomma.

3. Uppräkningen motiveras med anslagsbelastningen, som under budget-
året 1952/53 med cirka 46 000 kronor översteg det anvisade beloppet. Ut-

giftsökningen kompenseras emellertid genom en inkomstökning å de av styrelsen utgivna tryckta meddelandena. Styrelsen föreslår under punkten 6, att vissa kostnader, som sammanhänger med publiceringsverksamheten, skall överflyttas till förevarande delpost från posten till övriga expenser. Med hänsyn härtill finner styrelsen den föreslagna uppräkningsen av posten till publikationstryck motiverad.

5. Uppbördsmedlen har under budgetåret 1952/53 stigit med omkring 19 000 kronor. Med hänsyn härtill föreslås, att den beräknade inkomsten i form av dylika medel skall uppräknas med 14 000 kronor.

6. Kostnaderna för annonsering i samband med utgivandet av maskinprovningarnas tryckta meddelanden ävensom kostnaderna för pappersemballage till dessa meddelanden belastar för närvarande den maximerade anslagsposten till övriga expenser. Med hänsyn till att nämnda kostnader i hög grad varierar under olika budgetår synes det styrelsen ändamålsenligt, att de i stället påföres den med beteckningen förslagsvis upptagna posten till publikationstryck. Därest detta yrkande icke kan bifallas, anser sig styrelsen nödsakad hemställa, att posten till övriga expenser skall uppräknas med ytterligare 10 000 kronor. Posten till publikationstryck bör vid sådant förhållande höjas med allenast 5 000 kronor i stället för 15 000 kronor.

Y t t r a n d e. *Lantbruksstyrelsen* har icke något att erinra beträffande förevarande anslagsäskanden.

Departementschefen.

Enligt min mening bör förevarande anslag höjas endast i den mån, som erfordras med hänsyn till att jag under nästföregående anslagspunkt tillstyrkt förslaget att inrätta en särskild provningsavdelning i Norrland. I avslutning härtill föreslår jag, att posterna till reseersättningar, bränsle, lyse och vatten, övriga expenser samt instrument, övriga inventarier och förbrukningsmaterial skall uppräknas med respektive 5 000, 1 000, 1 000 och 1 600 kronor till respektive 21 000, 26 000, 20 000 och 30 600 kronor. Vidare bör för hyra av lokaler till avdelningen upptagas 6 000 kronor.

Då såsom jag nyss anfört i övrigt icke bör vidtagas några ändringar beträffande anslaget, skulle detta för nästa budgetår behöva höjas med 14 600 kronor till 75 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i inom tid fastställa stat för anslagets användning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens maskin- och redskapsprovningsanstalter*:
Omkostnader för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

[122] 35. Statens maskin- och redskapsprovningsanstalter: Utrustning för provningsavdelning i Norrland.

1954/55 (förslag) 50 000

Y r k a n d e. *Styrelsen för statens maskin- och redskapsprovningsanstalter* (skr. 30/7 1953) hemställer, att till anskaffande av utrustning enligt särskild förteckning för en provningsavdelning i Norrland skall för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 80 000 kronor.

Y t t r a n d e. *Lantbruksstyrelsen* tillstyrker anstaltsstyrelsens framställning.

Departementschefen.

Vid behandlingen av maskinprovningarnas avlöningsanslag har jag föreslagit, att avdelningen i Norrland skall komma till stånd från och med nästa budgetår. I anslutning härtill tillstyrker jag anstaltsstyrelsens förslag, att ett särskilt reservationsanslag med förut angivna benämning skall anvisas till utrustning för avdelningen. Anslaget torde emellertid enligt min mening kunna begränsas till 50 000 kronor. Det torde få ankomma på styrelsen att bestämma, vilken utrustning som skall anskaffas för beloppet.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens maskin- och redskapsprovningsanstalter: Utrustning för provningsavdelning i Norrland* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[123] 36. Bidrag till jordbrukstekniska institutet.

	Anslag
1952/53	250 000
1953/54 (statsliggaren s. 820)	325 000
1954/55 (förslag)	325 000

Jämlikt bemyndigande av 1945 års riksdag (Prop. 37; Rskr. 272) träffade Kungl. Maj:t avtal med jordbrukstekniska föreningen angående inrättande och drivande av ett jordbrukstekniskt institut. Enligt avtalet, som gäller i tio år, skulle staten till kostnaderna för institutets verksamhet vid full utbyggnad bidra med 250 000 kronor om året och föreningen med ett årligt belopp av lägst 40 000 kronor. Enligt beslut av 1953 års riksdag (IX ht s. 208; Rskr. 9) har statsbidraget höjts till 325 000 kronor och föreningens bidrag till 50 000 kronor. Dessa ändringar har sedermera intagits i avtalet.

Y r k a n d e. *Styrelsen för jordbrukstekniska institutet* (skr. 1/7 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall höjas med 104 000 kronor till 429 000 kronor.

M o t i v. I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår beräknade styrelsen det totala behovet av statsbidrag till 429 000 kronor. Beträffande

de skäl, som styrelsen därvid åberopade, torde få hänvisas till IX ht 1953 s. 207 och 208. Styrelsen anför nu, att institutet har behov av hela detta belopp, om verksamheten skall kunna bedrivas i hittillsvarande omfattning.

Departementschefen.

Jag torde få erinra om att statens bidrag till kostnaderna för ifrågavarande verksamhet för innevarande budgetår höjts från 250 000 till 325 000 kronor. Jordbrukstekniska föreningens tillskott till verksamheten har samtidigt uppräknats från 40 000 till 50 000 kronor. Under dessa förhållanden är jag icke beredd att för nästa budgetår föreslå någon ytterligare höjning av anslaget. Detta bör således uppföras med oförändrat belopp av 325 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Bidrag till jordbrukstekniska institutet* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 325 000 kronor.

[124] 37. Befrämjande av landsbygdens elektrifiering.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	3 500 000	4 967 077	5 553 293
1953/54 (statsliggaren s. 820)	4 000 000		
1954/55 (förslag)	4 000 000		

Hittills har sammanlagt 65 500 000 kronor anvisats för detta ändamål. Kungl. Maj:t har den 30 december 1947 uppdragit åt elektrifieringsberedningen att tills vidare med vissa undantag pröva och avgöra ansökningar angående statsbidrag från förevarande anslag.

Elektrifieringsberedningen (skr. 26/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 2 000 000 kronor. Såsom motivering härför anför beredningen bland annat följande.

Vid slutet av budgetåret 1952/53 fanns ej slutbehandlade ansökningar till ett belopp av 4 500 000 kronor.

För innevarande budgetår räknar beredningen med bidragsanspråk av i stort sett samma storleksordning som under de två senaste budgetåren, eller omkring 5 000 000 kronor. De sammanlagda bidragsanspråken fram till den 1 juli 1954 kan alltså beräknas till $(4\,500\,000 + 5\,000\,000 =) 9\,500\,000$ kronor. Härav kan 4 000 000 kronor täckas av medelsanvisningen för innevarande budgetår. De bidragsanspråk, för vilkas täckande anslagsmedel saknas, skulle följaktligen utgöra $(9\,500\,000 - 4\,000\,000 =) 5\,500\,000$ kronor.

Under förutsättning att ansökningar inges i oförändrad takt nästa budgetår, kommer de sammanlagda anspråken på bidrag att uppgå till $(5\,500\,000 + 5\,000\,000 =) 10\,500\,000$ kronor. För att balansen vid slutet av budgetåret 1954/55 ej skall bli större än den redan stora balansen vid slutet av budgetåret 1952/53 erfordras alltså $(10\,500\,000 - 4\,500\,000 =) 6\,000\,000$ kronor för budgetåret 1954/55.

Departementschefen.

Elkraftutredningen har under förra året till Kungl. Maj:t avlämnat förslag till provisoriska åtgärder för statligt stöd åt upprustning av elektriska distributionsnät på landsbygden, varvid även behandlats frågor, som sammanhänger med stödåtgärder till nyelektrifieringar. Genomförandet av detta förslag skulle betinga en högst avsevärd medelsanvisning. Enligt vad jag inhämtat beräknas emellertid elkraftutredningen inom den närmaste tiden inkomma med sitt slutbetänkande. För att kunna taga behörig hänsyn till vad däri kan komma att föreslås är jag icke beredd att nu framlägga något förslag om provisoriska åtgärder. Med den uppräknig av anslaget, som ägde rum för innevarande budgetår, torde likväl icke oväsentligt ökade möjligheter föreligga att tillgodose de ändamål, som avses med anslaget. Icke minst torde detta gälla upprustningen av redan befintliga distributionsnät för vilket bidrag redan nu kan utgå enligt beslut av 1952 års riksdag. Jag föreslår därför, att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett oförändrat belopp av 4 000 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av landsbygdens elektrifiering* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor.

[125] 38. Bidrag till penningpremier vid lantbruksmöten.

	Anslag
1952/53	24 000
1953/54 (statsliggaren s. 821)	24 000
1954/55 (förslag)	24 000

Lantbruksstyrelsen (skr. 21/9 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall höjas med 6 000 kronor till 30 000 kronor. Styrelsen anför, att under åren 1952 och 1953 anordnats sammanlagt elva lantbruksmöten, varav ett länslantbruksmöte, för vilka framställningar gjorts om bidrag med inalles 53 000 kronor. Mötesanordnarna skulle — därest medlen varit tillräckliga — under dessa år ha åtnjutit i medeltal cirka 4 800 kronor för varje möte. Under år 1954 beräknas sju lantbruksmöten, varav tre länsmöten, komma att anordnas. Med hänsyn till att antalet länsmöten sålunda kommer att öka, torde behovet av bidrag i genomsnitt för varje möte komma att uppgå till minst nyssnämnda belopp. Styrelsen har därvid icke räknat med någon höjning av bidragsbeloppen, ehuru en sådan vore motiverad med hänsyn till de under de senaste åren ökade transportkostnaderna. Det totala bidragsbehovet under nästa budgetår kan således beräknas till $(7 \times 4\,800 =)$ 33 600 kronor. Styrelsen inskränker sig dock till att föreslå en höjning av anslaget till 30 000 kronor.

Departementschefen.

Lantbruksstyrelsens förslag om en uppräknings anslag kan jag icke biträda. Jag hemställer fördens skull, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Bidrag till penningpremier vid lantbruksmöten* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 24 000 kronor.

[126] 39. Bidrag till Jordbrukarungdomens förbund.

Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 225 000 kronor.

Styrelsen för Jordbrukarungdomens förbund (skr. 5/8 1953) anhåller — under återopande av förslag till inkomst- och utgiftsstat för kalenderåret 1954 — att anslaget för nästa budgetår skall höjas till 520 000 kronor. Av beloppet avses 110 000 kronor för den centrala verksamheten och 410 000 kronor för konsulentverksamheten.

Lantbruksstyrelsen (remissutlåtande 6/11 1953) föreslår med anledning av förbundets framställning *dels* att den statsunderstödda klubbverksamheten skall omorganiseras i enlighet med vissa av lantbruksstyrelsen angivna riktlinjer, *dels* att för budgetåret 1954/55 skall anvisas anslag till Bidrag till Jordbrukarungdomens förbund med 195 000 kronor samt till Bidrag till lokal klubbverksamhet med 240 000 kronor, eller med tillhopa 435 000 kronor.

Över lantbruksstyrelsens förslag har till följd av remiss utlåtanden avgivits av statskontoret, hushållningssällskapets förbund, Svenska landsbygdens studieförbund, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet Landsbygdens folk och Jordbrukarungdomens förbund.

Vidare anhåller *styrelsen för Jordbrukarungdomens förbund* (skr. 5/8 1953) om ett bidrag av 118 000 kronor till skoglig ungdomsverksamhet under år 1954. *Skogsstyrelsen* (remissutlåtande 29/8 1953) hemställer med anledning av framställningen, att för ändamålet skall anvisas 85 000 kronor för nästa budgetår.

Ifrågavarande förslag är för närvarande föremål för närmare överväganden inom jordbruksdepartementet. Sedan beredningen av ärendet avslutats, har jag för avsikt att för 1954 års riksdag framlägga särskild proposition i anledning av förslagen. Vid sådant förhållande synes anslaget i riksstatsförslaget endast böra uppföras med ett beräknat belopp. Anslaget bör härvid uppräknas med det av skogsstyrelsen tillstyrkta beloppet av 85 000 kronor till skoglig ungdomsverksamhet och följaktligen upptagas med (225 000 + 85 000 =) 310 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till Jordbrukarungdomens förbund* för budgetåret 1954/55 beräkna ett anslag av 310 000 kronor.

[127] 40. Bidrag till uppförande av frukt- och potatislagerhus m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	30 000	6 650	53 350
1953/54 (statsliggaren s. 821) ...	30 000		
1954/55 (förslag).....	30 000		

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med 50 000 kronor. Styrelsen anför, att ett belopp av 53 350 kronor av anslaget för budgetåret 1952/53 ännu är odisponerat och att anslaget för innevarande budgetår är outnyttjat. Dessa medel beräknas emellertid i stort sett vara förbrukade vid ingången av nästa budgetår.

Departementschefen.

Jag är icke beredd att biträda förslaget om en ökad medelsanvisning under förevarande anslag. Detta bör sålunda enligt min mening uppföras med 30 000 kronor jämväl för nästa budgetår. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till uppförande av frukt- och potatislagerhus m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[128] 41. Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlånefond.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 150 000	1 056 006
1953/54 (statsliggaren s. 821)	1 050 000	
1954/55 (förslag)	250 000	

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) hemställer, dels att anslaget för nästa budgetår skall upptagas med 250 000 kronor, dels ock att det belopp, inom vars ram under budgetåret 1954/55 bidrag till återbetalning av dylika lån får medgivas i samband med beviljandet av maskinlån från maskinlånefonden eller utfästelser om bidrag får göras, skall fastställas till 1 275 000 kronor eller till samma belopp som för innevarande budgetår. Styrelsen anför, att beräkningen av medelsbehovet verkställts dels med ledning av till styrelsen inkomna redogörelser rörande hushållningssällskapens förmedling av lån från jordbrukets maskinlånefond, dels på grundval av de bidrag, som styrelsen beviljat till återbetalning av lån, upptagna i enskilda kreditinrättningar för att anskaffa till gemensam maskinanvändning avsedda jordbruksmaskiner. Nedgången i behovet av bidrag för nästa budgetår beror på att de lån, som då skall slutamorteras och till vilkas återbetalning bidrag skall utgå, omfattar relativt små belopp.

Departementschefen.

Mot lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår har jag icke något att erinra. Vidare kan jag biträda förslaget om storleken av det belopp, inom vars ram bidrag till återbetalning av lån får medges eller utfästelser om bidrag göras. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlånepond* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

[129] 42. Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader: **Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	123 000	138 635
1953/54 (statsliggaren s. 821)	153 200	
1954/55 (förslag)	153 900	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader* (skr. 26/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 52 300 kronor enligt följande fördelning.

	Ökning
1. Tjänsteförändringar	
a) Föreståndare i Cp 15 i st. för Cp 14	1 200
b) 2 försöksledare i Ce 33 i st. för Ce 29	5 016
c) 1 förste assistent i Ce 27 i st. för assistent med arvode enligt 23 löneklassen	3 444
d) 1 kansliskrivare i Ce 15 i st. för 1 kanslibiträde i Ce 11	1 320
e) 1 skrivbiträde i Cf 4 i st. för ersättning till extra skrivhjälp ...	2 568
2. Personalförstärkningar	
a) Arvode åt en arkitekt	17 028
b) Arvode åt en assistent	12 120
c) Arvode åt en montör	8 916
3. Löneklassförändringar	720
	52 332

M o t i v. 1 a. Föreståndartjänsten är sedan den 1 juli 1951 placerad i lönegrad Cp 14. Styrelsen framhåller, att anstaltens verksamhet sedan dess väsentligt utökats. Bland annat har tillkommit två försöksgårdar, där omfattande försök pågår avseende jordbrukets rationalisering. Utfallet av anstaltens verksamhet är helt beroende av föreståndarens förmåga att leda den samma. Han bör därför beredas en löneställning, som motsvarar en så krävande uppgift.

1 b. Tjänsterna anses böra jämnställas med laborator- och statsagronombefattningarna, vilka numera placerats i 33 lönegraden.

1 c. Styrelsen föreslog i anslagsäskandena förra året, att ifrågavarande tjänsteman, som då åtnjöt arvode enligt 21 lönegraden, skulle knytas till anstalten såsom extra ordinarie tjänsteman i 27 lönegraden (se IX ht 1953 s. 214 under 1 b). Statsmakterna beslöt emellertid, att tjänsten fortfarande skulle ha karaktären av arvodestjänst. Arvodet blev dock uppräknat till ett belopp motsvarande 23 löneklassen. Styrelsen framhåller, att anstalten icke kan räkna med att få behålla assistenten, därest denne icke erhåller en lön som motsvarar hans utbildning och speciella kunskaper, och upprepar därför sitt förslag, att tjänsten skall placeras i lönegrad Ce 27.

1 d. Förslaget motiveras med att kanslibiträdet fått betydligt ökade arbetsuppgifter och därmed större ekonomiskt ansvar i samband med tillkomsten av de två nya försöksgårdarna.

1 e och 2 a. Dessa förslag framfördes jämväl i anslagsäskandena för innevarande budgetår. Beträffande motiveringen hänvisas till IX ht 1953 s. 215 under 1 c och 2 a.

2 b. Ifrågavarande tjänsteman avses för ritningsarbeten inom anstalten i syfte att avlasta sådant arbete från den forskningsutbildade personalen.

2 c. Beträffande motiveringen för yrkandet hänvisas till IX ht 1952 s. 212 under 2.

3. Ökningen är av automatisk karaktär.

Departementschefen.

De av anstaltsstyrelsen ifrågasatta personalförstärkningarna anser jag mig icke kunna tillstyrka. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor är jag icke heller beredd att förorda de föreslagna lönegradsuppflyttningarna. Däremot har jag icke något att erinra mot att assistenten med arvode motsvarande lön i 23 löneklassen beredes anställning såsom extra tjänsteman i 23 lönegraden. Anslaget torde under dessa förhållanden endast behöva höjas med ett belopp av 700 kronor, avseende beräknade löneklassuppflyttningar.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöning till ordinarie tjänsteman 20 700 (oförändrat) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 2 000 (oförändrat) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 99 600 (+ 400) kronor;

rörligt tillägg 31 600 (+ 300) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(20\,700 + 2\,000 + 99\,600 + 31\,600 =) 153\,900 (+ 700)$ kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i> ..	20 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	99 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	31 600

Summa kronor 153 900;

b) till *Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader*:
Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag
av 153 900 kronor.

[130] 43. Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	46 500	59 692
1953/54 (statsliggaren s. 822)	49 000	
1954/55 (förslag)	49 000	

Yrkanden. *Styrelsen för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader* (skr. 26/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 5 500 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning
1. Reseersättningar	1 000
2. Publikationstryck	1 000
3. Övriga expenser	500
4. Försöksomkostnader	3 000
	5 500

Motiv. 1. Ökningen motiveras med att posten är otillräcklig för att resor i erforderlig utsträckning skall kunna företagas i samband med experiment hos jordbrukarna.

2. En uppräknig av posten är nödvändig för att icke försöksresultaten under nästa budgetår skall bli opublicerade.

3. Ökningsbeloppet avses för inköp av nödvändig facklitteratur och för inbindning av facktidskrifter.

4. Med hänsyn till byggnadskostnadernas stegring under senare år anses en höjning av posten med 25 procent nödvändig.

Departementschefen.

Anstaltsstyrelsens förslag om en ökad medelsanvisning under förevarande anslag är jag icke beredd att tillstyrka. Anslaget bör sålunda uppföras med oförändrat belopp av 49 000 kronor.

I detta sammanhang torde jag få anmäla, att anstaltsstyrelsen med skriftelse den 27 januari 1953 överlämnat en framställning från drätselkammaren i Lunds stad, vari hemställes att kronan på vissa villkor måtte avstå från arrendet av egendomen Lilla Råby (Hospitalsgården) — vilken egendom jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 september 1950 på arrende upplåtits till dåvarande statens forskningskommitté för lantmannabyggnader — mot att staden i utbyte under återstående arrendetid (18 år) på arrende upplåter den staden tillhöriga egendomen Linero, belägen cirka tre kilometer från institutionsbyggnaderna å Hospitalsgården, dock att en mindre del av egendomen skall utarrenderas på endast ett år i sänder. De nämnda villkoren innefattar, bland annat, att staden med äganderätt såsom gåva överlåter fyra närmare angivna områden, nämligen ett område om cirka 47 500 kvadratmeter med därå befintliga byggnader (anstaltens institutionsbyggnader), ett område om 11 700 kvadratmeter, tomterna nr 5 och 6 i kvarteret Päronet samt ett område om cirka 1 600 kvadratmeter jämte därå befintlig lantarbetarbostad. Härav avses tomterna skola användas vid framtida försök med planering och inredning av lantarbetarbostäder eller bostäder för mindre jordbrukare. De övriga områdena skall tagas i anspråk för sådana experiment, som på grund av behov utav daglig tillsyn måste utföras i anstaltens omedelbara närhet.

Genom beslut den 13 februari 1953 har Kungl. Maj:t bemyndigat anstaltsstyrelsen att på huvudsakligen de villkor, som innefattas i drätselkammarens framställning, träffa avtal med Lunds stad om mottagande av gåvan, dock under förbehåll av riksdagens godkännande. Jag torde nu få underställa riksdagen nämnda beslut för sådant godkännande.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader*:
Omkostnader för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 49 000 kronor.

[131] 44. Jordbrukets upplysningsnämnd: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	31 500	24 662
1953/54 (statsliggaren s. 822)	47 000	
1954/55 (förslag)	48 300	

Y r k a n d e n. *Jordbrukets upplysningsnämnd* (skr. 13/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 7 208 kronor till 54 208 kronor. Ökningen hänför sig till förslag om uppflyttning av sekreteraren från lönegrad Ce 27 till Ce 33 samt om inrättande av en tjänst såsom kanslibitråde i lönegrad Ce 11. Sekreteraren bör enligt nämnden erhålla samma löneställning som sekreterare vid hushållningssällskapen. Vid bifall till förslaget om inrättande av en kanslibiträdestjänst, vilket framförts de båda senaste åren (se IX

ht 1952 s. 216 under 1 c—d), kan posten ersättning åt tillfällig arbetskraft minskas med 3 000 kronor.

Lantbruksstyrelsen föreslår, att förevarande anslag skall höjas med 1 900 kronor. Styrelsen, som finner det berättigat, att sekreteraren erhåller en förbättrad löneställning, föreslår att tjänsten skall placeras i 31 lönegraden. Vidare föreslås, att beträffande den hos nämnden inrättade assistenttjänsten i lönegrad Cg 19 skall tillämpas bestämmelserna rörande reglerad beföringång. Till motivering härför anføres, att nämnden icke kan räkna med att få behålla en tjänsteman på denna tjänst, så länge den är placerad i högst lönegrad Cg 19. Styrelsen är däremot icke för närvarande beredd att tillstyrka förslaget om inrättande av en kanslibiträdestjänst. Då emellertid nämnden är i behov av ytterligare skrivhjälp, förordar styrelsen att posten ersättning åt tillfällig arbetskraft skall höjas med 2 000 kronor till 5 000 kronor.

Departementschefen.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anser jag mig icke kunna förorda den ifrågasatta uppflyttningen av sekreterartjänsten från lönegrad Ce 27 till Ce 33. I anledning av vad lantbruksstyrelsen anfört i fråga om löneställningen för den hos nämnden anställde assistenten i lönegrad Cg 19 har jag däremot icke något att erinra mot att med hänsyn till grunderna för reglerad beföringång för agronomer medel beräknas till denne efter 21 löneklassen. Härför erfordras en uppräknings av anslaget med 1 300 kronor. Nämndens förslag om inrättande av en ny kanslibiträdestjänst i lönegrad Ce 11 är jag däremot icke beredd att tillstyrka. Jag anser det icke heller påkallat att höja posten till ersättning åt tillfällig arbetskraft.

Anslaget beräknas sålunda:

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 2 500 (oförändrat) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 30 700 (+ 900) kronor;

rörligt tillägg 15 100 (+ 400) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(2\,500 + 30\,700 + 15\,100 =) 48\,300 (+ 1\,300)$ kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för jordbrukets upplysningsnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	30 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	15 100

Summa kronor 48 300;

b) till *Jordbrukets upplysningsnämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 48 300 kronor.

[132] 45. *Jordbrukets upplysningsnämnd*: *Omkostnader*.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	29 400	29 360
1953/54 (statsliggaren s. 823)	34 000	
1954/55 (förslag)	34 000	

Y r k a n d e n. *Jordbrukets upplysningsnämnd* (skr. 13/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppräknas med 10 500 kronor till 44 500 kronor enligt följande beräkning.

	1953/54	Ökning
1. Författarhonorar	13 000	7 000
2. Expenser	3 500	2 500
3. Kontorsutrustning	1 000	1 000
		10 500

M o t i v. 1. En uppräkning av posten är nödvändig på grund av den under senare år allt större svårigheten att erhålla kvalificerade författare av artiklar till årsboken *Svensk jordbruksforskning* samt av artiklar och notiser i samband med presstjänsten. Författarna erbjudes från dagstidningar och lantbrukstidskrifter honorar, som avsevärt överstiger de nämnden kan betala. Härtill kommer, att för publikationen *Försök* och forskning kräves åtskilligt material, som nämnden icke kan erhålla utan kostnad från landets forskare och vetenskapsmän. På grundval av en utredning i syfte att höja kvaliteten hos denna publikation beräknas kostnaderna för detta material komma att uppgå till 5 000 kronor.

2. Den föreslagna uppräknningen av posten utgör ett minimum för att uppehålla en tillfredsställande kontorsorganisation. Posten har under de senaste åren överskridits med 2 000 å 3 000 kronor på andra posters bekostnad.

3. För innevarande budgetår har anvisats 1 000 kronor såsom ett engångsanslag för att anskaffa diverse möbler och kontorsmaskiner samt en ny telefonlinje. För ändamålet hade av nämnden äskats 3 000 kronor. Då det anvisade beloppet icke varit tillräckligt för att anskaffa ifrågavarande utrustning, hemställer nämnden nu om ett engångsbelopp för nästa budgetår av 2 000 kronor.

Lantbruksstyrelsen föreslår, att anslaget för nästa budgetår skall höjas med 6 500 kronor. Posten till författarhonorar anses på de av upplysningsnämnden angivna skälen behöva uppräknas med 5 000 kronor. Vidare bör enligt styrelsen posten till expenser höjas med 1 500 kronor.

Departementschefen.

Någon uppräknning av anslaget kan jag icke tillstyrka. Detsamma torde således för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp av 34 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Jordbrukets upplysningsnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 34 000 kronor.

H. Jordbrukets rationalisering m. m.

[133] 1. Bidrag till jordbrukets rationalisering.

	Anslag	Nettoutgift ¹	Reservation vid budgetårets utgång	Odisponerad behållning vid budgetårets utgång
1951/52	9 500 000	8 293 847	36 439 359	5 210 160
1952/53	15 000 000	10 320 071	41 119 288	4 297 474
1953/54 (statsliggaren s. 823)	15 000 000			
1954/55 (förslag)	13 600 000			

Till täckande av medelsbehovet för ifrågavarande bidragsverksamhet har under budgetåren 1951/52 och 1952/53 samt innevarande budgetår förutom de anvisade beloppen beräknats stå till förfogande reservationer å respektive 7 500 000, 2 000 000 och 2 000 000 kronor. Av det belopp å 17 000 000 kronor, som sålunda totalt beräknats skola disponeras under innevarande budgetår, har 2 500 000 kronor avsetts för bidrag till yttre rationalisering och 14 500 000 kronor för bidrag till inre rationalisering m. m. I sistnämnda belopp inbegripes 10 000 kronor till länsstyrelsernas kostnader för syneförrättningar enligt lagen den 30 juni 1947 (nr 288) om uppsikt å jordbruk.

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med 14 300 000 kronor. Av detta belopp jämte en reservation å omkring 2 700 000 kronor, som beräknas föreligga å anslaget vid utgången av innevarande budgetår, eller tillhoppa 17 000 000 kronor, avses 1 500 000 kronor för bidrag till yttre rationalisering och 15 500 000 kronor för bidrag till inre rationalisering m. m. Av sistnämnda belopp avses 5 000 kronor skola disponeras till kostnader för nyss angivna syneförrättningar. Styrelsen anför, att därest den del av bidragsramen, som i första hand avsetts för yttre rationalisering, ej skulle tagas helt i anspråk, hinder ej bör möta att använda uppkommande reservation för bidrag till inre rationalisering. Med hänsyn till vikten av att den yttre rationaliseringen ej hämmas av brist på medel, förutsätter styrelsen å andra sidan att, om nyssnämnda belopp å 1 500 000 kronor skulle visa sig otillräckligt, Kungl. Maj:t skall medgiva sådan om disposition av anslaget, att behovet av medel för bidrag till yttre rationalisering kan tillgodoses inom bidragsramen av 17 000 000 kronor. Till stöd för sin framställning anför styrelsen i huvudsak följande.

Av det för budgetåret 1952/53 disponibla beloppet användes omkring 774 800 kronor för *yttre rationalisering*, däri inbegripet 91 500 kronor till avskrivningslån i samband med förvärv av arrendeeignahem. I jämförelse med budgetåret 1951/52 betyder detta en ökning med omkring 160 000 kro-

¹ Beloppen avser utbetalade bidrag. Beviljade bidrag uppgick under budgetåren 1951/52 och 1952/53 till 14 431 782 respektive 16 758 358 kronor.

nor. Det är anledning att räkna med att medelsåtgången för yttre rationalisering kommer att öka ytterligare. Bland annat har styrelsen vidtagit åtgärder för att så långt tillgängliga resurser medgiver intensifiera individualplaneringen, för vilken kostnaderna — i den mån de icke belastar löneanslagen — bestrides ur rationaliseringsanslaget. Vidare torde avskrivningar kunna komma att bli aktuella i samband med inköp och försäljning av fastigheter i rationaliseringssyfte. Såvitt nu kan bedömas synes det dock sannolikt, att medelsbehovet för bidrag till yttre rationalisering under budgetåret 1954/55 icke kommer att överstiga 1 500 000 kronor.

För inre rationalisering har medelsåtgången under budgetåret 1952/53 varit något över 16 000 000 kronor. I och för sig vore det önskvärt, att ett belopp av samma storleksordning skulle stå till förfogande även för nästa budgetår. Styrelsen anser sig emellertid ej böra föreslå någon utvidgning av den sammanlagda bidragsramen för yttre och inre rationalisering och beräknar därför att för inre rationalisering få disponera (17 000 000 — 1 500 000 =) 15 500 000 kronor. Härav beräknas 4 500 000 kronor till dikning och täckdikning, 500 000 kronor till nyodling, 1 500 000 kronor till betesförbättring, 2 500 000 kronor till stenröjning, 1 500 000 kronor till jordbruksvägar och 5 000 000 kronor till ekonomibyggnader m. m. För bestridande av kostnaderna för syneförrättningar enligt lagen om uppsikt å jordbruk har för vart och ett av budgetåren 1952/53 och 1953/54 anvisats 10 000 kronor. Medelsåtgången för ändamålet har varit obetydlig — under budgetåret 1952/53 endast 720 kronor — och styrelsen anser därför tillräckligt, om 5 000 kronor anvisas för budgetåret 1954/55.

I detta sammanhang torde få anmälas en av *lantbruksstyrelsen* (skr. 3/11 1953) gjord framställning om vissa ändringar i bestämmelserna rörande statligt stöd till jordbrukets inre rationalisering. Till en början föreslår styrelsen, att bestämmelserna i 12 § fjärde stycket kungörelsen den 11 juni 1948 (nr 342) angående statligt stöd till jordbrukets yttre och inre rationalisering m. m. skall utsträckas att omfatta jämväl anläggning av jordbruksvägar. Därigenom skulle möjligheter öppnas att, när särskilda skäl därtill finnes, lämna bidrag till dylika vägar även om förutsättningarna rörande arealgräns och bidragsbehov enligt nämnda kungörelse icke föreligger. Genom tillägg till 5 § i kungörelsen bör ges möjlighet att i de fall, där sammanslutning för väghållning (vägsamfällighet) bildas vid förrättning enligt lagen om enskilda vägar, lämna det statliga stödet till sammanslutningen. Vidare föreslås, att lantbruksnämnd under vissa förutsättningar skall kunna åtaga sig att helt eller delvis bestrida kostnaderna för projektering av jordbruksvägar. Slutligen föreslår styrelsen, att genom tillägg till 12 § fjärde stycket av ifrågavarande kungörelse möjlighet skall öppnas att i vissa fall bevilja statsbidrag till sådan åtgärd för inre rationalisering, som utföres såsom ett led i genomförande av planerad yttre rationalisering, utan att de i tredje stycket samma paragraf angivna förutsättningarna rörande arealgräns och bidragsbehov föreligger. Styrelsen avser därvid de fall, där på grund av särskilda omständigheter vidtages åtgärder för yttre rationalisering, vilka är mera omfattande än som behövs för att åstadkomma bärkraftiga bruksningsdelar.

Till stöd för sitt förslag rörande det statliga stödet till anläggande av jordbruksvägar anför lantbruksstyrelsen i huvudsak följande.

De enskilda vägarna indelas i statsbidragshänsende i byvägar, skogsvägar och jordbruksvägar. Frågor om statligt stöd till byvägar prövas av länsstyrelsen, till skogsvägar av skogsvårdsstyrelsen och till jordbruksvägar av lantbruksnämnden. Bestämmelserna rörande statligt stöd är dock olika för de olika vägkategorierna. Sålunda kan exempelvis statsbidrag till byvägar och skogsvägar utgå utan behovsprövning och oavsett fastigheternas storlek, under det att beträffande jordbruksvägar rationaliseringskungörelsens regler om arealgräns och behovsprövning gäller och är indispensabla. Gränsdragningen mellan jordbruksvägar och andra vägar är icke strängt fixerad. Rubriceringen innebär endast, att vägen vid beviljande av statsbidrag betraktas såsom mest angelägen med hänsyn till det ena eller andra behovet. I många fall tillgodoser en väg mer än ett av de ändamål, som främst avses med de olika anslagen. I sådana fall kan överenskommas om från vilket anslag bidrag skall beviljas. Det har förutsatts, att frågan från vilket anslag bidrag bör utgå i många fall kommer att bli beroende av tillgången på anslagsmedel för olika ändamål. Redan på grund av det anförda torde det vara väl motiverat, att möjligheter öppnas att när särskilda skäl därtill är, lämna bidrag till jordbruksvägar även om förutsättningarna rörande arealgräns och bidragsbehov enligt rationaliseringskungörelsen icke föreligger. Särskilt starkt framträder detta önskemål i sådana situationer, då ett vägprojekt berör ett antal icke bärkraftiga jordbruk men därjämte också något eller några bärkraftiga jordbruk och det visar sig nödvändigt att lämna statligt stöd till samtliga intressenter. Om i en dylik situation vägföretagets genomförande är en nödvändig förutsättning för genomförandet av en fastighetsreglering, kan det ur allmän synpunkt vara en angelägenhet av stor betydelse, att vägföretaget kommer till stånd utan dröjsmål. Enligt styrelsens mening är anläggning av jordbruksvägar i här berörda sammanhang så nära jämförlik med sådana andra rationaliseringsåtgärder, som omförmäles i 12 § fjärde stycket rationaliseringskungörelsen (anordnande av gemensamhetsbete för nötkreatur, anläggning av skyddsskog eller skyddshäckar för att motverka sand- eller jordflykt samt undanröjande av stengärdesgårdar för att möjliggöra åtgärder mot sand- eller jordflykt) att den i fråga om förutsättningarna för beviljande av bidrag bör jämföras med dem.

Då statligt stöd lämnas till åtgärd för inre rationalisering, må i den godkända kostnaden inräknas bland annat utgift för upprättande av plan för företaget. Om en planerad åtgärd icke kommer till stånd, kan lantbruksnämnden ifråga om andra åtgärder än anläggande av jordbruksvägar under vissa förutsättningar åtaga sig att helt eller delvis bestrida projekteringskostnaderna. Någon anledning till att projektering av inägovägar i detta avseende skulle intaga en särställning finns emellertid icke. Det är helt naturligt, att jordägare ibland stimuleras att låta verkställa utredning och vägförrättning beträffande en väg, som det ur rationaliseringssynpunkt anses angeläget att få till stånd. Om sedan bidrag ej kan beviljas till följd av omständigheter, över vilka sökanden icke kan råda, ter det sig rimligt, att undersökningskostnaderna helt eller delvis bestrides med statsbidrag.

I fråga om förslaget rörande statligt stöd i vissa fall till sådan inre rationalisering, som utföres såsom ett led vid genomförande av planerad yttre rationalisering, anför lantbruksstyrelsen huvudsakligen följande.

Det torde vara uppenbart, att det vid fastighetsreglering lika väl som vid väganläggningar, torrlägningsföretag m. m. förekommer fall, då det är önskvärt, att bärkraftiga jordbruk i bidrags- och lånehänsenden kan jäm-

ställas med icke bärkraftiga dylika. Detta har beaktats vid utformandet av reglerna för statligt stöd till den yttre rationaliseringen. Statligt stöd för sådant ändamål, som omförmåles i 9 § rationaliseringskungörelsen (värdeutjämningsbidrag m. m.), kan dessutom undantagsvis beviljas till åtgärd för förbättrad ågoanordning (d. v. s. omarrondering), även om åtgärderna rör brukningsenhet, som redan är bärkraftig. Enligt erfarenheterna är emellertid de ekonomiska hinder, som möter vid genomförandet av en planerad yttre rationalisering, ofta av annan art än de faktorer, som åsyftas i sistnämnda paragraf. Särskilt då omarrondering och storleksrationalisering genomföres i ett sammanhang, kan det vara angeläget, att istandsättningsåtgärder av skiftande slag genomföres utan dröjsmål och i ett sammanhang. Det kan många gånger vara svårt för intressenterna att själva finansiera dessa anläggningar. Stimulansen till genomförande av sådan fastighetsreglering, som ur allmän synpunkt är särskilt önskvärd, bör företrädesvis sättas in i form av statligt stöd till sådana investeringar, som måste utföras i samband med fastighetsregleringen för att densamma över huvud taget skall kunna komma till stånd. Styrelsen pekar särskilt på det fall, då ett ofullständigt jordbruk i samband med fastighetsreglering erhåller en sådan förstärkning, att det kommer något över den uppställda lönsamhetsgränsen. Före den yttre rationaliseringens genomförande är brukningsenheten sålunda bidragsberättigad; efter rationaliseringen faller den för arealgränsen. Men just i övergången kan behovet av bidrag vara alldeles särskilt starkt, eftersom det då kan bli nödvändigt att lägga ner avsevärda kostnader å fastigheten. För att omställningen i brukningshänseende över huvud taget skall kunna genomföras, kan t. ex. en omfattande ombyggnad och utvidgning av ekonomibyggnad eller kanske uppförande av ny sådan vara oundgängligen nödvändig. För innehavaren av ett ofullständigt jordbruk med obetydligt eget kapital måste det vara svärbegripligt, att möjligheterna att erhålla statligt stöd till upprustningen skall försvinna just i det ögonblick, när stora och kanske tyngande investeringar måste göras. Särskilt då det gäller projekt, till vilka lantbruksnämnden tagit initiativ och på vilka den nedlagt betydande arbete och fört ingående förhandlingar med intressenterna, måste det betraktas som otillfredsställande och ägnat att väcka en berättigad kritik, om projektet får falla endast därför att en eller annan delägare finner sig icke kunna medverka, enär bidrag till nödvändiga investeringsåtgärder vägras endast till följd av att den i författningen angivna arealgränsen något överskrides. Vid mera omfattande fastighetsregleringsföretag blir förhållandena för övrigt rätt komplicerade, och bidragsärendenas behandling skulle avsevärt förenklas, om bidrag i en del fall kunde beviljas även till brukningsenhet, som utgår ur omregleringen med en storlek, som ligger ovanför den nyssberörda gränsen. Bidrag kan i sådana fall redan nu beviljas till sådana anläggningar, som avses i 12 § andra och fjärde styckena rationaliseringskungörelsen. Om styrelsens framställning beträffande jordbruksvägar bifalles, löses problemet även beträffande dessa. En fastighetsreglering är emellertid ofta beroende även av andra slags åtgärder för inre rationalisering. Genom uppgörelse att sådana åtgärder skall utföras av intressenterna gemensamt och med visst statligt stöd, kan det vara möjligt att åstadkomma en fastighetsreglering, som annars icke skulle komma till stånd. Vad styrelsen sålunda anført om det fall, att ofullständigt jordbruk i samband med fastighetsreglering erhåller så stor komplettering att lönsamhetsgränsen överskrides, gäller i tillämpliga delar även när sådan åtgärd sker såsom fristående komplettering av ett ofullständigt jordbruk. Styrelsen anser det därför önskvärt och med hänsyn till redan nu gällande grunder för verksamheten för yttre rationalisering följdriktigt, att möjlig-

het inrättas att i sådana kompletteringsfall, som avses i 6 § andra stycket rationaliseringskungörelsen, ge bidrag till åtgärder för inre rationalisering utan hinder av den i 12 § angivna arealgränsen. Detta bör ske genom ett tillägg till rationaliseringskungörelsen, vilket lämpligen kan införas i 12 § fjärde stycket. Därmed skulle följa, att beslut om bidrag vid avsteg från huvudregeln skall underställas styrelsens prövning.

Slutligen anför lantbruksstyrelsen, att de framlagda förslagen icke föranleder styrelsen att begära någon utökning av de anslag och bidragsramar, som beviljas för jordbrukets yttre och inre rationalisering. Förslagen bör nämligen icke medföra en ökad belastning av anslaget av någon betydelse utan avses skola leda till att tillgängliga medel bättre än nu inriktas på att främja den av statsmakterna givna målsättningen för jordbrukets rationalisering.

Statskontoret (remissutlåtande 17/11 1953) avstyrker de av lantbruksstyrelsen föreslagna ändringarna i rationaliseringskungörelsen. Statskontoret erinrar om att kungörelsens föreskrifter om den inre rationaliseringen är så utformade, att varje jordbrukare kan erhålla lånegaranti, oberoende av i vilka ekonomiska förhållanden han befinner sig. Beträffande statsbidrag för dylikt ändamål har som huvudregel föreskrivits, att bidrag må beviljas endast om brukarens ekonomiska ställning är sådan, att han är i behov av bidrag, samt om brukningsdelens åkerareal ej överstiger 20 hektar. Möjligheter har härigenom öppnats även för ekonomiskt svagt ställda jordbrukare att genomföra önskvärda inre rationaliseringsåtgärder. Ett tillmötesgående av styrelsens förslag beträffande jordbruksvägar innebär således ett avsteg från rationaliseringskungörelsens grundprincip och är redan av denna anledning ägnat att inge betänkligheter. Då vidare de bärkraftiga jordbruk, som kommer att beröras av ett vägföretag, kan erhålla garantilån för sina kostnader, synes tvivelaktigt, om ägare av ett sådant jordbruk kommer att motsätta sig vägprojekt, som kan beräknas bli till verklig nytta. Skulle så bli fallet, torde han likväl sakna möjlighet förhindra vägföretagets genomförande, om innehavare av någon berörd fastighet påkallar förrättning enligt lagen om enskilda vägar. De nuvarande bestämmelserna om jordbruksvägar, som varit föremål för riksdagens prövning så sent som år 1952, utgör enligt statskontorets mening en viss garanti för att initiativ icke tages till utförande av andra vägar än sådana, som kan förutses bli till verkligt gagn. Beträffande förslaget, att statsbidrag till inre rationalisering skall kunna beviljas utan hinder av föreskrifterna om areal och behovsprövning, då den inre rationaliseringen utföres i samband med yttre rationalisering, erinras att, då en fastighet genomgått yttre rationalisering, förutsättningar skapats för ett rationellt brukande av densamma, varjämte fastighetens bärkraft över huvud taget ökat. De möjligheter, som redan nu finnes, att i ett dylikt fall erhålla garantilån för den inre rationaliseringen, torde därför få anses tillfyllest.

Departementschefen.

Såsom framgår av vad jag nyss anfört har lantbruksstyrelsen föreslagit vissa ändringar i kungörelsen den 11 juni 1948 (nr 342) angående statligt stöd till jordbrukets yttre och inre rationalisering m. m. Ändringarna syftar till att bereda ökade möjligheter till bidrag dels till anläggande av jordbruksvägar, dels till sådan inre rationalisering, som utföres såsom ett led vid genomförandet av planerad yttre rationalisering. I båda fallen avses en utvidgning av de i 12 § fjärde stycket nämnda kungörelse angivna undantagen från reglerna rörande arealgräns och behovsprövning. Beträffande bidrag till anläggande av jordbruksvägar innebär förslaget dessutom, att dylikt bidrag skall kunna utlämnas till vägsamfällighet och att kostnad för projektering av jordbruksväg helt eller delvis skall kunna bestridas av statsmedel. I förstnämnda fall innebär förslaget en utvidgning av den i 5 § samma kungörelse angivna kretsen av stödberättigade. Statskontoret har i sitt utlåtande avstyrkt ifrågasättande förslag. Enligt min mening föreligger emellertid starka skäl för ett bifall till dessa. I fråga om anläggandet av jordbruksvägar åsyftar jag därvid närmast den av lantbruksstyrelsen åberopade skillnaden i grunderna för beviljande av statliga bidrag till å ena sidan byvägar och skogsvägar samt å andra sidan jordbruksvägar. En sådan skillnad synes icke vara motiverad med hänsyn, bland annat, till svårigheten att draga en bestämd gräns mellan dessa olika slag av vägar. Beträffande den ifrågasatta utvidgningen av de nuvarande bidragsmöjligheterna vid åtgärder för inre rationalisering torde vara tillfyllest att erinra om det av lantbruksstyrelsen anförda fallet, då ett ofullständigt jordbruk i samband med fastighetsreglering förstärkes så, att det kommer något över den fastställda lönsamhetsgränsen. Något verkligt avsteg från nu gällande grundprinciper kan förslagen knappast sägas innebära, eftersom syftet med åtgärderna i fråga i allt fall är, att rationaliseringsföretag skall komma till stånd för att tillgodose icke bärkraftiga jordbruk. Tilläggas bör i detta sammanhang, att bidrag till de i 12 § fjärde stycket nu angivna åtgärderna kan beviljas endast om det framstår såsom ett allmänt intresse av betydelse, att åtgärden kommer till stånd. Dessutom skall beslut om bidrag till nu undantagna åtgärder underställas lantbruksstyrelsens prövning. Dessa förutsättningar bör givetvis gälla även de i lantbruksstyrelsens förslag avsedda nya undantagen. Slutligen vill jag framhålla, att förevarande verksamhet för jordbrukets yttre och inre rationalisering pågått under en relativt kort tid och att de ifrågasatta författningsändringarna torde kunna hänföras till det slag av justeringar, vilka på grund av erfarenheterna från tillämpningen under de första åren av en verksamhet förr eller senare lämpligen bör vidtagas för att densamma skall ge resultat i önskad riktning. Jag tillstyrker därför genomförandet av de utav lantbruksstyrelsen föreslagna ändringarna. Vid bifall härtill torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga ändringar i och tillägg till rationaliseringskungörelsen.

Härefter torde jag få behandla frågan om medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår. För innevarande budgetår har förutsatts att utöver anvisat belopp skall stå till förfogande en behållning å 2 000 000 kronor. För ändamålet disponeras sålunda sammanlagt 17 000 000 kronor, varav 2 500 000 kronor avsetts för bidrag till yttre rationalisering och 14 500 000 kronor för bidrag till inre rationalisering m. m. Enligt lantbruksstyrelsens beräkningar bör till dessa båda ändamål under nästa budgetår stå till förfogande 1 500 000 respektive 15 500 000 kronor, vilket innebär en oförändrad bidragsram å 17 000 000 kronor. Häremot har jag icke något att erinra. Jag ansluter mig vidare till förslaget att Kungl. Maj:t, om förhållandena föranleder därtill, skall äga rätt att jämka nyss angivna fördelning mellan yttre och inre rationalisering. Likaså tillstyrker jag att av de medel, som beräknas för verksamheten för inre rationalisering, ett belopp av 5 000 kronor skall få disponeras till länsstyrelsernas kostnader för synförrättningar enligt lagen den 30 juni 1947 (nr 288) om uppsikt å jordbruk. För att täcka det medelsbehov, som föranledes av en oförändrad bidragsram å 17 000 000 kronor, har lantbruksstyrelsen äskat ett anslag av 14 300 000 kronor. Styrelsen har därvid förutsatt, att vid utgången av innevarande budgetår skall av reserverade medel återstå en odisponerad behållning av 2 700 000 kronor. Enligt inhämtade upplysningar torde emellertid ifrågavarande behållning kunna beräknas till 3 400 000 kronor, framför allt på grund av att vissa belopp av de reservationer från äldre anslag, vilka vid tillkomsten av förevarande anslag tillgodofördes detta, torde komma att kvarstå odisponerade vid utgången av innevarande budgetår. Med hänsyn härtill torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med (17 000 000 — 3 400 000 =) 13 600 000 kronor, vilket i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en minskning med 1 400 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till jordbrukets rationalisering* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 13 600 000 kronor.

[134] 2. Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	50 000	45 872
1953/54 (statsliggaren s. 824)	50 000	
1954/55 (förslag)	50 000	

Under innevarande budgetår må statlig kreditgaranti beviljas för lån avseende jordbrukets yttre rationalisering intill ett belopp av 10 000 000 kronor, för lån till jordbrukets inre rationalisering intill ett belopp av 15 000 000 kronor samt för jordbruksegnahemslån m. m. intill ett belopp av 20 000 000

kronor. Om förhållandena ger anledning därtill, äger Kungl. Maj:t medgiva jämkning i denna fördelning. Lånegaranti må vidare beviljas för driftslån intill ett belopp av 6 000 000 kronor.

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 50 000 kronor. Styrelsen föreslår, att statlig kreditgaranti under budgetåret 1954/55 skall få lämnas för samma ändamål och intill samma belopp som för innevarande budgetår samt anför vidare, att det synes lämpligt, att rätten för Kungl. Maj:t att, om förhållandena ger anledning därtill, medgiva jämkning i fördelningen av garantibemyndigandet mellan rationaliseringslån och jordbruksegnahemslån, utsträcker att gälla även driftslån.

Angående beräkningen av de garantibelopp, som föreslagits för lån till yttre och inre rationalisering, anför styrelsen följande.

Under budgetåret 1952/53 har garanti för lån till yttre rationalisering lämnats till ett sammanlagt belopp av omkring 5 500 000 kronor. Detta innebär en ökning från föregående budgetår med i runt tal 1 000 000 kronor. Med hänsyn till att den yttre rationaliseringen torde komma att fortgå i ökad takt, torde behovet av lånegaranti för ändamålet ökas. Behovet torde dock för budgetåret 1954/55 icke komma att överstiga 10 000 000 kronor. Till jordbrukets inre rationalisering har under budgetåret 1952/53 beviljats garanti för lån till ett sammanlagt belopp av 9 157 000 kronor, vilket innebär en ökning i jämförelse med tidigare år. Behovet beräknas öka men torde under budgetåret 1954/55 ej komma att överskrida 15 000 000 kronor.

I fråga om de föreslagna garantibeloppen för jordbruksegnahemslån och driftslån anför styrelsen i huvudsak följande.

Vad beträffar jordbruksegnahemslån har kreditgaranti beviljats med 19 700 000 kronor under budgetåret 1951/52 och med 23 000 000 kronor under budgetåret 1952/53. Sistnämnda budgetår fick — utöver vad som ursprungligen medgivits — enligt medgivande av Kungl. Maj:t 3 000 000 kronor av det för yttre rationalisering avsedda garantibemyndigandet utnyttjas för jordbruksegnahemslån. Orsaken till det ökade lånebehovet är väsentligen stegringen av fastighetspriserna. Styrelsen räknar med att behovet av kreditgaranti för jordbruksegnahemslån under nästa budgetår kan bli lika stort eller något större än under det gångna budgetåret. Emellertid torde, med hänsyn bland annat till möjligheterna att medgiva jämkning i fördelningen av garantibemyndigandet mellan olika anslag, beloppet även för nästkommande budgetår kunna upptagas oförändrat till 20 000 000 kronor.

I fråga om driftslånen har under budgetåret 1952/53 beviljats kreditgaranti med 6 000 000 kronor. Vid beviljande av sådan garanti har lantbruksnämnderna på grund av gjorda erfarenheter funnit sig böra iakttaga en viss återhållsamhet. Styrelsen, som anser denna inställning väl motiverad, räknar med att garantiåtagandena skall hållas vid oförändrat belopp under det kommande budgetåret, varvid liksom nu en del ansökningar måste avslås. Emellertid synes det lämpligt, att rätten för Kungl. Maj:t att, om förhållandena ger anledning därtill, medgiva jämkning i fördelningen av garantibemyndigandet mellan rationaliseringslån och jordbruksegnahemslån, utsträcker att gälla även driftslån.

Jag torde i detta sammanhang få anmäla en av *lantbruksstyrelsen* (skr. 3/11 1953) gjord framställning om vissa ändringar i bestämmelserna rör-

rande lånegarantien för driftslån. Styrelsen hemställer sålunda, att den i 20 § kungörelsen den 11 juni 1948 (nr 366) angående den statliga jordbruksegnahemsverksamheten fastställda övre gränsen för dylik garanti skall höjas från 10 000 till 14 000 kronor. Vidare föreslår styrelsen, att genom tillägg till 19 § samma kungörelse lånegaranti för driftslån skall, då särskilda omständigheter därtill föranleder, få beviljas i samband med beviljande av lånegaranti för yttre rationalisering. Till stöd för sitt förslag anför lantbruksstyrelsen i huvudsak följande.

Sedan år 1948 har jordbrukets behov av driftskapital ökat icke oväsentligt beroende på dels ökat maskinbehov, dels förändringarna i penningvärdet. Enligt uppgifterna från den jordbruksekonomiska undersökningen har värdet av jordbrukets driftstillgångar per hektar jordbruksjord, då fråga är om gårdar med 10—20 hektar åker, höjts från 1 259 kronor under bokföringsåret 1948/49 till 1 751 kronor under bokföringsåret 1951/52. Index har under samma tid höjts från 100 till 139. För att kunna tillgodose det ursprungliga syftet med ifrågavarande verksamhet synes det påkallat med en höjning av den övre gränsen för garantibeloppet.

Endast om särskilda förhållanden därtill föranleder, må lånegaranti för driftslån lämnas, om sökanden tidigare bedrivit verksamhet som självständig jordbrukare. Sådana omständigheter har stundom ansetts föreligga, då exempelvis innehavaren av ett litet ofullständigt jordbruk lämnar detta för att övertaga ett bärkraftigt jordbruk och i det sammanhanget behöver väsentligen utöka sina inventarier. Det torde vara uppenbart, att ett starkt behov av driftskredit kan uppstå även då innehavaren av ett litet jordbruk köper till en avsevärd tillskottsmark och därmed får sitt jordbruk bärkraftigt. Anskaffning av ytterligare djur, maskiner, redskap och andra inventarier är då vanligen nödvändig för att jordbruket skall kunna drivas rationellt. Vidare inträffar det stundom att den, som vill köpa ett närliggande jordbruk för förstärkning av sin egen brukningsenhet, också måste övertaga större eller mindre del av inventarierna på det jordbruk, som tillköpes. Endast under denna förutsättning kommer i en del fall försäljning till stånd. Det är därför ur rationaliseringssynpunkt önskvärt, att förvärv av inventarier i sådana fall kan finansieras. Det synes emellertid enligt nu gällande bestämmelser icke vara möjligt att bevilja lånegaranti för driftslån i samband med förstärkning av ett jordbruk med tillskottsmark.

Beträffande förslaget om ändrade bestämmelser rörande lånegarantien för driftslån anför statskontoret (remissutlåtande 17/11 1953), att behovet av medel för anskaffande av jordbruksinventarier kan bli i hög grad påtagligt, då en fastighet efter en yttre rationalisering erhållit väsentligt större areal än tidigare. Statskontoret har därför icke något att erinra mot att kreditgaranti enligt egnahemskungörelsen beviljas för sådana ändamål. Lantbruksstyrelsens förslag om höjning av maximibeloppen för garantilånen har icke heller föranlett erinran från statskontorets sida. Ämbetsverket förutsätter emellertid, att dessa maximibelopp endast undantagsvis kommer i fråga.

Departementschefen.

Beträffande kreditgarantiens omfattning innefattar lantbruksstyrelsens framställning att statlig kreditgaranti nästa budgetår skall få lämnas för

samma ändamål och intill samma belopp som innevarande budgetår. Dessutom föreslås, att den rätt Kungl. Maj:t nu har att, om förhållandena ger anledning därtill, medgiva jämkning i fördelningen av maximibeloppen beträffande lån för yttre och inre rationalisering samt beträffande jordbruks-egnahemslån i fortsättningen skall utsträckas att gälla även driftslån. Mot dessa förslag har jag icke något att erinra. Jag kan även ansluta mig till de av lantbruksstyrelsen ifrågasatta ändringarna av bestämmelserna rörande lånegarantien för driftslån. Jag föreslår sålunda, att garantibeloppet för driftslån skall höjas till 14 000 kronor och att ett tillägg skall göras till bestämmelserna i jordbruksegnahemskungörelsen av innebörd, att lånegaranti för dylika lån skall, då särskilda omständigheter därtill föranleder, kunna beviljas i samband med att lånegaranti beviljas för sådan yttre rationalisering, som avser förvärv av tillskottsjord. Vid bifall härtill torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga författningsändringar.

I detta sammanhang torde jag emellertid få anmäla, att jag vid behandlingen av anslagen å kapitalbudgeten ämnar föreslå, att den nuvarande utlåningen från jordbrukets lagerhusfond skall ersättas av ett system med statlig kreditgaranti. Förslaget innefattar tillika, att under denna garanti även skall inrymmas lån för uppförande av grästorkanläggning. Jag kommer vidare att föreslå, att den nya garantien skall hållas inom en ram av 4 000 000 kronor under nästa budgetår. Eventuella förluster i anledning av garantien torde böra täckas från förevarande anslag.

Vad härefter angår anslagsfrågan, torde nämnda förslag icke påkalla någon ökning av anslaget. Detta torde därför i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag kunna uppföras med ett oförändrat belopp av 50 000 kronor för nästa budgetår.

Jag torde slutligen få till behandling upptaga en fråga om räntan å vissa lån från den förutvarande egnahemslånefonden m. m. 1952 års riksdag (IX ht 1952, p. 126, s. 228) medgav dels att den årliga räntan å den stående delen av lån från egnahemslånefonden, som beviljats efter ingången av år 1920 men före den 1 juli 1940 och för vilka amorteringsskyldighet inträtt, finge för åren 1953 och 1954 nedsättas till 3,6 procent, dels ock att i avseende å köpeskilling för sådan jordbrukslägenhet eller byggnad å åbolägenhet, som år 1920 eller senare år försålts från kronoegendom, räntan finge, i den mån köpeskillingen förräntades enligt enahanda grunder, som gällt eller gällde för den stående delen av före den 1 juli 1940 beviljat egnahemslån för jordbrukslägenheter, under åren 1953 och 1954 utgå efter 3,6 procent. Motsvarande medgivande torde nu böra inhämtas av riksdagen även beträffande år 1955. Därest riksdagen bifaller detta förslag, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de författningsbestämmelser, som därvid blir erforderliga.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor;

b) medgiva, att under budgetåret 1954/55 statlig kreditgaranti må beviljas för lån avseende yttre rationalisering intill ett belopp av 10 000 000 kronor, för lån till inre rationalisering intill ett belopp av 15 000 000 kronor, för jordbruksegnahemslån m. m. intill ett belopp av 20 000 000 kronor och för driftslån intill ett belopp av 6 000 000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att, om förhållandena skulle ge anledning därtill, medgiva jämkning i sagda fördelning;

c) medgiva, att den årliga räntan å den stående delen av lån från egnahemslånefonden, som beviljats efter ingången av år 1920 men före den 1 juli 1940 och för vilka amorteringsskyldighet inträtt, må för år 1955 nedsättas till 3,6 procent;

d) medgiva, att i avseende å köpeskilling för sådan jordbrukslägenhet eller byggnad å åbolägenhet, som år 1920 eller senare år försålts från kronoegendom, räntan må, i den mån köpeskillingen förräntas enligt enahanda grunder som gällt eller gäller för den stående delen av före den 1 juli 1940 beviljat egnahemslån för jordbrukslägenheter, under år 1955 utgå efter 3,6 procent.

[135] 3. Ersättning åt riksbanken för förvaltningen av vissa lånefonder
m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	270 000	261 401
1953/54 (statsliggaren s. 824)	250 000	
1954/55 (förslag)	230 000	

Fullmäktige i riksbanken (skr. 17/9 1953) hemställer, att anslaget skall upptagas med ett till 230 000 kronor sänkt belopp. Rörande beräkningen av anslaget erinras om att fullmäktige i sitt anslagsäskande för innevarande budgetår (IX ht 1953 s. 224) framhöll, att den nu utgående ersättningen, tre kronor 50 öre för varje lån, icke täcker riksbankens kostnader för låneverksamheten. Fullmäktige finner emellertid icke anledning att för nästa budgetår föreslå ändrad ersättning per förvaltad lån. Med utgångspunkt från att antalet lån vid utgången av år 1954 kommer att utgöra 67 000, kan ersättningen till riksbanken för budgetåret 1954/55 beräknas till $(67\,000 \times 3:50 =) 234\,000$ kronor eller i avrundat belopp 230 000 kronor.

Departementschefen.

Jag har icke något att erinra mot fullmäktiges beräkning av anslaget. Med hänsyn härtill hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Ersättning åt riksbanken för förvaltningen av vissa lånefonder m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 230 000 kronor.

[136] 4. Bidrag till gäldande av ersättning vid förlängning av vissa servitut.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	10 000	7 351
1951/52	10 000	3 631
1952/53	10 000	850
1953/54 (statsliggaren s. 824)	10 000	
1954/55 (förslag)	5 000	

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 10 000 kronor.

Enligt min mening torde anslaget med hänsyn till medelsåtgången under de senaste budgetåren kunna sänkas till 5 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till gäldande av ersättning vid förlängning av vissa servitut* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

[137] 5. Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av vissa kronolägenheter m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	2 800 000	1 543 186
1953/54 (statsliggaren s. 824)	3 300 000	
1954/55 (förslag)	3 300 000	

Från förevarande anslag, av vilket för budgetåret 1953/54 1 500 000 kronor ställts till lantbruksstyrelsens och 1 800 000 kronor till domänstyrelsens förfogande, skall bestridas vissa kostnader för såväl äldre som nyare kronolägenheter, bland annat kostnader för avträdesersättningar och flyttningsbidrag. Enligt gällande bestämmelser må sålunda innehavare av sådan kronolägenhet, varom här är fråga, tillerkännas flyttningsbidrag med skäligt belopp, då lägenheten finnes böra nedläggas. Är lägenhetshavaren berätti-

gad till avträdesersättning med 2 000 kronor eller mera, må flyttningsbidrag utgå med högst 2 000 kronor. I annat fall skall iakttagas, att summan av flyttningsbidrag och avträdesersättning ej må överstiga 4 000 kronor. Syftet med flyttningsbidragen är att underlätta att innehavare av lägenhet, som icke ger försörjningsmöjligheter, flyttar till ett bättre jordbruk eller ägnar sig åt annan förvärvsverksamhet.

Y r k a n d e n . *Lantbruksstyrelsen* och *domänstyrelsen* hemställer i skrivelser den 1 september respektive den 29 augusti 1953, att anslaget för nästa budgetår skall upptagas med (1 500 000 + 2 100 000 =) 3 600 000 kronor. Den föreslagna ökningen av anslaget, 300 000 kronor, hänför sig helt till domänstyrelsens verksamhet. Av det utav lantbruksstyrelsen äskade beloppet avses 71 500 kronor till avträdesersättningar, flyttningsbidrag och därmed jämförliga utgifter. Domänstyrelsen har för samma ändamål beräknat 400 000 kronor.

I detta sammanhang torde även få anmälas, att 1948 års *kronolägenhetsutredning*, åt vilken Kungl. Maj:t genom beslut den 8 juni 1951 uppdragit att verkställa utredning angående de ändrade grunder i fråga om utbetalande av förenämnda flyttningsbidrag, som kunde anses motiverade med hänsyn till under senare tid inträdda kostnadsstegringar och vunna erfarenheter, numera avgivit förslag i ämnet. Utredningen föreslår i skrivelse den 14 februari 1953, att bestämmelserna om flyttningsbidrag skall ändras så att, om lägenhetshavare är berättigad till avträdesersättning med 2 500 kronor eller mera, flyttningsbidrag må utgå med högst 2 500 kronor samt att i annat fall skall iakttagas, att summan av flyttningsbidrag och avträdesersättning ej må överstiga 5 000 kronor.

M o t i v . Till stöd för sin framställning anför *lantbruksstyrelsen* i huvudsak följande.

Lantbruksnämnderna har beräknat medelsbehovet för innevarande och nästa budgetår till sammanlagt 4 132 300 kronor. Då för innevarande budgetår anvisats 1 500 000 kronor, skulle det således finnas ett medelsbehov för nästa budgetår av 2 632 300 kronor.

I sina anslagsäskanden för innevarande och nästföregående budgetår har styrelsen framhållit angelägenheten av att de lägenheter, som överförts eller beräknas komma att överföras till norrländska fjälllägenheter, istandsättes inom en snar framtid. Av lantbruksnämnderna verkställda undersökningar har givit vid handen, att antalet lägenheter, som överförts eller torde komma att överföras till norrländska fjälllägenheter, kan beräknas till sammanlagt omkring 140. Medelsbehovet under budgetåret 1954/55 för att iordningställa norrländska fjälllägenheter har av nämnderna beräknats till inalles 1 241 000 kronor. Sammanlagt närmare 200 lägenheter har av nämnderna beräknats komma att kvarbli enligt äldre upplåtelsekontrakt. Å en stor del av sistnämnda kategori lägenheter är byggnaderna så dåliga, att snar hjälp från det allmännas sida är erforderlig för deras nödortftiga istandsättande. Härvidlag kan komma i fråga s. k. byggnadshjälp enligt bestämmelserna i kungörelsen nr 339/1950. Denna byggnadshjälp, som är särskilt påkallad inom Norrbottens län, har för budgetåret 1954/55 beräknats kosta tillhopa 768 000 kronor. Med hänsyn till alltför rådande höga byggnadskostnader torde emel-

lertid en viss återhållsamhet böra iakttagas med igångsättande av i varje fall mera omfattande byggnadsarbeten både i fråga om norrländska fjällägenheter och de lägenheter, vartill nyssberörda s. k. byggnadshjälp kan utgå. Jämväl vissa andra omständigheter, såsom svårighet att anskaffa byggnadskunnigt folk i erforderlig omfattning och dröjsmål med erhållande av byggnadstillstånd, synes kunna medföra, att medelsbehovet för åsyftade byggnadsändamål blir mindre än nämnderna beräknat. Lantbruksstyrelsen har därför begränsat sin framställning till att gälla oförändrad medelsanvisning.

Domänstyrelsen anmäler, att styrelsen med beaktande av vad jordbruksutskottet i sitt utlåtande 1952: 1 (punkt 107) anfört verkställt av Kungl. Maj:t anbefalld utredning rörande de åtgärder, som är påkallade för en snabb och planenlig lösning av i utlåtandet berörda byggnadsfrågor inom ifrågavarande verksamhet. Beträffande resultatet av denna utredning anför styrelsen följande.

Den 1 januari 1953 hade 165 lägenheter upplåtits enligt bestämmelserna i § 7 kungörelsen nr 399/1950. Dessutom fanns 399 äldre lägenheter, vilka icke lämpligen kunde upplåtas som kronotorp enligt kungörelsen nr 532/1943. Av sistnämnda lägenheter är 325 av sådan art, att de torde komma att omföras till kronolägenheter enligt 1950 års kungörelse. De återstående 74 lägenheterna bör om möjligt omedelbart nedläggas; det är dock tänkbart, att förhållandena kommer att medföra, att även en del av dessa blir upplåtna enligt 1950 års bestämmelser. Av de 165 redan omförda lägenheterna är 103 avsedda att bestå för framtiden, medan 62 upplåtits på innehavarens livstid för att sedan nedläggas. Av de nyssnämnda 325 lägenheterna torde 146 komma att bestå och 179 avses vara upplåtna till innehavarna under dessas livstid för att därefter nedläggas. För varje lägenhet har kostnaderna för byggnadernas istandsättande uppskattats; dock har i fråga om sådana lägenheter, som avses att nedläggas efter innehavarens fränfälle, endast räknats med nödtorftiga reparationer. De sålunda beräknade byggnadskostnaderna, vilka icke inbegriper värdet av virke som fritt utlämnas, uppgår enligt utredningen totalt till omkring 14 000 000 kronor, räknat per den 1 januari 1953, vilket vid bidrag med 80 procent av kostnaden motsvarar byggnadshjälp med omkring 11 000 000 kronor. På lägenhet, som avses skola varaktigt upplåtas, belöper i genomsnitt en byggnadskostnad av omkring 48 000 kronor och för lägenhet, som förutses bli upplåten endast för innehavarens livstid, kan kostnaden i medeltal angivas till cirka 9 000 kronor. De mot byggnadskostnaderna svarande bidragen kan genomsnittligt beräknas till omkring 38 500 kronor för lägenheter av den förra och omkring 7 000 kronor för lägenheter av den senare kategorien.

I fråga om utvecklingstendensen rörande medelsbehovet för andra kostnader inom ifrågavarande verksamhet än byggnadskostnader hänvisar domänstyrelsen till sina uttalanden härom i anslagsäskandena för innevarande budgetår, vilka återgivits i IX ht 1953 s. 226—227.

Till stöd för sitt anslagsäskande anför domänstyrelsen vidare, att lokalförvaltningarna upptagit behovet av medel för samtliga förekommande ändamål till omkring 3 100 000 kronor. Vid beräkningen av det utav styrelsen äskade beloppet, 2 100 000 kronor, har styrelsen utgått från en saneringstid

i fråga om byggnadsbestånden av tio år, räknat från och med budgetåret 1954/55, och i anslutning härtill upptagit 1 250 000 kronor för byggnadshjälp och utlämnat virke. I övrigt har styrelsen beräknat 150 000 kronor till bidrag till jord- och betesförbättring, 100 000 kronor till bidrag till vattenförsörjning, 95 000 kronor till vissa övriga bidrag, 50 000 kronor till kostnader för diken och vägar, 20 000 kronor till byggnadssakkunnig hjälp, 35 000 kronor till skatter samt 400 000 kronor till avträdesersättningar, flyttningsbidrag och bidrag vid inlösen av kronolägenheter.

I sitt förslag till ändrade bestämmelser om flyttningsbidrag till innehavare av kronolägenheter har 1948 års *kronolägenhetsutredning* till en början redogjort för, bland annat, av domänstyrelsen lämnade uppgifter angående antalet avträdesersättningar och flyttningsbidrag samt beloppen därav under tiden den 1 juli 1950—den 31 december 1952. Under denna tid hade enligt styrelsen utbetalats 247 avträdesersättningar mot endast 85 flyttningsbidrag till ett sammanlagt belopp av 1 222 624 respektive 88 766 kronor. Av flyttningsbidragen hade endast 25 uppgått till 2 000 kronor eller mera. Orsaken till att flyttningsbidrag utgått endast i ett förhållandevis ringa antal fall vore den, att många lägenhetshavare redan tidigare lämnat sina lägenheter och bosatt sig på annat håll. Då de emellertid icke lämnat lägenheten utan vård, hade kontraktet fått gälla och avträdesersättning beviljats. Däremot hade flyttningsbidrag icke utgått. På grund av att flyttning i ett stort antal fall skett mellan kronolägenheter och i andra fall lägenhetshavaren vid flyttningen övergått till annan sysselsättning — industri- eller gruvarbete o. d. och därvid hyrt bostad — hade flyttningsbidragen beräknats skola täcka enbart flyttningskostnaderna, varför beloppen ej blivit så höga. Endast i de fall, då vederbörande inköpt egen jordbrukslägenhet eller inköpt fastighet för att driva annan rörelse, hade högre belopp beviljats. Yrkanden om högre belopp eller yttranden av missnöje med erhållet sådant hade icke kommit till domänstyrelsens kännedom och nedläggandet av olämplig bebyggelse hade enligt styrelsens uppfattning fortgått i önskvärd takt. Domänstyrelsen hade därav dragit den slutsatsen, att gällande grunder för utbetalande av flyttningsbidrag fyllt avsett ändamål. Detta hindrade dock icke, att en höjning på grund av sjunkande penningvärde möjligen kunde komma att visa sig erforderlig.

Utredningen har vidare anförts, att jämväl utredningen funnit att anordningen med flyttningsbidrag till här ifrågavarande lägenhetshavare tillgodosett de syften, som varit avsedda därmed. Ej heller har utredningen funnit anledning föreslå någon ändring i den avfattning, bestämmelserna i ämnet fått enligt beslutet vid 1950 års riksdag. Dock anser utredningen, att skäl föreligger för att taga frågan om storleken av maximibeloppet för flyttningsbidrag under omprövning. För att kunna fylla sitt ändamål måste bidrag uppenbarligen kunna utgå med tillräckligt lockande belopp. Domänverkets erfarenheter under den tid, som förflutit efter tillkomsten av ifrågavarande bidragsform, synes närmast ge vid handen att behov av högre bidrag än de,

som kan utgå enligt nuvarande bestämmelser, ej gjort sig gällande. Å andra sidan synes man enligt utredningens mening icke behöva befara, att en viss höjning av maximibeloppet med tanke på kommande fall, då lägenheter bör nedläggas, skulle komma att missbrukas. Med hänsyn härtill anser utredningen övervägande skäl tala för att bidragens maximibelopp anpassas efter den ganska betydande stegring, som inträtt med avseende å kostnadsnivån i landet, inberäknat utgifter av sådana slag, för vilka det kan ifrågakomma att använda flyttningsbidragen. Utredningen, som dröjt med att avgiva sitt utlåtande i avvaktan på utvecklingen av penningvärdet, har ansett sig kunna utgå från att prisläget numera i stort sett stabiliserats. Från dessa utgångspunkter har utredningen framlagt sitt förut omförmälda förslag till sådan ändring av gällande bestämmelser rörande flyttningsbidragens maximibelopp att, om avträdesersättningen icke uppgår till 2 500 kronor, flyttningsbidrag och sådan ersättning skall kunna beviljas med ett sammanlagt belopp av högst 5 000 kronor samt att, om avträdesersättningen uppgår till 2 500 kronor eller mer, flyttningsbidrag skall kunna utgå med högst 2 500 kronor därutöver. De höjda beloppen bör enligt utredningen tillämpas såväl å kronotorp och andra domänverkets lägenheter, upplåtna enligt 1943 och 1950 års kungörelser, som å fjällägenheter av skilda kategorier.

Yttranden. Över kronolägenhetsutredningens förslag har, efter remiss, utlåtanden avgivits av statskontoret, socialstyrelsen, domänstyrelsen, lantbruksstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, länsstyrelserna i Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län ävensom av Sveriges kronotorpare- och kolonistförbund, Svenska skogs- och flottningsarbetareförbundet samt Riksförbundet Landsbygdens folk.

Av remissmyndigheterna tillstyrker samtliga med undantag av statskontoret i princip utredningens förslag eller lämnar detsamma utan erinran. Lantbruksstyrelsen förordar emellertid i sitt yttrande, varvid fogats utlåtanden av lantbruksnämnderna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, en något större höjning av bidragen än den av utredningen föreslagna. Vidare föreslår domänstyrelsen, att flyttningsbidrag skall kunna utlämnas även i vissa andra fall än som för närvarande är möjligt. Av innehållet i de avgivna yttrandena torde få återgivas följande.

Statskontoret anser, att det av den lämnade redovisningen rörande verksamheten vid de under domänstyrelsens inseende stående kronolägenheterna framgår, att gällande grunder för flyttningsbidrag måste anses väl avvägda och att nedläggandet av olämplig bebyggelse hittills kunnat genomföras i önskvärd takt. Vid angivna förhållanden kan det enligt statskontorets mening icke komma i fråga, att redan nu, innan ytterligare erfarenheter vunnits, åtgärder vidtages för att få till stånd en uppräknings av bidragens maximibelopp.

I det av socialstyrelsen avgivna yttrandet framhålles, att en betydande stegring inträtt med avseende å kostnadsnivån i landet sedan våren 1950,

då flyttningsbidragens nuvarande maximibelopp fastställdes. Från juni sistnämnda år till mars 1953 har sålunda socialstyrelsens levnadskostnadsindex utan skatter med år 1935 som bas ökat från 167 till 213 eller med 28 procent och den i index ingående delposten övriga utgifter — varmed i förevarande fall jämförelse närmast synes böra ske — från 160 till 200 eller med 25 procent. Om det ursprungliga värdet av bidragets maximibelopp skall återställas, bör beloppet därför höjas i enlighet med utredningens förslag. Frågan huruvida en höjning av maximibeloppet är erforderlig undan drager sig emellertid socialstyrelsens bedömande. Socialstyrelsen inskränker sig därför till att understryka angelägenheten av att flyttning kommer till stånd i de fall, som åsyftas med flyttningsbidragen. Glesbebyggelsen i vissa delar av Norrland medför nämligen sociala olägenheter av allvarligt slag, vilka icke kan bemästras annat än genom en omflyttning. Vad kostnadsfrågan beträffar erinrar socialstyrelsen om att glesbebyggelsen regelmässigt drager med sig kostnader för det allmänna av helt annan storlek än de belopp, till vilka ifrågavarande bidrag kan komma att uppgå.

Domänstyrelsen meddelar till komplettering av sina tidigare till utredningen lämnade uppgifter, att under de fyra första månaderna av år 1953 avträdesersättning beviljats i sexton fall med sammanlagt 117 641 kronor och flyttningsbidrag i sju fall med sammanlagt 8 725 kronor, därav i fyra fall med 2 000 kronor vardera. Av dessa belopp kan enligt domänstyrelsen utläsas, att saneringen av lägenhetsbeståndet fått det förlopp, man önskat. Under tiden januari 1950—april 1953 har 219 lägenheter nedlagts. En inom domänverket verkställd utredning utvisar, att ytterligare inemot 200 lägenheter bör nedläggas, flertalet av dessa dock först då nuvarande innehavaren avlider. I övriga fall är emellertid möjligheten att bevilja flyttningsbidrag till stor nytta. Ehuru styrelsens erfarenheter hitintills närmast visar, att höjning av bidragsbeloppet icke skulle vara nödvändig, anser domänstyrelsen dock, att en höjning är påkallad på grund av den allmänna kostnadstegringen.

I detta sammanhang erinrar domänstyrelsen om att flyttningsbidrag enligt nuvarande bestämmelser endast kan utgå i sådana fall, då lägenhet på grund av isolerad belägenhet, bristande försörjningsmöjligheter eller dylikt anses böra nedläggas och lägenheten i anslutning därtill avträdes till kronan. Domänstyrelsen föreslår, att flyttningsbidrag med högst 6 000 kronor skall kunna beviljas, då det allmännas intresse kräver, att kronotorp eller äldre lägenhet avträdes till kronan. Kontraktets upphörande skall därvid vara den enda förutsättningen. Bidrag skall således kunna utgå, även om lägenheten ej nedlägges som jordbrukslägenhet och innehavaren icke avflyttar från densamma. Någon sammankoppling med avträdesersättningen synes icke heller lämplig i nu avsedda fall. Till stöd för detta förslag anför domänstyrelsen i huvudsak följande.

Frågan om byte av mark mellan kronan och enskilda i arronderingssyfte har under senare år blivit alltmer aktuell. Möjligheten till sådant byte har införts genom beslut av 1952 års riksdag. Förhandlingar pågår för närva-

rande mellan domänverket och vissa enskilda bolag i Norrland om flera dylika byten. För att genomföra dessa kräves emellertid, att de kronolägenhetshavare och innehavare av kronotorp, som är bosatta på kronopark, avsedd att ingå i bytet, avstår från de mångåriga upplåtelsekontrakt, som de innehar. De lösningar, som för närvarande står till buds, är frivillig avflyttning mot avträdesersättning och flyttningsbidrag, friköp av lägenheten, frivillig förflyttning till annan kronans lägenhet mot avträdesersättning och flyttningsbidrag eller frivillig övergång som arrendator under det bolag, vilket efter bytet erhåller lägenheten. I de fall, då markbyte måste betraktas såsom ur allmänna synpunkter angeläget, torde det, om frivillig uppgörelse icke kan nås med vederbörande kronolägenhetshavare, bli nödvändigt att överväga att genom särskild lagstiftning införa tvingande bestämmelser, som ålägger lägenhetshavaren att — givetvis mot full gottgörelse för skada och intrång — frånträda arrendet. Mot en dylik lagstiftning torde näppe-ligen kunna ur principiell synpunkt framställas några bärande invändningar. Sålunda förekommer redan nu, att såväl arrende- som äganderätt tvångs-vis får vika för intressen, som lagstiftaren ansett vara av högre valör. Skulle i de fall, som här åsyftas, frivillig uppgörelse icke kunna träffas om ersättningen för arrenderättens värde, torde — i analogi med vad som gäller enligt 2 kap. 8 § lagen om nyttjanderätt till fast egendom — ersättningens belopp böra bestämmas vid syneförrättning. Till ledning för synemännen torde lämpligen böra utfärdas särskilda anvisningar rörande värderingen. För att ernå största möjliga enhetlighet vid behandlingen av dylika värderingsfrågor torde det vidare vara lämpligt, att synemännen före ärendenas avgörande tager kontakt med domänstyrelsen och, där lägenhetshavaren så önskar, med Sveriges kronotorpare- och kolonistförbund. Vid tillämpning av ett sådant förfarande, som här skisserats, bör innehavare, som nödgas lämna sin lägenhet kunna erhålla all den kompensation för skada och intrång, som skäligen kan beredas. Då man emellertid i det längsta bör undvika åtgärder av tvingande natur, är det enligt domänstyrelsens mening lämpligt att i första hand bereda möjligheter till kompensation vid frivilligt avstående av lägenhet. De nu gällande föreskrifterna om flyttningsbidrag är dock ej tillämpliga i förevarande fall. Det kan nämligen här bli fråga om lägenhet med tillfredsställande försörjningsmöjligheter och godtagbar belägenhet, vilken för innehavaren representerar ett ganska stort värde. En föreskrift i ämnet bör vidare utformas så, att den kan tillämpas även i andra fall, då allmänna intressen kräver att lägenhet tages i anspråk för annat ändamål, exempelvis för militärt bruk.

Lantbruksstyrelsen föreslår i sitt yttrande, att de flyttningsbidrag, som av utredningen åsyftas, skall höjas på sådant sätt, att om en lägenhetsinnehavare är berättigad till avträdesersättning med 3 000 kronor eller mera, flyttningsbidrag må kunna utgå med högst 3 000 kronor samt att i annat fall skall iakttagas, att summan av flyttningsbidrag och avträdesersättning ej må överstiga 6 000 kronor. *Lantbruksstyrelsen* föreslår vidare, att flyttningsbidrag, då särskilda omständigheter föranleder därtill, skall kunna utgå med högre belopp, varvid dock frågan skall underställas Kungl. Maj:ts prövning. Till stöd för sitt förslag anför styrelsen i huvudsak följande.

Lantbruksnämndernas yttranden ger vid handen, att utbetalning av flyttningsbidrag i samband med nedläggning av under lantbruksorganisationens förvaltning stående kronolägenheter ovan odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens län samt å renbetesfjällen i Jämtlands län hittills förekom-

mit i relativt ringa omfattning. Sedan den 1 juli 1947 har sammanlagt 65 lägenheter blivit nedlagda, därav 4 i Jämtlands, 35 i Västerbottens och 26 i Norrbottens län. I endast 13 av dessa 65 fall har flyttningsbidrag — enbart eller tillika med avträdesersättning — utgått med ett genomsnittligt belopp av ungefär 1 050 kronor. Sammanlagt 43 lägenheter har hittills blivit nedlagda utan att vare sig avträdesersättning eller flyttningsbidrag behövt utgå. Anledningen härtill har varit, att vederbörande innehavare antingen ej vidtagit några som helst åtgärder för lägenheternas iordningställande eller också — oftast flera år före nedläggningen — övergivit sina lägenheter, vilka mestadels varit avlägset och ensligt belägna. Lantbruksnämnderna räknar med att i första hand ytterligare minst 130 lägenheter är sådana, att de av olika anledningar bör läggas ned. I det stora flertalet av dessa fall är nöjaktiga förutsättningar för lägenhetshavarna att i fortsättningen kunna reda sig icke för handen. Ej heller med hänsyn till den allmänna samfärdseln eller eljest ur allmän synpunkt har nu åsyftade 130 lägenheter ansetts vara av sådan betydelse, som kunnat motivera deras vidare fortbestånd. Nedläggning av en del lägenheter torde även komma att nödvändiggöras på grund av vattenregleringar eller liknande åtgärder.

De hittills vunna erfarenheterna synes visa, att flyttningsbidragen enligt gällande normer i allmänhet varit tillräckliga. Det bör framhållas att flyttningsbidragen — inom ramen för de bestämda maximibeloppen — må bestämmas till belopp, som prövas skäligt, och att bindande regler för beräkningen icke är givna. Syftet med dessa bidrag torde huvudsakligen vara att bereda hjälp åt en arrendator i små ekonomiska omständigheter, då det blir fråga om flyttning från lägenhet, som bör nedläggas. Det rör sig då om fall, där försörjningsmöjligheterna är så otillfredsställande — och byggnadsbeståndet vanligen nedgånet — att det såväl ur arrendatorns som det allmännas synpunkt är önskvärt, att lägenheten nedlägges. Ur allmän synpunkt är det givetvis angeläget att stimulera till flyttning så snart, att större investeringar för nya byggnader icke behöver insättas. I några fall har det emellertid visat sig, att ur dessa synpunkter mycket angelägna flyttningar icke kunnat komma till stånd, enär bidraget icke varit tillräcklig hjälp till arrendatorerna. För att flyttningsbidragen skall kunna bli en tillräcklig hjälp och stimulans för innehavare av icke önskvärda lägenheter att lämna desamma, finner lantbruksstyrelsen det lämpligt, att bidragsgränserna höjes något mer än vad utredningen föreslagit. Därigenom skulle möjlighet finnas att ge sådana bidrag, som i de enskilda fallen kan vara befogade.

Länsstyrelsen i Västerbottens län anför i sitt yttrande bland annat, att frågan om beskattningen av de utgående ersättningarna vållat mycket besvär. Flyttningsbidrag torde icke utgöra skattepliktig intäkt, medan däremot avträdesersättning betraktas som avkastning av nyttjanderätt eller arrende och principiellt anses vara skattepliktig intäkt, i den mån ersättningen avser nedlagt arbete å en lägenhet. Vissa taxeringsnämnder upptager kritiklöst hela ersättningen till beskattning, trots att ersättning för kontanta utgifter icke skall beskattas eller i vart fall motsvarande avdrag bör medgivas. Svårigheten ligger i att efter lång tid erhålla utredning om vad som belöper å arbete respektive utgifter. Över huvud taget förefaller det enligt länsstyrelsens mening icke tillfredsställande att beskatta ersättningar, som i många fall hänför sig till arbete nedlagt kanske 20--30 år tillbaka

i tiden. Kan ersättningen av principiella skäl icke göras helt skattefri, bör åtminstone reglerna för beskattning av realisationsvinst eller ackumulerad inkomst göras tillämpliga. En jämförelse med exempelvis byggnad å ofri grund utfaller helt till den senares fördel i beskattningshänseende. Avträdesersättning skall icke innefatta någon vinst utöver ersättning för kostnader och arbete, vilket däremot ofta kan vara fallet vid försäljning av byggnad. Ändock är uppkommen vinst vid dylik försäljning helt skattefri efter tio år.

Svenska skogs- och flottningsarbetareförbundet framhåller, att det av den redogörelse, som lämnats av domänstyrelsen beträffande antalet hittills utbetalade flyttningsbidrag framgår, att bidrag intill maximigränsen utbetalats endast i en mindre del av de fall, då avträdesersättning utgått. Detta får enligt förbundet anses tyda på att utbetalning skett med urskiljning och omdöme. Några vådor synes sålunda ej böra befaras, om möjligheter skapas att i fall, där så är väl motiverat, höja maximigränsen för ifrågavarande ersättningar på sätt utredningen föreslagit.

I yttrande över domänstyrelsens anslagsäskande erinrar statskontoret om att den till styrelsens förfogande stående delen av förevarande anslag för innevarande budgetår uppräknats med icke mindre än 500 000 kronor. Någon ytterligare höjning av ifrågavarande del av anslaget bör enligt statskontoret nu ej ifrågakomma.

Departementschefen.

Enligt de år 1950 ändrade bestämmelserna för kronolägenheter av olika slag må innehavare av dylik lägenhet under vissa förutsättningar tillerkännas icke endast avträdesersättning utan även flyttningsbidrag. Syftet med dessa bidrag är att underlätta att innehavare av lägenhet, som icke ger försörjningsmöjligheter, flyttar till ett bättre jordbruk eller ägnar sig åt annan förvärvsverksamhet. För det fall att lägenhetshavare är berättigad till avträdesersättning med 2 000 kronor eller mera, må flyttningsbidrag utgå med högst 2 000 kronor. I annat fall skall iakttagas, att summan av flyttningsbidrag och avträdesersättning ej må överstiga 4 000 kronor. Såsom framgår av den föregående redogörelsen har 1948 års kronolägenhetsutredning, främst med hänsyn till efter år 1950 inträffade kostnadsstegringar, föreslagit en höjning av maximibeloppen för flyttningsbidrag. Bidraget föreslås sålunda skola utgå med högst 2 500 kronor, om lägenhetshavaren är berättigad till avträdesersättning med 2 500 kronor eller mera. I annat fall må enligt utredningens förslag summan av flyttningsbidrag och avträdesersättning ej överstiga 5 000 kronor. Det av utredningen och flera remissmyndigheter påpekade förhållandet, att flyttningsbidragen hittills synes ha väl tillgodosett de syften, som varit avsedda därmed, talar givetvis närmast för ett avstyrkande av utredningens förslag. Jag delar emellertid utredningens uppfattning, att bidragens maximibelopp trots detta förhållande bör anpassas efter den betydande stegring i kostnadsnivån, som inträtt sedan desamma fast-

ställdes, för att bidrag i fall, då så är väl motiverat, skall kunna utgå med tillräckligt lockande belopp. Att en höjning av sagda belopp skall medföra missbruk torde icke behöva befaras. Hittills har nämligen bidrag intill maxigränsen utbetalats endast i en mindre del av de fall, då avträdesersättning utgått. I fråga om maximibeloppens storlek tillstyrker jag vad utredningen föreslagit. Däremot kan jag icke biträda förslaget om en utvidgning av de fall, då bidrag kan utgå. Ett bifall till vad jag sålunda förordat synes icke påkalla någon ökad medelsanvisning under anslaget. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga de författningsändringar, som kan bli erforderliga.

Mot lantbruksstyrelsens anslagsberäkning för nästa budgetår har jag icke något att erinra. Medelsanvisning för dennas del torde sålunda böra ske med ett oförändrat belopp av 1 500 000 kronor. Enligt min mening torde jämväl det för domänstyrelsens verksamhet avsedda beloppet böra upptagas med ett i förhållande till innevarande budgetårs anvisning oförändrat belopp, 1 800 000 kronor. I likhet med vad nu gäller torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera fastställa ram för verksamheten ävensom att vid behov medge höjning av denna.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör anslaget för nästa budgetår uppföras med $(1\,500\,000 + 1\,800\,000 =)$ 3 300 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av vissa kronolägenheter m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 3 300 000 kronor.

[138] 6. Betesförsök i Norrland.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	30 000	27 462	22 654
1953/54 (statsliggaren s. 827)	30 000		
1954/55 (förslag)	30 000		

Från förevarande anslag, vilket upptagits i riksstaten första gången för budgetåret 1949/50, bestrides kostnaderna för viss försöksverksamhet rörande förbättring av betesskötseln i Norrland. Enligt en av statsmakterna godkänd plan för verksamheten, vilken stått under statens jordbruksförsöks ledning, skulle densamma bedrivas under en period av fem år. För verksamheten har tillsatts en rådgivande nämnd, bestående av överinspektören för lantbrukets försöksväsen, två representanter för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök samt en representant för envar av lantbruksstyrelsen, domänstyrelsen och skogsstyrelsen.

I gemensam skrivelse den 10 augusti 1953 hemställer *lantbruksstyrelsen*, *domänstyrelsen*, *skogsstyrelsen* samt *styrelsen för lantbrukshögskolan och*

statens lantbruksförsök, att medel även i fortsättningen skall anvisas för ändamålet och att anslaget för nästa budgetår skall upptagas med ett till 50 000 kronor höjt belopp.

Till stöd för framställningen att medel även i fortsättningen skall anvisas för ändamålet anför styrelserna i huvudsak följande.

Sedan verksamheten påbörjades våren 1949, har den utvecklats väsentligt och nått en betydande omfattning. Härvid har obestriddigen erhållits såväl intressanta som värdefulla resultat. Redan nu har det kunnat konstateras, att dessa kommer att få stor betydelse såväl för det allmänna som för den enskilde jordbrukaren — ett förhållande, som torde komma att framstå tydligare, sedan de vunna erfarenheterna i större utsträckning än vad som nu är fallet hunnit tillämpas i praktiken. Under nu löpande femårsperiod, vilken utgår den 30 juni 1954, har verksamheten bedrivits på sätt som ursprungligen avsetts. För att de problem, som är föremål för undersökning, skall kunna lösas slutgiltigt och full nytta dragas av det arbete och de kostnader, som hitintills nedlagts på verksamheten, erfordras att denna bedrivs åtminstone under ytterligare en femårsperiod. Då några nämnda besparingar å de gångna årens anslag icke kommer att föreligga vid utgången av innevarande femårsperiod, måste nya anslag anvisas, om verksamheten skall kunna fortsätta. För varje år tages i Norrland en allt större areal i anspråk för kulturbeten. Med anledning härav är det ur både statens och den enskildes synpunkt synnerligen angeläget, att ett bättre underlag skapas såväl för bedömning av markens lämplighet till bete som för sättet för anläggningen av detta. Utöver de problem, som ursprungligen avsågs böra bli föremål för omedelbar prövning, finns frågor som är av sådan vikt och angelägenhetsgrad, att behov föreligger att snarast belysa dem. På grund härav har den rådgivande nämnden tillstyrkt en utsträckning av betesförsöksverksamheten.

Angående beräkningen av det årliga medelsbehovet för verksamheten anför styrelserna, att kostnaderna för försöken ökats väsentligt sedan år 1948, då kostnadskalkylen ursprungligen uppgjordes, huvudsakligen på grund av att arbetslönerna stigit med minst 50 procent.

Departementschefen.

Såsom framgår av den föregående redogörelsen har här ifrågavarande försöksverksamhet, vilken med utgången av nu löpande budgetår pågått under fem år, fått en betydande omfattning. Genom verksamheten har redan uppnåtts värdefulla resultat, vilka kommer att vara till stort gagn för betesskötseln i Norrland. Med hänsyn till önskvärdheten av att de problem, som hitintills varit föremål för undersökning, skall kunna slutgiltigt lösas och nya frågor, som berör ifrågavarande område, belysas synes medel böra anvisas för ändamålet under ytterligare någon tid. Däremot kan jag icke tillstyrka den föreslagna höjningen av anslaget. Detta bör sålunda enligt min mening uppföras med ett oförändrat belopp av 30 000 kronor. I övrigt synes verksamheten böra omhändervhas enligt samma grunder, som under den nu tilländalupna femårsperioden.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Betesförsök i Norrland* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[139] 7. Grundförbättringar: Statens avdikningsanslag.

	Högsta bidrags- summa	Anslag	Nettoutgift
1952/53	3 000 000	4 000 000	3 842 688
1953/54 (statsliggaren s. 827) ..	3 000 000	4 000 000	
1954/55 (förslag)	4 000 000	4 000 000	

Från förevarande anslag beviljas statsbidrag huvudsakligen till utförande av sådana torrlägningsföretag för jordbruksändamål, vilka berör ett flertal fastigheter eller är av mera komplicerad natur. För varje budgetår fastställs en kostnadsram, utöver vilken statsbidrag ej må beviljas. Anslaget uppföres å riksstaten med det belopp, som på grundval av redan fattade respektive förutsedda bidragsbeslut beräknas motsvara de faktiska bidragsutbetalningarna under budgetåret. För innevarande budgetår gäller, att bidrag må beviljas intill ett sammanlagt belopp av högst 3 000 000 kronor. Anslaget är däremot uppfört med 4 000 000 kronor.

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) hemställer, att anslaget skall uppräknas med 500 000 kronor till 4 500 000 kronor samt att bidragstilldelningen från anslaget skall bestämmas till högst 4 000 000 kronor. Styrelsen anholder vidare att, i likhet med vad som gäller för innevarande budgetår, inom ramen för medgiven bidragstilldelning och efter Kungl. Maj:ts bestämmande dels ett belopp av 40 000 kronor skall få disponeras för bidrag till vissa undersökningar rörande äldre torrlägningsföretag samt för åtgärder ägnade att gagna torrlägningsverksamheten i dess helhet, dels erforderliga medel skall få utgå till bestridande av kostnaderna för pågående utredning rörande torrläggning av vissa marker vid Hjälmarén och i Kvismaredalen. Slutligen hemställer styrelsen att nu gällande bestämmelse, att vid återbäring av beviljat bidrag skall erläggas fem procent årlig ränta å lyftade medel från lyftningsdagen till dess återbetalning sker, skall ändras så att ifrågavarande ränta skall erläggas från den dag, som styrelsen efter omständigheterna bestämmer i samband med beslut om att återfordra beloppet.

Såsom motivering för sin framställning angående medelsanvisningen och bidragsramen för nästa budgetår anför lantbruksstyrelsen i huvudsak följande.

Under budgetåret 1952/53 har bidrag beviljats till 286 företag med sammanlagt 2 999 964 kronor. I detta belopp ingår ytterligare bidrag till redan statsunderstödda företag med 916 380 kronor, därav till Tåmnarens sänkingsföretag 716 560 kronor. Därjämte har styrelsen under året för handläggning enligt gällande bestämmelser för statligt stöd till jordbrukets rationalisering m. m. till lantbruksnämnderna kunnat överlämna omkring 400 till styrelsen ingivna bidragsansökningar, representerande ett bidragsbelopp av i runt tal 4 000 000 kronor.

Vid ingången av budgetåret 1953/54 fanns hos styrelsen inläggande ansökningar om bidrag till 248 företag, vilka innefattade ett av lantbruksnämnderna tillstyrkt bidragsbelopp å sammanlagt omkring 6 000 000 kronor. Med hänsyn till inträffade prisstegringar torde emellertid beloppet numera böra beräknas till omkring 6 500 000 kronor. Därjämte föreligger ansökningar om ytterligare bidrag motsvarande ett belopp av omkring 500 000 kronor. Under budgetåret 1953/54 beräknas nya ansökningar om bidrag inkomma till ett sammanlagt belopp av omkring 3 000 000 kronor. Då den för budgetåret medgivna bidragstilldelningen uppgår till samma belopp, kan således ansökningar motsvarande ett bidragsbelopp av 7 000 000 kronor väntas bli överförda till budgetåret 1954/55. Under förutsättning att efterfrågan å bidrag blir oförändrad, skulle därför under sistnämnda budgetåret omkring 10 000 000 kronor erfordras för att förefintligt och påräknat bidragsbehov skulle kunna helt tillgodoses. Begränsas bidragstilldelningen under budgetåret 1954/55 till 3 000 000 kronor, kommer följaktligen endast en mindre del av det föreliggande bidragsbehovet att kunna tillgodoses. För torrlägningsverksamheten medför det uppenbara nackdelar, om avgöranden i bidragsärenden, såsom hitintills varit fallet, till följd av brist på medel som regel måste skjutas på framtiden tre å fyra år.

Styrelsen erinrar om att styrelsen i förra årets anslagsäskanden (Prop. 1953: 113, s. 10—11) hemställde om bemyndigande att, i den mån beviljade bidrag indrages under budgetåret, få överskrida den för samma budgetår fastställda bidragsramen med motsvarande belopp. Härom anförde departementschefen, att styrelsen i samband med sina anslagsäskanden borde anmäla, i vilken utsträckning tidigare från anslaget beviljade bidrag indragits under det gångna budgetåret, samt att det sålunda återförda beloppet skulle tagas med i beräkningen vid fastställandet av bidragsram för det följande budgetåret. Med anledning härav får styrelsen anmäla, att under budgetåret 1952/53 indragits medel motsvarande ett belopp av 1 478 215 kronor. Motsvarande siffra för budgetåren 1949/50, 1950/51 och 1951/52 är 480 000, 517 000 respektive 755 000 kronor. Under tiden före budgetåret 1949/50 indrogs endast förhållandevis ringa belopp. De från och med sistnämnda budgetår indragna bidragsbeloppen bör enligt styrelsens mening motivera en höjning av bidragstilldelningen. Med hänsyn till rådande förhållanden vill styrelsen emellertid begränsa sig till att för budgetåret 1954/55 föreslå en bidragsram å 4 000 000 kronor.

Angående framställningen om ändrade bestämmelser rörande skyldigheten att erlagga ränta vid återbäring av lyftat bidrag anför styrelsen, att skyldigheten att erlagga ränta från dagen för bidragets utlämnande enligt styrelsens mening i vissa fall kan innebära en oskäligt hård påföljd för den betalningsskyldige. Av dylika skäl har från och med innevarande budgetår företagits ändring av motsvarande bestämmelser i rationaliseringskungörelsen och kungörelsen angående statens avdikningslånefond.

I detta sammanhang torde jämväl få anmälas en av *styrelsen för Mästermyrs torrlägningsföretag* inom Levede m. fl. socknar i Gotlands län i skrift den 13 december 1952 gjord framställning om statsbidrag med belopp, motsvarande 75 procent av kostnaderna för upprepning av kanalerna genom Mästermyr. Vid framställningen var fogade skrivelser från lantbruksingenjören, hushållningssällskapets förvaltningsutskott samt vägförvaltningen i

länet. Sedermera har, efter remiss, utlåtanden i ärendet avgivits av lantbruksstyrelsen och statskontoret. Lantbruksstyrelsen har tillika överlämnat yttrande av lantbruksnämnden samt en av lantbruksingenjören i länet upprättad promemoria.

Innan jag närmare redogör för innehållet i företagsstyrelsens framställning och de däröver avgivna yttrandena, torde jag få erinra om att Kungl. Maj:t den 31 december 1902, den 31 december 1907 och den 18 december 1908 beviljat lån från odlingslånefonden med tillhopa 540 000 kronor till kostnaderna för torrläggning av Mästermyr. Förelaget blev i sin helhet fullbordat år 1910. Under åren 1925—1927 gjordes upprepade framställningar om upprepning på statens bekostnad av avloppen genom myren. I två likalydande motioner till 1928 års riksdag (I: 115 och II: 200) anhölls där efter, att riksdagen skulle anslå ett belopp av 58 200 kronor för ändamålet. Med hänsyn bland annat till den uraktlåtenhet i fråga om underhållet, som intressenterna i företaget låtit komma sig till last, ansåg sig riksdagen dock icke kunna förorda något direkt bidrag utan beslöt, att understöd skulle utgå i form av lån (Rskr. nr 222). Efter proposition (nr 20) till 1931 års riksdag bemyndigades emellertid sedermera Kungl. Maj:t att från statens avdikningsanslag anvisa statsbidrag med 58 200 kronor till ifrågavarande rensningsarbeten. Riksdagen (Rskr. nr 55) återopade därvid jordbruksutskottets utlåtande nr 5 över propositionen, vari utskottet framhållit angelägenheten av att kravet på ett tillfredsställande fortgående underhåll av ifrågavarande avlopp bestämt upprätthölls. På grund härav stadgades i ett med företaget tecknat kontrakt såsom villkor för statsbidragets tillgodonjutande, bland annat, skyldighet för delägarna att underhålla det med statsbidraget utförda arbetet. Därjämte föreskrevs att, därest underhållsskyldigheten försumrades, med avseende på bristens botande och uttagandet av därför erforderliga kostnader hos den försumlige skulle gälla vad därom stadgades i 13 kap. 17 § vattenlagen. Rensningsarbetet utfördes under åren 1932 och 1933. Sedermera har år 1948 genom delägarnas försorg en mindre del av avloppskanalerna rensats. Mästermyr omfattar en areal av 2 641 hektar. Hela myren är dock icke uppodlad och relativt stora områden har gått åt till kanaler, vägar m. m. Den odlade arealen har uppskattats till omkring 2 000 hektar. I torrlägningsföretaget ingår 235 brukningsenheter, av vilka 44 procent omfattar upp till 10 hektar åker, 30 procent 10—20 hektar åker samt 26 procent mer än 20 hektar åker. I övrigt torde beträffande företaget få hänvisas till propositionen 1931: 20.

Såsom motivering för sin framställning anför företagets styrelse, att en fullständig katastrof inträffat genom den rika nederbörden under hösten 1952 och genom den hastigare tillrinningen av vatten från ovanför Mästermyr liggande marker, vilka de senaste åren fått sina kanaler fördiga och vilkas avlopp går över myren. Hela myrområdet vore på grund därav översvämmat från början av oktober 1952. På flera ställen hade vatten stigit över landsvägen, som leder över myren, vilket medfört att väg-

förvaltningen måst avstänga vägen för trafik. Vidare hade översvämningen medfört, att omkring 600 hektar hampa, vårvete, våroljeväxter, korn samt foderrotfrukter fått kvarstå obärgade. Delägarna i företaget hade genom möjligheten att söka stödlån intill två tredjedelar av 1952 års skördeskador fått tillfälle att fördela de lidna förlusterna på två år. Genom att hela markområdet, som till cirka två tredjedelar består av vallar, försatts under vatten så tidigt på hösten och då vattnet av allt att döma komme att kvarstå hela vintern med isbildning som följd, låge emellertid det största skademomentet i att samtliga dessa vallar ginge förlorade. Detta skulle innebära mycket stora förluster för delägarna, eftersom nästa år bete och foder för djuren komme att saknas samtidigt som stora kostnader för nytillsädd av vallarna uppstode. Under den långvariga översvämningen hade vidare kanalerna i betydande grad slammat till, vilket betydde ökade kostnader för upprepningen. Med hänsyn till det anförda ansåge styrelsen det vara nödvändigt, att kanalerna genom Mästermyr upprepades under sommaren 1953, så att en liknande katastrof så långt möjligt förhindrades. Kostnaden härför hade av lantbruksingenjören i länet beräknats till 200 000—300 000 kronor. På grund av skördeskadorna och de angivna återverkningarna av översvämningarna för vallarna, hade företagens delägare ingen möjlighet att med egna medel bekosta rensningen. Styrelsen hemställde fördenskull, att för ändamålet skulle anvisas ett anslag, motsvarande 75 procent av kostnaderna.

Av de vid företagsstyrelsens framställning fogade skrivelserna från hushållningssällskapets förvaltningsutskott samt vägförvaltningen i länet inhämtas i huvudsak följande.

Hushållningssällskapets förvaltningsutskott uppskattar de vid översvämningarna förorsakade skadorna till mellan 500 000 och 1 000 000 kronor. Utskottet framhåller vidare, bland annat, att Mästermyr är uppdelad i ett mycket stort antal lotter samt att den varit och alltjämt är av mycket stor betydelse för jordbruket i trakten. Under de på Gotland vanliga torra somrarna utgör myren nämligen en nästan oersättlig foderreserv, som möjliggör en framgångsrik nötkreatursskötsel i de ifrågavarande trakterna. Även om alltså största delen av myren användes för produktion av vallfoder och bete, användes emellertid betydande arealer för andra grödor. Ej minst för Gotlands hampodling har myren visat sig värdefull. Enligt utskottet kan man fördenskull säga, att Mästermyr varit av avgörande betydelse för utvecklingen av jordbruket inom en mycket stor del av södra Gotland.

Vägförvaltningen upplyser, att högvattnet å Mästermyr i samband med regn eller tö under senare år stigit allt närmare vägbanan å allmänna vägen över myren. I december 1949 steg vattnet över vägen på vissa ställen, så att det stod 10 å 15 cm över vägbanan. Översvämningen varade cirka en vecka. Avstängning av vägen ansågs dock icke erforderlig. I slutet av februari 1950 inträffade en ny översvämning med sådant vattenstånd, att vägen måste avstängas för trafik under cirka tre veckor. År 1952 måste vägen avstängas för trafik den 29 oktober. Den 9 december kunde vägen, sedan vattnet sjunkit i samband med en köldperiod, ånyo öppnas för trafik.

Nu nämnda förhållanden avser, enligt vad vägförvaltningen uppger, vägsträckan mellan Snoder och Mästermyrs västra vägskal. Översvämningarna

berör en sammanlagd väglängd av 1—2 km. Under den senaste översvämningssperioden steg vattnet upp till vägbanans nivå — i mindre omfattning även över densamma — på övriga lågpartier av vägnätet å Mästermyr. En höjning av vägbanan på den lägst belägna sträckan har icke kunnat eliminera fortsatta översvämningar. Vägförvaltningen framhåller slutligen, att den saknar möjlighet att hålla vägen fri från de översvämningar, vilka synes bli följden av de alltmer förbättrade tillloppen till Mästermyr utan motsvarande rensning av avloppet.

Vad angår yttrandena över framställningen om statsbidrag till Mästermyrs torrlägningsföretag anser *lantbruksstyrelsen* att det — trots de principiella betänkligheter, som kan anföras mot att bidrag lämnas till rensningskostnader för äldre företag — är befogat, att statligt stöd i förevarande fall skall utgå i form av statsbidrag. Bidragsprocenten bör dock ej sättas högre än till 50 procent, och bidraget bör lämpligen maximeras till 150 000 kronor. Ett bidrag av denna storleksordning torde enligt styrelsens mening komma att utgöra en verksam hjälp från statens sida. Lantbruksstyrelsen anför i övrigt huvudsakligen följande.

Lantbruksnämnden har med anledning av översvämningsskadorna hittills beviljat 62 ansökningar om stödlån till jordbrukare, som lidit skördeskador enbart genom eller i samband med översvämningar av Mästermyr. Av dessa jordbrukare innehar elva brukningsenheter om upp till 10 hektar, tjugotvå 10—20 hektar och tjugonio mer än 20 hektar åker. Skördeskadorna anges i ansökningarna till omkring 376 000 kronor, och stödlån har beviljats med tillhoppa omkring 173 000 kronor. Hur stor del av dessa skador, som belöper på marker inom Mästermyr, har dock icke kunnat utrönas.

Det torde icke råda någon tvekan om att en upprepning av avloppskanaler är nödvändig för att förebygga skador under kommande år eller om att en sådan åtgärd måste företagas inom en nära framtid, därest icke det redan verkställda utdikningsarbetet skall bli värdelöst och såväl de enskilda intressenterna som det allmänna tillskyndas avsevärda förluster genom skördeskador m. m. Med hänsyn till de betydande kostnader, som beräknas uppkomma för rensningen av Mästermyr, torde det vara svårt för delägarna i företaget att bära dessa kostnader utan tillskott av statsmedel i någon form. För många av delägarna skulle kostnaderna nämligen föranleda ekonomiska svårigheter.

Vid beviljande av statsbidrag till rensningskostnader gäller som regel, att dylikt bidrag icke må lämnas till arbeten, hänförliga till underhåll av torrlägningsföretag som erhållit understöd av statsmedel. Det bör därför framhållas, att delägarna i Mästermyrs torrlägningsföretag icke åtnjutit statsbidrag för att utföra själva utdikningsföretaget, utan kostnaderna därför har i sin helhet täckts av det för ändamålet från odlingslånefonden utanordnade lånet å tillhoppa 540 000 kronor. Vidare bör nämnas att lånet, som slutamorterades år 1944, avvecklats praktiskt taget utan förlust för staten. På grund av nu angivna förhållanden finner styrelsen det motiverat, att delägarna erhåller hjälp från det allmännas sida, så att den rensning, som nu är nödvändig, kan komma till stånd.

Vad angår formerna för hjälpen är det i och för sig angeläget, att nyssnämnda princip rörande bidrag till underhållsåtgärder upprätthålles. Ett frångående av densamma skulle nämligen kunna medföra, att ett stort antal företag skulle framställa anspråk på bidrag till kostnaderna för dylika åtgärder, ehuru dessa måste betraktas som normalt underhåll och icke kan

anses vara av sådan karaktär, att statsbidrag bör utgå. Beträffande Mästermyr må även erinras om det uttalande, som riksdagen år 1931 gjorde om angelägenheten av att kravet på ett tillfredsställande fortgående underhåll skulle bestämt upprätthållas. Med hänsyn härtill ligger det enligt styrelsen i och för sig närmast till hands, att stödet från det allmännas sida får formen av ett räntebärande lån till företaget och att delägarna själva i sista hand får bära samtliga de kostnader, som kan uppstå för rensningen. Styrelsen anser det emellertid nödvändigt, att man i sådant fall även beaktar det bekymmersamma läge, som delägarna i företaget kommit i till följd av de svåra översvämningsskadorna. Även om dessa skador till större delen får tillskrivas det bristande underhållet, kan man enligt styrelsens mening ej bortse från att de kommer att få allvarliga verkningar för de skadelidandes ekonomiska ställning. Dessa kan endast delvis utjämnas genom den möjlighet, som föreligger för delägarna att erhålla stödlån, bland annat av den anledningen att skadeverkningarna till stor del kommer att framträda först under innevarande och kommande år.

Vid ärendets behandling inom lantbruksstyrelsen anmälde föredraganden, *byråchefen J. M. Hägglund*, skiljaktig mening. Enligt denne bör hjälpen få den formen, att ett belopp av 300 000 kronor ställes till Kungl. Maj:ts förfogande ur avdikningslånefonden för att i enlighet med de för statlig lånegaranti gällande principerna disponeras till lån åt de markägare, som beröres av ifrågavarande rensningsarbeten. Till stöd för sin ståndpunkt hänvisar Hägglund dels till bestämmelserna för avdikningsanslaget beträffande underhåll av statsunderstödda torrlägningsföretag, dels till att icke blott Mästermyr utan även ett stort antal andra statsunderstödda torrläggningar av betydande myrmarkskomplex på Gotland ämnar fullfölja rensningsarbeten och dels till riksdagens förut nämnda uttalande år 1931 om att kravet på ett tillfredsställande fortgående underhåll av företaget bestämt borde upprätthållas.

Lantbruksnämnden tillstyrker att största möjliga statsbidrag beviljas till upprensning av kanalerna i myren.

Av innehållet i den av *lantbruksingenjören* i länet upprättade promemorian torde följande få återgivas.

Avloppskanalerna i Mästermyr befinner sig i mycket dåligt skick. Mindre träd och buskar växer delvis ute i kanalsektionerna och vattenväxterna frodas. Några rensningar har ej företagits utom i början av 1930-talet, sedan statsbidrag beviljats därtill med 58 200 kronor, och år 1948, då en mindre del av kanalerna rensades. Den nedre delen av huvudkanalen, som är av den väsentligaste betydelsen för myrens torrläggning, har sålunda ej rensats på cirka 20 år. Vid besiktning den 8 mars 1950 konstaterades, att nämnda kanalsträcka hade kraftigt börjat växa igen med buskar. Det beslöts därför, att dessa skulle borttagas under sommarens lopp och att i övrigt rensning skulle företagas av de kanalsträckor, som erfordrade detta. Någon röjning av buskarna eller rensning företogs emellertid ej, vilket bland annat torde ha berott på svårigheten att skaffa maskiner till arbetet.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut har utfört vattenmängds- och vattenståndsmätningar i Snoderån, som avbördar vattnet från Mästermyr. Av mätningarna torde man kunna draga den slutsatsen, att vattenmängderna under hösten 1952 varit av ungefär samma storlek som en vanlig vårflood. Däremot har varaktigheten av de höga vattenstånden varit längre än

normalt. Av särskild betydelse är, att de höga vattenstånden inträffat ovanligt tidigt på hösten under ett år, då skörden varit ovanligt sen.

De nu ifrågavarande översvämningarna skulle icke ha inträffat eller i vart fall ha blivit relativt kortvariga och obetydliga, om avloppen varit rensade. Den erfarenhet, som vunnits genom jämförelse med väl underhållna dikningar av andra gotländska myrar, bestyrker även denna uppfattning. Som exempel kan nämnas Roma och Store myrar, ett myrkomplex av samma storleksordning som Mästermyr. Innan dessa myrar rensades, översvämmades de årligen vid rikligare nederbörd, men under hösten 1952 har dessa myrar varit i stort sett fria från översvämningar.

Kostnaderna för upprensningen av kanalerna i Mästermyr uppskattas till 100 å 150 kronor per hektar. Rensningskostnaderna är ur skattesynpunkt avdragbara, varför en del av desamma kommer att kompenseras genom lägre skatt. Rensningsarbetet bör icke forceras på ett år utan fördelas på två eller tre år. Det torde nämligen knappast vara möjligt att samtidigt sätta in flera grävmaskiner, förrän större delen av huvudkanalen rensats.

Slutligen uttalar *statskontoret*, att det starkt kan ifrågasättas, om staten bör lämna företaget sitt stöd, eftersom de åtgärder, till vilkas bekostande statsbidrag nu begäres, föranletts av bristande underhåll av avloppen från myren. Därest det emellertid skulle anses påkallat, att staten av billighetsskäl träder emellan, bör dock enligt statskontoret av skäl, som anförts av byråchefen Hägglund, statens bistånd lämnas i form av ett räntepliktigt lån. Amorteringstiden för lånet bör ej överstiga 10 år. Då det med hänsyn till omständigheterna i fallet synes tveksamt, om lånet bör anvisas från statens avdikningslånefond, anser sig statskontoret slutligen böra föreslå, att för ändamålet äskas ett särskilt anslag under fonden för låneunderstöd.

Departementschefen.

Beträffande framställningen om statsbidrag till kostnaderna för den otvivelaktigt synnerligen angelägna upprensningen av kanalsystemet i Mästermyr torde till en början böra beaktas, att riksdagen redan år 1931 vid beviljande av bidrag till företaget för vissa då aktuella rensningsarbeten uttalade, att man borde bestämt upprätthålla kravet på ett tillfredsställande underhåll av ifrågavarande avloppskanaler. Ett sådant underhåll har ostridigt icke skett. Vidare bör ihågkommas, att som regel statsbidrag icke må lämnas för rensningskostnader, då fråga är om åtgärder, som är att hänföra till underhåll av torrlägningsföretag, understödda med statsmedel. Vissa skäl talar emellertid för att delägarna bör erhålla åtminstone någon hjälp från statens sida. Sålunda beräknas kostnaderna komma att uppgå till sådant belopp, att det för många av delägarna skulle leda till ekonomiska svårigheter, om de skulle bli nödsakade att själva svara härför. Vidare har statsbidrag aldrig utgått till utförandet av själva utdikningsföretaget utan endast i det föregående omförmälda lån från odlingslånefonden. Detta lån har avvecklats praktiskt taget utan förlust för staten. Efter närmare övervägande av nu angivna synpunkter har jag kommit till den uppfattningen, att staten på något sätt bör träda emellan, särskilt emedan detta torde vara en förutsättning för att arbetena skall bli genomförda med önsk-

värd snabbhet. Bidrag utan återbetalningsskyldighet synes emellertid icke böra komma i fråga, närmast med hänsyn till vad nyss anförts beträffande delägarnas skyldighet att underhålla företaget. Dessutom skulle beviljande av bidrag kunna medföra liknande krav från ett stort antal andra företag. I likhet med reservanten i lantbruksstyrelsen förordar jag därför, att delägarna i företaget skall beredas möjlighet att erhålla lån av statsmedel till kostnaderna för ifrågavarande arbeten. Beträffande lånen bör gälla, att de skall vara amorterings- och räntepliktiga samt att längre amorteringstid än tio år som regel icke bör medges. Det torde emellertid få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av lantbruksstyrelsen meddela närmare föreskrifter i fråga om lånen. Vad angår spørsmålet om från vilka medel lånen skall beviljas, delar jag nyssnämnde reservants uppfattning, att avdikningslånefonden lämpligen bör anlitas för ändamålet. Jag anser det sålunda icke vara erforderligt att såsom statskontoret föreslagit anvisa ett särskilt anslag för ändamålet under fonden för låneunderstöd. Då jag icke har något att erinra mot beräkningen av medelsbehovet, föreslår jag, att ett belopp av högst 300 000 kronor av avdikningslånefonden skall få disponeras till den nu föreslagna låneverksamheten. Härtill synes riksdagens medgivande böra inhämtas. Jag torde få återkomma till denna fråga vid anmälan av ärendena rörande anslag å kapitalbudgeten för nästa budgetår. Beloppet bör inräknas i den summa, som enligt riksdagens medgivande må för nästa budgetår beviljas i lån från fonden i fråga.

Vad därefter angår den bidragsram för avdikningsanslaget, som bör fastställas för nästa budgetår, har lantbruksstyrelsen föreslagit en höjning från 3 000 000 till 4 000 000 kronor. Till stöd härför har styrelsen anfört, bland annat, att under budgetåret 1952/53 bidrag indragits till ett belopp av närmare 1 500 000 kronor. Jag vill i detta sammanhang erinra om mitt uttalande förra året (Prop. 1953: 113 s. 32) angående önskvärdheten av att hänsyn på något sätt skall få tagas till dylika outnyttjade bidrag, så att bidragsgivningen verkligen erhåller den omfattning, som statsmakterna avsett. Med utgångspunkt från detta uttalande, vilket lämnades utan erinran från riksdagens sida, anser jag mig böra tillstyrka den av lantbruksstyrelsen föreslagna höjningen av bidragsramen för nästa budgetår. Däremot torde det icke vara nödvändigt att för utbetalande av bidrag till torrlägningsföretag anvisa större belopp än för innevarande budgetår. Förevarande anslag torde sålunda böra uppföras med ett oförändrat belopp av 4 000 000 kronor.

I likhet med vad som gäller för innevarande budgetår torde Kungl. Maj:t böra äga att — inom ramen för den varje budgetår medgivna bidragstilldelningen — av ifrågavarande anslag disponera 40 000 kronor för bidrag till vissa undersökningar rörande äldre torrlägningsföretag samt för åtgärder, ägnade att gagna torrlägningsverksamheten i dess helhet. Ur avdikningsanslaget torde även böra få utgå erforderliga medel till kostnaderna för pågående utredning rörande torrläggning av vissa marker vid Hjälmarén och i Kvismaredalen.

Jag har icke heller något att erinra mot lantbruksstyrelsens förslag att nuvarande bestämmelse, att vid återbäring av beviljat bidrag fem procent årlig ränta skall erläggas å lyftade medel från lyftningsdagen till dess återbetalning sker, skall ändras så, att ifrågavarande ränta skall erläggas från den dag, som styrelsen efter omständigheterna bestämmer i samband med beslutet om att återfordra beloppet. Vid bifall till förslaget torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de författningsändringar, som blir erforderliga.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att under budgetåret 1954/55 må beviljas statsbidrag från statens avdikningsanslag å tillhopa 4 000 000 kronor;

b) till *Grundförbättringar: Statens avdikningsanslag* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor.

[140] *Grundförbättringar: Förrättningskostnader till vissa torrlägningsföretag.* För ifrågavarande ändamål anvisades senast för budgetåret 1947/48 ett reservationsanslag av 100 000 kronor. Med hänsyn till förefintlig behållning å anslaget har medel därefter icke anvisats. Bestämmelser rörande anslagets användning har meddelats i kungörelsen den 30 juni 1939 (nr 433). Vid utgången av budgetåret 1952/53 fanns en reservation å anslaget av i runt tal 472 000 kronor, varav dock ett belopp av omkring 136 000 kronor disponerats för beviljade men ännu ej utbetalda bidrag.

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) hemställer, att å anslaget förefintlig reservation skall få användas för avsett ändamål jämväl under budgetåret 1954/55. Styrelsen anför till stöd härför, att bidrag beviljats till två företag med sammanlagt 25 194 kronor under budgetåret 1952/53 samt att ett visst bidragsbehov, huvudsakligen avseende redan påbörjade förrättningar, torde komma att föreligga jämväl under innevarande och nästa budgetår. Då behållningen å anslaget torde vara tillräcklig för att tillgodose detta behov, finner styrelsen icke för närvarande någon ytterligare medelsanvisning behövlig.

Vidare hemställer styrelsen, i likhet med vad som föreslagits beträffande statens avdikningsanslag, att det skall få ankomma på styrelsen att vid beslut om återbetalning av lyftat statsbidrag i varje särskilt fall pröva, från vilken dag ränta skall utgå. Enligt nu gällande bestämmelser skall, då förrättning genom bidragstagares förvållande avbrytes, innan den slutförts, till styrelsen återbetalas vad av statsbidraget lyfts jämte fem procent årlig ränta från lyftningsdagen till dess återbetalning sker. Skyldigheten att erlägga ränta från dagen för bidragets utlämnande kan enligt styrelsens mening i vissa fall innebära en oskäligt hård påföljd för den betalningsskyldige, nämligen om den omständighet, som utgjort uppsägningsanledning, inträffar lång tid efter det bidraget utbetalats.

Departementschefen.

Jag tillstyrker lantbruksstyrelsens förslag, att det skall ankomma på styrelsen att i varje särskilt fall pröva från vilken dag ränta skall utgå, då fråga är om återbetalning av lyftat statsbidrag. Vid bifall härtill torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga författningsändringar.

Då jag även i övrigt biträder lantbruksstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att det å riksstaten för budgetåret 1947/48 anvisade reservationsanslaget till Grundförbättringar: För-
rättningskostnader till vissa torrlägningsföretag må under
budgetåret 1954/55 användas för det med anslaget avsedda
ändamålet.

[141] Tilläggsbidrag till vissa statsunderstödda torrlägningsföretag. För ifrågavarande ändamål anvisades senast för budgetåret 1947/48 ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor. Med hänsyn till förefintlig behållning har medel därefter icke anvisats. Bestämmelser rörande anslagets användning har meddelats i kungörelsen den 12 april 1946 (nr 192; ändr. nr 696/1952). Vid ingången av innevarande budgetår fanns en reservation å anslaget av i runt tal 806 000 kronor, varav dock ett belopp av 31 000 kronor disponerats för beviljade men ännu ej utbetalda bidrag.

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) hemställer, att å anslaget förefintlig reservation skall få användas för avsett ändamål jämväl under budgetåret 1954/55. Styrelsen anför till stöd härför, att bidrag beviljats till 313 företag med sammanlagt 579 590 kronor under budgetåret 1952/53. För närvarande finnes hos styrelsen icke slutbehandlade ansökningar, representerande ett bidragsbelopp av omkring 250 000 kronor. Med anledning av den nyligen gjorda ändringen i bidragsgrunderna kan ytterligare ansökningar, ehuru i begränsad omfattning, inkomma under budgetåret 1954/55. Då behållningen å anslaget torde vara tillräcklig för att tillgodose bidragsbehovet intill utgången av sistnämnda budgetår, finner styrelsen icke för närvarande någon ytterligare medelsanvisning behövlig.

Jag biträder lantbruksstyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att det å riksstaten för budgetåret 1947/48 anvisade reservationsanslaget till Tilläggsbidrag till vissa
statsunderstödda torrlägningsföretag må under budgetåret
1954/55 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

[142] 8. Täckdikningsförsök m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	110 000	175 000	60 000
1953/54 (statsliggaren s. 827)	140 000		
1954/55 (förslag)	140 000		

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget avses 95 000 kronor till försöksverksamhet och forskning samt 45 000 kronor till avlöningskostnader.

I en av styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök med eget utlåtande överlämnad skrivelse den 5 juli 1953 hemställer *täckdikningsförsöksnämnden*, att för försöksverksamheten på täckdikningens område för nästa budgetår skall anvisas ett anslag av 127 000 kronor. Nämnden föreslår vidare, att verksamheten skall inordnas i försöksverksamheten i övrigt på jordbrukets område och definitivt knytas till lantbrukshögskolans institution för agronomisk hydroteknik som en särskild avdelning för dräneringsförsök samt att nämnden skall ombildas till ett beredande organ med befogenhet att under högskolestyrelsen handlägga frågor rörande täckdikningsförsöksverksamheten. I anslutning härtill föreslås, att vid högskolans institution för agronomisk hydroteknik skall inrättas vissa för verksamheten erforderliga tjänster. Detta förslag har närmare behandlats i det föregående (punkt 19) under lantbrukshögskolans avlöningsanslag. Angående beräkningen av det under förevarande anslag äskade beloppet anföres i huvudsak följande.

Till omkostnaderna för verksamheten har under tidigare år för de fasta försöken anslagits 28 500 kronor och för de lokala försöken 30 000 kronor. Till extra personal har upptagits ett belopp av 5 000 kronor samt för resor och expenser respektive 9 000 och 2 500 kronor. Dessa belopp har varit oförändrade sedan år 1947. Under tiden har emellertid avsevärda kostnadsökningar ägt rum. Nämnden såg sig därför nödsakad att förra året begära en uppräkningsanslagsposterna med i genomsnitt 40 procent. Täckdikningsförsöken avser att lösa långsiktiga problem av mera allmänt intresse. Man uttalade därför i samband med igångsättandet av verksamheten, att försöken i sin helhet borde bekostas av statsmedel. Under denna förutsättning har också försöken utlagts i samarbete med hushållningssällskapen. Ett återställande av de ursprungliga anslagsbeloppens realvärde är därför angeläget, om nämnden skall kunna fullfölja sina åtaganden i den pågående verksamheten. Nämnden får fördenskull förnya sin i fjolårets anslagsäskanden begärda höjning av anslagsbeloppen. Omkostnaderna i samband med försöksverksamheten beräknas sålunda under budgetåret 1954/55 till 105 000 kronor, varav 39 900 kronor för de fasta och 42 000 kronor för de lokala försöken, 7 000 kronor till extra personal, 12 600 kronor till reseersättningar och 3 500 kronor till expenser. För nämnden, som föreslås skola ombildas till ett beredande och rådgivande organ under högskolestyrelsen, beräknas såsom under tidigare år ett belopp av 2 000 kronor. Då det är av största vikt, att den parallellt med den direkta försöksverksamheten pågående forskningen kan fortgå i erforderlig omfattning hemställer nämnden, att liksom under

tidigare år ett belopp av 20 000 kronor för ifrågavarande ändamål ställes till lantbrukshögskolans förfogande under budgetåret 1954/55. Medelsbehovet för budgetåret 1954/55 beräknas sålunda uppgå till 127 000 kronor.

Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, som tillstyrker den av nämnden gjorda framställningen, erinrar om att nämnden alltsedan den inrättades gjort framställningar liknande den förevarande, vilka tillstyrkts av styrelsen. Vidare framhålles nödvändigheten av att täckdikningsförsöksverksamheten, som är av bestående karaktär, erhåller en fastare organisation samt vikten av att den till nämnden knutna personalen beredes tryggare anställningsförhållanden.

Departementschefen.

Såsom framgår av vad jag i det föregående anført i samband med behandlingen av lantbrukshögskolans avlöningsanslag, anser jag mig icke heller i år kunna tillstyrka, att täckdikningsförsöksverksamheten skall inordnas i försöksverksamheten i övrigt på jordbrukets område. Den för täckdikningsförsöksverksamheten anställda personalen bör sålunda liksom hittills avlönas från förevarande anslag. För detta ändamål bör under anslaget beräknas ett oförändrat belopp av 45 000 kronor.

Till försöksverksamhet och forskning har för nästa budgetår föreslagits ett till 127 000 kronor höjt belopp. Icke heller detta förslag anser jag mig kunna tillstyrka. Enligt min mening torde för nämnda ändamål böra beräknas ett oförändrat belopp av 95 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit erfordras en medelsanvisning under anslaget av $(45\,000 + 95\,000 =)$ oförändrat 140 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Täckdikningsförsök m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 140 000 kronor.

[143] 9. Arrendenämnder.

	Anslag	Nettontgift
1952/53	25 000	8 082
1953/54 (statsliggaren s. 827)	25 000	
1954/55 (förslag)	10 000	

Såsom framgår av förestående sammanställning uppgick belastningen å anslaget under budgetåret 1952/53 till endast omkring 8 000 kronor. Med hänsyn härtill synes anslaget för budgetåret 1954/55 kunna upptagas med ett till 10 000 kronor sänkt belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arrendenämnder* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

[144] 10. Arrenderådgivning åt vissa arrendatorer.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	100	144
1953/54 (statsliggaren s. 827)	100	
1954/55 (förslag)	100	

Anslaget, som under en följd av år varit uppfört med ett formellt belopp av 100 kronor, synes för nästa budgetår böra uppföras med samma belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arrenderådgivning åt vissa arrendatorer* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

I. Fiskeriväsendet.

[145] 1. Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	762 000	902 256
1953/54 (statsliggaren s. 828)	869 000	
1954/55 (förslag)	909 000	

Y r k a n d e n. *Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 12/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 95 300 kronor till 964 300 kronor i enlighet med följande beräkning.

Ökning

Fiskeristyrelsen med tillsynsavdelningen.

1. 1 överinspektör i Ca 33 i st. för Ce 33	—
2. 1 förste byråsekreterare i Ca 27 i st. för Ce 27	—
3. 1 byråinspektör i Cg 27	18 276
4. 1 kassör i Ce 19 i st. för Ce 17	924
5. 1 kansliskrivare i Ce 15 i st. för 1 kanslibitråde i Ce 11	1 380
6. 1 laboratoriebitråde (tekniskt bitråde) i Cg 8	7 548
7. 1 skrivbitråde i Cg 4	6 072
8. Löneklassförändringar	3 645

Sötvattenslaboratoriet.

9. 1 laborator i Ce 31	21 984
10. Löneklassförändringar	910

Havsfiskelaboratoriet.

11. 1 laborator i Ce 33 i st. för Ce 31	1 656
12. 1 assistent i Ce 27 i st. för arvode	1 812
13. 1 fiskeriassistent i Cf 19—Ce 25	14 364
14. 1 fiskmästare i Ce 17	10 032
15. 1 tekniskt bitråde i Ce 8 i st. för Cg 8	—
16. Höjda arvoden för vissa observationer och mätningar	2 400
17. Löneklassförändringar	1 590

Undersöknings- och bevakningsfartygen.

S k a g e r a k.

18. Löneklassförändringar	945
---------------------------------	-----

E y s t r a s a l t.

19. Höjning av arvodet till fartygets befälhavare från Ce 12 till Ce 17. ...	1 732
--	-------

95 270

Motiv. 1. Förslaget om ordinariesättning av överinspektörstjänsten har framförts i fiskeristyrelsens anslagsäskanden sedan år 1948 (IX ht 1949 s. 163). Styrelsen erinrar om jordbruksutskottets uttalande (JoU 1953:1 s. 123) med anledning av den i förra årets anslagsäskanden (IX ht 1953 s. 235) gjorda framställningen i ämnet.

2. Tjänsten tillkom vid 1952 års tjänsteförteckningsrevision i utbyte mot en extra ordinarie byråsekreterartjänst i Ce 25. Då en för de fiskeribiologiska undersökningarna inom sötvattenslaboratoriet avsedd byråsekreterartjänst ordinariesatts, kan det icke anses rimligt att den nu ifrågavarande, för fiskeristyrelsens huvuddel avsedda tjänsten är placerad på extra ordinarie stat. Tjänsten är ett nödvändigt led i organisationen och innefattar bland annat ställföreträdarskap för chefen för administrativa byrån. Den är följaktligen så permanent, att den enligt vanligen tillämpade grunder bör ordinariesättas.

3, 6 och 7. Beträffande den närmare motiveringen för dessa tjänster hänvisar fiskeristyrelsen till en av vattenvårdskommittén i skrivelse den 1 juni 1953 gjord framställning, för vilken redogöres i det följande. Styrelsen understryker, att de föreslagna tjänsterna och de därav föranledda anslagshöjningarna tjäna det allmänt vattenhygieniska intresset i högre grad än fiskeriintresset. Tjänsterna bör med hänsyn därtill icke medräknas vid bedömandet av personalökningar och anslagshöjningar för fiskeriväsendet i övrigt.

4. Kassörstjänsten är uppenbart för lågt lönegradsplacerad. Bokslutsskyldiga kassörer inom civilförvaltningen placeras icke lägre än i 19 lönegraden, vilken lönegrad påkallas även med hänsyn till att befattningen är förenad med redogöraransvar. Nya arbetsuppgifter tillkommer för kassören vid styrelsens övertagande av förvaltningen av fiskeavgifterna enligt därom väckt förslag.

5. Ifrågavarande kanslibiträde tjänstgör såsom verksregistrator. I andra verk, exempelvis lantbruksstyrelsen, är s. k. byråregistratorer placerade i 13 lönegraden. Eftersom här är fråga om verksregistrator kan lägre lönegrad än 15 knappast ifrågakomma, eventuellt i förening med tjänstebenenämningen registrator i stället för kansliskrivare.

8, 10, 17 och 18. Höjningarna under dessa punkter är av automatisk karaktär.

9. Under denna punkt återkommer fiskeristyrelsen till en i förra årets anslagsäskanden (IX ht 1953 s. 235) gjord framställning. Det starka behovet av ifrågavarande befattning, vilket tidigare framhållits i skrivelser från olika organisationer och hushållningssällskap, har nu ytterligare understrukits av vandringsfiskutredningen i en till fiskeristyrelsen ställd skrivelse, av vilken framgår, att nuvarande provisorium verkar hindrande på bekämpandet av kräftpesten och aktuella fisksjukdomar över huvud taget, samt att behovet av en fast, statlig befattning för frågor rörande fisksjukdomarna dikteras av ett allmänt fiskeriintresse.

11. Tjänsteförändringen under denna punkt avser laboratorstjänsten vid

havsfiskelaboratoriets hydrografiska avdelning. Angående motiveringen torde få hänvisas till vad fiskeristyrelsen anförde till stöd för en i förra årets anslagsäskanden (IX ht 1953 s. 236—237) gjord framställning om föreståndararvode åt ifrågavarande laborator.

12. Fiskeristyrelsen föreslår även i år, att den vid havsfiskelaboratoriets hydrografiska avdelning anställde assistenten, vilken för närvarande åtnjuter ett arvode motsvarande lön i 25 löneklassen, skall överföras å extra ordinarie stat i Ce 27. Utöver de motiv, som anfördes i fjolårets äskanden (IX ht 1953 s. 235—236), åberopar fiskeristyrelsen, att jordbruksutskottet (JoU 1953: 1 s. 79—80) uttalat, att goda skäl även enligt utskottets mening talade för att den nu ifrågavarande assistenttjänsten skulle överföras å extra ordinarie stat. Utskottet förutsatte, att Kungl. Maj:t ägnade fortsatt uppmärksamhet åt frågan.

13 och 14. Beträffande motiveringen för under dessa punkter gjorda framställningar, vilka framfördes även förra året, torde få hänvisas till IX ht 1953 s. 236.

15. Havsfiskelaboratoriets hydrografiska avdelning disponerar för närvarande två tekniska biträden med extra anställningsform. Då båda biträdena permanent erfordras för sina uppgifter inom avdelningen, bör åtminstone det ena få fastare anställning genom att tjänsten överföres å extra ordinarie stat. Detta har påyrkats av fiskeristyrelsen under en följd av år.

16. Framställning om denna höjning, vilken krävts av Fyrpersonalens förening, gjordes redan i fjolårets anslagsäskanden. Angående den närmare motiveringen torde därför få hänvisas till IX ht 1953 s. 237.

19. Tjänsten som befälhavare å fartyget Eystrasalt är i kompetenshänseende samt beträffande arbetsuppgifter och ansvar minst likvärdig med den tjänst i lönegrad Ce 17, som från och med innevarande budgetår inrättats för tredje styrman å fartyget Skagerak. På grund härav och då det mött svårigheter att med nu utgående arvode bibehålla kvalificerad innehavare av tjänsten, föreslås arvodet höjt till belopp motsvarande 17 lönegraden.

Y t t r a n d e. Statskontoret anför, att frågan om överförande på ordinarie stat av befattningen som överinspektör, varom fiskeristyrelsen gjort upprepade framställningar, torde böra upptagas till prövning först sedan avgörande träffats om tillsynsavdelningens framtida organisation.

Den föreslagna uppflyttningen i högre lönegrad av vissa tjänster kan statskontoret efter den prövning, som ägnats hithörande frågor av tjänsteförteckningssakkunniga och biträdesutredningen, icke tillstyrka. Ej heller anser sig statskontoret kunna biträda styrelsens förnyade framställning om en laboratorsbefattning på sötvattenslaboratoriet för bekämpande av fisksjukdomar och kräftpest.

Frågan om inrättande av nya befattningar på havsfiskelaboratoriet har tidigare varit föremål för bedömande. Enligt statskontorets mening har några nya skäl ej anförts, som nu bör föranleda ett ändrat ståndpunktstagande från statsmakternas sida. Tillräcklig anledning synes vidare icke föreligga för den föreslagna omändringen av tjänsten som laborator vid den hydro-

grafiska stationen å Stora Bornö till att jämväl omfatta föreståndargörö-målen för stationen. Därest arvodesbefattningen som assistent på havsfiske-laboratoriets hydrografiska avdelning anses böra utbytas mot en extra ordi-narie tjänst, bör högre löneställning än som motsvarar det nu utgående ar-vodet, d. v. s. lönegrad Ce 25, ej ifrågakomma.

Någon ändring av arvodesbeloppen till fyrskeppspersonal, som utför hydro-grafiska observationer och mätningar, synes nu icke böra medgivas. Där-emot vill ämbetsverket icke motsätta sig någon höjning av arvodet till be-fälhavaren på fartyget Eystrasalt. En jämförelse med övriga befattnings-havare i statens tjänst med liknande arbetsuppgifter ger skäl för en sådan avvägning av arvodet, att det motsvarar avlöningen till en tjänsteman i lö-negraden Ce 15.

Såsom redan framgått av den föregående redogörelsen för fiskeristyrel-sens äskanden (punkterna 3, 6 och 7) i fråga om medelsbehovet under före-varande anslag föreslår *vattenvårdskommittén* i skrivelse den 1 juni 1953, att fiskeristyrelsens tillsynsavdelning från och med budgetåret 1954/55 skall förstärkas med 1 byråinspektör i Cg 27, 1 laboratoriebiträde (tekniskt bi-träde) i Cg 8 samt 1 skrivbiträde i Cg 4. Dessutom föreslår kommittén, att det för tillsynsavdelningen tillgängliga beloppet för omkostnader skall höjas med 8 000 kronor, varav 6 000 kronor för resekostnadsersättningar och traktamenten, 1 000 kronor för expenser samt 1 000 kronor för laboratorie-omkostnader. Till möbler och annan utrustning för de nya befattnings-havarna samt till kostnaderna för förbättring av avdelningens laboratorie-utrustning föreslås slutligen engångsbelopp av 1 000 respektive 3 000 kro-nor. Den sålunda förordade förstärkningen av tillsynsavdelningens perso-nalstat, omkostnadsmedel och utrustning bör enligt kommitténs mening ske senast från och med budgetåret 1954/55. Önskvärt är dock, att i den mån så kan ske med tillgängliga medel i vart fall någon förstärkning av biträdes-personalen beredes avdelningen redan dessförinnan. I övrigt anför kommit-tén huvudsakligen följande.

Tillsynsavdelningens verksamhet med löpande ärenden har numera en sådan omfattning, att enbart denna arbetsuppgift helt sysselsätter persona-len. I ej så få fall kan behandlingen av ärenden ej bli så noggrann, som hade varit önskvärt. Någon nämnvärd tid blir ej över för mera direkt till-synsarbete, såsom inspektion av reningsanläggningars skötsel och kontroll av att bestämmelserna i vattendomstolsutslag samt ålägganden och över-enskommelser verkligen efterföljes.

Kommittén finner det angeläget, att nu rådande missförhållanden i fråga om vattenförorening icke ytterligare förvärras i avvaktan på en reform av vattentillsynens organisation. Det effektivaste medlet häremot är otvivel-aktigt en förbättrad tillsyn och kontroll över hur gällande bestämmelser efterleves och ett beivrande av försummelse. Enligt kommitténs uppfatt-ning skulle också för måttlig kostnad en provisorisk förstärkning och ef-fektivisering av den nuvarande vattentillsynen kunna erhållas.

Den kvalificerade arbetskraften vid tillsynsavdelningen skulle kunna ut-nyttjas effektivare vid en något förbättrad tillgång på biträdespersonal. Nuvarande organisation med endast ett kanslibiträde synes uppenbarligen

icke vara till fyllest för en avdelning med fem vetenskapligt och tekniskt kvalificerade befattningshavare, särskilt som detta biträde har att, förutom utskrifter m. m., även sköta arkiv, kassabokföring, telefonväxel m. m. Ytterligare ett biträde för kontorsarbeten är därför erforderligt. — Inom laboratorieverksamheten förekommer helt naturligt åtskilliga arbetsuppgifter av rutinmässig karaktär, vilka väl kan efter anvisningar utföras av teknisk biträdespersonal. Den kvalificerade arbetskraften skulle därför kunna utnyttjas bättre och flera arbetsuppgifter medhinnas, om ytterligare ett laboratoriebiträde anställdes.

Redan en sådan förstärkning av personalresurserna som anställandet av ett biträde för kontorsarbeten och ett tekniskt biträde torde betydligt förbättra tillsynsavdelningens möjligheter att fullgöra sin viktiga vattenvårdande uppgift. Såsom förut sagts, är emellertid den största bristen för närvarande, att avdelningen icke har tillräcklig arbetskraft för inspektion och kontroll. Med hänsyn härtill är det angeläget, att avdelningen förstärkes med en befattningshavare för den direkta tillsynen, lämpligen en byråinspektör. Dennes arbetsuppgifter bör till huvudsaklig del vara att genom personliga iakttagelser och undersökningar på platsen kontrollera föroreningsförhållanden i sjöar och vattendrag. I övrigt bör han inom tillsynsavdelningen biträda vid handläggningen av särskilt sådana ärenden, som gäller tillsynen och kontrollen av vattenföroreningar.

Här föreslagna befattningar är av sådan art och angelägenhetsgrad, att de icke kan anses föregripa kommitténs slutliga förslag rörande vattentillsynens organisation. Med hänsyn till att tillsynsavdelningens organisation är föremål för utredning, finner kommittén dock lämpligt att de föreslagna nya befattningarna tills vidare inrättas som extra tjänster. Byråinspektörsbefattningen torde med hänsyn till att innehavaren skall vara kompetent att relativt självständigt handlägga tillsyns- och kontrollärenden lämpligen böra placeras i 27 lönegraden. Den nya, extra laboratoriebiträdesbefattningen bör lämpligen placeras i 8 lönegraden och den extra kontorsbiträdesbefattningen i 4 lönegraden motsvarande dem, som gäller för biträdespersonal i befordringsgången.

Den av kommittén förordade ökningen av medelsanvisningen till omkostnader föranledes framför allt av den föreslagna byråinspektörstjänsten. För denne tjänsteman har kommittén sålunda räknat med omkring 100 resdagar årligen.

Angående finansieringen av de framlagda förslagen anför kommittén, att den har för avsikt att sedermera undersöka vilka möjligheter som kan finnas att genom särskilda avgifter eller dylikt i viss utsträckning finansiera vattentillsynen. Då detta spørsmål fordrar ingående överväganden, är kommittén emellertid icke beredd att nu föreslå några särskilda åtgärder för finansieringen av den här föreslagna tillfälliga förstärkningen av tillsynsavdelningens resurser. Med hänsyn till de måttliga medelsbehov, som kommittén anmält, synes hinder icke böra möta mot att dessa i avbidan på slutligt avgörande av finansieringsfrågan, bestrides av statsmedel.

I remissutlåtande (9/9 1953) över vattenvårdskommitténs framställning anför *statskontoret*, att ämbetsverket med hänsyn till vad kommittén anfört om angelägenheten av en effektivisering av verksamheten på vattentillsynens område icke vill motsätta sig ett tillmötesgående av framställning-

en om ökning av tillsynsmyndighetens personal. I avvaktan på resultatet av den pågående utredningen av vattentillsynens organisation torde emellertid endast det mest angelägna personalbehovet nu böra tillgodoses. Enligt statskontorets mening bör den ökade medelsanvisningen begränsas till avlöningskostnaderna för de begärda laboratoriebiträdes- och skrivbiträdestjänsterna samt den höjning av omkostnadsanslaget, som kan finnas påkallad med anledning av tillkomsten av dessa båda befattningar. Genom en dylik personalökning kan, såsom kommittén framhållit, den kvalificerade arbetskraften utnyttjas effektivare och organisationens resurser sålunda i väsentlig mån stärkas.

I anslutning till fiskeristyrelsens i det föregående under punkt 9 gjorda framställning om inrättande vid sötvattenslaboratoriet av en laboratorstjänst i Ce 31 för bekämpandet av fisksjukdomar och kräftpest torde vidare här böra anmälas en av *hushållningssällskapens förbund* i skrivelse den 29 september 1953 gjord hemställan, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för en intensifierad forskning rörande kräftpesten och dess spridning. Enligt förbundets mening bör en ordinarie tjänst inrättas i stället för den arvodesbefattning, som inrättats med anlitan av från olika håll anskaffade medel och vars innehavare har till uppgift att verkställa undersökningar rörande sjukdomar hos fisk och kräftdjur. Härigenom skulle ernås bättre förutsättningar för att uppnå önskvärda resultat inom en forskningsgren av så speciell och tidskrävande art som det här är fråga om. Därjämte framhålles, att den tid, som kan ägnas åt forskning och försök rörande kräftpesten, för närvarande är mycket begränsad. Åtgärder för en intensifierad forskning rörande kräftpesten och dess spridning är därför i hög grad angelägna.

Slutligen torde jag i detta sammanhang få anmäla, att *fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 11/9 1953) inkommit med av Kungl. Maj:t den 19 december 1952 anbefalld utredning rörande viss omorganisation av havsfiskelaboratoriet i Lysekil. Innan jag närmare redogör för denna utredning, torde jag få erinra om dels att 1946 års riksdag i samband med beslut om inrättandet av institutet för konserveringsforskning i Göteborg (Prop. 1946: 140) lämnade utan erinran ett i propositionen gjort uttalande av chefen för handelsdepartementet, att frågan om avveckling av den fiskeritekniska avdelningen inom havsfiskelaboratoriet skulle upptagas till behandling efter beredning inom jordbruksdepartementet, dels att fiskeristyrelsen redan i förra årets anslagsäskanden föreslog, att verksamheten vid ifrågasvarande avdelning skulle nedläggas och att de för avdelningen avsedda tjänsterna, en laboratorstjänst i Ce 29 och en tjänst som tekniskt biträde i Ce 8, skulle tagas i anspråk för en förstärkning av havsfiskelaboratoriets biologiska avdelning. Laboratorstjänsten erfordrades för att sistnämnda avdelning skulle kunna tillföras en planktonspecialist. Styrelsen framhöll, att avvecklingen av den fiskeritekniska avdelningen icke längre syntes kunna ställas på framtiden, bland annat därför att dels byggnadsfrågan för institutet

för konserveringsforskning numera lösts, dels de efter avvecklingen friställ-
da lokalerna i havsfiskelaboratoriets byggnad i Lysekil behövdes för att be-
reda lämpliga arbetslokaler för innehavaren av den från och med den 1 juli
1952 inrättade laboratorsbefattningen för ostkustfisket samt för den nya
personal, som begärts i anslagsskrivelsen.

Fiskeristyrelsen anför i den nu föreliggande utredningen, att styrelsen
icke funnit anledning frångå sin tidigare uttalade ståndpunkt, vilken helt
överensstämmer med de uttalanden, som gjordes i förarbetena till nyssnämnda
proposition. Styrelsen hemställer därför, att den fiskeritekniska avdel-
ningen vid havsfiskelaboratoriet i Lysekil skall nedläggas med utgången av
budgetåret 1953/54. Vidare anför styrelsen att den med hänsyn härtill fun-
nit utredningen böra omfatta dels frågan om att mildra eller upphäva olä-
genheterna för fiskindustriens vidkommande av ett nedläggande av den fis-
keritekniska avdelningens verksamhet, dels frågan om lämpliga övergångs-
anordningar beträffande personal och materiel vid en avveckling.

Beträffande förstnämnda fråga framhåller styrelsen såsom sin uppfatt-
ning, att fiskindustriens egna företrädare bör vidtaga och bekosta de åtgär-
der, som de eventuellt finner nödvändiga vid nedläggandet av den fiskeri-
tekniska avdelningen. Dessutom upplyser styrelsen, att institutet för kon-
serveringsforskning beslutat inrätta ett från institutets verksamhet i övrigt
skilt analyslaboratorium, varigenom olägenheterna av att berörda avdelning
nedlägges väsentligen torde bortfalla. Angående förevarande spörsmål anför
styrelsen i huvudsak följande.

Två kontroversiella uppfattningar föreligger angående vilka åtgärder som
bör vidtagas för att konservindustrien icke skall behöva vidkännas några
allvarigare olägenheter av den fiskeritekniska avdelningens nedläggande.
Sålunda hävdas, att ett sådant driftkontrolllaboratorium, som den fiskeri-
tekniska avdelningen med tiden utvecklat sig till, är av synnerligen stort
värde för den industriella driften. Vid inrättande av institutet för konserve-
ringsforskning betonades med skärpa, att detta institut enbart skulle inrik-
tas på forskning och vidareutveckling och icke få syssla med uppgifter, som
avsåge driftkontroll och tillverkningservice. Företrädare för konservindu-
strien har framhållit, att de icke haft klart för sig att institutets inrättande,
vartill de förpliktat sig att medverka i finansiellt avseende, skulle medföra
att den driftkontroll och tillverkningservice, man tidigare åtnjutit genom
den fiskeritekniska avdelningens verksamhet, nu skulle bortfalla. Samtidigt
har man dock insett, att man icke för framtiden kunnat påräkna att kontroll-
och servicekostnaderna såsom hittills skulle bestridas av statsmedel. Såvitt
styrelsen kan finna är förevarande spörsmål närmast en avtalsfråga mellan
industrien och staten. Först då gällande avtal om finansieringen av insti-
tutet för konserveringsforskning om några år utlöper, blir det möjligt att
ompröva, huruvida och i vad mån några ändringar på förevarande område
bör genomföras. I detta sammanhang erinras om att chefen för handels-
departementet den 22 maj 1953 erhållit bemyndigande att tillkalla sakkun-
niga för att verkställa utredning rörande nytt avtal angående bidrag till
verksamheten vid Svenska träforskningsinstitutet, varvid anförts, bland an-
nat, att bestämmelserna om statens medverkan vid finansieringen av de
olika forskningsinstituten vore av principiellt ensartad innebörd; de sak-
kunniga borde därför beakta erfarenheterna från tillämpningen av hittills

gällande avtal för samtliga institut. Likaså borde uppmärksammas, att de sakkunnigas förslag kunde få konsekvenser vid utformningen av de nya avtal, som inom de närmaste åren bleve aktuella. För styrelsen står det klart, att nyssnämnda svävande frågor i och för sig icke påverkar avvecklingen av den fiskeritekniska avdelningen i vidare mån än att det kan övervägas att intill dess den nämnda avtalsomprövningen ägt rum träffa sådana övergångsanordningar, att viss driftkontroll och service kan lämnas av institutet för konserveringsforskning. Eftersom det här gäller uppgifter, som inom andra industriella verksamheter alltid finansieras av industrierna själva, från vilken regel anledning saknas att göra undantag för fiskindustrien, så torde fiskindustriens egna företrädare själva böra vidtaga och bekosta de åtgärder, som de eventuellt finner nödvändiga vid nedläggandet av den fiskeritekniska avdelningen i Lysekil. Styrelsen upplyser i detta sammanhang, att institutet för konserveringsforskning beslutat inrätta ett analyslaboratorium, som skall vara ekonomiskt självbärande och skilt från institutet, varigenom man velat uppnå att laboratoriets inrättande och drift icke skall komma att stå i motsats till förut gjorda uttalanden om det egentliga institutets uteslutande inriktning på forsknings- och vidareutvecklingsuppgifter. Man räknar också med att analyslaboratoriet skall omhänderta exportkontrollen av konserver, varigenom en rationalisering av arbetet och ett effektivare utnyttjande av tillgänglig arbetskraft skulle vinnas. Genom tillkomsten av detta analyslaboratorium, vilket kan övertaga de arbetsuppgifter på tillverknings- och driftkontrollens område som hittills fullgjorts av den fiskeritekniska avdelningen i Lysekil, torde olägenheterna av denna avdelnings nedläggande väsentligen ha bortfallit.

Såsom lämpliga övergångsanordningar beträffande personal och materiel vid en blivande avveckling föreslår fiskeristyrelsen, att avdelningens föreståndare, extra ordinarie laboratorn, filosofie licentiaten L. M. N. V. Lundborg från och med den 1 juli 1954 skall överföras till befattning inom undervisningsväsendet eller tagas i anspråk för sakkunniguppdrag på det livsmedelskemiska området eller överföras å indragningsstat med bibehållna löneförmåner, att det vid avdelningen anställda laboratoriebiträdet från och med samma dag skall överföras till havsfiskelaboratoriets biologiska avdelning, att den laboratorstjänst, Lundborg nu innehar, från och med budgetåret 1954/55 skall utbytas mot en laboratorstjänst i Ce 31 samt att det skall uppdragas åt byggnadsstyrelsen att i samråd med föreståndaren för havsfiskelaboratoriet utföra erforderliga ändrings- och istandsättningsarbeten inom övervåningen i laboratoriets byggnad i Lysekil. Förslaget att överflytta tjänsten som tekniskt biträde påkallar enligt fiskeristyrelsen icke några särskilda löne- och pensions- eller anslagstekniska anordningar. Vad angår förslagen beträffande Lundborg anför styrelsen i huvudsak följande.

Lundborg uppnår den för honom gällande pensioneringsperiodens nedre gräns med utgången av januari 1957, vid vilken tidpunkt han såsom tjänstår för pension torde kunna tillgodoräkna tillhoppa 24 år 8 månader. Härav framgår, att Lundborg, även om han kvarstår i pensionsberättigande befattning till pensionsålderns inträde, icke kan räkna fullt antal tjänstår för pension. Med hänsyn härtill synes det obilligt, att avvecklingen av den fiskeritekniska avdelningen för Lundborgs vidkommande utmynnar i förtidspension varigenom hans pensionsförmåner skulle komma att reduceras utöver vad som blir en följd av att han ändock icke kan räkna fullt antal tjänstår.

Enär Lundborg före tillträddandet av laboratorstjänsten i Lysekil varit verksam på lärarbanan samt avlagt såväl filosofisk ämbetsexamen som filosofie licentiatexamen, anser fiskeristyrelsen det böra övervägas, om icke Lundborg i samband med avvecklingen kan av Kungl. Maj:t överföras i lämplig befattning inom undervisningsväsendet. Härigenom synes han kunna erhålla ungefär samma löneförmåner, som efter 1952 års tjänsteförteckningsrevision tilldelats fiskeristyrelsens övriga laboratorer. Skulle denna lösning icke befinnas lämplig, synes Lundborg böra tagas i anspråk för sakkunniguppdrag inom det livmedelskemiska området eller i sista hand överföras på indragningsstat med bibehållna löneförmåner.

Till stöd för förslaget att till havsfiskelaboratoriets biologiska avdelning överflytta den efter Lundborgs överföring till annat verksamhetsområde ledigblivande laboratorstjänsten anför fiskeristyrelsen huvudsakligen följande.

Tidpunkten kan nu anses vara inne att, bland annat för fullgörande av Sveriges andel i den nordiska sillforskningen, knyta en planktonforskare i laborators ställning till havsfiskelaboratoriet i Lysekil. Detta bör ske i den formen, att de genom avvecklingen av den fiskeritekniska laboratorstjänsten ledigblivande löneleden anlitas för inrättande av en för planktonforskning avsedd laboratorstjänst. Denna tjänst måste givetvis sättas i paritet med övriga laboratorstjänster inom fiskeristyrelsens verksamhetsområde och således inplaceras i lönegrad Ce 31. Någon uppräkningsstat för nästa budgetår torde vid bifall härtill icke vara erforderlig, eftersom Lundborg nu åtnjuter lön enligt 31 löneklassen, d. v. s. begynnelselöneklassen inom 31 lönegraden.

Över fiskeristyrelsens utredning har, efter remiss, yttranden avgivits av statskontoret, styrelsen för Svenska institutet för konserveringsforskning, Svenska västkustfiskarnas centralförbund, Svenska konservfabrikernas riksförening och Sardinfabrikanternas förening. Av de två sistnämnda sammanslutningarna, vilka avgivit så gott som likalydande utlåtanden, framhåller riksföreningen, att den fasthåller vid i tidigare sammanhang framförda önskemål om upprätthållande av den fiskeritekniska avdelningen. Sardinfabrikanternas förening anser, att avdelningen bör bibehållas, då dennas verksamhet är av vital betydelse för sardinindustrien. Övriga remissmyndigheter har däremot icke haft något att erinra mot förslaget om nedläggelse. Av innehållet i de avgivna yttrandena torde få återgivas följande.

Statskontoret anser i likhet med fiskeristyrelsen, att avdelningen bör nedläggas. Beträffande Lundborg framhålles att, då denne — enligt vad i ärendet uppgivits — icke kan räkna för hel pension erforderligt antal tjänstår, förutsättningar saknas för en förtidspensionering. Med anledning av förslaget att Lundborg skall överföras till lämplig befattning inom undervisningsväsendet, anför statskontoret, att Lundborg med hänsyn till sin utbildning icke torde ha någon större svårighet att erhålla lärartjänst, i synnerhet vid nu rådande brist på lärarkrafter. Det alternativt framförda förslaget, att han skall överföras å indragningsstat avstyrkes. En extra ordinarie tjänsteman bör nämligen icke uppföras å dylik stat. Framställningen att den överflödiga laboratorstjänsten skall tagas i anspråk för att

förstärka den biologiska avdelningen, kan statskontoret i nuvarande statsfinansiella läge icke biträda, så mycket mindre som planktonforskning — enligt vad ämbetsverket under hand inhämtat — tidvis bedrives vid oceanografiska institutet i Göteborg. Ej heller finner statskontoret skäl anförda för att laboratoriebiträdet skall överföras till den biologiska avdelningen. Detta biträde bör i stället entledigas. Slutligen framhålls, att med den ståndpunkt ämbetsverket intagit till frågan om utvidgning av verksamheten vid den biologiska avdelningen några ändringsarbeten icke torde vara påkallade i de lokaler, som nu disponeras av den fiskeritekniska avdelningen och som avsetts skola utnyttjas av den förstnämnda avdelningen.

Styrelsen för institutet för konserveringsforskning anmäler, att den för sin del är beredd att taga hand om den fiskeritekniska avdelningens arbetsuppgifter under förutsättning, att ett belopp av högst 25 000 kronor ställes till förfogande för anskaffning av kompletterande utrustning till det nuvarande analyslaboratoriet. Härom anför institutsstyrelsen i huvudsak följande.

Institutet har redan statsmakternas uppdrag att omhänderta Svenska konservkontrollens granskning av tillverkningen utav fiskkonserver för export och äger förutsättningar att bygga ut denna verksamhet till de väsentligen likartade analysuppgifter, som utgjort den fiskeritekniska avdelningens huvudsakliga arbetsuppgifter. Redan vid planeringen av institutet förutsågs, att behov efter hand skulle uppkomma av ett industriens centrallaboratorium. Då emellertid viss oro hystes för att en utveckling i sådan riktning skulle medföra, att dylika kontrolluppgifter och rutinanalyser så skulle inkräkta på arbetsmöjligheterna, att det egentliga forskningsarbetet därigenom blev lidande, underströks att dessa uppgifter icke borde direkt anslutas till institutet. I stället borde undersökas möjligheterna att till institutet förlägga ett särskilt analyslaboratorium. Styrelsen har i viss mån redan följt denna rekommendation och beslutat att innevarande höst mottaga kemiska och mikrobiologiska analyser mot ersättning. Detta innebär, att de arbetsuppgifter, som uppenbarligen varit fiskeritekniska avdelningens huvudsakliga sysselsättning under senare år, kan omhändertagas av detta nya analyslaboratorium. Styrelsen är medveten om att det under högsäsong kan vara ändamålsenligt att förlägga t. ex. analyserna av fetthalt i sill och skarpsill till Lysekil samt att därvid temporärt dit placera ett för ändamålet lämpligt, särskilt utbildat, tekniskt biträde. Under hand har erfarits, att industrien är beredd att ställa lokal till förfogande för detta ändamål. En dylik anordning framstår för övrigt som i längden också mera ändamålsenlig än att såsom nu är fallet anlita en för dessa enkla rutinmässiga arbetsuppgifter överkvalificerad arbetskraft. Institutet kan givetvis icke begränsa sin verksamhet till att huvudsakligen gälla fiskkonservering och de behov, fiskkonserverindustrien anmäler, utan har samtidigt att taga hänsyn till samtliga andra livsmedelsslag och därmed också övriga grenar av den svenska konservindustrien. Härigenom får analysverksamheten en avsevärt större omfattning än vad någonsin kan bli fallet för en till fisk begränsad avdelning. Den analyservice, som nu igångsättes, har givetvis också utsträckts över hela fältet, vilket gör det möjligt att som ledare för detta analysarbete och dess utveckling anlita akademiskt utbildad arbetskraft. För att emellertid kunna övertaga avdelningens i Lysekil analysarbete i hela dess omfattning, fordras anskaffning av viss kompletterande utrustning. Denna fråga har särskilt ut-

retts, varvid framkommit, att för ändamålet skulle krävas ett anslag av högst 25 000 kronor. Genom en sådan engångsutgift skulle statsmakterna för framtiden vara befriade från de dryga kostnader, som är förenade med att driva en särskild analysavdelning vid havsfiskelaboratoriet.

Svenska västkustfiskarnas centralförbund erinrar om sin vid överläggningar med fiskeristyrelsen framförda åsikt, att en avveckling av den fiskeritekniska avdelningen i Lysekil bör kunna ske om den verksamhet, som där bedrives, i stället knytes till institutet för konserveringsforskning, dock att ett laboratoriebiträde bör vara stationerat i Lysekil under den tid sardin-fisket pågår, så att fiskarna liksom för närvarande kan erhålla fettanalyser i fråga om sardinsillen. Därest behovet av ett laboratoriebiträde i Lysekil under sardinfiskesäsongen beaktas, har förbundet icke något att erinra mot att den fiskeritekniska avdelningen nedlägges.

Svenska konserverfabrikernas riksförening anför, att statistiken över arbetsuppgifterna vid fiskeritekniska avdelningen tydligt visar, att denna utfört för sillkonservindustrien värdefulla undersökningar. Därtill kommer arbetsuppgifter, som knappast låter sig redovisas i en statistik. Industrien kan icke förstå annat än att de undersökningar, som utförts vid avdelningen, icke blott varit av rutinmässig natur utan även haft vetenskaplig karaktär. Rent geografiskt ligger avdelningen bra till, nämligen i det centrum av konservindustrien, som utgöres av triangeln Lysekil—Gravarne—Smögen. Detta har speciellt betydelse för sardinfisket, då det gäller att snabbt få bestämt fetthalten hos skarpsillen, alldenstund inköpen bestämmes efter denna. Härtill kommer, att alla arbeten utföres gratis åt industrien. Vid riksdagsbeslutet angående inrättandet av institutet för konserveringsforskning synes man ha utgått från att avdelningens arbetsuppgifter skulle överföras till institutet. Beslutets verkställighet har fördröjts, men då nu byggnaden för institutet står färdig är nedläggandet av avdelningen i Lysekil aktuellt. Sillkonservindustriens män förstår, att riksdagens beslut i ärendet givetvis måste följas, men vill då som ett alternativ föreslå, att fiskeristyrelsens förslag följes, så att ett centrallaboratorium skall finnas vid institutet i Göteborg men ett annex i Lysekil, där undersökningar och prov säsongmässigt kan utföras. Styrelsen för institutet torde icke vara främmande för något sådant, då organisationen redan synes ha praktiserats för jordbrukets räkning genom tillfälligt annex i Arlov. En dylik organisation torde lämpligen även kunna sammankopplas med den s. k. konservkontrollen.

Föredraganden.

Vad först angår fiskeristyrelsens förslag om nedläggande av den fiskeritekniska avdelningen vid havsfiskelaboratoriet i Lysekil får jag erinra om att denna fråga var föremål för prövning redan vid 1946 års riksdag i samband med beslutet om inrättandet av institutet för konserveringsforskning i Göteborg. Därvid beslöts, att frågan skulle tagas upp till behandling efter beredning inom jordbruksdepartementet. Vid anmälan av fiskeristyrelsens äskanden rörande förevarande anslag för innevarande budgetår, vari före-

slogs att avdelningen skulle nedläggas, framhöll jag, att frågan varit föremål för upprepade överväganden, i samband varmed särskilt från fiskindustriens sida vid flera tillfällen framhållits avdelningens betydelse och starkt understrukits den olägenhet, som skulle uppstå, därest verksamheten lades ned. Då Kungl. Maj:t med anledning härav uppdragit åt fiskeristyrelsen att ytterligare utreda frågan, föreslog jag att avdelningen skulle tills vidare fortsätta sin verksamhet. Utredningen har sedermera framlagts. Av denna framgår, att fiskeristyrelsen vidhåller sin uppfattning, att avdelningen bör nedläggas så snart som möjligt.

Vad i ärendet förekommit synes emellertid ge vid handen, att den analysverksamhet, som bedrivs vid avdelningen, är nödvändig även för framtiden samt att den åtminstone i vissa delar är av sådan art, att den för att kunna tillgodose fiskindustriens behov lämpligen bör utföras i Lysekil. Institutet för konserveringsforskning har förklarat, att dess analyslaboratorium kan övertaga avdelningens arbetsuppgifter, och har förklarat sig villigt att tidvis förlägga en del av laboratoriets verksamhet till Lysekil. Nedläggandet av avdelningen skulle därigenom icke medföra annan olägenhet för fiskindustrien än att denna därefter hade att utge ersättning för utförda analyser.

Förutsättningen för att institutets laboratorium skall övertaga avdelningens verksamhet är emellertid, att institutet erhåller statsbidrag med 25 000 kronor för att komplettera laboratoriets utrustning. Vidare är att märka, att de tjänster, som är knutna till avdelningen, icke avses skola indragas utan överföras till havsfiskelaboratoriets biologiska avdelning, varvid den nuvarande innehavaren av laboratorsbefattningen vid den fiskeritekniska avdelningen icke skall beredas sysselsättning inom fiskeristyrelsen eller dess laboratorier utan föras på indragningsstat eller användas för sakkunniguppdrag eller överföras till befattning inom undervisningsväsendet.

För min del ansluter jag mig till uppfattningen, att den fiskeritekniska avdelningen bör nedläggas. I fråga om formerna för avvecklingen är jag emellertid icke ense med fiskeristyrelsen. Sålunda är jag icke beredd att i detta sammanhang tillstyrka någon förstärkning av personalen vid havsfiskelaboratoriets biologiska avdelning. Vad angår den nuvarande laboratorn vid den fiskeritekniska avdelningen kan jag icke förorda, att denne skall föras på indragningsstat. Ej heller kan jag ansluta mig till något av de övriga förslag, fiskeristyrelsen framlagt beträffande honom. Jag har därvid icke kunnat underlåta att taga hänsyn till den omständigheten, att han redan i början av år 1957 uppnår pensioneringsperiodens nedre gräns.

Vid nu angivna förhållanden och med hänsyn även till den särskilda kostnad, som skulle bli förenad med ett nedläggande av ifrågavarande avdelning, har jag stannat för att föreslå, att frågan om nedläggandet och därmed sammanhängande spörsmål skall upptagas först i samband med att den nuvarande laboratorn vid avdelningen avgår från sin tjänst.

Vad angår fiskeristyrelsens äskanden i övrigt kan jag, i vad desamma av-

ser inrättandet av nya tjänster, endast tillstyrka den föreslagna förstärkningen av personalen vid tillsynsavdelningen. Denna avdelning bör sålunda utökas med en byråinspektör i lönegrad Cg 27 samt ett tekniskt biträde och ett kontorsbiträde. För sistnämnda båda befattningshavare, vilka även de i enlighet med fiskeristyrelsens förslag bör anställas såsom extra tjänstemän, torde i tillämpliga delar böra gälla bestämmelserna om reglerad befordringsgång. För inrättandet av berörda tjänster bör anslaget höjas med $(18\,300 + 7\,600 + 6\,100 =)$ sammanlagt 32 000 kronor. Jag har icke heller något att erinra mot att assistenten vid havsfiskelaboratoriet, vilken för närvarande åtnjuter lön i form av arvode, skall överföras å extra ordinarie stat. Tjänsten synes emellertid icke böra placeras högre än i lönegrad Ce 25. Vid bifall här till erfordras icke någon höjning av anslaget, enär arvodet för närvarande motsvarar lönen i 25 löneklassen. Vidare anser jag motiverat att höja arvodet till befälhavaren å Eystrasalt. I likhet med statskontoret anser jag mig dock icke kunna förorda, att detsamma fastställes till högre belopp än som motsvarar 15 löneklassen. För detta ändamål bör anslaget höjas med 1 000 kronor. Någon uppräknings av arvoden för vissa observationer och mätningar bör enligt min mening ej ske.

Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet anført vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör icke någon av de utav fiskeristyrelsen föreslagna lönegradsuppflyttningarna genomföras. Någon ordinariesättning av överinspektörstjänsten och tjänsten som förste byråsekreterare synes icke heller böra ske. Däremot tillstyrker jag, att ett tekniskt biträde med extra anställning vid havsfiskelaboratoriets hydrografiska avdelning skall överföras å extra ordinarie stat. Slutligen torde anslaget på grund av beräknade löneklassförändringar böra höjas med sammanlagt 7 000 kronor.

Vid bifall till vad jag föreslagit, behöver anslaget höjas med $(32\,000 + 1\,000 + 7\,000 =)$ 40 000 kronor och alltså uppföras med $(869\,000 + 40\,000 =)$ 909 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Fiskeristyrelsen.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 96 400 (+ 1 000) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 2 500 (oförändrat) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 194 200 (+ 22 200) kronor;
ersättningar till sakkunniga 2 000 (oförändrat) kronor;
rörligt tillägg 107 300 (+ 12 400) kronor.

Sötvattenslaboratoriet.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 47 900 (+ 500) kronor;
avlöningar till icke-ordinarie personal 20 100 (+ 200) kronor;
rörligt tillägg 24 800 (+ 200) kronor.

Havsfiskelaboratoriet.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 34 200 (+ 300) kronor;
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 21 100
 (oförändrat) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 83 300 (+ 900) kronor;
 rörligt tillägg 39 300 (+ 400) kronor.

*Undersöknings- och bevakningsfartygen.**Skagerak.*

Avlöningar till icke-ordinarie personal 71 100 (+ 700) kronor;
 avlöningar till kollektivavtalspersonal 101 200 (oförändrat) kronor;
 rörligt tillägg 27 300 (+ 200) kronor.

Eystrasalt.

Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 9 300 (+ 1 000) kronor;
 avlöningar till kollektivavtalspersonal 25 300 (oförändrat) kronor;
 särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal 1 700 (oförändrat) kro-
 nor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte
 föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för fiskeristyrelsen
 med statens fiskeriförsök, att tillämpas tills vidare från och
 med budgetåret 1954/55:

*Avlöningsstat.**Fiskeristyrelsen.*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	96 400	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 500	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie perso- nal, <i>förslagsvis</i>	194 200	
4. Ersättningar till sakkunniga, <i>förslagsvis</i> ..	2 000	
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	107 300	402 400

Sötvattenslaboratoriet.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	47 900	
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal.	20 100	
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	24 800	92 800

Havsfiskelaboratoriet.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	34 200	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	21 100	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	83 300	
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	39 300	177 900

Undersöknings- och bevakningsfartygen:

Skagerak.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	71 100	
2. Avlöningar till kollektivavtalspersonal, <i>förslagsvis</i>	101 200	
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	27 300	199 600

Eystrasalt.

1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	9 300	
2. Avlöningar till kollektivavtalspersonal, <i>förslagsvis</i>	25 300	
3. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 700	36 300

Summa kronor 909 000;

b) till *Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök*: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 909 000 kronor.

[146] 2. Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	386 600	549 942
1953/54 (statsliggaren s. 830)	415 900	
1954/55 (förslag)	419 100	

Enligt gällande omkostnadsstat fördelas anslaget med 72 700 kronor å fiskeristyrelsen med tillsynsavdelningen, 26 100 kronor å sötvattenslaboratoriet, 58 500 kronor å havsfiskelaboratoriet samt 258 600 kronor å undersöknings- och bevakningsfartygen.

Yrkanden. *Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 12/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 24 700 kronor på sätt framgår av följande sammanställning.

	1953/54	Ökning	Minsk.
<i>Fiskeristyrelsen med tillsynsavdelningen.</i>			
1. Reseersättningar	37 000	6 000	
2. Övriga expenser	24 500	2 000	
3. Laboratoriekostnader	3 000	4 000	
<i>Sötvattenslaboratoriet.</i>			
4. Reseersättningar	4 500	500	
5. Övriga expenser	5 000	1 000	
6. Publikationstryck	2 500	1 500	
7. Bibliotek	1 000	500	
8. Laboratoriekostnader	2 500	500	
9. Underhåll av dammar m. m.	2 000	1 500	
10. Drift och underhåll av båtar	200	1 700	
11. Fiskeriförsök m. m.	1 000	1 000	
<i>Havsfiskelaboratoriet.</i>			
12. Reseersättningar	9 100	3 000	
13. Övriga expenser	6 000	1 000	
14. Publikationstryck	9 000	2 000	
15. Instrument- och laboratoriekostnader	21 000	7 000	
<i>Undersöknings- och bevakningsfartygen.</i>			
<i>S k a g e r a k.</i>			
16. Undersökningsmateriel	22 000	3 000	
<i>E y s t r a s a l t.</i>			
17. Nyanskaffning samt reparationer av redskap och apparater m. m.	22 500	1 500	14 000
18. Vinterförläggning, vårutrustning jämte reparationer, komplettering m. m.	5 000	1 000	
		+ 38 700 — 14 000	
		+ 24 700	

Motiv. 1—3. Ökningarna under dessa punkter har föranletts av de förslag, som framlagts i vattenvårdskommitténs skrivelse den 1 juni 1953, för vilken lämnats en närmare redogörelse under fiskeristyrelsens avlöningsanslag. Av kommittén begärda engångsbelopp å 1 000 respektive 3 000 kronor för möbler och annan utrustning samt för förbättring av laboratorieutrustningen har inräknats i de under punkterna 2 och 3 föreslagna ökningarna. I likhet med de provisoriska förstärkningarna av tillsynsavdelningens personal, som behandlats under avlöningsanslaget, bör enligt fiskeristyrelsen ej heller under förevarande punkter begärda ökringar medräknas vid bedömandet av medelsbehoven för egentliga fiskeriändamål.

4. En i förra årets äskanden (IX ht 1953 s. 243) begärd ökning å 1 000 kronor bifölls till hälften. Nu begäres återstoden. En begränsning av anslaget till 4 500 kronor kommer alltså icke att svara mot behovet, vilket

såsom tidigare angivits föranletts av personalökning, stegrade resekostnader samt höjda traktamenten m. m.

5. Beloppet har för budgetåret 1952/53 visat sig i hög grad otillräckligt och för att kunna balansera oundgängliga löpande utgifter har bland annat underhåll av inventarier måst eftersättas. En höjning av anslaget med 1 000 kronor är därför nödvändig.

6. I fjolårets anslagsäskanden (IX ht 1953 s. 243) begärdes en höjning med 2 000 kronor. Av detta belopp anvisades endast 500 kronor. Sistnämnda höjning svarar ingalunda mot de kraftigt stegrade tryckkostnaderna. Laboratorieföreståndaren har upprepat vikten av att möjlighet finnes att efterkomma den i styrelsens instruktion stadgade skyldigheten att publicera resultaten av utförda undersökningar och försök. Genom utbyte av publikationer med motsvarande forskningsinstitutioner i andra länder får sötvattenslaboratoriet kontakter och impulser av största värde för det fortsatta arbetet.

7. Höjningen avser liksom föregående år (IX ht 1953 s. 243) den återstående delen av den i 1951 års anslagsskrivelse begärda höjningen å 1 000 kronor. En förstärkning av detta anslag är lika angelägen som tidigare.

8. Föregående år (IX ht 1953 s. 243) framförd begäran om höjning från 2 000 till 3 000 kronor bifölls endast till hälften med 500 kronor. Liksom i fråga om anslagen till tryckning och expenser har kostnaderna stigit, och stort behov föreligger av återstående 500 kronor.

9. Ökningen begäres såsom engångsbelopp för reparation av institutionens båtbyggga. Nästan hälften av de tvärlagda plankorna är förstörda av röta, en del totalt. Bryggan är nu skev, och pålar måste ersättas. Den är i befintligt skick farlig att beträda. Den begärda höjningen motsvarar den nu beräknade material- och arbetskostnaden för en reparation.

10. Höjningen under denna punkt avser ett engångsbelopp för inköp av en ny utombordsmotor till laboratoriets fiskebåt. Den gamla motorn, som varit i bruk cirka 20 år och undergått otaliga reparationer, är totalt försliten. Den kan nu icke längre repareras och är därför ur funktion. Höjningen motsvarar kostnaden för en ny motor av samma typ som den gamla.

11. Motsvarande höjning har begärts i föregående års anslagsäskanden (IX ht 1953 s. 243). Det är fortfarande lika viktigt, att de praktiska fiskeförsöken utökas. De rön, som hittills vunnits speciellt beträffande fiskredskap av nylon har uppmärksamrats utomlands och har inom landet verkamt bidragit till att väcka intresset för en övergång till effektivare redskap. Ett bredare underlag för utprovande av lämpligaste material och redskapstyper erfordras emellertid för de fortsatta undersökningarna.

12. Nuvarande reseanslag är otillräckligt och ostkustlaboratorns undersökningsresor kommer framdeles att kräva större anslag.

13. En höjning erfordras genom tillkomsten av laboratorstjänsten för ostkustfisket.

14. Höjningen motiveras med kravet på att erhålla medel för publicering av de vetenskapliga ostkustundersökningarna.

15. Laboratoriet disponerar nu endast ett större mikroskop, gemensamt för tre laboratorer. Det oundgängliga ytterligare behovet utgör ett större mikroskop och ett s. k. preparermikroskop. För anskaffning av dessa mikroskop bör anvisas ett engångsbelopp av 3 000 kronor. Det nuvarande årliga anslaget å 21 000 kronor till instrument- och laboratoriekostnader är som påpekats under en lång följd av år (IX ht 1953 s. 244) otillräckligt för att tillgodose behoven för tre vetenskapliga institutioner på olika platser, nämligen laboratoriets avdelningar i Lysekil, St. Bornö och Göteborg. En höjning av årsanslaget till 25 000 kronor kan därför icke längre uppskjutas.

16. Förra året begärdes en ökning med 6 000 kronor på grund av höjda priser å fiskredskap m. m. för fartygets behov. Därav anvisades emellertid endast 3 000 kronor. Nu begäres återstoden.

17. I det för innevarande budgetår anvisade beloppet ingår ett engångsbelopp å 14 000 kronor för anskaffande av ekolod. För övriga ändamål begärdes förra året (IX ht 1953 s. 244) en höjning med 2 500 kronor, varav 1 000 kronor anvisades. Nu begäres återstoden.

18. Under denna punkt upprepar fiskeristyrelsen en förra året gjord hemställan om höjning av posten med 1 000 kronor på grund av ökade kostnader samt stegrade priser på förnödenheter.

Yttrande. Beträffande de av fiskeristyrelsen förnyade framställningarna till den del dessa ej beaktats av 1953 års riksdag anför *statskontoret*, att någon ändring icke bör vidtagas i redan medgiven medelsanvisning, då några nya skäl ej anförts för de ånyo framförda kraven. Anslagsposten för instrument- och laboratoriekostnader vid havsfiskelaboratoriet har föreslagits ökad med 4 000 kronor. Erinras må, att posten under senare år successivt uppräknats, för budgetåret 1951/52 med 500 kronor och 1952/53 med ytterligare 1 500 kronor. För budgetåret 1953/54 begärdes ytterligare 2 000 kronor, men föredragande statsrådet förklarade sig då icke kunna förorda någon höjning av posten. I enlighet härmed fattade riksdagen sitt beslut i frågan. Med hänsyn till den prövning, som angivna anslagspost sålunda varit underkastad, anser sig statskontoret endast böra förorda en engångsförstärkning av posten för inköp av mikroskop med förslagsvis 2 000 kronor.

Angående statskontorets yttrande över de öknings, som föranletts av vattenvårdskommitténs framställning, torde få hänvisas till den under avlösningsanslaget lämnade redogörelsen härför.

I detta sammanhang torde jag få anmäla, att *fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* i skrivelse den 10 mars 1950 angående överflyttning av bestyret med fiskeavgifter till fiskeristyrelsen samt kontroll över åtgärder till skydd för fisket hemställt, bland annat, att ett engångsbelopp å sammanlagt 6 000 kronor måtte ställas till fiskeristyrelsens förfogande till kostnaderna för ifrågavarande överflyttning. Av beloppet avses 4 000 kronor för anskaffning av adresseringsmaskin, register m. m. och 2 000 kronor för anskaffning av viss annan kontorsutrustning för förvaring av styrelsens samling av domar

i vattenmål m. m. Med hänsyn till utgifternas ändamål ifrågasätter styrelsen, om icke beloppet bör ställas till förfogande från de av statskontoret under rubriken Vattenavgifter för befrämjande av fisket inom landet förvaltade medlen.

Föredraganden.

Vid behandlingen av fiskeristyrelsens avlöningsanslag har jag tillstyrkt den av vattenvårdskommittén och styrelsen förordade förstärkningen av personalen vid tillsynsavdelningen. Med hänsyn härtill anser jag mig även böra biträda förslaget om en uppräknig av de för tillsynsavdelningens omkostnader anvisade medlen. I enlighet härmed bör de i styrelsens omkostnadsstat upptagna posterna till reseersättningar, övriga expenser och laboratoriekostnader höjas med respektive 6 000, 2 000 och 4 000 kronor. Vad angår styrelsens framställning om medel till de kostnader, som föranledes av ett övertagande av förvaltningen av fiskeavgifterna, torde jag få erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 2 oktober 1953 förordnat att berörda avgifter från och med den 1 juli i år skall inbetalas till styrelsen. För att kunna ombesörja indrivningen av avgifterna är det erforderligt, att viss kontorsutrustning anskaffas. Därest riksdagen icke har något att erinra däremot, torde medel för ändamålet få disponeras av redan influtna fiskeavgifter. Jag torde sålunda få återkomma till denna fråga i ett senare sammanhang. Styrelsens omkostnadsstat skulle följaktligen med utgångspunkt från vad jag nu anfört behöva beräknas till $(72\,700 + 6\,000 + 2\,000 + 4\,000 =)$ 84 700 kronor.

Beträffande sötvattenslaboratoriet har jag icke något att erinra mot att medel beräknas för reparation av laboratoriets båtbygga och för inköp av en ny motor till dess motorbåt. För dessa ändamål torde under posterna till underhåll av dammar m. m. samt till drift och underhåll av båtar för nästa budgetår böra beräknas engångsbelopp å 1 500 respektive 1 700 kronor. Övriga av styrelsen föreslagna höjningar kan jag däremot icke tillstyrka. Till sötvattenslaboratoriets omkostnader bör sålunda anvisas $(26\,100 + 1\,500 + 1\,700 =)$ 29 300 kronor.

I fråga om havsfiskelaboratoriet kan jag i likhet med statskontoret endast tillstyrka, att posten till instrument- och laboratoriekostnader uppräknas med 2 000 kronor till inköp av ytterligare ett mikroskop. Laboratoriets omkostnader bör alltså beräknas till $(58\,500 + 2\,000 =)$ 60 500 kronor.

Den av styrelsen gjorda framställningen om höjning av vissa poster i omkostnadsstaterna för undersöknings- och bevakningsfartygen är jag icke beredd tillstyrka. Till omkostnaderna för Skagerak bör sålunda beräknas ett oförändrat belopp av 206 800 kronor, medan till omkostnaderna för Eystrasalt på grund av bortfall av ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp å 14 000 kronor bör anvisas ett till $(51\,800 - 14\,000 =)$ 37 800 kronor minskat belopp.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit skulle förevarande anslag för nästa budgetår behöva uppföras med $(84\,700 + 29\,300 + 60\,500 + 206\,800$

+ 37 800 ==> 419 100 kronor. I förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär detta en ökning med 3 200 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa stat för anslaget.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 419 100 kronor.

[147] 3. *Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Undersökningar inom sötvattenslaboratoriet.*

Från och med budgetåret 1950/51 har under förevarande rubrik uppförts ett anslag med ett formellt belopp av 100 kronor. Kostnaderna för ifrågavarande undersökningar bestrides av de ersättningar, som betalas av uppdragsgivarna och tages till uppbörd å anslaget. För varje budgetår fastställer Kungl. Maj:t en stat för verksamheten. I övrigt torde beträffande anslagets användning få hänvisas till statsliggaren s. 831.

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök (skr. 12/8 1953) hemställer, att anslaget skall upptagas med oförändrat belopp samt att tre fiskmästare i Cg 17 skall överföras å extra ordinarie stat. Styrelsen anför, att permanent behov föreligger av ifrågavarande tjänster.

Statskontoret (remissutlåtande 9/9 1953) anför, att med inrättandet av ytterligare pensionsberättigande tjänster lärers böra anstå, intill dess ytterligare erfarenheter vunnits av undersökningarna inom sötvattenslaboratoriet.

Föredraganden.

Såsom fiskeristyrelsen föreslagit bör anslaget uppföras med oförändrat belopp av 100 kronor för nästa budgetår. Vad angår styrelsens förslag att tre fiskmästare skall överföras å extra ordinarie stat anser jag i likhet med statskontoret att därmed bör anstå i avvaktan på ytterligare erfarenheter av förevarande undersökningsverksamhet vid sötvattenslaboratoriet. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa stat för anslagets användning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Undersökningar inom sötvattenslaboratoriet* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[148] 4. *Fiskeriintendenter m. m.: Avlöningar.*

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	140 400	182 825
1953/54 (statsliggaren s. 833)	158 500	
1954/55 (förslag)	160 600	

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök (skr. 12/8 1953) hemställer, att anslaget måtte höjas med 4 500 kronor till 163 000 kronor. Förslaget innebär, att ordinarieposten, icke-ordinarieposten och posten rörligt tillägg med hänsyn till beräknade löneklassförändringar skall höjas med respektive 1 100, 1 600 och 1 000 kronor. Dessutom förslås att icke-ordinarieposten skall höjas med 3 000 kronor för ökad skrivhjälp åt fiskeriintendenterna. Å andra sidan förutsättes en uppräknings av de särskilda uppbördsmedlen med 2 200 kronor. Fiskeristyrelsen erinrar om att under icke-ordinarieposten för närvarande beräknats ett belopp av 2 000 kronor för skrivhjälp. Denna medelstildelning å omkring 300 kronor per intendent och år är uppenbart otillräcklig. Det kan icke vara rimligt att dessa högt kvalificerade tjänstemän i 32 lönegraden skall behöva i avsaknad av tillräckliga medel för skrivhjälp själva ombesörja utskrift av tjänsteskrivelser och rättegångsinlagor samt sakkunnigutlåtanden till vattendomstolar, länsstyrelser m. fl.

Föredraganden.

Jag kan icke tillstyrka någon uppräknings av det för skrivhjälp åt fiskerintendenterna hittills anvisade beloppet. Däremot synes ordinarieposten, icke-ordinarieposten och posten rörligt tillägg med hänsyn till beräknade löneklassförändringar samt bestämmelserna i kungörelsen den 9 oktober 1953 (nr 624) angående löne- och skattegrupperingarna böra höjas med respektive 1 500, 2 300 och 1 500 kronor. I anslutning härtill bör de särskilda uppbördsmedlen uppräknas med 3 200 kronor. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra upptagas med $(158\,500 + 1\,500 + 2\,300 + 1\,500 - 3\,200 =) 160\,600$ kronor, vilket innebär en höjning med 2 100 kronor i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för fiskerintendenten m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	109 400
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	6 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	41 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	57 800
Summa kronor	214 900

Särskilda uppbördsmedel.

Bidrag av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel	54 300
Nettoutgift kronor	160 600;

- b) till *Fiskerintendenten m. m.*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 160 600 kronor.

[149] 5. Fiskerintendenten m. m.: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	30 000	28 548
1953/54 (statsliggaren s. 833)	30 000	
1954/55 (förslag)	30 000	

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök (skr. 12/8 1953) hemställer, att anslagets utgiftssida skall höjas med 1 500 kronor samtidigt som de särskilda uppbördsmedlen uppräknas med samma belopp. Anslaget bör sålunda uppföras med ett oförändrat belopp av 30 000 kronor. Av den föreslagna höjningen å utgiftssidan avser 400 kronor posten till sjukvård m. m. (nu 100 kronor) och 1 100 kronor posten till reseersättningar (nu 26 900 kronor). Till stöd för sin framställning anför fiskeristyrelsen, att statskontoret i sitt utlåtande över styrelsens anslagsäskanden för innevarande budgetår uttalade, att förstnämnda post med hänsyn till belastningen borde höjas till 500 kronor samt att den då föreslagna ökningen av posten till reseersättningar syntes böra begränsas till omkring 10 procent och att posten i enlighet härmed borde uppföras med 28 000 kronor.

Statskontoret (remissutlåtande 9/9 1953) anför, att utgifterna under budgetåret 1952/53 uppgått till 711 kronor för sjukvård m. m. och till 22 598 kronor för reseersättningar. Med hänsyn härtill torde dessa poster ej böra uppföras med högre belopp än respektive 700 kronor och 26 900 kronor.

Föredraganden.

Med hänsyn till belastningen under posten till sjukvård m. m. synes denna post böra höjas med 600 kronor. Mot fiskeristyrelsens förslag att posten till reseersättningar skall höjas med 1 100 kronor har jag icke något att erinra. Vid bifall härtill skulle utgifterna under anslaget komma att öka med sammanlagt 1 700 kronor. Då emellertid de särskilda uppbördsmedlen samtidigt bör uppräknas med motsvarande belopp, synes anslaget för nästa budgetår böra uppföras med ett oförändrat belopp av 30 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa stat för anslaget.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fiskerintendenten m. m.: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

[150] 6. Fiskets befrämjande i de särskilda orterna.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	53 000	53 824	1 332
1953/54 (statsliggaren s. 834)	53 000		
1954/55 (förslag)	53 000		

Y r k a n d e n. *Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 12/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 24 500 kronor till 77 500 kronor i enlighet med följande beräkning.

	1953/54	Ökning
1. Bidrag till hushållningssällskap eller annan ortskorporation för insamlande av primäruppgifter till fiskeristatistik beträffande saltsjöfisket	15 000	7 000
2. Bidrag till landsting eller hushållningssällskap för fiskets främjande i de särskilda orterna	38 000	10 000
3. Upptagande av statistik beträffande sötvattensfisket	—	7 500
		24 500

M o t i v. 1 och 2. Fiskeristyrelsen har i föregående års anslagsäskanden hemställt om ökad medelsanvisning till under dessa punkter angivna ändamål. Angående styrelsens motivering torde få hänvisas till IX ht 1951 s. 237. Beträffande höjningen av medelsanvisningen för saltvattensstatistiken erinrar styrelsen om att Kungl. Maj:t den 3 juli 1953 ställt medel till statistiska centralbyråns förfogande för en provundersökning rörande insamlande av primäruppgifter till fiskeristatistiken vid Gravarnes fiskauktion. För den händelse denna undersökning ger gynnsamt resultat, synes det lämpligt att insamlingen av dylikt primärmaterial sker vid fiskauktionerna, varvid en viss kostnadsökning kan förutses.

3. I samband med beräkningen av anslaget för innevarande budgetår behandlade jordbruksutskottet två motioner (I: 339 och II: 415), vari hemställdes om medel för här ifrågavarande ändamål. Utskottet anförde därvid (JoU 1953: 1 s. 85), bland annat, att det av motionerna framginge att fiskeristyrelsen uppdragit åt chefen för styrelsen att i samråd med statistiska centralbyrån framlägga förslag om statistik för sötvattensfisket samt metodiken m. m. för denna. Vidare anförde utskottet, att det ansåge sig kunna utgå från att Kungl. Maj:t sedan nämnda förslag behandlats av fiskeristyrelsen, komme att framlägga förslag i ämnet. I anslutning till vad som anfördes i utskottsutlåtandet har fiskeristyrelsen samrått med statistiska centralbyrån om lämpligaste sättet för sötvattensstatistikens ordnande. För vissa förberedande undersökningar rörande lämplig metodik för denna statistikinsamling beräknas för nästa budgetår ett belopp av 7 500 kronor, varav 4 600 kronor för arvoden till statistikinsamlare vid 24 sjöar inom två olika områden — ett i norra och ett i mellersta Sverige — under 12 månader, 900 kronor för tryckning av blanketter och anvisningar samt 2 000 kronor för resekostnadsersättningar och traktamenten till hushållningssällskapens fiskeritjänstemän vid resor för instruktion och kontroll beträffande statistikinsamlingen vid de olika sjöarna.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anför, att ämbetsverket icke kan tillstyrka den av fiskeristyrelsen begärda anslagsökningen. Statskontoret hänvisar därvid till den granskning, som anslaget under de senaste åren varit föremål för.

Föredraganden.

Fiskeristyrelsen har i sina äskanden ånyo hemställt om ökad medelsanvisning till de ändamål, vartill medel för närvarande beräknas under anslaget. Enligt min mening synes icke heller i år styrelsens önskemål i nämnda hänseenden kunna tillgodoses. Även det av styrelsen framlagda förslaget, att medel för nästa budgetår skall anvisas till de planerade undersökningarna rörande sötvattensstatistikens ordnande, anser jag mig böra avstyrka. I enlighet med det anförda bör anslaget uppföras med oförändrat belopp av 53 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fiskets befrämjande i de särskilda orterna* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 53 000 kronor.

[151] 7. Utbildning av fiskeritjänstemän.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	18 900	20 146
1953/54 (statsliggaren s. 834)	33 900	
1954/55 (förslag)	21 400	

Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1951:84 beslöt 1951 års riksdag, att en kurs om cirka 17 månader skulle anordnas vartannat år för utbildning av fiskeritjänstemän. De för budgetåren 1951/52 och 1952/53 anvisade anslagen har i enlighet härmed avsetts till bestridande av kostnaderna under första respektive andra läsåret av den år 1951 påbörjade kursen, medan 1953/54 års anslag är avsett för första läsåret av den kurs, som börjat på senhösten 1953.

Y r k a n d e. *Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 12/8 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med 21 400 kronor, vilket innebär en höjning med 1 500 kronor i förhållande till det för budgetåret 1952/53 anvisade anslaget.

M o t i v. Vid anslagsberäkningen har fiskeristyrelsen utgått från den stat, som fastställdes för budgetåret 1952/53. Styrelsen föreslår, att den i staten ingående posten till timlärararvoden (6 200) skall höjas med 40 kronor. Arvodena har därvid beräknats med utgångspunkt från 312 timmar à 20 kronor. Posten till hyra och städning av undervisningslokaler (500) har uppräknats med 280 kronor med hänsyn till att kostnaderna höjts från 1 krona 50 öre till 2 kronor 50 öre för timme. Sistnämnda uppräkning har påkallats av huvudmannen för undervisningslokaler, Göteborgs stads yrkesskolor. Då posten till undervisningsmateriel och expenser (1 300) visat sig otillräcklig, har densamma höjts med 200 kronor. Vidare har posten till elevstipendier (8 400) uppräknats med 975 kronor på grund av att de månatliga stipendiebeloppen enligt kungörelsen nr 571/1952 höjts från 115 kronor till

125 kronor. Slutligen har posterna till arvode för rektors- och sekreterar-göromål (1 500) samt till bidrag till kostnader för praktikresor, studiebesök och exkursioner (2 000) upptagits med oförändrade belopp.

Föredraganden.

Jag har icke något att erinra mot den av fiskeristyrelsen gjorda beräkningen av medelsbehovet under anslaget. Då detta sålunda för nästa budgetår torde böra uppföras med 21 400 kronor, vilket i jämförelse med det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en minskning med 12 500 kronor, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbildning av fiskeritjänstemän* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 21 400 kronor.

[152] 8. Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	133 000	107 791	63 123
1953/54 (statsliggaren s. 834)	139 500		
1954/55 (förslag)	135 000		

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget skall 39 500 kronor utgå såsom statsbidrag till Södra Sveriges fiskeriförening, 70 000 kronor disponeras till bidrag till statsunderstödd utbildningsverksamhet på fiskerinäringens område och 30 000 kronor enligt föreskrifter, som Kungl. Maj:t meddelar för varje särskilt fall.

Y r k a n d e n. *Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 12/8 och 22/10 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall upptagas med ett oförändrat belopp av 139 500 kronor. Förslaget innebär, att bidraget till Södra Sveriges fiskeriförening liksom för innevarande budgetår skall utgå med 39 500 kronor. Vidare föreslås, att det till bidrag till statsunderstödd utbildningsverksamhet avsedda beloppet, med hänsyn till en beräknad reservation å omkring 20 000 kronor, skall minskas till 50 000 kronor. Fiskeristyrelsens förslag innebär slutligen, att delposten till Kungl. Maj:ts disposition skall uppräknas från 30 000 kronor till 50 000 kronor för att möjliggöra en förstärkning av fiskeritillsynen, särskilt vid väst- och sydkusten. Till stöd för sistnämnda framställning anför fiskeristyrelsen i huvudsak följande.

Enligt 1946 års av Sverige ratificerade Londonkonvention om överfiskning i anslutning till vilken utfärdats kungörelsen den 21 november 1952 (nr 699) med vissa bestämmelser om storleken av maskor i fiskredskap av nät och om minimimått på fisk m. m., har de fördragsslutande regeringarna förpliktat sig att vidtaga erforderliga åtgärder för att säkerställa tillämpningen av bestämmelserna i konventionen och bestraffandet av överträdelser av densamma. En liknande förpliktelse föreligger enligt överenskommelsen den 7 mars 1952 mellan Sverige, Danmark och Norge om skydd för beståndet

av djuphavsräkor, hummer, havskräfta och krabba. Med de resurser i fråga om personal och medel, som för närvarande står till förfogande för fiskeritillsyn, kan vårt land icke på ett tillfredsställande sätt uppfylla dessa förpliktelser. Därtill kommer, att under senare år ett trålfiske av betydande omfattning utvecklats vid sydkusten. Nu anförda förhållanden gör, att det får anses oavvisligen nödvändigt att förstärka fiskeritillsynen, särskilt vid väst- och sydkusten. För att denna skulle bli fullt tillfredsställande borde fortlöpande bevakning anordnas såväl ute på fiskeplatserna, som vid ilandföringsplatserna. Fiskeristyrelsen anser sig emellertid i detta sammanhang icke böra föreslå åtgärder för utrustande av särskilda fartyg för detta ändamål utan vill nu inskränka sig till att förorda, att medel ställes till förfogande för en skärpt tillsyn vid ilandföringsplatserna vid väst- och sydkusten, huvudsakligen i syfte att övervaka efterlevnaden av bestämmelser rörande minimimått på fisk, som ilandföres, och maskstorleken i den använda redskapen.

En dylik skärpt fiskeritillsyn synes vara erforderlig på ett fyrtiotal platser vid väst- och sydkusten. I vissa fall torde den kunna kombineras med den tillsyn, som redan finnes, i andra åter torde ny och fristående bevakning böra anordnas. Fiskeristyrelsen har icke ännu haft tillfälle att i detalj utreda denna fråga. Av inom styrelsen verkställda beräkningar framgår emellertid, att om någorlunda kvalificerad personal skall kunna erhållas för ifrågavarande uppgift verksamheten kan förväntas kosta omkring 20 000 kronor om året. Detta belopp torde böra anvisas ur anslaget till Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen.

I detta sammanhang torde jämväl få anmälas en av *Södra Sveriges fiskeriförening* (skr. 22/12 1952) gjord framställning om statsbidrag med 12 000 kronor för underhålls- och förbättringsarbeten på föreningens kontors- och bostadsbyggnader vid Aneboda. Av det äskade beloppet avses 3 600 kronor till kontorsbyggnaden, 2 700 kronor till elevbostaden, 3 500 kronor till föreståndarbostaden samt 2 200 kronor till fiskmästarens bostad. Föreningen framhåller, att ifrågavarande arbeten icke utan allvarlig skada å byggnaderna kan uppskjutas.

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök (remissutlåtande 16/4 1953) tillstyrker fiskeriföreningens framställning samt anför, att bidraget — med hänsyn till att föreningens institution i Aneboda tjänar fiskeriforskningen och försöksverksamheten på fiskets område utan avseende på bundenhet till visst område — synes böra utgå ur de av statskontoret under titeln Vattenavgifter till befrämjande av fisket inom landet förvaltade medlen. Styrelsen erinrar vidare om att föreningen för budgetåret 1951/52 tilldelades ett bidrag av högst 35 000 kronor till bestridande av kostnaderna för den upprustning av föreningens byggnader i Aneboda, som erfordrades för att utbildning av fiskeritjänstemän skulle kunna bedrivas där i avsedd omfattning. För att kostnaderna skulle kunna hållas inom den sålunda angivna ramen måste ur upprustningsprogrammet uteslutas, bland annat, vissa yttre arbeten å den kontorsbyggnad, som inrymmer undervisnings- och elevrum, samt istandsättning av en äldre elevbostadsbyggnad, som för framtiden avses skola tagas i anspråk såsom dagrum, kök och förplägnadslokaler för blivande fiskeritjänstemän. I övrigt anför fiskeristyrelsen i huvudsak följande.

Arbetena å kontorsbyggnaden och elevbostaden, vilka måste betecknas såsom synnerligen angelägna, kan lika litet som övriga här avsedda arbeten finansieras av föreningen, vars ekonomi icke medger utgifter av denna storleksordning. Dessa arbeten torde därför böra bekostas med anlitande av statsmedel till beräknade belopp å respektive 3 600 kronor och 2 700 kronor. Vad härefter angår arbetena å föreståndarbostaden och å fiskmästarens bostad har visserligen inhämtats av länsarkitekten i länet att huvuddelen av dessa arbeten skulle kunna anstå ytterligare ett eller annat år. Det synes dock ur byggnadsekonomisk synpunkt bestämt vara att föredraga, att dessa arbeten utföres samtidigt med övriga delar av arbetsprogrammet.

Föredraganden.

Vad först angår frågan om statsbidrag till Södra Sveriges fiskeriförening tillstyrker jag fiskeristyrelsens förslag, att bidrag till föreningens verksamhet även under nästa budgetår skall utgå med ett belopp av 39 500 kronor. Med hänsyn till angelägenheten av att de nödvändiga underhålls- och förbättringsarbetena på föreningens kontors- och bostadsbyggnader i Aneboda skall kunna utföras så snart som möjligt, synes medel jämväl härför böra ställas till föreningens förfogande. De till befrämjande av fisket inom landet avsedda vattenavgifterna torde emellertid icke, såsom styrelsen föreslagit, böra anlitas för ändamålet. Medel synes i stället böra anvisas under förevarande anslag. Då jag icke har något att erinra mot beräkningen av det utav föreningen begärda beloppet, torde alltså under anslaget böra för ändamålet anvisas ett engångsbelopp av 12 000 kronor. Det sammanlagda bidraget till föreningen skulle vid bifall härtill för nästa budgetår komma att uppgå till $(39\,500 + 12\,000 =) 51\,500$ kronor.

För den statsunderstödda utbildningsverksamheten bör under nästa budgetår disponeras ett oförändrat belopp av 70 000 kronor. Såsom framgått av den föregående redogörelsen beräknas emellertid en reservation å omkring 20 000 kronor av det för innevarande budgetår för verksamheten anvisade beloppet komma att stå till förfogande. Medelsbehovet under anslaget för detta ändamål bör alltså i enlighet med styrelsens förslag kunna beräknas till 50 000 kronor.

Styrelsen har slutligen föreslagit, att den under anslaget beräknade delposten till Kungl. Maj:ts disposition skall uppräknas från 30 000 kronor till 50 000 kronor för att möjliggöra en förstärkning av fiskeritillsynen, särskilt vid väst- och sydkusten. Jag delar styrelsens uppfattning, att en förstärkning av ifrågavarande tillsyn är synnerligen angelägen med hänsyn till landets förpliktelser på grund av de av styrelsen angivna överenskommelserna med andra länder. Trots detta är jag dock icke beredd tillstyrka, att ett så stort belopp som det fiskeristyrelsen föreslagit skall beräknas för ändamålet. Att närmare beräkna det aktuella medelsbehovet härför torde icke vara möjligt, innan frågan hur bevakningen lämpligen bör ordnas har i detalj utretts. Enligt min mening torde emellertid redan nu den till Kungl. Maj:ts disposition beräknade delposten böra uppräknas något, förslagsvis med 3 500 kronor till 33 500 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat, bör ifrågavarande anslag för budgetåret 1954/55 uppföras med (51 500 + 50 000 + 33 500 ==) 135 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 135 000 kronor.

[153] 9. Statlig garanti för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten.

	Anslag
1953/54 (statsliggaren s. 835)	40 000
1954/55 (förslag)	40 000

Enligt beslut av 1953 års riksdag (Prop. 154) må under budgetåret 1953/54 statlig garanti för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten beviljas intill ett sammanlagt belopp av 80 000 kronor.

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök (skr. 12/8 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med oförändrat belopp av 40 000 kronor samt att under nämnda budgetår statlig garanti må beviljas intill ett oförändrat sammanlagt belopp av 80 000 kronor. Såsom skäl här för anför styrelsen, att närmare erfarenheter saknas om anslagsbelastningen och garantibehovet.

I enlighet med fiskeristyrelsens framställning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Statlig garanti för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor;

b) medgiva, att under budgetåret 1954/55 statlig garanti för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten må beviljas intill ett sammanlagt belopp av 80 000 kronor.

[154] 10. Bevakningsfartyg för sillfisket vid Island.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	57 000	61 760
1953/54 (statsliggaren s. 835)	57 000	
1954/55 (förslag)	70 000	

Då anslaget för innevarande budgetår anvisades, förutsattes att det skulle ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid besluta, huruvida anslaget skulle tagas i anspråk, samt att i sådant fall bestämma, vilket fartyg som skulle disponeras för ändamålet. I anslutning härtill beslöt Kungl. Maj:t den 5 juni 1953 (försvarsdepartementet), att en minsvepare ur flottan skulle under 1953 års fiskesäsong tagas i anspråk såsom bevakningsfartyg för sillfisket vid Island.

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök (skr. 12/8 1953) hemställer, att anslaget skall upptagas med ett från 57 000 till 70 000 kronor förhöjt belopp. Vidare hemställer styrelsen, att anslaget med hänsyn till numera föreliggande erfarenheter rörande belastningen för framtiden skall upptagas såsom förslagsanslag. I övrigt anför styrelsen, att närmare uppgifter rörande resultatet av 1953 års expedition och de därmed förbundna kostnaderna icke förelåg vid avgivandet av styrelsens anslagsäskanden, då expeditionen vid denna tidpunkt ännu icke avslutats. Kostnaderna för 1952 års expedition uppgick till 69 128 kronor.

Statskontoret (remissutlåtande 9/9 1953) finner ej tillräcklig anledning föreligga att uppföra anslaget som förslagsanslag.

Föredraganden.

Det är enligt min mening synnerligen önskvärt, att ett bevakningsfartyg för sillfisket vid Island skall kunna utsändas även under nästa fiskesåsong. I enlighet med fiskeristyrelsens förslag bör sålunda medel anvisas för ändamålet under förevarande anslag. Det torde emellertid liksom föregående år få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid besluta, huruvida anslaget skall tagas i anspråk, samt att i sådant fall bestämma, vilket fartyg som skall disponeras för ändamålet. Skulle därvid i likhet med de båda senaste åren ett flottans fartyg komma i fråga och till expeditionsledare utses en officer i flottan, bör i överensstämmelse med de då tillämpade principerna avlöningen till denne bestridas från marinens anslag.

Vad härefter angår anslagets storlek kan jag med hänsyn till kostnaderna för 1952 års expedition tillstyrka styrelsens förslag att anslaget skall höjas med 13 000 kronor till 70 000 kronor. Däremot är jag icke beredd tillstyrka, att anslaget i fortsättningen skall upptagas såsom förslagsanslag.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bevakningsfartyg för sillfisket vid Island* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 70 000 kronor.

[155] 11. Organisationsbidrag m. m. vid fiskebåts- och fiskredskapsförsäkring.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	37 000	—
1953/54 (statsliggaren s. 835)	37 000	
1954/55 (förslag)	37 000	

Anslaget, som till och med budgetåret 1951/52 anvisades under rubriken Fiskredskapsförsäkring: Organisationsbidrag m. m., avsågs ursprungligen för utbetalande av organisationsbidrag till fiskredskapsförsäkringsföreningar samt för propaganda bland fiskarna rörande fiskredskapsförsäkring och

viss rådgivande verksamhet i fråga om sådan försäkring. Från och med budgetåret 1952/53 (Prop. 1952: 34) avses anslaget jämväl för viss upplysnings- och rådgivningsverksamhet rörande fiskebåtsförsäkring samt för utbetalning av organisationsbidrag till båtförsäkringsföreningar.

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök (skr. 12/8 1953) hemställer, att anslaget — med hänsyn till att erfarenhet saknas rörande belastningen efter anslagets vidgade användningsområde — skall uppföras med oförändrat belopp.

Föredraganden.

Fiskredskapsförsäkringen har sedan sin tillkomst år 1948 icke på långt när vunnit den anslutning, statsmakterna då avsett. Man torde icke heller kunna räkna med att den i sin nuvarande form kommer att få någon större betydelse. Med hänsyn härtill har jag för avsikt att hos Kungl. Maj:t hemställa om bemyndigande att tillkalla särskilda sakkunniga med uppgift att verkställa en översyn av den nuvarande ordningen på området. I avvaktan på resultatet av översynen torde förevarande anslag i enlighet med fiskeristyrelsens förslag böra uppföras med oförändrat belopp av 37 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Organisationsbidrag m. m. vid fiskebåts- och fiskredskapsförsäkring* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 37 000 kronor.

[156] 12. Bidrag vid förluster på grund av fiskredskapsförsäkring.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	10 000	—
1953/54 (statsliggaren s. 835)	10 000	
1954/55 (förslag)	10 000	

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök (skr. 12/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp.

Föredraganden.

Såsom framgår av vad jag anført under nästföregående anslagspunkt har jag för avsikt att hos Kungl. Maj:t hemställa om bemyndigande att tillkalla särskilda sakkunniga för översyn av den nuvarande formen för fiskredskapsförsäkring. I avvaktan på översynen torde förevarande anslag i enlighet med fiskeristyrelsens förslag böra uppföras med ett oförändrat belopp av 10 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag vid förluster på grund av fiskredskapsförsäkring* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

[157] 13. Isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	10 000	7 639
1953/54 (statsliggaren s. 835)	10 000	
1954/55 (förslag)	10 000	

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök (skr. 12/8 1953) framhåller, att medel för verksamheten bör stå till förfogande jämväl under nästa budgetår. Med hänsyn till att medelsbehovet helt kommer att bero på isförhållandena under vintern 1954/55 föreslås, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp.

Med biträdande av fiskeristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

[158] Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.

Under förevarande anslagstitel anvisades senast för budgetåret 1941/42 ett reservationsanslag av 400 000 kronor. Med anlitande av anslaget har i enlighet med bestämmelser, som Kungl. Maj:t utfärdat för varje särskilt fall, utlämnats bidrag för åstadkommande av prisregleringar å fisk även som till andra åtgärder till fiskavsättningens främjande. Anslaget användes numera för att stödja fiskarnas organisationer, för propagandaverksamhet m. m. samt för att bestrida avlöningskostnaderna för den statlige fiskexportrepresentanten. Efter beslut av riksdagen har anslaget fått disponeras även under budgetåren 1945/46—1953/54. Vid utgången av budgetåret 1952/53 förelåg å anslaget en reservation av 323 800 kronor.

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök (skr. 12/8 1953) hemställer, att anslaget skall få disponeras jämväl under budgetåret 1954/55.

Jag tillstyrker fiskeristyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att det å riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisade reservationsanslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. må under budgetåret 1954/55 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

[159] Understöd åt fiskare.

För detta ändamål anvisades senast för budgetåret 1942/43 ett reservationsanslag av 50 000 kronor. Efter beslut av riksdagen har medgivits, att anslaget fått användas även under budgetåren 1946/47—1953/54. Anslaget disponeras i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 15 juni

1934 (nr 281) angående anslag av statsmedel för beredande av tillfälligt understöd åt fiskare (ändrad genom kungörelsen nr 110/1940). Å anslaget förelåg vid utgången av budgetåret 1952/53 en reservation av 154 600 kronor.

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök (skr. 12/8 1953) hemställer, att anslaget skall få disponeras även under nästa budgetår samt att uppdrag lämnas fiskeristyrelsen att företa en översyn av gällande bestämmelser om denna understödsverksamhet, vilka kvarstått oförändrade sedan krisen på 1930-talet.

Föredraganden.

Med hänsyn till de ändrade förhållanden i olika avseenden, som inträtt sedan bestämmelserna för användningen av förevarande anslag tillkom, anser jag i likhet med fiskeristyrelsen motiverat, att en översyn av sagda bestämmelser företages. Till denna fråga torde jag emellertid få återkomma i ett senare sammanhang. I avvaktan på resultatet av en dylik översyn torde riksdagens medgivande böra inhämtas att jämväl under nästa budgetår få disponera anslaget för avsett ändamål.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att det å riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisade reservationsanslaget till Understöd åt fiskare må under budgetåret 1954/55 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

[160] Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m.

	Reservation från föregående budgetår	Nettoutgift
1949/50	82 400	23 424
1950/51	59 700	12 237
1951/52	48 200	7 870
1952/53	40 300	29 450
1953/54	10 900	

Under denna anslagstitel har för budgetåren 1938/39 och 1939/40 anvisats reservationsanslag å tillhopa 351 000 kronor, därav för sistnämnda budgetår 25 000 kronor. Efter beslut av riksdagen har medgivits, att anslaget för budgetåret 1939/40 fått disponeras även under budgetåren 1943/44—1953/54. För användningen av anslaget ävensom av statens fiskredskapslånefond, från vilken kan utgå låneunderstöd till fiskare vid förlust av eller skada å fiskredskap, gäller i propositionen 1935: 77 angivna, av riksdagen godkända grunder.

Y r k a n d e. *Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 12/8 1953) hemställer, att för budgetåret 1954/55 skall anvisas ett anslag av 30 000 kronor samt att å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår skall anvisas ett belopp av 20 000 kronor.

Motiv. Någon anslutning bland fiskarna till den av statsmakterna stödda fiskredskapsförsäkringen har ännu icke kommit till stånd, och det synes heller icke troligt, att en mera allmän anslutning till densamma kommer att ske inom den närmaste framtiden. I sina anslagsäskanden för budgetåret 1953/54 räknade styrelsen med att den disponibla behållningen å anslaget var ungefär 2 000 kronor högre än den sedan visade sig vara. Styrelsen bedömde därför med ledning av anslagsbelastningen under de närmast föregående åren, att behållningen skulle vara tillräcklig för att fylla medelsbehovet under såväl budgetåret 1952/53 som 1953/54. Under det förstnämnda budgetåret blev emellertid belastningen oväntat hög, varför vid ingången av innevarande budgetår av ovannämnda behållning endast återstod omkring 10 900 kronor. På grund av nu rådande höga priser å fiskredskap och den försämrade lönsamhet för fisket, vilken gjort sig gällande på vissa kuststräckor, kan förväntas att anspråken på anslaget blir ungefär lika höga under innevarande och nästa budgetår som under budgetåret 1952/53. För budgetåret 1954/55 torde därför böra anvisas 30 000 kronor.

Föredraganden.

Vid anmälan i det föregående av medelsbehovet under anslaget till Organisationsbidrag m. m. vid fiskebåts- och fiskredskapsförsäkring har jag anført, att jag har för avsikt att hos Kungl. Maj:t hemställa om bemyndigande att tillkalla särskilda sakkunniga för översyn av den nuvarande formen för fiskredskapsförsäkringen. I avvaktan på resultatet av denna torde riksdagens medgivande böra inhämtas att under nästa budgetår få disponera eventuellt föreliggande reservation å anslaget. Någon ytterligare medelsanvisning under detta är jag emellertid icke beredd att tillstyrka.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att det å riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisade reservationsanslaget till Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m. må under budgetåret 1954/55 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

[161] 14. Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång	Odisponerad behållning vid budgetårets utgång
1952/53	60 000	26 733	79 401	—
1953/54 (statsliggaren s. 835)	90 700			
1954/55 (förslag)	90 700			

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget har 9 700 kronor avsetts till underhåll och drift av fiskefyrrar. Återstoden av anslaget skall användas med 3 500 kronor för undersökning rörande anläggning av radiofyr på Klövningarna i Göteborgs och Bohus län samt till nyanläggning av säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg.

Y r k a n d e n. *Fiskeristyrelsen med statsens fiskeriförsök* (skr. 12/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med 116 700 kronor i enlighet med följande sammanställning.

1. Underhåll och drift av fiskefyrar	10 610
2. Nyanläggningar:	
a) Fiskefyrar på Flöjten och Flundrebådan, Blekinge län	39 100
b) Fyrlykta vid inloppet till Karlskrona, Blekinge län	5 000
c) Fiskefyr vid Djupasund, Blekinge län	17 000
d) Fiskefyrar vid Kalvrännan sydost om Syd-Koster, Göte-	
borgs och Bohus län	45 000
	106 100
	116 710

Motiv. 1. Denna post har uppräknats med 910 kronor, varav 400 kronor avser fiskefyrar å Horsten, Prästkobben och Fogdösten i Stockholms län samt 170 kronor envar av fiskefyrarna å Bläcksvalet i Uppsala län, å Rödsjär i Kalmar län och å Rönnesjär i Blekinge län. För uppförande av fyrarna å Horsten, Prästkobben och Fogdösten, vilka samtliga beräknas bli färdigställda under år 1953, har Stockholms läns fiskareförbund erhållit bidrag ur anslaget till Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt. Förbundet har sedan flera år erhållit bidrag för underhåll och drift av äldre fiskefyrar. Fyrarna å Bläcksvalet, Rödsjär och Rönnesjär däremot skall anordnas genom lotsstyrelsens försorg med anlitande av medel, som för innevarande budgetår ställts till förfogande från förevarande anslag. Dessa fyrar torde böra underhållas och drivas av vederbörande fiskareorganisationer. I enlighet med vad som hittills tillämpats i dylika fall synes dessa organisationer härför böra åtnjuta statsbidrag. Sådant bidrag har för fyrar av liknande slag utgått med 170 kronor per fyr, varför bidragen också till nämnda tre fyrar torde böra begränsas till sagda belopp.

2 a, b och d. Till dessa säkerhetsanordningar har medel begärts redan tidigare. Beträffande motiveringen torde få hänvisas till IX ht 1953 s. 259—262.

2 c. I skrivelse till fiskeristyrelsen har Blekinge läns havsfiskeförening med bifogande av skrivelse i ärendet från lotsstyrelsen till Svenska sydkustfiskarnas centralförbund anhållit, att åtgärder måtte vidtagas för att anordna en fyr vid Djupasund i Karlskrona skärgård invid en öppning, som nu åstadkommits i den fördämning, vilken tidigare spärrat sundet förbi Sturkö in till fjärdarna öster om Karlskrona. I likhet med föreningen finner fiskeristyrelsen, att fyren skulle bli till gagn för de talrika fiskarna på nordsidan av Sturkö. Därjämte skulle den lämna vägledning för infarten från havet till andra delar av Karlskrona östra skärgård. Fiskeristyrelsen finner det därför skäligt, att statsmedel anvisas för denna fyr. Av lotsstyrelsens nyssnämnda skrivelse framgår dels att lotsstyrelsen intet har att erinra mot att fyren kommer till utförande, dels att anläggningskostnaderna för densamma beräknats uppgå till 17 000 kronor.

Yttrande. Statskontoret ställer sig avvisande mot de nu framförda kraven på en ytterligare höjning av ifrågavarande anslag under erinran om den prövning, som ägnats anslaget vid 1952 och 1953 års riksdagar.

Föredraganden.

Jag delar fiskeristyrelsens uppfattning, att bidrag bör utgå till underhåll och drift av de i styrelsens äskande angivna nya fiskefyrarna. Mot storleken av de föreslagna bidragen har jag icke något att erinra. Med hänsyn härtill bör alltså det för dylika bidrag beräknade beloppet under anslaget höjas med 900 kronor till 10 600 kronor. Däremot anser jag mig icke kunna tillstyrka, att medel till nyanläggning av säkerhetsanordningar för nästa budgetår skall anvisas i större utsträckning än för innevarande budgetår. Det anslagsbelopp, som vid bifall härtill skulle bli disponibelt för sistnämnda ändamål, eller 80 100 kronor, torde vara tillräckligt för att uppföra de mest angelägna av de utav styrelsen föreslagna nya säkerhetsanordningarna. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera på förslag av styrelsen bestämma, för vilka anläggningar detta belopp skall användas.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 90 700 kronor.

[162] 15. Befrämjande av fiskefartygs förseende med radiotelegraf- eller radiotelefonstation.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	25 000	18 000	9 200
1953/54 (statsliggaren s. 836)	25 000		
1954/55 (förslag)	25 000		

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök (skr. 12/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp samt att de bidrag, som utlämnas från anslaget, måtte bestämmas till åtminstone 1 000 kronor för anläggning. Till stöd för sistnämnda förslag anför styrelsen, att bidragen hittills begränsats till 600 kronor för anläggning. På senare tiden har emellertid kostnaderna för radiotelefonsändare stigit högst betydligt och uppgår nu enligt uppgift av telegrafverket till 5 500 kronor. Bidrag av den storlek, som för närvarande utdelas för dylika anordningar, måste därför anses för låga för att utgöra verklig hjälp. Styrelsen anför vidare, att anslaget med hänsyn till förefintlig reservation icke behöver höjas även om den föreslagna höjningen av bidragsbeloppen genomföres.

Statskontoret (remissutlåtande 9/9 1953) anför, att den av fiskeristyrelsen anförda motiveringen för förslaget, att bidragen från anslaget skall höjas från 600 till 1 000 kronor, icke övertygat statskontoret om att en sådan höjning är av behovet påkallad.

Föredraganden.

Fiskeristyrelsens framställning om en höjning av bidragsbeloppet kan jag icke tillstyrka. Under anslaget torde i enlighet med styrelsens förslag för nästa budgetår böra anvisas ett oförändrat belopp av 25 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fiskefartygs förseende med radio-telegraf- eller radiotelefonstation* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

J. Skogsväsendet.

[163] 1. Skogsstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	385 000	434 300
1953/54 (statsliggaren s. 836)	487 800	
1954/55 (förslag)	489 700	

Y r k a n d e n. *Skogsstyrelsen* (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 46 400 kronor i enlighet med följande beräkning.

1. Tjänsteförändringar.	
a) Generaldirektör i Cp 19 i st. för överdirektör i Cp 17	2 400
b) 1 förste byråsekreterare i Ca 29 i st. för Ce 29	—
c) 1 kontorsbiträde i Ca 8 i st. för Ce 8	—
2. Personalförstärkningar m. m.	
a) 1 förste byråsekreterare i Ce 27	18 276
b) 1 amanuens i Cf 21—Ce 25	14 772
c) 1 expeditivsvakt i Ce 10	9 000
d) 1 kontorsbiträde i Cf 4—Ce 8	—
3. Löneklassförändringar och övertidsersättningar	1 952
	46 400

M o t i v. Skogsstyrelsen framhåller inledningsvis, att styrelsen strävat efter att iakttaga största möjliga återhållsamhet vid medelsäskandena. Att vissa tjänster ändock begäres, sammanhänger med att arbetsuppgifterna ökat.

Beträffande styrelsens motivering för de olika yrkandena må i övrigt återgivas följande.

1 a. Skogsstyrelsen utgjorde vid sin tillkomst för tolv år sedan ett mycket litet verk med allenast en byrå och en tjänstemannastab på endast fem personer. Mot bakgrunden härav erhöll verkschefen ställning såsom överdirektör. Sedan dess har emellertid ämbetsverket undergått en kraftig utveckling i samband med att nya arbetsuppgifter pålagts verket. Ämbetsverket består nu av fyra under verkschefen ställda byråer eller motsvarande avdelningar. I förhållandet till skogsvårdsstyrelserna har väsentliga förändringar inträtt genom 1946 års omorganisation, och en mångfald maktpåliggande arbetsuppgifter av skoglig och ekonomisk art har tillkommit. Den utveckling, som sålunda ägt rum, och den alltmer betydelsefulla ställning såsom företrädare för det enskilda skogsbruket, som skogsstyrelsen kommit att intaga, gör att styrelsen finner påkallat, att tjänsten såsom

chef för styrelsen förändras från överdirektörs- till generaldirektörsbefattning.

1 b. Ifrågavarande tjänst är avsedd för administrativa byrån, och dess innehavare åvilar bland annat att vara byråchefens ställföreträdare, att biträda vid beredning och föredragning av ärenden utav övervägande juridisk natur, såsom besvär över skogsvårdsstyrelses beslut enligt skogsvårdslagen, frågor som avser tolkningen och tillämpningen ur i främsta rummet juridisk synpunkt av nämnda lag, allmänt juridiska spörsmål inom ämbetsverkets kompetensområde berörande tillämpningen av skogslagarna i gemen och administrativt juridiska ärenden av närmast rättslig karaktär, ävensom att i övrigt biträda vid beredning och handläggning av ärenden, som ankommer på byråchefen. Innehavaren av tjänsten innehar tillika en ordinarie revisorstjänst i Ca 25 hos styrelsen, vilken sistnämnda tjänst uppehålls av vikarie. Denna anordning vållar vissa olägenheter ur tjänstesynpunkt. Administrativa byråns arbetsuppgifter är av den art, att ett oavvisligt stadigvarande behov föreligger av den ifrågavarande förste byråsekreterartjänsten. Med hänsyn härtill och för att om möjligt kunna avveckla den ur tjänstesynpunkt mindre önskvärda anordningen med vikariatsförordnande på revisorstjänsten hemställs, att byråsekreterartjänsten överföres på ordinarie stat.

1 c. Ordinariesättningen föranledes av bestämmelserna om reglerad befordringsgång.

2 a. Jämlikt beslut av Kungl. Maj:t har skogsstyrelsen bemyndigats att med anlitan av prisutjämningsmedel, som anvisats för gemensamma skogsvårdsstyrelseändamål, anställa en särskild konsulent i återväxtfrågor för att biträda skogsvårdsstyrelserna med råd och anvisningar i hithörande ämne och vara styrelserna behjälplig vid utbildning av personal, anläggande av försök m. m. Vederbörande har därvid haft att verka i intim kontakt med såväl statens skogsforskningsinstitut som domänverket och det övriga storskogsbruket i hela landet. Då verksamheten måste betraktas som en viktig fortlöpande arbetsuppgift av stadigvarande natur, har skogsstyrelsen ansett, att kostnaderna för verksamheten från och med nästa budgetår bör belasta förevarande anslag. Dessutom torde sådana prisutjämningsmedel, som hittills disponerats för ändamålet, icke vidare komma att stå till förfogande. Konsulenten, som nu är placerad i Cg 27, bör beredas extra ordinarie tjänst och benämnas förste byråsekreterare.

2 b. De skogligen byråernas korrespondens med utländska myndigheter och institutioner har tagit en allt större omfattning. Parallellt härmed har ett ökat uppgiftslämnande medförande ett många gånger tungt och drygt utredningsarbete inträtt, framför allt i förhållande till FAO. Arbetet med omhändertagande av och uppgörande av reseprogram för utlännningar, som i syfte att studera bland annat det enskilda skogsbruket besöker landet, har också med åren vuxit i samband med stegring av besökens antal. För att i fortsättningen kunna bemästra den på grund härav alltmer ökade arbetsbördan är det nödvändigt, att styrelsen förstärkes med en

skoglig amanuens med avlöning enligt bestämmelserna om reglerad befordringsgång.

2 c. Skogsstyrelsen har från och med den 1 januari 1953 erhållit ökade tjänstelokaler. Detta i förening med den utökning, som under senare år skett av styrelsens blankettjänst i förhållande till skogsvårdsstyrelserna, har nödvändiggjort för styrelsen att anställa en expeditiionsvakt utöver de två, som tidigare funnits anställda. Kostnaderna för denne nye expeditiionsvakt, vilken har att svara för styrelsens blankettförråd samt dessutom att biträda vid eljest förekommande expeditiionsvaktsgöromål såsom dragning av stenciler, budskickning m. m., har hittills kunnat bestridas genom besparingar, som uppstått på grund av tillfälliga vakanser å vissa icke-ordinarie tjänster. Detta låter sig i längden icke göra med hänsyn till att samtliga under icke-ordinarieposten beräknade tjänster måste till fullo utnyttjas.

2 d. Då förra innehavaren av den i skogsstyrelsens personalförteckning uppförda kontorsbiträdestjänsten i Ca 8 slutade sin anställning, besattes tjänsten med en tjänsteman inom ämbetsverket, som redan innehade högre icke-ordinarie tjänst. Av denna anledning har hon icke tillträtt den ordinarie kontorsbiträdestjänsten utan beviljats tjänstledighet från densamma. Behovet av ersättare för det avgångna kontorsbiträdet har i stället tillgodosetts genom anställande av ett skrivbiträde med avlöning från icke-ordinarieposten. Genom beslut av Kungl. Maj:t bemyndigades skogsstyrelsen att överskrida nämnda post med det belopp, som erfordrades för att anställa berörda skrivbiträde. I gengäld har uppstått motsvarande besparing å ordinarieposten. Enahanda medgivande att av ifrågavarande skäl överskrida icke-ordinarieposten torde erfordras innevarande budgetår. För budgetåret 1954/55 torde frågan få lösas på det sättet, att icke-ordinarieposten ökas med lönen för ett kontorsbiträde i Ce 8 och ordinarieposten minskas med ett belopp motsvarande lönen för det förut angivna ordinarie kontorsbiträdet.

3. Ökningen under denna post är av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e. Statskontoret anför, att framställningen om ändrad lönegradsplacering för överdirektören ej bör föranleda någon åtgärd. Frågan om dennes löneförmåner torde ha prövats i samband med den allmänna lönerevision för statens chefstjänstemän, som trädde i kraft den 1 juli 1951, utan att det därvid befunnits motiverat att vidtaga annan ändring i löneställningen än den, som följde av omarbetningen av löneplan 2. Den begärda ordinariesättningen av förste byråsekreterartjänsten i Ce 29 å administrativa byrån anser sig statskontoret ej böra motsätta sig. Vidare har enligt statskontorets mening bärande skäl anförts för inrättandet å skogsstyrelsens stat av en särskild tjänst för den konsulent, som hittills avlönats av prisutjämningsmedel. Ämbetsverket vill därför ej motsätta sig konsulenttjänstens överförande till förevarande anslag, därest de restriktiva riktlinjer för statsregleringsarbetet, som det budgetära läget framtvingat, ej anses lägga hinder i vägen härför. Tjänsten torde dock alltjämt böra

bibehållas såsom extra. Däremot har statskontoret ej funnit tillräckliga skäl anförda för yrkandet om medel för anställande av en skoglig amanuens. För att möjliggöra för styrelsen att i ökad utsträckning anlita biträde för expeditivsvaktsgöromål föreslår statskontoret, att icke-ordinarieposten ökas med 5 000 kronor.

Departementschefen.

Skogsstyrelsens hemställan om inrättande av en förste byråsekreterartjänst, en amanuens tjänst och en expeditivsvaktstjänst kan jag icke tillstyrka. Jag anser mig icke heller kunna biträda statskontorets förslag om höjning av icke-ordinarieposten med 5 000 kronor för att möjliggöra för skogsstyrelsen att i ökad utsträckning anlita biträde för expeditivsvaktsgöromål. Däremot har jag icke något att erinra mot att icke-ordinarieposten av de i anslagsäskandena angivna skälen ökas med belopp, motsvarande lön till ett kontorsbiträde i lönegrad Ce 8, samtidigt som ordinarieposten minskas med lika stort belopp. Den av skogsstyrelsen föreslagna uppflyttningen av tjänsten som verkschef kan jag icke tillstyrka. Vad angår de av skogsstyrelsen föreslagna tjänsteförändringarna i övrigt kan jag endast tillstyrka, att den extra ordinarie kontorsbiträdestjänsten enligt grunderna för reglerad befordringsgång överföres å ordinarie stat. Slutligen påkallar beräknade löneklassförändringar en ökning av medelsanvisningen med 1 900 kronor.

Vid bifall till mina förslag bör förevarande anslag höjas med sistnämnda belopp.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 159 300 (— 3 900) kronor;
arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, 6 000 (oförändrat) kronor;
avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 155 300 (+ 5 200) kronor;
rörligt tillägg 169 100 (+ 600) kronor.

Anslaget bör alltså uppföras med $(159\,300 + 6\,000 + 155\,300 + 169\,100 =) 489\,700 (+ 1\,900)$ kronor.

Å skogsstyrelsens personalförteckning bör upptagas ytterligare en kontorsbiträdestjänst i lönegrad Ca 8.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för skogsstyrelsen, som angivits i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för skogsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	159 300
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	6 000

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	155 300
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	169 100
Summa kronor	489 700;

c) till *Skogsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 489 700 kronor.

[164] 2. *Skogsstyrelsen*: *Omkostnader*.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	88 000	102 633
1953/54 (statsliggaren s. 837)	100 000	
1954/55 (förslag)	102 500	

Y r k a n d e n. *Skogsstyrelsen* (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 22 500 kronor till 122 500 kronor enligt följande beräkning.

	1953/54	Ökning
1. Reseersättningar	27 000	8 000
2. Övriga expenser	29 000	2 500
3. Publikationstryck	20 000	5 000
4. Blankettryck	18 000	7 000
		22 500

M o t i v. 1. Vid bifall till framställningen under nästföregående punkt om överförande till skogsstyrelsens avlöningsanslag av en konsulenttjänst, vars innehavare för närvarande avlönas från prisutjämningsmedel, torde resekostnadsersättningar och traktamenten för ifrågavarande tjänst böra bestridas från styrelsens anslagspost till reseersättningar. För budgetåret 1952/53 har ifrågavarande kostnader uppgått till i runt tal 7 000 kronor. Då en viss ökning av reseverksamheten kan beräknas bli erforderlig, torde posten böra uppräknas med ett belopp av minst 8 000 kronor.

2. *Skogsstyrelsen* har förlidet budgetår fått sina tjänstelokaler utökade med ytterligare ett antal rumsenheter, varjämte viss omdisponering av tidigare rumsutrymmen måst vidtagas. Dessa förhållanden har i sin tur medfört, att städningskostnaderna kommer att öka med i runt tal 2 000 kronor om året och att kostnaderna för telefonabonnemang m. m. enligt verkställd utredning kan beräknas komma att stiga med cirka 500 kronor om året.

3. Kostnaderna enbart för tryckning av *Skogsstatistisk årsbok* och *Skogsvårdsstyrelsernas berättelser* torde komma att uppgå till cirka 9 000 respektive cirka 14 000 kronor eller tillhopa omkring 23 000 kronor. Härtill kommer kostnader för tryckning av vissa publikationer beträffande skogsodling m. m., som tidigare kunnat bestridas från prisutjämningsmedel och som kan beräknas till cirka 2 000 kronor.

4. Det förhållandet, att blankettrycket för skogsvårdsstyrelsernas räkning alltmer centraliseras till skogsstyrelsen, medför ökade kostnader för skogsstyrelsen, medan i gengäld skogsvårdsstyrelsernas utgifter för ändamålet minskas. Behovet av enhetliga blanketter av skilda slag är med hänsyn till rationaliseringssträvandena alltjämt stort. På grund av såväl de initiativ, vilka skogsstyrelsen själv härutinnan anser sig skyldig taga, som skogsvårdsstyrelsernas egna önskemål är icke blott det centrala blankettbeståndet utan även blankettupplagornas storlek i successiv tillväxt. Om skogsstyrelsen skall kunna tillgodose kravet på en effektiv blankettjänst för skogsvårdsstyrelsernas räkning, är det nödvändigt att ifrågavarande anslagspost uppräknas högst väsentligt.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* föreslår, att anslagsposten till reseersättningar uppräknas med 4 000 kronor vid bifall till förslaget om överförande av konsumenten i återväxtfrågor till styrelsens stat. I övrigt har beräkningen av utgifterna å omkostnadsstaten icke givit anledning till annan erinran än att uppräkningsposten till blankettryck torde böra begränsas till 2 000 kronor.

Departementschefen.

Jag biträder skogsstyrelsens förslag, att posten till övriga expenser med hänsyn till ökade städnings- och telefonkostnader skall uppräknas med 2 500 kronor. Övriga av styrelsen föreslagna höjningar kan jag däremot icke tillstyrka. Vid bifall härtill bör skogsstyrelsens omkostnadsanslag för nästa budgetår uppföras med $(100\,000 + 2\,500 =) 102\,500$ kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa stat för anslaget användning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 102 500 kronor.

[165] 3. Skogshögskolan: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	702 000	723 431
1953/54 (statsliggaren s. 837)	835 000	
1954/55 (förslag)	846 200	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 18/6 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 70 000 kronor till 905 000 kronor i enlighet med följande beräkning.

	Ökning	Minskn.
1. Tjänsteförändringar.		
a) 1 laborator i Ca 34 i st. för Ce 34.	—	
b) 1 konservator i Ca 19 i st. för en preparator i Ca 14 ...	1 512	

	Ökning	Minskn.
c) 1 institutionsvaktmästare i Ca 12 i st. för en vaktmästare i Ca 11	408	
d) 1 kassör i Ce 15 i st. för en kontorist i Ce 13	384	
2. Personalförstärkningar m. m.		
a) 2 förste assistenter i Cg 27	36 552	
b) 1 förste assistent i Cg 27 (5 mån.)	7 095	
c) 1 biblioteksassistent i Ce 15	10 092	
d) 2 skrivbiträden i Cf 4	12 144	
e) 1 tredje amanuens	2 004	
3. Halvt årsarvode till husmor vid förläggningen i Garpenberg	4 536	
4. Löneklassuppflyttningar m. m.	913	
5. Korrigering av vissa poster		5 640
	+ 75 640	— 5 640
	+ 70 000	

Motiv. 1 a. Högskolestyrelsen har tidigare (IX ht 1951 s. 255 och 1952 s. 270) föreslagit att tjänsten, som är placerad på skogsbotaniska avdelningen, skall överföras å ordinarie stat. Den nuvarande innehavaren kommer att avgå år 1954 på grund av uppnådd pensionsålder. För att erhålla förstklassiga sökande synes det styrelsen vara av vikt att tjänsten ordinariesättes.

1 b. Preparatorn har i stort sett samma åligganden som en konservator vid naturhistoriska riksmuseet, och ett utbyte av preparatorstjänsten mot en konservator är därför motiverat. Minst hälften av preparatorns arbetsuppgifter faller inom en konservators funktioner, nämligen ordnande och underhåll av institutionernas samlingar, konservering av sådant material, som ligger till grund för den vetenskapliga forskningen vid skogshögskolan, samt uppstoppling av djur. Dessutom torde den biologiska delen av den viltforskning, som pågår med medel från jaktvårdsfonden, inom närmaste tiden komma att helt överföras till högskolans skogszoologiska avdelning. De arbeten inom denna forskning, som fordrar en konservators kvalifikationer, kommer då att anförtros åt den nuvarande preparatorn, vilken i fråga om motsvarande arbeten inom den nu pågående viltforskningen vid högskolan visat sig speciellt lämplig för sådana uppdrag.

1 c. Ifrågavarande tjänst är förenad med allt det ansvar, som normalt åvilar en institutionsvaktmästare vid en högskola. Vidare har upprustningen av högskolan medfört ökat ansvar och arbete för vaktmästaren, vilken på grund av sin tjänstebenämning utestängdes från den allmänna uppflyttning av institutionsvaktmästare till 12 lönegraden, som tillkom år 1952 på förslag av 1949 års tjänsteförteckningskommitté. Vaktmästarens huvudsakliga arbetsuppgifter utöver vanliga vaktmästarsysslor är att gå de olika avdelningarna tillhanda vid deras forskningsarbete, att sköta ljusbilds- och filmapparater, att biträda vid vården av högskolans arkiv, att handha förrådet av blanketter och skrivpapper m. m., att påkalla reparation av brister inom

fastigheten, att utföra inventering av högskolans inventarier, att vid behov vikariera för maskinisten vid den för högskolan och statens skogsforskningsinstitut gemensamma värmecentralen samt att utöva förmanskap över högskolans extra ordinarie vaktmästare. De ordinarie vaktmästartjänsterna vid skogshögskolan och skogsforskningsinstitutet bör enligt högskolestyrelsen få behålla den jämställdhet i lönehänseende, de tidigare haft.

1 d. Förslaget under denna punkt motiveras med att kontoristtjänsten är förenad med ansvarsfullt arbete med kassor, bokföring och materialförråd m. m.

2 a. Högskolestyrelsen upprepar ett i de senaste årens anslagsäskanden framlagt förslag om ökad assistenthjälp vid avdelningen för virkeslära. Därutöver begäres en förste assistent för avdelningen för arbetslära. De begärda tjänsterna, vilka föreslogs av 1946 års högskoleutredning, motiveras av att för såväl de praktiska övningarna som för uppläggning och utformning av examensarbeten fordras assistenter, som väl behärskar de aktuella områdena inom respektive ämnen. Behovet av sådana assistenter med hög kompetens synes ofrånkomligt för bedrivande av sådan forskning, som hittills under pågående omorganisation med dubblerad kurs fått träda tillbaka för det administrativa arbete och den undervisning, vari tillgänglig assistentpersonal huvudsakligen engagerats. Högskoleutredningen synes icke ha beaktat behovet av assistenthjälp åt speciallärarna inom skogsteknologiens område. För närvarande finnes endast en assistent å avdelningen för virkeslära. Denne har att biträda icke endast professorerna i virkeslära och arbetslära utan även tio andra lärare inom skogsteknologien, bland vilka lärarna i skogsdikning och skogsväghållning har speciellt stort behov av biträde.

2 b. Högskolestyrelsen har under en följd av år återkommit med begäran om en assistent för undervisningen i skogs- och fältmätning i Garpenberg och framhållit nödvändigheten av att läraren i detta ämne erhåller biträde vid undervisningen för nuvarande stora kurser. Sedan undervisningen i flygfotogrammetri och fellära utökats, har behovet av assistent blivit ännu större. Behovet av fast assistenthjälp året runt är vidare mycket stort på grund av att arbetena i skogen utföres med studenterna uppdelade i smärre grupper, ofta placerade på betydande avstånd från varandra. Mindre än tre permanenta lärarkrafter har tidigare icke förekommit vid Garpenberg, trots att elevantalet varit mycket lägre än nu. Föregående år begärdes en helårsanställd assistent, för att den fasta personalen skulle uppgå till tre man. Eftersom familjebostad icke kan anvisas för ytterligare en assistent, begäres emellertid nu endast en tillfällig assistent under fem månader. Vid bifall härtill skulle undervisningen i skogs- och fältmätning kunna fortgå enligt upplagd undervisningsplan. För att få sökande till tjänsten har det ansetts nödvändigt att ge innehavaren ställning som förste assistent.

2 c. Förslag om inrättandet av en tjänst som biblioteksassistent i Ce 15 framlades även i förra årets anslagsäskanden. Angående motiveringen torde få hänvisas till IX ht 1953 s. 270.

2 d. Tjänsterna avses för avdelningarna för skogsskötsel och virkeslära. Därest sistnämnda avdelning skulle tilldelas ett skrivbiträde, torde detta tills vidare i den utsträckning omständigheterna så medger även få biträda avdelningen för arbetslära samt speciallärarna inom skogsteknologien. Motsvarande äskande framfördes förra året, då skrivbiträden begärdes för avdelningarna för skogsskötsel och arbetslära under motivering, att dessa avdelningar i stort sett saknade skrivhjälp, oaktat den ökade forskningsverksamheten ställde allt större krav på sådan hjälp. Dessutom anfördes, att antalet biträdesbefattningar för kontorsgöromål vid högskolan, inberäknat de begärda tjänsterna, endast uppginge till ett tiotal, medan högskoleutredningen räknat med sammanlagt sexton sådana tjänster.

2 e. Högskolestyrelsen upprepar under denna punkt en föregående år gjord framställning om en amanuensjänst för vård och tillsyn av det fotografiska laboratoriet samt för där förekommande rutinfotografering och arbete med framställning av skioptikonbilder m. m.

3. Med husmorsbefattningen vid förläggningen i Garpenberg är förenade sådana arbetsuppgifter, som icke kan inbegripas i hushållet eller studentkårens angelägenheter, såsom bland annat tillsyn och vård av lokaler och inventarier. Vid genomförandet av omorganisationen har det blivit nödvändigt att taga allt fler utrymmen i anspråk för organiserandet av undervisningen, enär professorer, speciallärare och assistenter från skogshögskolan i Stockholm har fått sitt arbete förlagt till Garpenberg i långt större utsträckning än tidigare. Detta har medfört motsvarande ökning av möbler, linneförråd, tvätt och städning samt personal, vilket i sin tur väsentligt ökat ansvaret och arbetet för innehavaren av husmorsbefattningen och medfört ökade kompetenskrav på densamma. Kompetensfordringarna kan jämföras med dem, som ställas på landstingens och kommunernas tjänsteinnehavare vid anläggningar av liknande art och storlek, vilkas begynnelselön torde motsvara 10—11 löneklasserna. Det av arbetsgivaren betalda pensionsbeloppet på en lön efter 10 löneklassen eller 7 632 kronor utgör cirka 1 440 kronor. Ett halvt årsarvode inklusive pensionsavgift skulle sålunda utgöra 4 536 kronor. Hittills har även kostnaderna för de arbetsuppgifter, som faller utom elevhushållet, helt belastat studenterna.

4 och 5. Förändringarna under dessa punkter är av automatisk karaktär.

Departementschefen.

Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört, bör de av högskolestyrelsen yrkade lönegradsuppflyttningarna endast bifallas i så måtto, att en tjänst som kontorist i Ce 13 i Garpenberg utbytes mot en tjänst som kansliskrivare i Ce 15. Kostnaden härför uppgår till 400 kronor. Vad nyssnämnde departementschef uttalat i berörda sammanhang föranleder vidare, att arvodet till högskolans rektor bör minskas med 800 kronor till 1 200 kronor och benämnas befattningsarvode samt att i stället bör utgå ett särskilt representationsbidrag å 1 200 kronor, vilket bör upptagas under en ny anslagspost i avlöningsstaten med benämningen särskilda löneförmåner till viss tjänsteman.

Vad härefter angår de nya tjänster, som högskolestyrelsen begärt, torde behovet av personalförstärkning vara särskilt framträdande i fråga om undervisningen i skogs- och fältnätning i Garpenberg ävensom vid avdelningen för virkeslära. Jag finner mig därför till en början böra förorda, att medel beräknas för en förste assistent i lönegrad Cg 27 i Garpenberg under fem månader årligen. I fråga om avdelningen för virkeslära torde det enligt min mening vara tillfyllest att inrätta en förste amanuens tjänst. Härutöver kan jag tillstyrka högskolestyrelsens yrkanden i denna del endast såtillvida, att jag föreslår, att en tjänst som tredje amanuens skall inrättas vid det fotografiska laboratoriet. Kostnaden för de nu föreslagna nya tjänsterna uppgår till $(7\,100 + 6\,000 + 2\,000 =) 15\,100$ kronor.

Härutöver torde i enlighet med högskolestyrelsens förslag anslaget å ena sidan böra uppräknas med 900 kronor på grund av löneklassförändringar med mera och å andra sidan nedräknas med 5 600 kronor på grund av automatisk minskning av vissa anslagsposter.

Högskolestyrelsens yrkanden i övrigt kan jag icke biträda.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit bör skogshögskolans avlöningsanslag för budgetåret 1954/55 höjas med $(400 - 800 + 1\,200 + 15\,100 + 900 - 5\,600 =) 11\,200$ kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 210 700 (— 1 800) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 27 700 (— 800) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 345 900 (+ 13 900) kronor;

särskilda löneförmåner till viss tjänsteman 1 200 (ny post) kronor;

rörligt tillägg 260 700 (— 1 300) kronor.

Anslaget uppföres sålunda med $(210\,700 + 27\,700 + 345\,900 + 1\,200 + 260\,700 =) 846\,200$ kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för skogshögskolan, att tillämpas tiils vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	210 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	27 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	345 900
4. Särskilda löneförmåner till viss tjänsteman.....	1 200
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	260 700

Summa kronor 846 200;

b) till Skogshögskolan: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 846 200 kronor.

[166] 4. Skogshögskolan: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	207 100	234 219
1953/54 (statsliggaren s. 839)	236 800	
1954/55 (förslag)	265 300	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 18/6 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 51 400 kronor till 288 200 kronor i enlighet med följande beräkning.

	1953/54	Ökning
1. Reseersättningar till lärare och assistenter	53 800	12 900
2. Bränsle, lyse och vatten	67 000	12 000
3. Övriga expenser	49 100	15 500
4. Publikationstryck	3 500	1 500
5. Praktiska övningar för ordinarie studerande	54 900	8 000
6. Underhåll av skogshögskolans parker	—	1 500
		51 400

M o t i v. 1. Högskolestyrelsen upprepar sina i förra årets anslagsäskanden gjorda framställningar om 900 kronor till förstärkning av det för föreståndaren och förste assistenten i Garpenberg beräknade beloppet samt om 1 300 kronor för den assistenttjänst i skogsuppskattning, som inrättades den 1 juli 1952. I övrigt begäres 1 700 kronor för specialläraren i skogsskötsel samt respektive 5 000, 5 000 och 500 kronor för de under avlöningsanslaget föreslagna förste assistenttjänsterna. Å andra sidan bör anslagsposten minskas med 1 500 kronor, som anvisats för innevarande budgetår till en dubblerad studieresa i södra Sverige.

2. Under de senaste två åren har nettoförbrukningen i medeltal utgjort 74 000 kronor eller 7 000 kronor mer än som stått till förfogande för budgetåret 1953/54. För uppvärmning av den nya biblioteksbyggnaden, som torde kunna tagas i bruk våren 1954, beräknas 4 000 kronor och för lyse i densamma 3 000 kronor.

3. För innevarande budgetår begärdes en höjning av posten med 9 000 kronor på grund av höjda städningskostnader och prisstegringar i övrigt. Posten höjdes emellertid endast med 3 500 kronor. Nu begäres återstoden, 5 500 kronor, med hänsyn till att posten visat sig icke kunna täcka högskolans behov. Härutöver begäres 8 000 kronor för städning samt 2 000 kronor för telefoninstallationer och medföljande anknytningskostnader i den nya biblioteksbyggnaden.

4. Högskolestyrelsen begär i likhet med förra året en höjning av anslagsposten till 5 000 kronor för att högskolan trots nuvarande höga tryckningskostnader i sin egen skriftserie skall kunna publicera de vetenskapliga uppsatser, som tillkommer i samband med forskningen inom högskolan.

5. I förra årets anslagsäskanden hemställde högskolestyrelsen att det för

budgetåret 1952/53 anvisade beloppet å 34 800 kronor skulle höjas med 27 000 kronor till 61 800 kronor (IX ht 1953 s. 274). För ändamålet anvisades 54 900 kronor, varav dock ett engångsbelopp å 4 000 kronor avsågs för en dubblerad studieresa (sörlandsresan). Högskolestyrelsen äskar nu återstående 6 900 kronor. Därjämte begär styrelsen 600 kronor för anskaffande av flygfoton för undervisningen vid Garpenberg samt 500 kronor med anledning av att 31 nya studerande antogs år 1953 på grund av en särskilt utfärdad dispens i stället för beräknade 30.

6. Beloppet begäres liksom föregående år såsom ett årligt anslag för vård av skogshögskolans parker. Med de begränsade medel högskolan förfogar över kan dessa parker icke hållas i gott stånd och växtbeståndet kan ej erhålla nödvändig komplettering.

Departementschefen.

Med hänsyn till de under föregående anslag förordade förste amanuens- och förste assistenttjänsterna bör posten reseersättningar uppräknas med 4 000 respektive 500 kronor. Å andra sidan bör anslagsposten minskas med 1 500 kronor, som anvisats för innevarande år till en dubblerad studieresa. Delposten bör sålunda totalt uppräknas med 3 000 kronor.

Genom tillkomsten av den nya biblioteksbyggnaden bör posterna bränsle, lyse och vatten samt övriga expenser höjas. Mot högskolestyrelsens beräkning av kostnaderna för uppvärmning och lyse i byggnaden, 4 000 respektive 3 000 kronor, har jag ingen erinran. På grund av belastningen bör posten vidare höjas med åtminstone 5 000 kronor. Jag biträder sålunda högskolestyrelsens förslag om uppräkning av förstnämnda post med 12 000 kronor. Beträffande posten övriga expenser kan jag biträda högskolestyrelsens förslag såtillvida, att posten bör uppräknas med 13 500 kronor. Därvid avses 2 000 kronor till telefoninstallationer och 8 000 kronor till städning av biblioteksbyggnaden samt 3 500 kronor till ökade städningskostnader för högskolans övriga lokaler.

Högskolestyrelsens yrkanden i övrigt kan jag icke biträda.

Vid bifall till vad jag förordat skulle högskolans omkostnadsanslag för nästa budgetår behöva höjas med $(3\,000 + 12\,000 + 13\,500 =)$ 28 500 kronor till 265 300 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för skogshögskolan.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 265 300 kronor.

[167] 5. Skogshögskolan: Materiel m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	48 000	44 606	11 806
1953/54 (statsliggaren s. 839)....	53 000		
1954/55 (förslag).....	53 000		

Y r k a n d e n. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 18/6 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 38 800 kronor till 91 800 kronor enligt följande beräkning.

	1953/54	Ökning
1. Avdelningen för		
arbetslära	1 200	3 800
virkeslära	4 000	2 000
allmän skogszoologi med viltvård	5 600	6 400
skogsskötsel	9 500	4 300
skogsuppskattning med skogsindelning	4 300	1 700
skogsekonomi	4 700	1 300
skogsbotanik	9 500	7 500
skoglig marklära	9 500	7 500
2. Fotografiska laboratoriet	800	400
3. Preparatorsverkstaden	500	1 500
4. Studentkårens utbyte av studerande och praktikanter med utländska institutioner för högre skoglig undervis- ning	500	1 000
5. Undervisningen i skogsbotanik	1 500	500
6. Underhåll av gårdsplanen å Garpenbergs herrgård.....	—	900
		38 800

M o t i v. 1. För avdelningarna för allmän skogszoologi, skogsskötsel, skogsbotanik och skoglig marklära begäres belopp, som ej obetydligt överstiger vad högskoleutredningen föreslagit. Detta motiveras med att erforderlig standard inom avdelningarna i annat fall icke kan nås, alldenstund stark eftersläpning i fråga om apparatur och utensilier blivit följden av den knappa medelsanvisningen under en lång följd av år före påbörjandet av senaste omorganisation. Avdelningen för skogszoologi väntar sig alltmer ökade utgifter för försök i fält under forskningsarbete rörande det jaktbara viltets skadegörelse på växande skog m. m. Med de nära nog fördubblade priserna på instrument och laboratorieutensilier förutses inom vissa institutioner en tillbakagång av undervisnings- och forskningsverksamheten, därest medelsanvisningen stannar inom ramen för högskoleutredningens förslag. För övriga avdelningar äskas belopp, som ligger inom sagda ram eller överstiger utredningens förslag med 20 procent.

2. Stora svårigheter har hittills uppstått att kunna tillgodose allmän fotografisk service åt institutionerna, som nu samtliga utnyttjar laboratoriet.

3. Højningen motiveras med att preparatorsverkstaden i allt större utsträckning utnyttjas av institutionerna, vilket medför ökat behov av materiel.

4. Det för innevarande budgetår anvisade beloppet, 500 kronor, har avsetts för praktikantutbyte med andra nordiska länder. Enligt högskolestyrelsen bör förevarande anslagsbelopp i fortsättningen användas för utbyte av studerande och praktikanter med utländska institutioner för högre skoglig undervisning. Højningen av beloppet motiveras med att tendensen till utbyte av studerande för vinnande av insikt i andra länders skogsbruk under senare år starkt stegrats.

5. Det till 2 000 kronor uppräknade beloppet äskas för att inköpen av mikroskop för botanikundervisningen i Garpenberg skall kunna fullföljas.

6. På tillrådan av byggnadsstyrelsen avser högskolestyrelsen att årligen under tre år i följd äska 900 kronor för iordningställande av gårdsplanen på Garpenbergs herrgård, som under senare år förstörts av snösmältning och häftiga regn.

Departementschefen.

Högskolestyrelsen har åberopat ett flertal skäl för en højning av förevarande anslag. Jag anser mig emellertid icke kunna föreslå att för ändamålet skall anvisas högre belopp än för innevarande budgetår. Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med ett belopp av 53 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på högskolestyrelsen att fördela anslaget på olika ändamål. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Materiel m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 53 000 kronor.

[168] 6. Skogshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	18 000	17 989	26
1953/54 (statsliggaren s. 840)	18 000		
1954/55 (förslag)	23 000		

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut (skr. 18/6 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 14 000 kronor till 32 000 kronor. Av ökningen motiveras 9 000 kronor med den mycket stegrade tidskriftsprenumerationen, den dyra inbindningen av böcker och tidskrifter samt behovet att inköpa den växande mängden av nyttkomna böcker i skogliga, skogligt naturvetenskapliga, ekonomiska och tekniska ämnen. Vidare erinras om att högskolans bibliotek är det enda offentliga bibliotek, som har skoglig litteratur något så när fullständigt. Fordringarna på att där finna all slags sådan litteratur är mycket stora från andra biblioteks, offentliga institutio-

ners, industriers och enskilda forskares sida. Beträffande biblioteket i Garpenberg har kraven på detta efter omorganisationen ökat avsevärt, enär självstudier och tentamensläsning nu bedrivs vid denna förläggning på samma sätt som vid högskolan i Stockholm. Återstoden av ökningen, 5 000 kronor, beräknas för överflyttning av boksamlingarna från nuvarande förvaringsplatser i magasin, källare och vindar till den nya biblioteksbyggnaden.

Departementschefen.

Såsom framgår av högskolestyrelsens anslagsäskanden beräknas högskolans nya biblioteksbyggnad, till vars uppförande medel tidigare anvisats, kunna tagas i bruk under våren 1954. För att högskolans boksamlingar skall kunna överflyttas till nämnda byggnad, är det erforderligt att särskilda medel ställas till förfogande. Jag tillstyrker därför högskolestyrelsens förslag att under förevarande anslag för berörda ändamål skall anvisas ett engångsbelopp å 5 000 kronor. Hemställan i övrigt kan jag däremot icke biträda. Anslaget bör följaktligen uppföras med ett belopp av (18 000 + 5 000 =) 23 000 kronor för nästa budgetår. Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 23 000 kronor.

[169] 7. Skogshögskolan: Stipendier.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	31 700	20 780
1953/54 (statsliggaren s. 840)	34 700	
1954/55 (förslag)	34 700	

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut (skr. 18/6 1953) hemställer att, därest en höjning av högskolestipendier överhuvud kommer i fråga på grund av penningvärdets fall, jämväl förevarande anslag skall uppräknas. Därutöver äskar styrelsen icke någon höjning av anslaget.

I detta sammanhang torde jag även få erinra om det under lantbrukshögskolans stipendieanslag redovisade förslaget från *Sveriges förenade studentkårer* angående ökade anslag till stipendier m. m. Såsom framgår av vad där anfördes, berör detta förslag jämväl skogshögskolan.

Departementschefen.

Såsom jag anført vid behandlingen av lantbrukshögskolans stipendieanslag, torde studentkårernas omförmälda förslag icke böra föranleda någon åtgärd. Anslaget torde därför i enlighet med vad högskolestyrelsen anført böra uppföras med oförändrat belopp av 34 700 kronor för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Stipendier* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 34 700 kronor.

[170] 8. Skogshögskolan: Inredning och utrustning.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	50 000	52 652	40 796
1953/54 (statsliggaren s. 840)	21 500		
1954/55 (förslag)	111 000		

Y r k a n d e n. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 18/6 1953) hemställer, att för ändamålet skall anvisas ett med 199 500 kronor till 221 000 kronor höjt anslag. Detta avses skola disponeras enligt följande fördelning.

1. Nya biblioteksbyggnaden	191 800
2. Vissa, ännu ej färdigställda lokaler inom högskolebyggnaden	17 500
3. Rektorsexpeditionen m. m.	11 700
	221 000

M o t i v. 1. Av det belopp å 191 800 kronor som äskas för inredning och utrustning av nya biblioteksbyggnaden, vilken beräknas kunna tagas i bruk våren 1954, avses 97 700 kronor till inredning och möbler, 34 100 kronor till materiel och apparater samt 60 000 kronor till hyllinredning i bokmagasin samt arbets- och läsrum.

Högskolestyrelsen erinrar i detta sammanhang om att i runt tal 12 600 kronor kvarstår odisponerade av det belopp å 29 500 kronor, vilket jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1947 tills vidare icke finge tagas i anspråk. Ifrågavarande reservation å 12 600 kronor torde ha varit avsedd för inredning och möblering av bland annat högskolans nya bibliotekslokaler och skulle, därest densamma finge disponeras efter den 1 juli 1954, minska behovet av nya medel under denna anslagspost med motsvarande belopp.

2. Högskolestyrelsen återkommer i annat sammanhang till en förra året gjord framställning om medel till vissa ombyggnadsarbeten i högskolans källarvåning, till renovering av högtidssalen och inrättande av nya arbetsrum inom avdelningen för virkeslära. För inredning och möblering av dessa lokaler äskas här ifrågavarande belopp å 17 500 kronor, varav 6 000 kronor för lös inredning i djurrum och kokrum inom avdelningen för allmän skogszoologi med viltvård, 9 000 kronor till sittplatser med skrivpulpeter i högtidssalen samt 2 500 kronor till möbler i nyssnämnda arbetsrum inom avdelningen för virkeslära.

3. Av beloppet, som avses till inköp av möbler, beräknas 8 200 kronor för rektorsexpedition och kansli, 2 500 kronor för tre nya tjänsterum inom avdelningen för skogsskötsel samt 1 000 kronor för ett tjänsterum inom avdelningen för skogsuppskattning och skogsindelning.

Departementschefen.

Jag vill redan här anmäla, att jag vid behandlingen av skogshögskolans anslagsäskanden å kapitalbudgeten för nästa budgetår icke ämnar tillstyrka någon medelsanvisning till de av högskolestyrelsen angivna ombyggnadsarbetena. Därmed bortfaller även det under förevarande punkt anmälda behovet av inredning och möblering för de av nämna arbeten berörda lokalerna.

Vad härfter angår framställningen om anslag till inredning och utrustning av den nya biblioteksbyggnaden kan jag icke förorda, att högre belopp än 117 000 kronor skall ställas till förfogande härför. Av beloppet torde 60 000 kronor böra avses till hyllinredning och återstående belopp, 57 000 kronor, till övrig inredning samt till möbler, materiel och apparater.

Vad slutligen gäller framställningen om anslag till möbler i rektorsexpeditionen och kansliet samt i tre nya tjänsterum inom avdelningen för skogsskötsel och i ett tjänsterum inom avdelningen för skogsuppskattning med skogsindelning, tillstyrker jag en medelsanvisning av sammanlagt 6 600 kronor för ändamålet.

Det sammanlagda beloppet av vad jag nu förordat uppgår till 123 600 kronor. Emellertid bör den av styrelsen omnämnda reservationen å cirka 12 600 kronor få disponeras för ifrågavarande ändamål. Anslaget bör sålunda uppföras med $(123\,600 - 12\,600 =)$ 111 000 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till innevarande år med 89 500 kronor.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av högskolestyrelsen sedermera bestämma den närmare dispositionen av anslaget.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Inredning och utrustning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 111 000 kronor.

[171] 9. Skogshögskolan: Institutionernas upprustning.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	33 100	16 762	42 133
1953/54 (statsliggaren s. 840)	15 000		
1954/55 (förslag)	15 000		

Y r k a n d e n. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 18/6 1953) hemställer, att för ändamålet skall anvisas ett oförändrat belopp av 15 000 kronor. Anslaget avses skola disponeras enligt följande specifikation.

1. Instrument m. m. för undervisningen i fotogrammetri 3 200
2. Apparatur för film och ljusbilder m. m. 10 000

3. Svetsaggregat	1 000
4. Mikroskoperingslampor	800
	15 000

Motiv. 1. Högskolestyrelsen begärde för innevarande budgetår 13 200 kronor för inköp av instrument och övrig nödvändig utrustning för undervisningen i fotogrammetri vid högskolan i Stockholm och vid Garpenberg. För ändamålet anvisades emellertid endast 10 000 kronor. Enär detta belopp icke är tillräckligt, begäres ytterligare 3 200 kronor.

2. Beloppet avses för inköp av en ljudfilmprojektor med skyddstransformator och högtalare, en skioptikonapparat med balloptikon, arkiv av lämpliga filmer, en filmkamera samt en universalkamera för fältbruk. Såsom motivering anføres, att den allmänna fotografiska utrustningen vid högskolan företer stora brister.

3. Tillgång till eget svetsaggregat skulle i längden innebära en besparing för högskolan, enär reparationer i stor omfattning då kunde utföras av egen personal.

4. Undervisningen i skogsbotanik vid Garpenberg kräver ändamålsenliga mikroskoperingslampor i stället för hittills använda primitiva bordslampor.

Departementschefen.

Då jag icke har något att erinra mot den av högskolestyrelsen föreslagna medelsanvisningen, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Institutionernas upprustning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

[172] 10. Statens skogsmästarskola: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	55 500	66 713
1953/54 (statsliggaren s. 840)	66 700	
1954/55 (förslag)	74 500	

Yrkanden. *Styrelsen för statens skogsmästarskola* (skr. 24/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 5 700 kronor i enlighet med följande beräkning.

	Ökning
1. Arvode till speciallärare i maskinlära	1 000
2. Vikariatsersättning och renskrivning	3 450
3. Löneklassförändringar m. m.	1 248
	5 698

Motiv. 1. Ämnet elementär maskinlära, som upptager 55 timmar enligt kursplanen, har införts i skogsskolornas kursplan. Ämnet bör enligt skolstyrelsen i fortsättningen kallas maskinlära och läggas om, så att det omfattar dels allmän statik, dels inköpsfrågor och dels förvaltning av maskinparken, där särskilt frågor rörande service, reservdelar och ekonomi bör behandlas. För sistnämnda undervisning erfordras speciallärare under cirka 30 timmar.

2. Från icke-ordinarieposten i skolans avlöningsstat skall bestridas kostnaderna för dels avlöningar till rektor, lärare, yrkeslärare och vaktmästare, dels vikariatsersättningar och skrivhjälp. Sedan berörda avlöningskostnader frånräknats, återstår för sistnämnda båda ändamål ett belopp av i runt tal 350 kronor. Detta belopp har varit alldeles otillräckligt för att medge anställande av skrivhjälp i den omfattning, som erfordras. Skriv- och expeditiöns-göromålen har i stället i stor utsträckning måst utföras av yrkesläraren, huvudsakligen på fritid utan särskild gottgörelse. Denna anordning måste anses otillfredsställande med hänsyn till att undervisningen måste ha blivit i viss mån lidande på att yrkesläraren varit nödsakad att splittra sig även på sådana uppgifter utanför hans ämnesområde, för vilka han får anses i hög grad överkvalificerad. Anordningen har dock hittills kunnat försvaras såsom en nödfallsutväg. Styrelsen beräknar det årliga medelsbehovet för skrivhjälp till 3 600 kronor motsvarande ungefär kostnaden för ett halvtidsanställt kontorsbiträde. Då för vikariatsersättningar erfordras ett belopp av 200 kronor, bör icke-ordinarieposten med hänsyn till det anförda uppräknas med $(3\,600 + 200 - 350 =) 3\,450$ kronor.

3. Ökningen under denna punkt är av automatisk karaktär.

Departementschefen.

Med hänsyn till omläggningen av undervisningen i maskinlära vid skogsmästarskolan biträder jag förslaget, att 1 000 kronor skall anvisas till arvode åt speciallärare i sagda ämne. Jag kan även ansluta mig till vad skolstyrelsen anført angående nödvändigheten av att yrkeslärartjänsten vid skolan i fortsättningen frikopplas från rutinmässiga skriv- och expeditiöns-göromål för skolans räkning. Jag tillstyrker därför förslaget, att det under icke-ordinarieposten hittills beräknade beloppet å 350 kronor till vikariatsersättningar och renskrivning höjes med 3 450 kronor till 3 800 kronor. Vidare föranleder beräknade löneklassförändringar ett med 1 250 kronor ökat medelsbehov. Slutligen torde anslaget på grund av bestämmelserna i kungörelsen den 9 oktober 1953 (nr 624) angående löne- och skattegrupperingarna böra höjas med 2 100 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör skogsmästarskolans avlöningsanslag höjas med $(1\,000 + 3\,450 + 1\,250 + 2\,100 =) 7\,800$ kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 6 200 (+ 1 000) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 45 900 (+ 5 500) kronor;
rörligt tillägg 22 400 (+ 1 300) kronor.

Anslaget uppföres sålunda med $(6\,200 + 45\,900 + 22\,400 =)$ 74 500 (+7 800) kronor.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för statens skogsmästarskola, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	6 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	45 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	22 400
	Summa kronor 74 500;

b) till *Statens skogsmästarskola*: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 74 500 kronor.

[173] 11. Statens skogsmästarskola: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	24 200	36 767
1953/54 (statsliggaren s. 841)	29 600	
1954/55 (förslag)	28 600	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för statens skogsmästarskola* (skr. 24/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 11 500 kronor till 41 100 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning	Minskn.
1. Istandsättande av väg	2 000	
2. Mörkläggningsgardiner för film- och bildföreläsning	700	
3. Inköp av en Volkswagenbuss	12 500	
4. Inköp av diverse utrustning		3 700
	+ 15 200	— 3 700
	+ 11 500	

Motiv. 1. Enligt avtal med domänstyrelsen skall en cirka 350 meter lång sträcka av den enskilda väg, som i söder gränsar intill skolområdet, underhållas av skolan. Vägen har hittills reparerats endast nödtorftigt på grund av brist på medel. Nu behövs ordentlig istandsättning med nytt hårdgöringslager och grusning till en beräknad kostnad av sex kronor per längdmeter.

2. För att rätt kunna utnyttja den nyinköpta filmprojektionsapparaten måste mörkläggningsgardiner uppsättas i lektionssalen. Den bildföreläsning, som hittills skett, har blivit av dålig kvalitet på grund av omöjligheten att endast med vanliga gardiner utestänga ljuset.

3. Elevernas praktiska övningar har under senare år kommit att förläggas allt längre bort från Skinnskatteberg. Skolan har nämligen alltid strävat efter reella övningsobjekt och den närmaste omgivningen är nu genomgången. Övningarna har kunnat genomföras endast med hjälp av elevernas egna bilar, som beredvilligt ställts till skolans disposition. Dessutom har lärarna i sina egna bilar utan särskild ersättning skjutsat elever. Då antalet elevbilar växlar från år till år och har en tendens att sjunka, erfordras för övningarnas rationella bedrivande och för exkursioner ett transportmedel, som skolan förfogar över. En släpvagn för personbefordran att koppla efter skolans jeep har byggts men kan endast framföras på kortare vägsträckor på grund av begränsad hastighet och jeepens numera ganska nedslitna tillstånd. En Volkswagenbuss skulle fylla alla skolans anspråk och samtidigt vara billig i drift.

4. Beloppet under denna punkt anvisades såsom engångsanslag för innevarande budgetår.

Departementschefen.

Jag har icke något att erinra mot skolstyrelsens förslag, att under posten till övriga utgifter skall beräknas engångsbelopp å 2 000 respektive 700 kronor till kostnaderna för istandsättning av väg förbi skolbyggnaderna och till anskaffning av mörkläggningsgardiner. Däremot anser jag mig icke kunna biträda förslaget, att medel skall anvisas för inköp av en Volkswagenbuss för elevtransporter.

Då å andra sidan ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp å 3 700 kronor bortfaller, bör vid bifall till vad jag nu föreslagit förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med $(29\,600 + 2\,000 + 700 - 3\,700 =)$ 28 600 kronor. I förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär detta en minskning med 1 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för skolan.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsmästarskola: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 28 600 kronor.

[174] 12. Statens skogsmästarskola: Stipendier.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	20 000	16 632
1953/54 (statsliggaren s. 841)	20 000	
1954/55 (förslag)	20 000	

Styrelsen för statens skogsmästarskola (skr. 24/8 1953) hemställer, att anslaget skall upptagas med ett oförändrat belopp av 20 000 kronor.

Med biträdande av styrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsmästarskola: Stipendier* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

[175] 13. Statens skogsforskningsinstitut: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	997 000	1 228 720
1953/54 (statsliggaren s. 842)	1 284 000	
1954/55 (förslag)	1 271 000	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 18/6 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 74 500 kronor till 1 358 500 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning	Minskn.
1. Tjänsteförändringar.		
a) 1 avdelningsföreståndare och professor i Co 14 i st. för en försöksledare i Ce 32	7 836	
b) 6 skogsmästartjänster i lönegrad 23 i st. för i lönegrad 19 resp. 20	13 782	
c) 1 kassör i Ca 21 i st. för Ca 17	3 200	
d) 1 kontorist i Ca 13 i st. för ett kanslibitråde i Ca 11	478	
e) 1 kansliskrivare (registrator) i Ca 15 i st. för Ce 15	—	—
f) 2 kontorister i Ca 13 i st. för Ce 13	—	—
g) 1 kanslibitråde i Ca 11 i st. för Ce 11	—	—
h) 3 kontorsbiträden i Ca 8 i st. för Ce 8	—	—
i) 1 assistent och 1 skogsmästare överföres å extra ordinarie stat	—	—
j) Tillsyn av ämbetslokaler och städning	200	
2. Personalförstärkningar.		
a) 1 försöksledare i Ce 32	22 884	
b) 1 biträdande skogstekniker i Ce 14	9 684	
c) 1 assistent i Ce 25	16 464	
d) 2 skogstekniker i Ce 17	21 816	
3. Löneklassförändringar och korrigeringar av vissa poster		21 844
	+ 96 344	— 21 844
	+ 74 500	

Motiv. 1 a. Den försöksledartjänst, varom här är fråga, är placerad vid skogsavdelningen, vars centrala uppgift är att möjliggöra ett praktiskt ståndpunktstagande i skogsskötselns huvudfrågor. Det vetenskapliga under-

laget för nämnda ståndpunktstagande erhålles genom produktionsforskning och föryngringsforskning. Förstnämnda forskning har främst till uppgift att utreda de komplicerade frågor, som sammanhänger med gallringarnas inflytande på skogsbeståndens produktion i kubikmassa och värde. Betydelsen av denna forskningsgren sträcker sig emellertid längre än till att ge vägledning för skogsskötseln. Även skogsbrukets planläggning och värdering av skog är starkt beroende av produktionsforskningens resultat, varför denna forskning berör problem av fundamental betydelse för skogsbruket. Med hänsyn härtill finner styrelsen särskilt angeläget, att berörda forskning beredes möjlighet att arbeta under ändamålsenliga organisationsformer. Föryngringsforskningens uppgift däremot är att klarlägga riktlinjerna för skogens föryngring och plantbeståndens skötsel. Föryngringsforskningen omfattar många delvis olikartade problem såsom frågor rörande naturlig föryngring, skogsodling, plantskoleskötsel och plantskogsvård samt fröfrågor. Var och en av dessa grupper innefattar ett stort antal praktiskt och ekonomiskt viktiga delproblem. Av det nu anförda framgår, dels att produktions- och föryngringsforskningens arbetsfält är mycket vidsträckt, dels att forskningsområdena omfattar problem av väsentligt olikartad natur. Forskningsmetodiken inom de båda områdena måste av denna anledning antaga olika karaktär, vilket ytterligare accentueras genom den kraftiga utveckling, som skett inom den skogliga forskningen sedan ett par tiotal år tillbaka. Då sålunda av produktionsforskare och föryngringsforskare kräves avsevärt olikartade kvalifikationer, är det enligt styrelsens mening oundgängligen nödvändigt, att vardera arbetsområdet snarast möjligt ställes under ledning av en högt kvalificerad forskare. På grund av föryngringsfrågans stora aktualitet har skogsavdelningens föreståndare måst ägna sin huvudsakliga tid åt denna forskningsgren, medan institutets chef biträtt vid ledningen av de pågående produktionsundersökningarna. Denna provisoriska anordning är ej längre hållbar. Genom den föreslagna tjänsteförändringen skulle av den nuvarande skogsavdelningen kunna bildas en avdelning för föryngringsforskning och en för produktionsforskning. Styrelsen framhåller slutligen, bland annat, att skogsavdelningen är institutets största avdelning, vars personal uppgår till mer än 50 personer, samt att styrelsen icke har för avsikt att med anledning av förevarande förslag återkomma med framställningar om inrättande av nya tjänster.

1 b. Tre av de vid institutet inrättade sex skogsmästartjänsterna är placerade vid institutets försöksparker, en vid försöksfältet vid Bogesund och de båda övriga vid avdelningar inom institutet. Beträffande de tre förstnämnda tjänsterna anföres, att det ursprungliga syftet med försöksparkerna icke blott var, att där skulle anställas försök i stor skala, utan även att de skulle tjäna som mönster- och demonstrationsskogar. Därför är det oeftergivligt, att på försöksparkerna finnes stationerad väl kvalificerad och erfaren personal. Innehavaren av skogsmästartjänsten vid försöksfältet vid Bogesund har arbetsuppgifter, som i kvalitativt hänseende är fullt jämförbara med skogsmästarnas vid parkerna. Även de båda övriga skogsmästarna

har en ansvarsfull förtroendeställning inom olika avdelningar. Till följd av institutets ökade verksamhet föreligger starkt behov av att kunna överlåta kvalificerade och kontinuerliga arbetsledaruppgifter åt dessa skogsmästare, varigenom deras arbetsbörda och ansvar ökas väsentligt. Skogsmästartjänsterna är sluttjänster för ifrågavarande personal. Angående den hittillsvarande löneställningen för skogsmästarna anföres i huvudsak följande.

Vid skogsmästartjänsternas inrättande år 1920 uttalades, att det vore synnerligen viktigt att erhålla dugande och intresserade innehavare av dessa. Med hänsyn härtill och till arbetets egenartade natur ansågs de för skogsmästarna tillmätta lönerna böra vara så avvägda, att de stimulerade till konkurrens vid tjänsternas tillsättande. De borde därför placeras något högre än dåvarande skogsrättarna vid skogsskolorna och skogsfogdarna i Norrland. Skogsrättarna motsvaras numera av yrkeslärare, medan skogsfogdetjänsterna icke finnes längre. Vid en år 1926 genomförd lönereglering blev skogsmästarnas avlöningsförhållanden avsevärt försämrade. Skogsmästarna placerades nämligen i dåvarande 8 lönegraden, sedermera motsvarande lönegrad B 15. Tjänsterna ombildades år 1935 till extra ordinarie med placering i lönegrad B 15, vilket då innebar en förnyad lönereduktion. I och med dessa två löneregleringar har skogsmästartjänsterna undergått avsevärda försämringar i lönehänseende. Detta är för tjänsteinnehavarnas del och för tjänsternas nyrekrytering högst beklagligt. Varken den kompetens, som ansetts erforderlig för innehav av tjänsterna, eller arten av tjänstgöringen har undergått sådan förändring, att de kunnat motivera dessa försämringar. Snarare har förändringarna gått i motsatt riktning. Tjänsterna torde fortfarande få anses som de mest krävande skogliga statstjänster, vilka besättes med personal utan högre skoglig utbildning. I samband med ikraftträdandet av det nya avlöningsreglementet den 1 juli 1947 inplacerades skogsmästartjänsterna i 19 lönegraden. De dåvarande tjänsteinnehavarna fick fortfarande åtnjuta förmånen av fri bostad med bränsle. Dessa förmåner torde i öppna marknaden representera ett värde för tjänsteinnehavarna motsvarande löneskillnaden mellan 19 och 22 till 23 lönegraderna.

Institutsstyrelsen anför vidare att, sedan skogsmästartjänsterna inrättades år 1920, ingenting har inträffat, som kan motivera en ändring av relationen mellan dessa tjänster och befattningarna såsom yrkeslärare vid skogsskolorna. I skrivelse till 1949 års tjänsteförteckningskommitté föreslogs därför, att skogsmästartjänsterna skulle placeras en lönegrad högre än nyssnämnda yrkeslärartjänster, dock lägst i den 23, varvid den vissa skogsmästare tillkommande löneförmånen av fri bostad med bränsle borde frånträdas. Enligt en mellan kommittén och vederbörande personalorganisation träffad överenskommelse föreslogs emellertid i propositionen 1952: 541 att skogsmästarna, i likhet med yrkeslärarna, tills vidare endast skulle uppflyttas till 20 lönegraden, varvid dock innehavare av dylik tjänst skulle kvarstå i 19 lönegraden, så länge han åtnjöt förmånen av fri bostad och bränsle. Detta blev också riksdagens beslut. Denna överenskommelse träffades emellertid under den uttryckliga förutsättningen, att frågan om skogsmästarnas slutgiltiga lönegradsplacering skulle tagas upp till prövning i den tredje förhandlingsomgången i samband med yrkeslärarnas lönefråga. Förhandlingarna hann dock aldrig fullföljas vad skogsmästartjänsterna beträffar, innan

kommittén nedlade sitt arbete på våren 1953. Vid sådant förhållande hemställer styrelsen, att frågan om skogsmästarnas definitiva lönegradsplacering upptages till behandling.

1 c. Genom att större anslag anvisats och betydande belopp av diverse medels natur ställts till förfogande har institutets verksamhet under senare år kunnat kraftigt utvidgas och intensifieras, vilket medfört att kassörens arbetsbörda och ansvar ökats betydligt. På denne har lagts arbetsuppgifter av mer kvalificerat slag än som från början varit avsett. Kassören svarar sålunda bland annat i stor utsträckning självständigt för de olika avdelningarnas förvaltning av medel av skilda slag och för kontrollen av medelsdispositionen. Detta arbete har vid institutet måst centraliseras till kassakontoret, emedan den ledande vetenskapliga personalen under stora delar av året ligger ute i fält. Kassören har slutligen betungande arbete med utlämnande av förskott till fältarbetslagen och kontroll av redovisningen av dessa förskott. Under budgetåret 1952/53 utlämnades sålunda förskott till sammanlagt belopp av 681 400 kronor. Vid utgången av samma budgetår uppgick de utestående förskotten till närmare 141 500 kronor, fördelade på ett femtiotal poster. Vid förhandlingar med tjänsteförteckningskommittén hävdades, att kassörstjänsten borde placeras i lönegrad Ca 21, vilket kommittén emellertid icke kunde tillstyrka. Enligt styrelsens mening är den nuvarande lönegradsplaceringen alldeles för låg i betraktande av de synnerligen särpräglade arbetsuppgifterna. Anmärkas må, att de i vissa avseenden jämförbara kassörstjänsterna hos skogsvårdsstyrelserna numera är placerade lägst i 21 lönegraden.

1 d. Det största räknekontoret vid skogsavdelningen, bestående av sju kontors- och räknebiträden, förestås av ett kanslibitråde i Ca 11, medan de övriga kontoren förestås av extra ordinarie kanslibiträden. Arbetet för dessa biträden, vilka måste ha avgångsbetyg från kommunal flickskola, real-examen eller motsvarande med goda matematikbetyg, består i att biträda vid detaljinstruktioner och kontroll av förekommande räkneuppgifter. Under tiden maj—oktober är den vetenskapligt utbildade personalen på grund av fältarbeten mycket sällan tillgänglig för rådfrågning. Ifrågavarande kanslibiträden måste därför ha en ingående kännedom om bearbetningsmaterialet. Därjämte utgör specialutbildningen av nya biträden en icke obetydlig arbetsuppgift för berörda tjänstemän. Anförda arbetsuppgifter motiverar enligt styrelsens mening väl inrättandet av kontoristtjänster. Styrelsen inskränker sig emellertid till att föreslå, att endast en sådan tjänst inrättas i utbyte mot en kanslibiträdestjänst.

1 e. År 1944 inrättades en extra ordinarie kontoristtjänst, med vilken förenades uppdraget att vara institutets registrator. Denna tjänst ombildades den 1 juli 1952 till en befattning såsom kansliskrivare i lönegrad Ce 15. Den nuvarande registratorn har tidigare varit ordinarie kanslibitråde vid institutet men tagit avsked från denna tjänst för att bereda vikarien å den samma ordinarieanställning. Erfarenheten har visat, att kansliskrivartjänsten fyller ett stadigvarande och oundgängligt behov.

1 f. Ifrågavarande tjänster, vilka inrättades åren 1944 och 1945, är för närvarande placerade å avdelningen för skogstaxering respektive kontoret för matematisk statistik.

1 g. Antalet ordinarie kanslibiträden vid institutet uppgår numera till fyra, medan antalet extra ordinarie sådana biträden utgör nio. Ytterligare en kanslibiträdestjänst bör ordinarie sättas.

1 h. Framställningen föranledes av bestämmelserna om reglerad befordringsgång. Därest under punkt 1 g omförmälda kanslibiträdestjänst icke blir ordinarie, erfordras emellertid ytterligare en ordinarie kontorsbiträdestjänst.

1 i. Behovet av ifrågavarande tjänster, vilka inrättades från och med den 1 juli 1952 vid genetiska avdelningen, är av stadigvarande natur. Innehavarna av tjänsterna bör erbjudas en fastare anställning än den såsom extra tjänstemän.

1 j. För tillsynen över tjänstelokaler i två större institutionsbyggnader samt i en villa och en växthusanläggning ävensom för uppsikten över institutets parkanläggningar, utgår för närvarande gottgörelse med 600 kronor för år. Höjningen motiveras med att de i tilläggsbestämmelserna till statens allmänna avlöningsreglemente angivna ersättningsbeloppen för dylika sysslor höjts enligt kungörelsen nr 472/1952. Dessutom torde göromålen i förevarande fall få anses vara mera tidskrävande än normalt.

2 a. Tjänsten, som begärdes även i förra årets anslagsäskanden, avses för avdelningen för botanik och marklära samt motiveras med att ett mycket stort behov föreligger av ökad produktionsekologisk och skogsfysiologisk forskning. Angående motiveringen torde i övrigt få hänvisas till IX ht 1953 s. 290.

2 b. Angående motiveringen för inrättandet av ifrågavarande tjänst, vilken avses för avdelningen för botanik och marklära, torde få hänvisas till IX ht 1953 s. 290.

2 c. Liksom förra året (IX ht 1953 s. 291) erinrar styrelsen om att vissa besparingsåtgärder måst vidtagas till följd av att icke-ordinarieposten för budgetåret 1951/52 generellt nedräknades med 40 000 kronor. Sålunda har tills vidare fått anstå med att ledigförklara en assistenttjänst vid skogsavdelningen, vilken tjänst är obesatt till följd av att innehavaren förordnats till försöksledare. Personalinskränknigen har visat sig vara mycket kännbar med hänsyn till den särskilt under senare år intensifierade förnygringsforskningen. Medel bör därför åter anvisas för ifrågavarande assistenttjänst.

2 d. Ifrågavarande tjänster avses för avdelningen för skogstaxering och för genetiska avdelningen. Vid förstnämnda avdelning finnes fast anställda en skogsmästare och tre skogstekniker, vilka kontinuerligt kan tjänstgöra såsom lagledare. Då den nya riksskogstaxeringen fordrar tolv taxeringslag varje år, utgör nämnda personal endast en tredjedel av lagledarstyrkan. Återstoden måste rekryteras från tillfälligt anställd personal. Det synes därför nödvändigt, att ytterligare skogsteknikertjänster inrättas för att säker-

ställa ett planenligt fullföljande av riksskogstaxeringen. Styrelsen inskränker sig till att föreslå, att en ny dylik tjänst inrättas. Den under föregående punkt omnämnda nedskärningen av icke-ordinarieposten har medfört, att institutet icke kunnat utnyttja det belopp, som inbesparas på grund av att en assistent vid avdelningen av hälsoskäl endast tjänstgör på halvtid. Institutet skulle i viss mån erhålla kompensation härför, om ifrågavarande skogsteknikertjänst inrättades.

Den andra skogsteknikertjänsten avses skola inrättas vid den genetiska avdelningen, som har synnerligen omfattande växthus-, plantskole- och planteringsarbeten, för vilkas skötsel erfordras högt kvalificerad personal. Den nuvarande innehavaren av skogsmästartjänsten vid avdelningen behöver en person, som kan biträda vid och eventuellt självständigt sköta delar av växthus- och frilandssympningen. Denne skall även kunna omhänderta insamlingen av ympis, vilken sker under vintermånaderna i olika delar av landet, särskilt Norrland, och fordrar specialutbildning.

3. Minskningen under denna punkt är av automatisk karaktär samt hänförs sig till såväl ordinarieposten som icke-ordinarieposten och posten rörligt tillägg.

Departementschefen.

Med hänsyn till skogsavdelningens omfattning och nödvändigheten av att såväl föröyrngringsforskningen som produktionsforskningen ställes under självständig ledning av kvalificerade forskare, biträder jag institutsstyrelsens förslag om uppdelning av avdelningen i två avdelningar, en för föröyrngringsforskning och en för produktionsforskning. På grund härav bör inrättas en tjänst såsom avdelningsföreståndare och professor i lönegrad Co 14 i stället för en tjänst som försöksledare i lönegrad Ce 32. Kostnaden för denna förändring uppgår till 7 800 kronor.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, bör vad styrelsen yrkat beträffande lönegradsuppflyttningar av vissa tjänster endast i så måtto bifallas, att kanslibiträdestjänsten i lönegrad Ca 11 å räknekontoret å skogsavdelningen utbytes mot en kontoristtjänst i lönegrad Ca 13. Kostnaden härför uppgår till 500 kronor.

De ordinariesättningar, som styrelsen begärt, kan jag förorda såvitt angår en kansliskrivartjänst, två kontoristtjänster och fyra kontorsbiträdestjänster.

Med anledning av kungörelsen den 9 oktober 1953 (nr 624) angående löne- och skattegrupperingarna bör anslaget uppräknas med 500 kronor. Å andra sidan bör i enlighet med styrelsens förslag anslaget nedräknas med 21 800 kronor på grund av automatiska lönegrads- och löneklassförändringar samt korrigering av vissa poster.

Vad styrelsen i övrigt yrkat kan jag icke biträda.

Vid bifall till vad jag föreslagit bör skogsforskningsinstitutets avlöningsanslag minskas med $(7\,800 + 500 + 500 - 21\,800 =)$ 13 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 377 900 (+ 62 000) kronor;
 avlöningar till tillfälliga biträden 100 (oförändrat) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 458 000 (— 61 000) kronor;
 rörligt tillägg 435 000 (— 14 000) kronor.

Anslaget uppföres sålunda med $(377\,900 + 100 + 458\,000 + 435\,000 =)$ 1 271 000 (— 13 000) kronor.

Å skogsforskningsinstitutets personalförteckning bör uppföras en avdelningsföreståndartjänst i lönegrad Co 14, en kansliskrivartjänst i lönegrad Ca 15, tre kontoristtjänster i lönegrad Ca 13 samt fyra kontorsbiträdestjänster i lönegrad Ca 8. Från förteckningen bör avföras en försöksledartjänst i lönegrad Ce 32 samt en kanslibiträdestjänst i lönegrad Ca 11.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens skogsforskningsinstitut, som angivits i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för skogsforskningsinstitutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	377 900
2. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.....	458 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	435 000

Summa kronor 1 271 000;

c) till *Statens skogsforskningsinstitut*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 271 000 kronor.

[176] 14. Statens skogsforskningsinstitut: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	250 700	261 911
1953/54 (statsliggaren s. 843)	260 300	
1954/55 (förslag)	269 900	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 18/6 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 13 700 kronor till 274 000 kronor i enlighet med följande beräkning.

	1953/54	Ökning	Minskn.
1. Reseersättningar	78 500	6 500	
2. Publikationstryck	29 000	5 000	
3. Underhåll av byggnader	2 800	1 000	1 800
4. Renhållning, städning och tvätt	24 000	3 000	
		+ 15 500	— 1 800
		+ 13 700	

Motiv. 1. Hittills har omkring hälften av anslagsposten disponerats till traktamenten. Dessa har i traktamentsklasserna A, B och C höjts med respektive 13, 15 och 11—29 procent. Då utgifterna för traktamenten sålunda i fortsättningen kommer att taga i anspråk en förhållandevis större andel än för närvarande av anslagsposten, anser styrelsen nödvändigt, att densamma uppräknas med belopp motsvarande cirka 8 procent.

2. Den under senare år utvidgade och intensifierade verksamheten vid institutet har medfört en ökning av omfattningen av institutets publikationer. Enligt styrelsens förmenande är det av allra största betydelse att färdiga manuskript snarast möjligt kan befordras till trycket. Det vore synnerligen olyckligt ur såväl vetenskapens som praktikens synpunkt, om i fortsättningen så ej skulle kunna ske av brist på medel. De hittills för ändamålet anvisade beloppen har emellertid icke varit tillräckliga för mer än de mest angelägna behoven. En ökning av anslagsposten synes därför ofrånkomlig. Styrelsen erinrar om att det för budgetåret 1952/53 anvisade beloppet å 29 000 kronor var disponerat redan vid årsskiftet 1952—1953 samt att Kungl. Maj:t med anledning härav medgav, att anslagsposten för sistnämnda budgetår finge överskridas med högst 5 000 kronor.

3. Av den för innevarande budgetår anvisade anslagsposten å 2 800 kronor är 1 800 kronor avsedda för vissa inredningsarbeten i skogsmästarbostaden på Tönnersjöhedens försökspark. Ytterligare medel erfordras icke för detta ändamål, varför anslagsposten kan minskas med sistnämnda belopp. Å andra sidan bör posten uppräknas med 1 000 kronor på grund av tillkomsten av det icke obetydliga byggnadsbeståndet på Bogesunds försöksfält och därav följande anspråk på medel för underhållsarbeten. Nyssnämnda minskning av posten synes sålunda böra reduceras till 800 kronor.

4. Utgifterna för renhållning, tvätt och städning uppgick under förra budgetåret till närmare 26 700 kronor. De väntas komma att stiga ytterligare, sedan institutets samtliga tjänstelokaler å Bogesund tagits i bruk, vilket beräknas ske under år 1953. I detta sammanhang erinras om att en ingående undersökning av möjligheterna att nedbringa kostnaderna för städning av institutets lokaler verkställdes år 1951, varvid emellertid framgick, att en minskning av städningsarbetets omfattning icke var möjlig.

Under förevarande anslagspunkt torde vidare få anmälas en av *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 18/6 1953)

gjord framställning, att ett anslag å 2 400 kronor måtte anvisas till Byggnadsarbeten å vissa försöksparkar. Anslaget avses till kostnaderna för uppförande av en material- och redskapsbod å Tönnersjöhedens försökspark. Styrelsen framhåller, att det med hänsyn till den ökade plantskole- och skogsodlingsverksamheten vid ifrågavarande försökspark är nödvändigt, att utrymmen disponeras för uppställning av redskap och cyklar samt för förvaring av material m. m. Boden är avsedd att även inrymma en torr-klosett med urinoar.

Departementschefen.

Mot institutsstyrelsens beräkning av medelsbehovet under anslaget har jag ingen annan erinran än att någon uppräkningspost för reseersättningar icke bör ifrågakomma. Jag kan sålunda biträda styrelsens förslag om höjning av posten publikationstryck med 5 000 kronor, posten underhåll av byggnader med 1 000 kronor samt posten renhållning, städning och tvätt med 3 000 kronor. Därjämte bör under förevarande anslag anvisas ett belopp av 2 400 kronor till uppförande av en material- och redskapsbod å Tönnersjöhedens försökspark. Å andra sidan kommer anslaget att minska genom bortfall av ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp å 1 800 kronor.

I detta sammanhang torde jag få anmäla, att styrelsen för Knut och Alice Wallenbergs stiftelse till skogsforskningsinstitutet donerat 300 000 kronor såsom bidrag till kostnaderna för uppförande av en skogsgenetisk institutionsbyggnad i anslutning till institutets anläggningar vid Experimentalfältet. För samma ändamål har styrelsen för fonden för skoglig forskning ställt ett belopp av likaledes 300 000 kronor till förfogande för föreståndaren för institutets genetiska avdelning, professorn Åke Gustafsson. Sedan statskontoret i ärendet uttalat, att enligt vad ämbetsverket inhämtat, den planerade utökningen av lokalerna vid skogsforskningsinstitutets genetiska avdelning, som skulle möjliggöras bland annat genom ifrågavarande donation, icke skulle komma att medföra någon ökning av institutets driftkostnader i fråga om personal eller material, har Kungl. Maj:t den 20 november 1953 förklarat hinder icke möta för institutsstyrelsen att mottaga nyssnämnda medel. Anmälan härom skulle dock göras till riksdagen. Vad sålunda förekommit har jag härmed velat bringa till riksdagens kännedom.

Med beaktande av vad jag sålunda anfört bör anslaget under nästa budgetår uppföras med $(260\,300 + 5\,000 + 1\,000 + 3\,000 + 2\,400 - 1\,800 =)$ 269 900 kronor. I förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär detta en ökning med 9 600 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för institutet.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 269 900 kronor.

[177] 15. Statens skogsforskningsinstitut: Särskilda undersökningar.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	204 000	203 519	481
1953/54 (statsliggaren s. 844)	230 000		
1954/55 (förslag)	230 000		

Y r k a n d e n. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 18/6 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 68 000 kronor till 298 000 kronor enligt följande beräkning.

	1953/54	Ökning
1. Genetiska undersökningar	25 000	10 000
2. Skogsekologiska undersökningar m. m.	25 000	10 000
3. Entomologiska prognosundersökningar m. m.	16 000	4 000
4. Arbetsstudier m. m.	15 000	10 000
5. Mykologiska undersökningar	—	10 000
6. Kompletterings- och underhållsåtgärder på försöksparker kerna	—	9 000
7. Taxering av Siljansfors försökspark	—	15 000
		68 000

Motiv. 1. Under budgetåret 1952/53 disponerades 15 600 kronor för ändamålet. Efter framställning av institutsstyrelsen i förra årets anslagsäskanden (IX ht 1953 s. 294—295) höjdes ifrågavarande belopp för innevarande budgetår med 9 400 kronor. Styrelsen anför, att det för ändamålet tillgängliga beloppet emellertid fortfarande är otillräckligt för att här avsedda verksamhet, som är synnerligen betydelsefull och oundgängligen nödvändig, skall kunna bedrivas i tillfredsställande takt. Anslagsposten bör därför uppräknas med ytterligare 10 000 kronor. I övrigt torde beträffande motiveringen få hänvisas till förra årets statsverksproposition.

2. Från anslagsposten bestrides bland annat kostnader för avlöningar samt för reseersättningar och traktamenten. Skogsekologiska undersökningar har länge bedrivits med anlitande av medel, som anvisats under förevarande anslag. Särskilt de senare årens resultat, vunna med experimentella metoder, har entydigt visat, att näringstillgången är en grundläggande faktor i våra skogar. På svensk skogsforskning torde nu ställas den oavvisliga fordran, att de vunna resultaten fullföljes genom nya försök och en fördjupad analys av de produktionsekologiska problemen. Genom hittills samlade erfarenheter och resultat kan nu ett näringsekologiskt inventeringsarbete upptagas på bred front. De medel, som för närvarande är disponibla, förslår emellertid icke här till. För ändamålet erfordras ytterligare 10 000 kronor.

3. Under senare år har olika kemiska medel i allt större utsträckning använts för bekämpande av skadeinsekter och ej önskvärd vegetation, vil-

ket kan tänkas medföra vissa rubbningar i den biologiska jämvikten med för skogen menliga följder. Vid zoologiska avdelningen har därför upptagits vissa undersökningar rörande nämnda spörsmål. För att kunna genomföra dessa tids- och arbetskrävande undersökningar erfordras emellertid årligen 4 000 kronor, med vilket belopp förevarande anslagspost bör höjas.

4. Från anslagsposten bestrides kostnaderna för en väsentlig del av verksamheten vid avdelningen för arbetslära. Konstruktionsarbetena för och proven av redskap för maskinell markberedning beräknas kunna avslutas under detta budgetår. Fortsatta undersökningar erfordras emellertid för att klarlägga lämpligaste traktortypen för sådana arbeten samt den kompletteringsutrustning, som krävs till traktorförarens skydd mot skador på grund av skakningar och dylikt. Vidare avser avdelningen att utprova lämpliga slirskydd m. m. på jordbrukstraktorer i markberedningsarbete. I övrigt anser styrelsen nödvändigt, att avdelningen för arbetslära snarast får möjlighet att även upptaga undersökningar för klarläggande av arbetskostnaderna för olika metoder vid plantering av skog.

5. Vid avdelningen för botanik och marklära inrättades år 1942 en särskild mykologisk sektion under ledning av en försöksledare. Svampsjukdomarna synes på många håll tilltaga i oroväckande grad. Särskilt må framhållas rotrötan i södra och mellersta Sverige. En av huvuduppgifterna för den mykologiska sektionen har därför blivit undersökningar rörande rotröta på skogsträd. Dessa bedrives dels såsom fältförsök på olika platser i landet, dels såsom laboratorieförsök. Även svampsjukdomarna i plantskolor har flerstädes blivit stora problem och därför upptagits på sektionens arbetsprogram. Svampangrepp på virke och virkesprodukter är också mycket vanliga, och man har numera allmänt insett betydelsen av att genom trämykologiska undersökningar söka finna ut metoder att skydda virket och virkesprodukterna för svampangrepp. Den upplysningsverksamhet, som sektionen bedriver, kräver jämväl ett omfattande arbete. Försöksledaren är den ende tjänstemannen vid sektionen, som är upptagen i institutets avlöningsstat. Den övriga arbetskraften avlönas genom tillfälliga bidrag från olika fonder eller genom medel, som influtit för vissa uppdrag. Då en dylik ordning emellertid icke är tillfredsställande ur arbetssynpunkt, framstår det såsom ett synnerligen angeläget behov att statsmedel anvisas för här ifrågavarande ändamål. Det äskade beloppet avses för avlöning av ett arbetsbiträde och för vissa omkostnader i samband med undersökningarna.

6 och 7. Medel för dessa ändamål begärdes även i förra årets anslagsaskanden. Beträffande motiveringen torde därför få hänvisas till IX ht 1953 s. 295.

Departementschefen.

Jag torde få erinra om att anslaget för innevarande budgetår uppräknats med 26 000 kronor för att möjliggöra för institutet att fortsätta pågående undersökningar i huvudsakligen samma omfattning som tidigare. Såsom framgår av det föregående har emellertid medel äskats för en viss utökning av

den hittillsvarande verksamheten och jämväl till vissa nya undersökningar. Jag kan dock icke tillstyrka någon uppräknings av anslaget. Detsamma bör sålunda uppföras med oförändrat belopp av 230 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på institutsstyrelsen att i sinom tid närmare bestämma om anslagets fördelning på de olika ändamålen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Särskilda undersökningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 230 000 kronor.

[178] 16. Statens skogsforskningsinstitut: Riksskogstaxering och avverkningsstatistik.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	388 000	353 154	43 404
1953/54 (statsliggaren s. 844)	535 000 ¹¹ / ₄		
1954/55 (förslag)	379 000		

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget är ett belopp av 156 000 kronor avsett för inköp av motorfordon. Då ytterligare medel för detta ändamål icke är erforderliga, hemställer *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 18/6 1953), att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med ett till 379 000 kronor minskat belopp.

I enlighet med institutsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Riksskogstaxering och avverkningsstatistik* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 379 000 kronor.

[179] 17. Statens skogsforskningsinstitut: Skogsproduktforskning.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	60 000	56 296	3 762
1953/54 (statsliggaren s. 844)	66 000		
1954/55 (förslag)	66 000		

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut (skr. 18/6 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med ett oförändrat belopp av 66 000 kronor.

Jag tillstyrker styrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Skogsproduktforskning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 66 000 kronor.

[180] 18. Ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlöningar vid statens skogsskolor m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	235 000	262 793
1953/54 (statsliggaren s. 845)	277 200	
1954/55 (förslag)	278 700	

Yrkanden. Domänstyrelsen (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 39 900 kronor till 317 100 kronor i enlighet med följande beräkning.

Avlöningar.	Ökning
1. Arvoden till ämneslärare (nu 7 800).....	2 150
2. Löner till gårdskarlar (nu 17 250)	8 200
3. Löneklassförändringar	250
Övriga utgifter.	
4. Expenser och underhåll (nu 79 000).....	27 900
5. Resekostnadsersättningar och traktamenten för yrkeslärare (nu 2 200)	1 400
	39 900

Motiv. Domänstyrelsen framhåller i sin motivering, bland annat, att styrelsen till följd av den starka beskärning av anslagsäskandena för skoländamål, som skett år efter år, nödgats i icke ringa grad taga i anspråk medel av domänfonden för att behörigt kunna uppehålla verksamheten vid skolorna. I övrigt anför styrelsen till stöd för sina yrkanden i huvudsak följande.

1. Dugliga ämneslärare kan icke erhållas inom ramen för det nu anvisade beloppet, vilket skall förslå även för resekostnadsersättningar och traktamenten. Dessa är numera högre än förut. Ökningen är nödvändig för att undervisningen skall kunna bedrivas i samma omfattning som hittills.

2. Posten måste höjas med hänsyn till nödvändigheten av att erhålla fullgod arbetskraft. Vid Bjurfors skogsskola skall antagas ny gårdskarl, som måste heltidsanställas.

3. Ökningen är av automatisk karaktär.

4. I det för innevarande budgetår anvisade beloppet ingår ett engångsbelopp å 25 000 kronor till nya inventarier och inredning i den nya skolbyggnaden vid Bispgården. Av det för nästa budgetår äskade beloppet å 106 900 kronor avses 2 000 kronor för komplettering av nyssnämnda inventarier vid Bispgården och 17 000 kronor för nya inventarier i elevhem och matsal vid Bjurfors, sedan elevbostaden där ombyggt. För övriga ändamål vid samtliga

skolor beräknas 87 900 kronor, varav omkring 36 600 kronor på värme, belysning, städning och telefon. Med hänsyn till ökade kostnader för dessa ändamål förordade statskontoret redan förlidet år en anslagsförstärkning, vilken emellertid icke medgavs. Vidare faller omkring 18 500 kronor på löpande och genom anslagsbegränsning tillbakahållna behov i fråga om underhåll och inköp av inventarier, framför allt redskap och instrument, som är nödvändiga för undervisningen, samt återstoden, omkring 32 800 kronor, på kostnader för studieresor, tidskrifter, böcker, filmhyra, hantlangning och olycksfall m. m. Om skolverksamheten skall kunna bedrivas i gehörig ordning, måste dessa medel enligt styrelsens uppfattning anvisas.

5. Höjningen påkallas dels av att anslaget redan tidigare varit för knappt tillmätt, dels av att traktamenten och resekostnadsersättningar numera utgår efter grunder, som i och för sig medför högre kostnader.

Y t t r a n d e. Statskontoret anför att posten till arvoden till ämneslärare för innevarande budgetår höjdes med 1 700 kronor. Då några särskilda skäl för en ytterligare uppräknings av denna post icke andragits, bör styrelsens yrkande härutinnan icke bifallas. Förslaget om höjning av posten till löner till gårdskarlar, vilket tidigare avvisats, kan statskontoret ej heller biträda. I posten till expenser och underhåll ingår under innevarande budgetår ett engångsbelopp av 25 000 kronor till den nya skolbyggnaden vid Bispgården. Vid bestämmande av delpostens storlek för budgetåret 1954/55 bör alltså detta belopp frånräknas. Då statskontoret i avsaknad av närmare preciserade yrkanden icke kan förorda någon ökad medelsanvisning för övriga hithörande ändamål, föreslår ämbetsverket, att posten uppföres med 54 000 kronor.

Departementschefen.

På grund av beräknade löneklassförändringar samt bestämmelserna i kungörelsen den 9 oktober 1953 (nr 624) angående löne- och skattegrupperingarna bör förevarande anslag uppräknas med $(300 + 1\,200 =)$ 1 500 kronor. Någon annan höjning av det till avlöningar vid skogsskolorna beräknade beloppet kan jag icke tillstyrka. Jag kan icke heller biträda domänstyrelsens förslag i vad detsamma avser höjning av posterna till expenser och underhåll eller till resekostnadsersättningar och traktamenten till yrkeslärare. Dessa poster bör alltså upptagas med oförändrade belopp. Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med $(277\,200 + 1\,500 =)$ 278 700 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny stat för anslaget.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlöningar vid statens skogsskolor m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 278 700 kronor.

[181] 19. Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	110 000	188 979	—
1953/54 (statsliggaren s. 845)	320 000		
1954/55 (förslag)	923 300		

Y r k a n d e n. Domänstyrelsen (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med 1 258 300 kronor, vilket i jämförelse med innevarande budgetår innebär en ökning med 938 300 kronor. Anslaget avses skola disponeras för följande ändamål.

1. Byggnads- och underhållsarbeten vid		
a) Hällnäs skogsskola	11 000	
b) Bispgårdens skogsskola	4 000	
c) Bjurfors skogsskola	67 700	
d) Kolleberga skogsskola	261 300	344 000
2. Fyllnadsanslag till byggnadsarbeten, vartill anslag anvisats för budgetåren 1948/49—1952/53		34 300
3. Inrättande av ny skogsskola i Älvsbyn		880 000
		1 258 300

M o t i v. Domänstyrelsen anför, att det på grund av otillräcklig anslags-tilldelning under en följd av år icke har varit möjligt att hålla byggnaderna vid skogsskolorna i behörigt skick. I många fall har underhållet måst efter-sättas och erforderlig undervisning fått anstå, varför ett trängande behov av ökade anslag föreligger. Styrelsen erinrar sålunda om att bland annat de för innevarande budgetår planerade arbetena vid Kolleberga skogsskola, vilka i fjolårets anslagsäskanden beräknades draga en kostnad av 262 535 kronor, i huvudsak måst anstå på grund av den i 1953 års statsverksproposition (IX ht s. 302—305) förordade anslagsbegränsningen. Såsom motivering för de nu äskade beloppen till de särskilda skolorna anföres i huvudsak följande.

1 a. Vid Hällnäs skogsskola pågår för närvarande reparation av elevhemmet, vartill anslag beviljats för budgetåret 1953/54. Detta anslag avser inre reparation av huset med undantag av källarvåningen. För utvändig målning och utbyte av takarmatur samt för arbeten i källarvåningen, såsom isolering av matkällare, golvbeläggning i tvättrum m. m., beräknas nu 11 000 kronor.

1 b. Vid Bispgårdens skogsskola erfordras 2 000 kronor för iordningställande av tomt och park efter fullbordade byggnadsarbeten samt 2 000 kronor för reparationsarbeten å skolans samtliga byggnader.

1 c. Vid Bjurfors skogsskola pågår för närvarande åtgärder för ombyggnad av elevbostaden, vartill anslag beviljats för budgetåret 1953/54. Sedan flera förslag till arbetets utförande prövats, har nu fastställts ritningar och plan för ombyggnaden, innebärande att i det gamla elevhemmet skall inrym-

mas matsal, köksavdelning, dag- och samlingsrum för eleverna, bostäder för husföreståndarinna och köksbiträden samt gästrum för tillfälliga lärare och besökande vid skolan. I vinkel med detta hus avses skola uppföras en byggnad, inrymmande elevbostäder, bastu och utrymmen för torkning av kläder m. m. Utförandet av arbetena enligt denna plan beräknas kosta 54 000 kronor utöver för innevarande år tillgängligt anslag. Härtill kommer för målning av skolhusbyggnaden och expeditiionslokalerna 5 000 kronor, för montrar och lysrör i museet 1 200 kronor, för anordningar för mörkläggning vid visning av film och skioptikonbilder samt komplettering av ljuspunkter m. m. 1 000 kronor, för iordningställande av det gamla uthuset 5 000 kronor samt för oförutsedda underhållskostnader vid skolans samtliga byggnader 1 500 kronor.

1 d. De uppskjutna arbetena vid denna skola måste komma till utförande under år 1954. Ombyggnaden av det gamla skolhuset beräknas numera kosta 222 000 kronor, reparation av jägmästarens bostad 18 000 kronor, reparation av yrkeslärarens bostad 10 000 kronor och reparation av pannhuset 11 300 kronor.

2. De byggnadsarbeten, vartill under budgetåren 1948/49—1952/53 anvisats sammanlagt 635 700 kronor, har kommit att draga kostnader, som med tillsammans 34 311 kronor överstiger de anvisade beloppen. Anledningen härtill är dels att den allmänna kostnadsnivån under arbetenas gång efter hand stegrats, dels att vid vissa reparationsarbeten å äldre hus framkommit ej förutsedda brister, som samtidigt måst avhjälpas. Största kostnadsökningen, cirka 20 600 kronor, har förekommit vid Kolleberga skogsskola. Det förskjutna beloppet 34 311 kronor bör ersättas domänfonden.

3. Till inköp av tomt för ny skogsskola i Älvsbyn anvisades för innevarande budgetår 10 000 kronor. Det har emellertid visat sig, att den för ändamålet utan jämförelse lämpligaste tomten icke kan förvärfvas till detta pris utan torde komma att kosta omkring 20 000 kronor. Kostnaden för skolbyggnaderna beräknas till samma belopp som förlidet år eller 870 000 kronor. Totalt erfordras alltså nu 880 000 kronor för denna skola. De motiv, som tidigare anförts för dess inrättande, är alltså aktuella. Olägenheterna av att skolans tillkomst redan fördröjts i flera år är betydande.

Y t t r a n d e. Statskontoret framhåller, att behovet av medel för det med anslaget avsedda ändamålet väsentligen undandrager sig statskontorets bedömande. I likhet med vad som skedde beträffande anslagsframställningen för innevarande budgetår vill ämbetsverket framhålla angelägenheten av att i nuvarande läge alla möjligheter till utgiftsbegränsningar tillvaratas samt att endast sådana byggnadsåtgärder beslutas, som prövas oundgängligen erforderliga. Förslaget om inrättande av en ny skogsskola i Älvsbyn synes under sådana förhållanden alltså icke böra vinna beaktande.

Departementschefen.

I fjolårets statsverksproposition framhöll jag, att starka skäl redan då talade för att inrättandet av en skogsskola i Älvsbyn borde få företräde

framför övriga ändamål, som skulle tillgodoses under förevarande anslag. Emellertid ansåg jag, att än starkare motiv förelåg för att i första hand företaga en i hög grad påkallad upprustning av de redan befintliga skogsskolorna. Med hänsyn härtill anvisades för sistnämnda ändamål 310 000 kronor. Därjämte anvisades 10 000 kronor för inköp av tomt till den planerade skogsskolan i Älvsbyn. Enligt min uppfattning bör nämnda skola nu komma till stånd. Principbeslut om dess inrättande fattades redan av 1952 års riksdag (JoU 1952: 1). Jag är därför beredd att biträda domänstyrelsens förslag, att ett belopp av 880 000 kronor skall under nästa budgetår anvisas för ändamålet. Av detta belopp avses 10 000 kronor att jämte tidigare anvisat belopp användas för inköp av lämplig tomt till skolan.

Med hänsyn till att skolan i Älvsbyn erfordrar en investering av nyssnämnda storleksordning, bör medel under nästa budgetår endast i mycket begränsad omfattning anvisas till den i och för sig väl motiverade fortsatta upprustningen av övriga skogsskolor. Vissa underhålls- och kompletteringsarbeten synes emellertid ej kunna skjutas på framtiden. Jag är därför beredd att tillstyrka, att 4 000 kronor anvisas till utvändig målning av elevhemmet vid skogsskolan i Hällnäs samt 5 000 kronor till målning av skolbyggnaden och expeditionslokalerna vid skolan i Bjurfors. Vidare biträder jag domänstyrelsens begäran om ett fyllnadsanslag av 34 300 kronor till byggnadsarbeten, vartill anslag anvisades för budgetåren 1948/49—1952/53.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat, bör till byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor för nästa budgetår anvisas ett anslag av $(880\,000 + 4\,000 + 5\,000 + 34\,300 =)$ 923 300 kronor. I förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär detta en ökning med 603 300 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 923 300 kronor.

[182] 20. Ersättning till statens domäners fond för utgifter för provisorisk skogsskolekurs.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	56 900	56 900
1953/54 (statsliggaren s. 845)	72 100	
1954/55 (förslag)	73 300	

Domänstyrelsen (skr. 29/8 1953) hemställer efter samråd med skogsstyrelsen, att i avvaktan på inrättande av en ny skogsskola i Älvsbyn en provisorisk skogsskolekurs skall få anordnas vid Färna även under år 1954 samt att för ändamålet skall anvisas ett oförändrat anslag av 72 100 kronor.

Departementschefen.

I avvaktan på färdigställandet av den nya skogsskolan i Älvsbyn, till vars uppförande medel beräknats under nästföregående anslagspunkt, bör en provisorisk skogsskolekurs anordnas vid Färna även under år 1954. Förevarande anslag torde emellertid på grund av bestämmelserna i kungörelsen den 9 oktober 1953 (nr 624) angående löne- och skattegrupperingarna böra höjas med 1 200 kronor till 73 300 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för provisorisk skogsskolekurs* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 73 300 kronor.

[183] 21. *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlöningar vid statens förberedande skogskurser m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	97 000	95 046
1953/54 (statsliggaren s. 846)	116 600	
1954/55 (förslag)	117 200	

Y r k a n d e. *Domänstyrelsen* (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall sänkas med 900 kronor till 115 700 kronor i enlighet med följande beräkning.

	Ökning	Minsk.
<i>Avlöningar</i>		
1. Avlöning till yrkeslärare	1 400	
2. Arvode till ämneslärare	600	
<i>Övriga utgifter</i>		
3. Expenser och underhåll		2 900
	+ 2 000	— 2 900
	— 900	

Motiv. 1. Ökningen sammanhänger med att yrkeslärarna uppflyttats från lönegrad 16 till lönegrad 17 i anslutning till vad som skett i fråga om kronojägarpersonal.

2. Højningen av anslagsposten beror huvudsakligen på höjda resekostnadsersättningar och traktamenten.

3. I den till expenser och underhåll för innevarande budgetår anvisade anslagsposten å 25 500 kronor ingår ett belopp å 7 800 kronor till vissa byggnads- och underhållsarbeten. Samtliga kostnader för dylika arbeten under nästa budgetår har inräknats i det under nästföljande anslagspunkt begärda anslaget å 82 400 kronor. Å andra sidan har under förevarande anslagspost åskats ett belopp av 4 900 kronor för att anskaffa dels madrasser för Skinn-

skattebergsförläggningen, där nu endast finnes utslitna madrassvar för halm, dels kördon och andra redskap i ersättning för förslitna eller lånade dylika. Minskningen under anslagsposten stannar sålunda vid 2 900 kronor.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anför, att en måttlig förstärkning av anslagsposten till expenser och underhåll bör medgivas, då den föreslagna kompletteringen av inventariebeståndet vid förläggningen i Skinnskatteberg synes erforderlig. Statskontoret vill för sin del föreslå, att ett engångsbelopp av 2 000 kronor anvisas.

Departementschefen.

Domänstyrelsens förslag om medelsanvisning till avlöningar vid ifrågasättande kurser föranleder icke någon annan erinran från min sida än att posten med anledning av kungörelsen den 9 oktober 1953 (nr 624) angående löne- och skattegrupperingarna bör utöver det av styrelsen föreslagna beloppet, 2 000 kronor, höjas med 1 500 kronor på grund av ändringar i ortsgrupperingen. Beträffande övriga utgifter kan jag tillstyrka, att under delposten expenser och underhåll anvisas 4 900 kronor till madrasser, kördon m. m. Samtidigt bortfaller emellertid ett engångsbelopp å 7 800 kronor, varför medelsbehovet under posten minskar med 2 900 kronor.

Förevarande anslag bör sålunda vid bifall till vad jag nu föreslagit för nästa budgetår uppföras med $(116\,600 + 2\,000 + 1\,500 - 2\,900 =)$ 117 200 kronor, vilket i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en ökning med 600 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny stat för anslaget.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlöningar vid statens förberedande skogskurser m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 117 200 kronor.

[184] 22. Byggnadsarbeten för iordningställande av förläggningar för statens förberedande skogskurser.

	Anslag
1953/54 (statsliggaren s. 846).....	17 800
1954/55 (förslag)	20 000

Y r k a n d e. *Domänstyrelsen* (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 64 600 kronor till 82 400 kronor, vilket belopp avses skola disponeras för följande ändamål.

1. Upprustning och underhåll av byggnader vid Skinnskatteberg	28 200
2. Bostadshus för en yrkeslärare vid Skinnskatteberg	52 000
3. Diverse underhåll vid Storsund	2 200
	82 400

Motiv. Såsom framgår av redogörelsen under nästföregående anslagspunkt har domänstyrelsen under förevarande anslag beräknat medel till sådana byggnads- och underhållskostnader, vilka hittills bestritts av expensmedel. Detta innebär enligt styrelsen, att den faktiska anslagsökningen icke uppgår till 64 600 kronor. I övrigt anför domänstyrelsen i huvudsak följande.

1. Den s. k. köksbaracken, vilken är sammansatt av två äldre skogsarbetarbaracker, innehåller, förutom kök, även två bostadsrum för kökspersonal, matsal för eleverna och lektionssal. Under årens lopp har huset försetts med pannrum, tvättstuga och matkällare. Avsikten är nu att fortsätta inredningen av källaren och därvid anordna bastu jämte tvättrum med dusch, omklädningsrum och torkrum ävensom filningsverkstad. Den hittills använda bastun är förlagd till en särskild byggnad, som numera är obrukbar och måste nedtagas. Undervisning i verktygsvård förekommer ej längre vid skogsskolorna utan har helt förlagts till de förberedande skogskurserna och har vid Skinnskattebergsförläggningen tills vidare bedrivits i en enkel barackbyggnad utan möjlighet till nöjaktig uppvärmning och belysning. För att denna undervisning skall kunna bedrivas i behörig ordning, måste bättre lokaler inredas. Kostnaderna för ifrågavarande och vissa i övrigt nödvändiga smärre arbeten vid ifrågavarande förläggning beräknas till sammanlagt 28 200 kronor.

2. Vid kursen tjänstgör två yrkeslärare men lämplig bostad finnes endast för en av dem. Den andre läraren har endast kunnat anvisas ett gästrum i elevbaracken. Om ej bostadsfrågan ordnas tillfredsställande, finns ej utsikt att varaktigt behålla någon tjänsteman å befattningen. Det är därför nödvändigt, att ett bostadshus uppföres, lämpligen i närheten av föreståndarens bostad på mark, tillhörande kronoparken Skinnskatteberg. Kostnaderna beräknas till 52 000 kronor.

3. För löpande underhåll av byggnaderna vid Storsund erfordras ett anslag av 2 200 kronor.

Yttrande. *Statskontoret* kan icke biträda domänstyrelsens förslag om uppräknings av förevarande anslag. Ämbetsverket hänvisar till sitt yttrande rörande medelsbehovet för byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor.

Departementschefen.

Vad domänstyrelsen yrkat i fråga om inredningsarbeten vid förläggningen i Skinnskatteberg samt i fråga om löpande underhåll av byggnaderna vid Storsund är jag i princip beredd att biträda. Emellertid bör inredningsarbetena kunna inskränkas så, att de jämte underhållsarbetet rymmes inom en kostnadsram av totalt 20 000 kronor. Jag är sålunda beredd tillstyrka, att detta belopp anvisas för ifrågavarande ändamål. Däremot kan jag icke biträda styrelsens förslag om anvisande av medel till uppförande av ett bostadshus i Skinnskatteberg.

Anslaget bör sålunda vid bifall till vad jag nu förordat uppföras med

20 000 kronor, vilket i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en ökning med 2 200 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten för iordningställande av förläggningar för statens förberedande skogskurser* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

[185] 23. Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	375 200	420 664
1953/54 (statsliggaren s. 846)	419 200	
1954/55 (förslag)	383 500	

Domänstyrelsen (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med 383 500 kronor. Detta innebär i jämförelse med innevarande budgetår en minskning med 35 700 kronor. Av det äskade beloppet avses 19 600 kronor till ersättningar, föranledda av 1934 års riksdags beslut (Rskr. nr 265) att till indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet från och med den 1

P e r s o n a l	Antal entledi- gade befatt- nings- havare	Total kostnad för år 1954	P r o c e n t u e l l f ö r d e l n i n g			
			Häradsallm., lappm.-skogar		Ecklesiastika skogar	
			%	kronor	%	kronor
<i>Ordinarie personal.</i>						
Jägmästare	19	257 711	34·6	89 168	65·4	168 543
Skogstaxatorer	2	20 922	50	10 461	50	10 461
Kronojägare	78	447 015	37·7	168 525	62·3	278 490
Kontorsbiträden	2	9 726	—	—	100	9 726
Summa ord. personal	101	735 374		268 154		467 220
<i>Ikke-ordinarie personal.</i>						
Revir- och skogsindelningsass.:						
förtidspension	10	64 131	93·3	61 210	6·7	4 395
livränta	1	1 474				
Summa	11	65 605		61 210		4 395
Kronojägare:						
förtidspension	13	40 723	34·6	14 779	65·4	27 934
livränta	3	1 990				
Summa	16	42 713		14 779		27 934
Summa icke-ord. personal	27	108 318		75 989		32 329
Summa summarum	128	843 692		344 143		499 549

¹ Av beloppet hänförs sig omkring 232 700 kronor till avlöningar och återstoden till rörligt tillägg.

januari 1935 överflytta en skogsskoleföreståndare och en skogsrättare, 19 800 kronor till ersättningar, föranledda av 1937 års riksdags beslut (Rskr. nr 257) att till indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet från och med den 1 januari 1938 överflytta viss personal vid domänverket och 344 100 kronor till ersättningar till övertalig personal i övrigt enligt den fördelning, som närmare framgår av förestående sammanställning.

I fråga om beräkningen av anslaget erinrar domänstyrelsen om att personalen på indragningsstat är underkastad 1920 års provisoriska avlöningsreglemente för domänverket samt de kompletterande bestämmelser härtill, som meddelats genom beslut av Kungl. Maj:t den 29 december 1949. Enär de kontanta avlöningsförmånerna för domänverkets personal å indragningsstat genomgående understiger den pension jämte rörligt tillägg, vartill vederbörande befattningshavare på grund av gällande bestämmelser blir berättigad vid uppnådd pensionsålder, har jämlikt nämnda beslut avlöningsförmånerna under år 1954 upptagits till belopp motsvarande pensionsförmånerna jämte rörligt tillägg. Av den övertaliga personalen har tio tjänstemän avlidit, sedan anslagsäskandena för budgetåret 1953/54 avgavs.

Departementschefen.

Då jag icke har något att invända mot domänstyrelsens beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 383 500 kronor.

[186] 24. Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	7 323 000	8 566 455
1953/54 (statsliggaren s. 846)	8 952 000	
1954/55 (förslag)	9 078 400	

Y r k a n d e n. *Skogsstyrelsen* (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 324 000 kronor till 9 276 000 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning
1. Arvoden till styrelseledamöter m. fl.	3 000
2. Tjänsteförändringar.	
a) 1 länsjägmästare i Ca 37 i st. för Ca 34 (Kopparberg)	2 292
b) 1 kamrerare i Ca 23 i st. för Ca 21 (Kopparberg)	771
c) 2 länsskogvaktare i Ca 17 i st. för 2 biträdande länsskogvaktare i Ca 14 (Östergötland och Gotland)	2 208
d) överförande å ordinarie stat av 4 kontorsbiträden i Ce 8 (Halland, Skaraborg, Västmanland och Kopparberg)	—

	Ökning
e) överförande å extra ordinarie stat av 1 assistent i Cg 25 (Halland) och 8 biträdande länsskogvaktare i Cg 14 (Stockholm, Östergötland, Jönköping, Kalmar norra, Kristianstad, Skaraborg, Västmanland och Västernorrland)	—
3. Personalförstärkningar.	
a) 2 länsskogvaktare i Ca 17 (Kronoberg och Värmland)	19 656
b) 1 kanslibitråde i Ca 11 (Älvsborg)	7 968
c) 5 assistenter i Ce 23—Ce 25 (Kalmar södra, Göteborgs och Bohus, Skaraborg, Värmland samt Norrbotten)	71 640
d) 1 länsskogvaktare i Ce 17 (Uppsala)	10 032
e) 8 biträdande länsskogvaktare i Ce 14 (Jönköping, Malmöhus, Jämtland och Västerbotten samt 4 i Värmland)	71 448
f) 1 biträdande vägmästare i Ce 14 (Halland)	9 288
g) 1 arbetsledare i Ce 12 (Uppsala)	7 932
h) 1 husmor i Ce 10 (Kronoberg)	7 296
i) 4 vaktmästare i Ce 10 (Stockholm, Kronoberg, Gotland och Jämtland)	30 504
j) 2 kontorsbiträden i Ce 6—Ce 8 (Stockholm och Västmanland)	13 680
4. Löneklassförändringar	66 285
	1 324 000

M o t i v. Skogsstyrelsen anför såsom allmän motivering för sina förslag rörande medelsanvisningen till skogsvårdsstyrelsernas avlöningar och omkostnader, att skogsstyrelsen icke ifrågasatt någon utökning av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet nästkommande budgetår utan utgått från i huvudsak samma omfattning som beräknats för det innevarande. Att skogsstyrelsen ändock ansett sig böra föreslå en icke obetydlig ökning av anslagen till skogsvårdsstyrelserna sammanhänger med dels nödvändigheten att tillförsäkra skogsvårdsstyrelserna erforderliga personella och materiella resurser på grund av vidgade arbetsuppgifter i övrigt, framför allt i fråga om plantförsörjning och undervisning, dels de kostnadsstegringar av olika slag, vilka beräknas inträda nästkommande budgetår på grund av vissa automatiskt verkande faktorer, såsom löneökningar, höjda tjänsterummersättningar och hyror för expeditiionslokaler m. m. Skogsstyrelsen fäster vidare uppmärksamheten på riksdagens bevillningsutskotts uttalande vid behandlingen av Kungl. Maj:ts förslag i 1953 års statsverksproposition om promillesatsen för skogsvårdsavgiften. Utskottet framhöll därvid (BeU 1953: 24 s. 10), att den ökade tillgång på skogsvårdsavgiftsmedel av omkring 3 200 000 kronor, som skulle följa av det godkända propositionsförslaget, borde tillförsäkras skogsnäringen i form av ökat statligt stöd åt de skogsvårdande åtgärderna. Enligt skogsstyrelsens mening föreligger starka skäl för att, vid tillämpning av oförändrad promillesats, vilken tillför statsverket väsentligt

¹ Av beloppet faller 3 000 kronor på arvodesposten, 119 000 kronor på ordinarieposten och 202 000 kronor på icke-ordinarieposten.

stegrade inkomster, ökade anslagsmedel skall tilldelas skogsvårdsstyrelserna. Skogsstyrelsens föreliggande förslag baserar sig på att skogsvårdsavgiften jämväl under de närmaste åren skall komma att uttagas enligt samma grunder som nu och tillföra statsverket en inkomst av omkring 7 800 000 kronor. Vad angår skogsvårdsstyrelsernas vidgade arbetsuppgifter i fråga om bland annat plantförsörjning erinrar skogsstyrelsen om att bidrag tidigare i stor utsträckning utgått från prisutjämningsmedel till utvidgning av plantskolor och anskaffande av maskinell utrustning (traktorer, rensnings- och jordbearbetningsmaskiner, traktorredskap, m. m.) och bevattningsanläggningar till dessa. Plantskolefrågan hos åtskilliga skogsvårdsstyrelser har härigenom kunnat nå en förhållandevis tillfredsställande lösning, och några större investeringsbehov för plantskoleverksamhet föreligger ej för överskådlig tid för dessa skogsvårdsstyrelser. Andra dylika styrelser har däremot av skilda orsaker ej hunnit lika långt, och betydande kapital måste därför allt fortfarande nedläggas för markanskaffning, utrustning, byggnader m. m. till plantskolor. Utvecklingen måste emellertid enligt sakens natur ske successivt, och för nästkommande budgetår har upptagits allenast de investeringsbehov, som anses mest trängande. Då några prisutjämningsmedel icke vidare beräknas stå till förfogande, är det nödvändigt, att statsmedel i ökad utsträckning anvisas för ändamålet. Trots den utvidgning av skogsvårdsstyrelsernas plantskoleverksamhet, som efter hand skett under senare år och alltjämt beräknas pågå, återstår det ännu mycket, innan plantproduktionen kan anses tillräcklig och tillfredsställande med hänsyn till behovet.

I tidigare medelsäskanden har framhållits behovet för skogsvårdsstyrelserna att kunna till sig fastare knyta personal, som erfordras framför allt på grund av de vidgade uppgifterna på undervisningens område. I enlighet härmed har hemställts att få inrätta vissa extra ordinarie befattningar för i första hand assistenter och biträdande länsskogvaktare ävensom särskilda tjänster för tillsynsmän vid vissa skogsvårdsgårdar. Förslagen har till största delen lämnats utan beaktande. Skogsstyrelsen vill angående denna fråga framhålla att, efterhand som skollokaler uppföres och tages i anspråk vid skogsvårdsgårdarna, särskild personal kräves såväl för undervisningen som för lokaliteternas skötsel och drift. Till en början låter det sig väl hjälpligen göra att anställa tillfälliga befattningshavare under mera lösliga anställningsformer och utan pensionsrätt. En dylik provisorisk anordning kan emellertid icke utan allvarligt men för verksamheten fortgå hur länge som helst. Allt starkare krav har också rests från anställdas och anställningssökandes sida att erhålla fastare anställning, och skogsvårdsstyrelserna har med åren fått allt svårare att förvärva och för längre tid behålla personal med erforderliga kvalifikationer. Skogsvårdsstyrelserna är i detta hänseende väsentligt sämre ställda än exempelvis domänverket, vilket i egenskap av affärsdrivande verk får inrätta extra ordinarie tjänster av här ifrågavarande slag efter gottfinnande. Med beaktande av det anförda har skogsstyrelsen funnit sig föranlåten att ånyo framföra vissa krav dels om uppförande av ett antal

nya tjänster på avlöningsanslaget, dels om överförande till extra ordinarie stat av vissa, nu såsom extra upptagna tjänster. Skogsstyrelsens förslag i detta hänseende får betraktas såsom ett absolut minimum.

Beträffande de särskilda posterna anföres bland annat följande.

1. Av ökningen hänför sig 2 650 kronor till beräknade höjningar av ersättningarna till skogsvårdsstyrelsernas siffergranskare.

2 och 3. Skogsstyrelsen lämnar inledningsvis följande redogörelse för skogsvårdsstyrelsernas förslag till tjänsteförändringar och personalförstärkningar.

I fråga om *tjänsteförändringar* har skogsvårdsstyrelserna begärt överförande å ordinarie stat av 1 assistenttjänst i Ce 25 (Malmöhus) och 4 kontorsbiträdestjänster i Ce 8 (Halland, Skaraborg, Västmanland och Kopparberg) samt å extra ordinarie stat av 3 extra biträdande länsskogvaktare i Cg 14 (Östergötland, Kalmar norra och Kristianstad). Styrelserna har vidare föreslagit följande tjänsteutbyten, nämligen inrättande av 1 föreståndartjänst i Ca 29 i stället för 1 tjänst såsom förste assistent i Ca 27 (Gävleborg), 3 tjänster såsom förste assistent i Ca 27 i stället för 3 assistenttjänster i Ca 25 (Jönköping, Värmland och Gävleborg), 1 länsskogvaktartjänst i Ca 17 i stället för 1 tjänst såsom biträdande länsskogvaktare i Ca 14 (Östergötland), 2 kansliskrivartjänster i Ca 15 i stället för 2 kontoristtjänster i Ca 13 (Jönköping och Gävleborg) samt 1 länsskogvaktartjänst i Ce 17 i stället för 1 tjänst såsom biträdande länsskogvaktare i Ce 14 (Örebro). Styrelserna har slutligen under hänvisning till bland annat gjorda framställningar från vederbörande personalorganisationer hemställt, att en allmän omprövning måtte komma till stånd beträffande löneställningen för länsjägmästare, biträdande länsjägmästare, distriktsjägmästare, skogstekniska ledare, vissa assistenter, flertalet kamrerare samt länsskogvaktarpersonal m. fl. Därvid har olika långt gående krav framställts.

Beträffande *personalförstärkningar* har föreslagits inrättande av 1 assistenttjänst i Ca 25 (Norrbotten), 4 länsskogvaktartjänster i Ca 17 (Kronoberg, Kalmar norra, Gotland och Värmland), 6 tjänster såsom biträdande länsskogvaktare i Ca 14 (Stockholm och Jämtland samt 2 i Jönköping och Värmland), 1 kontoristtjänst i Ca 13 (Kronoberg), 1 kanslibitträdestjänst i Ca 11 (Älvsborg), 1 tjänst såsom förste assistent i Ce 27 (Västernorrland), 7 assistenttjänster i Ce/Cg 23—Ce/Cg 25 (Kronoberg, Kalmar södra, Göteborgs och Bohus, Älvsborg, Skaraborg, Värmland samt Norrbotten), 1 föreståndartjänst i Ce 21 (Östergötland), 1 föreståndartjänst i Ce 17 (Kalmar norra), 1 länsskogvaktartjänst i Ce 17 (Uppsala), 1 vägmästartjänst i Ce 17 (Halland), 9 tjänster såsom biträdande länsskogvaktare i Ce 14 (Kalmar norra, Malmöhus, Västernorrland samt 2 i Västerbotten och 4 i Värmland), 1 instruktörstjänst i Ce 14 (Uppsala), 1 vaktmästartjänst i Ce 12 (Gotland), 4 husmorstjänster i Ce/Cg 10 (Uppsala, Kronoberg, Kalmar norra och Jämtland), 4 vaktmästartjänster i Ce/Cg 10 (Stockholm, Kronoberg, Jämtland och Norrbotten) samt 3 kontorsbiträdestjänster i Ce/Cg 6—Ce/Cg 8 (Stockholm, Värmland och Västmanland).

Beträffande de under förevarande punkter framlagda förslagen anför skogsstyrelsen i övrigt huvudsakligen följande.

2 a och b. Skogsvårdsstyrelserna har framfört förslag om förbättrad löneställning för flertalet jägmästare och kamrerare samt för länsskogvaktarpersonal av olika kategorier. Därjämte har liknande framställningar

gjorts hos skogsstyrelsen av Sveriges kommunaltjänstemannaförbund, Sveriges länsskogsvaktarförbund och Föreningen skogsvårdsstyrelsernas jägmästare. Genomgående åberopas såsom grund för framställningarna att det resultat, som 1952 års tjänsteförteckningsrevision inneburit för ifrågasvarande personalkategoriernas vidkommande, är synnerligen otillfredsställande såväl ur skogsbrukets som ur de enskilda befattningshavarnas synpunkter och att de erhållna löneställningarna jämförda med löneställningarna på andra håll på intet sätt motsvarar det ansvar och de arbetsuppgifter, som är förenade med tjänsterna. För egen del anför skogsstyrelsen i huvudsak följande.

Skogsstyrelsen vill understryka, att det är av vital betydelse för skogsvårdsstyrelserna och landets skogsbruk att personalen vid skogsvårdsstyrelserna erhåller en sådan löneställning, som kan anses skälig med hänsyn till ansvar och arbetsuppgifter och som tillförsäkrar skogsvårdsstyrelserna så god personaluppsättning som möjligt. I det hänseendet måste enligt ämbetsverkets mening den nu genomförda tjänsteförteckningsrevisionen lämna en hel del övrigt att önska, och vissa löneställningar måste anses uppenbarligen otillfredsställande. Sålunda synes i betraktande av de lönegradsplaceringar, som tillämpas för tjänstemän i liknande ställning på andra områden, en förbättring av löneställningen för särskilt förste länsskogsvaktare och länsskogsvaktare böra komma till stånd; även beträffande vissa kategorier jägmästartjänster synes en lönegradsuppflyttning påkallad. Även om förutsättningar för löneförbättring för åtskilliga personalkategorier hos skogsvårdsstyrelserna sålunda är för handen, har ämbetsverket likväl icke ansett sig böra framställa några generella konkreta förslag utan förutsätter, att spørgsmålet härom blir föremål för bedömning av Kungl. Maj:t i större sammanhang.

Beträffande länsjägmästaren och kamreraren hos skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län har skogsstyrelsen emellertid funnit oavvisligt, att en löneförbättring genomföres. Denna förbättring torde desto hellre böra komma till stånd som de löneställningar, vilka genom tjänsteförteckningsrevisionen tillerkänts ifrågasvarande befattningshavare, synes utgöra resultatet av ett direkt missförstånd beträffande den ställning, som Kopparbergs län intager i skogligt hänseende. I övrigt hänvisar styrelsen till de motiv, som anförts i förra årets anslagsäskanden (IX ht 1953 s. 314 och 317—318).

2 c. Arbetsförhållandena har nödvändiggjort en utökning av antalet läns-skogsvaktardistrikt. Detta har kunnat genomföras utan personalförstärkning genom att en biträdande länsskogsvaktare hos vardera skogsvårdsstyrelsen utsetts att förestå det nytillskapade distriktet. Det måste anses innebära ett rättvist och billigt krav, att dessa distriktsföreståndare erhåller samma löneställning som övriga länsskogsvaktare, vilka förestår distrikt.

2. d. Ordinariesättningen föranledes av bestämmelserna om reglerad befordringsgång.

2 e. Förslaget under denna punkt, som framfördes redan i förra årets äskanden, utgör ett led i de inledningsvis framhållna strävandena att kunna fastare knyta personal till skogsvårdsstyrelsetjänst. I övrigt åberopar skogsstyrelsen de i fjol anförda skälen (IX ht 1953 s. 315).

3 a. I medelsäskandena för innevarande budgetår (IX ht 1953 s. 316) hemställde skogsstyrelsen, att en länsskogvaktartjänst måtte inrättas vid vardera av skogsvårdsstyrelserna i Kronobergs och Värmlands län på grund av erforderlig utökning av antalet länsskogvaktardistrikt, varvid uttalades, att ytterligare en länsskogvaktartjänst hade varit önskvärd i Värmlands län. Framställningen bifölls i så måtto, att en länsskogvaktartjänst tillfördes skogsvårdsstyrelsen i Värmlands län från och med innevarande budgetår. Då behovet av den förut nämnda länsskogvaktartjänsten i Kronobergs län alltjämt kvarstår samt en ytterligare uppdelning av länsskogvaktardistriktet i Värmlands län nu måste anses erforderlig, har skogsstyrelsen funnit sig böra föreslå, att en länsskogvaktartjänst i Ca 17 får tillskapas hos vardera skogsvårdsstyrelsen i berörda län.

3 b. Såsom framhölls i förra årets anslagsäskanden (IX ht 1953 s. 316) är skogsvårdsstyrelsen i Älvsborgs län den enda skogsvårdsstyrelse, som saknar kanslibiträdestjänst. Då de omständigheter, som tidigare motiverade denna undantagsställning, icke längre föreligger, är det angeläget att förhållandet tillrättalägges och jämväl denna skogsvårdsstyrelse tillföres en kanslibiträdestjänst.

3 c—f. Under dessa punkter har skogsstyrelsen i stort sett upprepat de förslag, som föregående år (IX ht 1953 s. 316—317) framförts i ämnet och som avser att bereda personal, vilken oundgängligen erfordras för verksamheten, tryggare anställningsförhållanden. I övrigt hänvisar skogsstyrelsen beträffande ifrågavarande tjänster, vilka under kortare eller längre tid funnits inrättade med anlitande av omkostnadsmedel, till sin i det föregående återgivna, inledningsvis anförda motivering.

3 g—i. Förslagen innebär i huvudsak ett upprepande av i tidigare sammanhang gjorda framställningar (IX ht 1953 s. 317). I och med att lokaler för undervisning m. m. successivt iordningställes vid skogsvårdsgårdarna kräves särskild personal såväl för undervisningen som för anläggningarnas skötsel och drift. Då den befattningshavare, som hos skogsvårdsstyrelsen i Uppsala län tjänstgör såsom tillsynsman vid skogsvårdsgården, jämväl i stor utsträckning biträder såsom instruktör vid undervisningen och därigenom får anses fullgöra mera kvalificerade arbetsuppgifter än vanliga tillsynsmän (vaktmästare), har för honom föreslagits lönegrad Ce 12 och tjänstebenenämningen arbetsledare. Övriga fyra tillsynsmän har liksom fallet är med motsvarande befattningshavare hos skogsvårdsstyrelserna i Gävleborgs och Västerbottens län förutsatts skola placeras i Ce 10 med tjänstebenenämningen vaktmästare. Vidkommande den föreslagna husmorstjänsten vill skogsstyrelsen anmärka, att förslag jämväl väckts av skogsvårdsstyrelserna i Uppsala, Kalmar norra och Jämtlands län att få inrätta dylika tjänster. I avvaktan på ytterligare erfarenheter rörande arbetsomfånget och beläggningen av elever vid dessa skogsvårdsstyrelser skogsvårdsgårdar har skogsstyrelsen icke funnit sig böra föreslå, att redan nästa budgetår särskilda husmorstjänster skall uppföras på personalförteckningarna för berörda skogsvårdsstyrelser. Ifrågavarande personalbehov torde tills vidare liksom hittills få tillgodoses genom anlitande av omkostnadsmedel.

3 j. Skogsstyrelsen framhåller beträffande den föreslagna kontorsbiträdestjänsten i Stockholms län, att förslaget allenast innebär ett tillrättaläggande av ett missförstånd, som uppstod år 1952 vid genomförande av 1947 års biträdesutrednings förslag angående biträdesorganisationen hos skogsvårdsstyrelserna, då denna tjänst råkade bortfalla. Förslag att ordna upp missförståndet och inrätta en kontorsbiträdestjänst framfördes redan föregående år men ledde ej till något resultat. Beträffande såväl denna tjänst som den förordade tjänsten för skogsvårdsstyrelsen i Västmanlands län, vilken är kontinuerligt erforderlig, gäller att fråga allenast är om överförande av avlöningskostnader från omkostnadsanslaget.

4. Ökningen under denna punkt är av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* utgår från att de förslag om förbättrad löneställning för vissa befattningshavare, om beredande av extra ordinarie anställning för viss fältpersonal samt om inrättande av nya tjänster, vilka utgör en upprepning av i tidigare anslagsäskanden framförda önskemål, alltså ej bör vinna beaktande. Likaledes förutsätter statskontoret, att den inträdda försämringen i det budgetära läget kräver skärpt återhållsamhet vid prövningen av nya yrkanden om personalförstärkningar. Skogsstyrelsens förslag om utökning av antalet länsskogvaktardistrikt inom Östergötlands, Gotlands samt Värmlands och Kronobergs län lär sålunda ej böra föranleda någon åtgärd. Vad särskilt beträffar Värmlands län må hänvisas till den personalförstärkning, som medgavs av 1953 års riksdag. Vidare kan statskontoret ej tillstyrka, att pensionsberättigande vaktmästar- och husmorstjänster inrättas vid skogsvårdsstyrelsernas skogsvårdsgårdar.

Departementschefen.

Vad först angår skogsstyrelsens förslag om höjning av posten arvoden till styrelseledamöter med flera torde jag få erinra om att ifrågavarande post för innevarande budgetår höjts med 3 000 kronor. Jag är därför icke beredd att biträda skogsstyrelsens förslag om ytterligare höjning.

Vad härefter gäller skogsstyrelsens förslag om vissa lönegradsuppflyttningar, bör i enlighet med vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört tjänsten som länsjägmästare hos skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län uppflyttas till lönegrad Ca 37 och tjänsten som kamrerare hos samma skogsvårdsstyrelse till lönegrad Ca 23. Kostnaderna härför uppgår till i runt tal 3 100 kronor. Däremot synes skogsstyrelsens förslag om uppflyttning i lönegrad av två biträdande länsskogvaktare i Östergötland och på Gotland icke böra bifallas.

Skogsstyrelsen har vidare hemställt om en rad personalförstärkningar. Jag anser mig emellertid icke under nuvarande förhållanden kunna biträda dessa.

I fråga om de begärda överföringarna från extra ordinarie till ordinarie stat, respektive från extra till extra ordinarie anställning tillstyrker jag endast, att fyra kontorsbiträden skall överföras å ordinarie stat.

Ett bifall till vad jag nu förordat skulle öka medelsbehovet under ordinarieposten med 3 100 kronor. Vidare torde anslaget i överensstämmelse med skogsstyrelsens äskanden på grund av löneklassförändringar böra höjas med 66 300 kronor, varav 55 500 kronor avser sistnämnda post och 10 800 kronor icke-ordinarieposten. Slutligen bör med anledning av kungörelsen den 9 oktober 1953 (nr 624) angående löne- och skattegrupperingarna anslaget uppräknas med ett belopp av 57 000 kronor, varav 40 000 kronor avser avlöningar till ordinarie och 17 000 kronor avlöningar till icke-ordinarie personal. Överförandet till ordinarie stat av fyra kontorsbiträdestjänster medför vidare en ökning av ordinarieposten respektive en minskning av icke-ordinarieposten med 30 600 kronor. Ifrågavarande poster skulle följaktligen för nästa budgetår behöva upptagas till $(7\,338\,000 + 3\,100 + 55\,500 + 40\,000 + 30\,600 =) 7\,467\,200$ kronor och $(1\,526\,000 + 10\,800 + 17\,000 - 30\,600 =) 1\,523\,200$ kronor. Då posten arvoden till styrelseledamöter med flera bör beräknas till oförändrat belopp av 88 000 kronor, skulle anslaget för nästa budgetår behöva upptagas till $(7\,467\,200 + 1\,523\,200 + 88\,000 =) 9\,078\,400$ kronor, vilket i jämförelse med anslaget för innevarande år innebär en höjning med 126 400 kronor.

Liksom för innevarande budgetår torde Kungl. Maj:t böra äga bemyndiga skogsstyrelsen att fördela såväl förevarande anslag som skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag ävensom fastställa inkomst- och utgiftsstater för skogsvårdsstyrelserna. I samband därmed bör skogsstyrelsen även äga meddela erforderliga föreskrifter rörande staternas tillämpning.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid vidtaga de ändringar i skogsvårdsstyrelsernas personalförteckningar, som föranledes av bifall till vad jag nu föreslagit.

Under äberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 9 078 400 kronor.

[187] 25. Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	5 241 000	5 689 303	94 034
1953/54 (statsliggaren s. 849) ..	5 441 000		
1954/55 (förslag)	5 766 000		

Till bestridande av skogsvårdsstyrelsernas omkostnader för innevarande budgetår beräknas förutom anslaget å 5 441 000 kronor stå till förfogande en mindre behållning å föregående budgetårs anslag. Av anslagsbeloppet har 5 055 000 kronor fördelats mellan skogsvårdsstyrelserna, medan återstoden tills vidare förbehållits skogsstyrelsens disposition. Det har förutsatts, att

ett belopp av 178 000 kronor av skogsvårdsstyrelsernas egna kapitaltillgångar skulle tagas i anspråk för ändamålet.

Y r k a n d e n. *Skogsstyrelsen* (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall upptagas med 6 047 000 kronor, vilket innebär en ökning med 606 000 kronor i förhållande till innevarande budgetår. Skogsvårdsstyrelsernas utgifter har därvid beräknats till 14 195 700 kronor. Dessutom har liksom för innevarande budgetår upptagits ett belopp av 350 000 kronor för att täcka under budgetåret uppkommande oförutsedda utgifter. Skogsvårdsstyrelsernas egna inkomster har uppskattats till 8 241 700 kronor. Av skogsvårdsstyrelsernas kapitaltillgångar beräknas vidare tagas i anspråk 20 000 kronor. Skogsstyrelsen har slutligen utgått från att ett belopp av 127 000 kronor av utgifterna skall täckas genom lån samt att det vid utgången av innevarande budgetår skall föreligga en behållning å anslaget av 110 000 kronor.

M o t i v. Skogsstyrelsen framhåller inledningsvis, att skogsvårdsstyrelserna uppskattat utgifterna under nästa budgetår till 16 120 099 kronor, vartill kommer 152 900 kronor för uppräknings av den utgående behållningen hos fem skogsvårdsstyrelser. Då motsvarande utgifter i gällande stater upptagits till 13 268 100 kronor, har skogsvårdsstyrelserna sålunda räknat med en utgiftsökning av något över 3 000 000 kronor nästkommande budgetår. Då inkomsterna samtidigt beräknats minska med omkring 277 000 kronor samt något ianspråktagande av eget kapital ej förutsatts, innebär skogsvårdsstyrelsernas förslag en avsevärd nettoomkostnadsstegring. Den upptagna utgiftsökningen sammanhänger dels med en beräknad utvidgning av verksamheten, dels med den allmänna ökning av utgifterna för olika ändamål, som är en direkt följd av inträffade prisstegringar och medgivna höjningar av löneförmåner m. m. Såsom skogsstyrelsen uttalat vid behandlingen av skogsvårdsstyrelsernas avlöningsanslag, har skogsstyrelsen utgått från att styrelsernas egentliga verksamhet under budgetåret 1954/55 kommer att få i huvudsak samma omfattning varmed räknats för innevarande budgetår. En viss förstärkning av de personella och materiella resurserna har såsom framhållits ändock befunnits erforderlig på grund av vidgade arbetsuppgifter framför allt i fråga om undervisning och plantförsörjning. Frånsett därav föranledda kostnadsökningar är utgiftsstegringarna i övrigt för omkostnader praktiskt taget helt och hållet att tillskriva automatiskt verkande faktorer av skilda slag. Skogsstyrelsen har sålunda allvarligt eftersträvat att iakttaga största möjliga återhållsamhet med hänsyn till det ekonomiska läget och endast framfört sådana krav, som syntes absolut oundgängliga med hänsyn till de arbetsuppgifter, som åvilar skogsvårdsstyrelserna.

Såsom framgår av det föregående har skogsvårdsstyrelsernas utgifter under budgetåret 1954/55 uppskattats av skogsvårdsstyrelserna till 16 120 099 kronor och av skogsstyrelsen till 14 195 700 kronor. I förhållande till de i utgiftsstaterna för innevarande budgetår angivna utgifterna, tillhoppa 13 268 100 kronor, innebär skogsstyrelsens förslag en ökning med 927 600 kronor i enlighet med följande sammanställning.

	Beräknat för 1954/55	Ökning	Minskn.
1. Avlöningar till tillfällig personal	2 620 200	68 900	
2. Resekostnadsersättningar	2 234 000	20 600	
3. Traktamenten	2 220 000	18 800	
4. Sjukvård	27 800	500	
5. Tjänstelokaler och expenser	937 300	66 300	
6. Inventarier	203 500	17 000	
7. Kursverksamhet	97 800	9 900	
8. Annan upplysning och propaganda	89 000	2 900	
9. Diverse	62 200	1 200	
10. Fröförsörjning	710 400	37 700	
11. Plantförsörjning	3 155 000	625 400	
12. Skogsvårdsgårdar	1 439 100		24 900
13. Övriga fastigheter	129 600	35 300	
14. Kapital	6 700	1 500	
15. Lån	263 100	46 500	
	14 195 700	+ 952 500	— 24 900
		+ 927 600	

Rörande beräkningen av de olika utgiftsposterna anför skogsstyrelsen i huvudsak följande.

1. Att en utgiftsstegring under denna anslagstitel beräknas inträda trots förslagen att till avlöningsanslaget överföra kostnaderna för vissa tjänster, sammanhänger delvis med de ökade arbetsuppgifterna på plantförsörjningens och undervisningens område. Den i främsta rummet bidragande orsaken till att en utgiftsbesparing icke kunnat ernås, utgör emellertid kostnadsökningar för ålderstillägg till förmän samt för lönegradsuppflyttning för befattningshavare i tjänstemannaställning i anslutning till 1952 års tjänsteförlekningsrevision. Kostnadsfördyringen på grund härav uppskattar skogsstyrelsen till 91 100 kronor. Vid beräkningen av samtliga lönekostnader under denna punkt har skogsstyrelsen utgått från att nu gällande avlöningsgrunder för personal, som här avses, skall tillämpas tämligen oförändrade nästa budgetår.

2 och 3. Ökningen under posterna resekostnadsersättningar och traktamenten är erforderlig till följd av den något ökade reseverksamhet, som uppstått vid genomförande av de i det föregående förordade personalförstärkningarna.

4. För sjukvård beräknas med hänsyn till belastningen under senare år ett med 500 kronor förhöjt belopp.

5 och 6. Av posten tjänstelokaler och expenser avser 27 100 kronor ökade hyreskostnader till följd av inflyttning i nya tjänstelokaler eller utvidgning av äldre, 15 600 kronor stegrade utgifter för tjänsterumsersättningar och återstoden, 23 600 kronor, ökade kostnader för telefonabonnemang på grund av utökning av tjänstelokalerna, särskilda kostnader för flyttning i samband med ombyte av lokaler m. m. Höjningen av inventarieposten är nödvändig för att möjliggöra viss erforderlig nyanskaffning av möbler, gardiner och armatur m. m. till de utökade tjänstelokalerna.

7—9. Uppräkningen av dessa poster har ansetts påkallad med hänsyn till stegrade utgifter.

10 och 11. I fråga om verksamheten med frö och plantor uppgår de av skogsvårdsstyrelserna beräknade inkomsterna till 674 900 respektive 2 556 700 kronor, medan utgifterna upptagits till 837 000 respektive 3 243 800 kronor. Skogsvårdsstyrelserna räknar alltså med en förlust i dessa verksamhetsgrenar av 162 100 respektive 687 100 kronor. Till förutnämnda be-
lopp kommer beräknade kostnader för återbetalning av frölån med 43 000 kronor. Den totala nettoförlusten å fröförsörjningen skulle således enligt dessa beräkningar uppgå till 205 100 kronor. I fråga om skogsvårdsstyrelsernas verksamhet med frö bör man i enlighet med vad som förutsatts i statberäkningarna för de senaste budgetåren i stort sett kunna räkna med att utgifter och inkomster skall balansera varandra. I enlighet härmed har skogsstyrelsen, som funnit att kostnaderna för återbetalning av frölån nästkommande budgetår bör upptagas till 87 000 kronor, beräknat utgifterna under titeln fröförsörjning till 710 400 kronor och inkomsterna under samma titel till 753 500 kronor, vilket innebär en nettoförlust om 43 900 kronor. I den angivna utgiftssiffran ingår kostnader för investeringar med 15 000 kronor. Vad gäller planförsörjningen har skogsstyrelsen redan framhål-
lit, att en fortsatt utbyggnad av skogsvårdsstyrelsernas plantskolor, innefattande markanskaffning, maskinköp, anläggande av bevattningsanläggningar samt uppförande av ekonomibyggnader m. m., alltjämt är nödvändig med hänsyn till plantförsörjningsläget i landet. Med hänsyn till att prisutjänningsmedel icke vidare torde vara att påräkna för ändamålet måste statsmedel i större utsträckning än tidigare ställas till skogsvårdsstyrelsernas förfogande för att den nödvändiga utbyggnaden skall kunna komma till stånd. Med beaktande av att jämväl på förevarande område största återhållsamhet måste iakttagas har skogsstyrelsen upptagit utgifterna för plantförsörjning till 3 155 000 kronor. Då ämbetsverket samtidigt beräknar inkomsterna av nämnda verksamhet till 2 642 000 kronor, skulle verksamheten utvisa en nettoförlust å 513 000 kronor, varav 334 000 kronor avser investeringar. Av sistnämnda utgifter förutsättes emellertid icke mindre än 127 000 kronor skola täckas genom upptagning av lån, vartill tillstånd av Kungl. Maj:t redan beviljats vederbörande skogsvårdsstyrelse.

12 och 13. Under dessa titlar har skogsvårdsstyrelserna upptagit utgifterna till 1 713 561 respektive 143 520 kronor, medan inkomsterna beräknats till 717 500 respektive 88 315 kronor. En väsentlig del av utgifterna under titeln skogsvårdsgårdar avser liksom under de senaste budgetåren uppförande eller ombyggnad av undervisnings- och elevlokaler samt verkställande av andra anläggningsarbeten på vissa skogsvårdsgårdar. Sålunda har skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län beräknat 52 000 kronor för byggande av frys- och kylrum samt anläggande av skogsvägar på skogsvårdsgården Lad-
vik, skogsvårdsstyrelsen i Östergötlands län 12 000 kronor för uppförande av en filningslokal på skogsvårdsgården Skullebo, skogsvårdsstyrelsen i Jönköpings län 101 000 kronor för uppförande av en liknande lokal jämte elevrum och garage på skogsvårdsgården Trollebo samt skogsvårdsstyrelsen i Kalmar norra län 20 000 kronor för isländsättande av en äldre byggnad på skogsvårdsgården Lidhem för användning såsom praktikantförläggning. Vidare har skogsvårdsstyrelsen i Blekinge län upptagit 300 000 kronor för byggande av skol- och elevlokaler på skogsvårdsgården Sjöarp, skogsvårdsstyrelsen i Malmöhus län 110 000 kronor för bostads- och undervisningslokal på skogsvårdsgården Ullstorp samt skogsvårdsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län 23 000 kronor för byggande och inredande av en lokal för redskapsvård samt omläggning av vattenledningssystemet på skogsvårdsgården Hensbacka. Skogsvårdsstyrelsen i Värmlands län har äskat 100 000 kronor såsom ytterligare bidrag till uppförande av skol- och elevbyggnad på

skogsvårdsgården Södra Viken, samt skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län 200 000 kronor, avseende delkostnad för en central skogsvårdsgård. Slutligen har skogsvårdsstyrelsen i Västmanlands län upptagit 50 000 kronor för uppförande av skogsarbetarbostad på skogsvårdsgården Västsura, skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län 9 000 kronor för vissa mindre anläggningsarbeten på skogsvårdsgårdarna Bäcksjö, Hamnar och Småbacka samt skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län 30 000 kronor för byggande av lärosal för redskapsvård samt bastu m. m. på skogsvårdsgården Lidmyrliden. Sistnämnda skogsvårdsstyrelse har härjämte under titeln övriga fastigheter upptagit 20 000 kronor för inredande av ny bostadslägenhet i klångstugan i Älvsbyn.

Skogsstyrelsen anser samtliga byggnadsprojekt angelägna. Det är ur skogsundervisningens synpunkt och för skogsvårdsgårdarnas ändamålsenliga utnyttjande synnerligen önskvärt, att de kan utföras och fullföljas så snart som möjligt. Skogsvårdsstyrelsernas framställningar tillstyrkes emellertid icke helt. Sålunda har skogsstyrelsen förutsatt, att skogsvårdsstyrelsens i Västmanlands län medelsbehov skall tillgodoses i huvudsak genom upptagande av lån. Skogsstyrelsen har vidare, med hänsyn till att skogsvårdsstyrelsens i Västernorrlands län planer på en central skogsvårdsgård ännu icke tagit fastare former, icke funnit sig böra för nästa budgetår medtaga något belopp för ändamålet. Emellertid vill skogsstyrelsen understryka, att det synes angeläget att skogsvårdsstyrelsens skogsvårdsgårdsfråga kan bringas till en snar lösning, och förutsätter, att skogsvårdsstyrelsen skall återkomma härtill i senare sammanhang. Vad framställningarna i övrigt angår har skogsstyrelsen, som i princip icke funnit något att erinra mot de av skogsvårdsstyrelserna i Jönköpings och Blekinge län framlagda byggnadsplanerna, funnit tillfyllest att för nästkommande budgetår beräkna ett belopp av 50 000 kronor för den tilltänkta byggnaden på Trollebo och 100 000 kronor för det föreslagna skolbygget på Sjöarp. Sistnämnda skogsvårdsstyrelse torde i medelsäskandena för budgetåret 1955/56 få återkomma med framställning om ytterligare statsbidrag för ändamålet. Ämbetsverket har utgått från att totalkostnaderna för arbetena i fråga icke skall behöva överstiga 500 000 kronor och att bidrag från länet eller annorledes skall kunna erhållas med ett sammanlagt belopp av åtminstone 200 000 kronor. I övrigt har skogsstyrelsen funnit sig kunna i huvudsak godtaga de av skogsvårdsstyrelserna gjorda beräkningarna, dock att skogsstyrelsen icke räknat med större medelsanvisning för de av skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län upptagna investeringarna än 20 000 kronor och reducerat det av skogsvårdsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län upptagna beloppet 23 000 kronor till 20 000 kronor.

Vad beträffar de av skogsvårdsstyrelsen i Malmöhus län upptagna byggnadsarbetena har för ifrågavarande ändamål redan i föregående budgetårs stat anvisats visst bidrag samt av innevarande års anslagsmedel förbehållits visst belopp. Då emellertid byggnadsarbetena ännu icke kommit till utförande och ej torde komma att igångsättas förrän nästkommande budgetår, uppstår vid budgetårets utgång motsvarande anslagsreservation. Någon ytterligare medelsanvisning torde därför icke erfordras för byggnadsprojektets genomförande utan härför torde få anlitas den förenämnda anslagsreservationen. Skogsstyrelsen har tagit hänsyn härtill vid sina nu gjorda anslagsberäkningar.

Det förtjänar slutligen anmärkas, att de medtagna investeringskostnader avseende skogsvårdsgården Lidhem i Kalmar norra län respektive skogsvårdsstyrelsens i Norrbottens län klångstuga i Älvsbyn förutsatts skola bestridas av inkomster från gården, respektive av egna medel.

I enlighet med förutnämnda beräkningar och efter vissa reduceringar av de av skogsvårdsstyrelserna i övrigt uppskattade kostnaderna beräknar skogsstyrelsen utgifterna för skogsvårdsgårdar och övriga fastigheter till 1 439 100 respektive 129 600 kronor, innebärande för förstnämnda ändamål en minskning med 24 900 kronor och för sistnämnda ändamål en ökning med 35 300 kronor i förhållande till innevarande budgetårs stater. I den angivna utgiftssiffran för skogsvårdsgårdar ingår ersättning till domänstyrelsen för upplåten mark till skogsvårdsgårdarna Ladvik i Stockholms län och Asa i Kronobergs län med 100 000 respektive 26 000 kronor. Skogsstyrelsen, som anser den förstnämnda ersättningen alltför hög med hänsyn till det värde, som den till skogsvårdsgården hörande marken representerar för skogsvårdsstyrelsen, vill för sin del föreslå, att en omprövning av ersättningens storlek kommer till stånd. I avvaktan på en dylik omprövning har ämbetsverket likväl ansett sig böra räkna med det hittillsvarande utgiftsbeloppet 100 000 kronor.

14 och 15. Av utgifterna för återbetalning av lån avser 87 000 kronor frölån och 176 100 kronor övriga lån.

För täckande av skogsvårdsstyrelsernas utgifter under budgetåret 1954/55 står i första hand till förfogande skogsvårdsstyrelsernas egna inkomster i verksamheten. Dessa har, såsom framgått av det föregående, av skogsstyrelsen beräknats till 8 241 700 kronor. Såsom förut anförts bör vidare enligt skogsstyrelsens beräkningar för ändamålet tagas i anspråk 20 000 kronor av skogsvårdsstyrelsernas egna kapitaltillgångar. Därjämte förutsättes, att ett belopp av 127 000 kronor av utgifterna kommer att täckas genom lån. Slutligen har skogsstyrelsen utgått från att vid utgången av innevarande budgetår kommer att föreligga en behållning å anslaget av omkring 110 000 kronor, vilket belopp jämväl kan disponeras för ändamålet. I fråga om beräkningen av nyssnämnda inkomstbelopp å 8 241 700 kronor, i vilket belopp ingår skogsvårdsstyrelsernas inkomster av utförda uppdrag, främst biträdesersättningar, intäkter av frö- och plantförsäljning samt avkastning av fastigheter och kapital m. m., har skogsstyrelsen anfört i huvudsak följande.

Av inkomsterna för utförda uppdrag har skogsvårdsstyrelserna beräknat, att 3 547 330 kronor skall inflyta i form av biträdesersättningar och 36 550 kronor utgöra inkomster i övrigt. I fråga om biträdesersättningarna har skogsstyrelsen räknat med att biträdesverksamheten under nästa budgetår skall erhålla en något mindre omfattning än som förutsatts i de till grund för innevarande års stater liggande beräkningarna. Vissa tecken tyder nämligen på att sistnämnda beräkningar ligger något i överkant med avseende å uppskattat antal biträdesdagar i förhållande till beräknat antal förrättningsdagar. Procentsiffran, som av skogsstyrelsen uppskattats till genomsnittligt ungefär 53, torde i själva verket komma att hålla sig till omkring 50. Även ifråga om fördelningen av biträdesdagarna på åtgärdsgrupper kan en viss förskjutning förmodas komma att inträda i förhållande till vad skogsstyrelsen beräknat, nämligen en procentuell ökning av antalet dagar för biträde med skogsodling och hyggesrensning samt motsvarande minskning av stämplingsdagarna. Eftersom taxan för förstnämnda åtgärder är lägre än taxan för stämplingsbiträde, kommer båda de nämnda omständigheterna att medföra sänkta biträdesinkomster. Att med någon större grad av exakthet kunna bedöma, huru stora de angivna avvikelserna kan befaras

bli från skogsstyrelsens tidigare beräkningar, låter sig givetvis icke göra i nuvarande läge. Skogsstyrelsen har emellertid ansett, att de framkomna tendenserna måste mana till försiktighet vid inkomstberäkningarna. Det förtjänar emellertid framhållas, att den minskning i biträdesinkomsterna, som beräknas inträda av nyssnämnda anledningar, i viss mån kompenseras av att arealen svärföryngrat område minskas enligt av skogsstyrelsen i annat sammanhang framlagt förslag, vilket förslag styrelsen förutsatt skola kunna fastställas att gälla från och med ingången av nästa budgetår. På grundval av ovanstående överväganden och synpunkter och med utgångspunkt från att de för innevarande budgetår fastställda väsentligt höjda biträdestaxorna nödvändigtvis måste tillämpas tämligen oförändrade nästkommande budgetår, har skogsstyrelsen funnit sig böra räkna med ett inkomstbelopp av 3 877 000 kronor, vilket innebär en minskning med 162 000 kronor. Skogsstyrelsen uttalar i anslutning härtil, att den finner det synnerligen angeläget att medelstilldelningen till skogsvårdsstyrelserna framdeles kan baseras på förutsättningen att en sänkning sker av de nuvarande höga taxorna, vilka måste anses ha nått gränsen för vad som ur olika synpunkter kan anses skäligt. Ämbetsverket hänvisar härutinnan till vad jordbruksutskottet uttalade i sitt utlåtande (nr 1 s. 118) till 1953 års riksdag i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag. För nästkommande budgetår har emellertid skogsstyrelsen funnit sig böra utgå från att en taxesänkning icke är möjlig. Intäkterna i övrigt av utförda uppdrag beräknar skogsstyrelsen till 39 000 kronor.

Beträffande titlarna frö- och plantförsörjning beräknar skogsstyrelsen inkomsterna till 753 500 respektive 2 642 000 kronor, vilket innebär att skogsvårdsstyrelsernas beräkningar höjts med 78 600 kronor såvitt gäller den förstnämnda titeln och med 85 300 kronor i vad avser titeln plantförsörjning.

Inkomsterna under titlarna skogsvårdsgårdar, övriga fastigheter, kapital och diverse uppskattar skogsstyrelsen till respektive 773 000, 99 200, 30 800 och 27 200 kronor.

Då utgifterna för skogsvårdsstyrelserna under budgetåret 1954/55 beräknats till 14 545 700 kronor och till täckande av dessa utgifter ett belopp av $(8\,241\,700 + 20\,000 + 127\,000 + 110\,000 =)$ 8 498 700 kronor ansetts komma att stå till förfogande, skulle medelsbehovet under anslaget utgöra 6 047 000 kronor.

Y t t r a n d e. Statskontoret erinrar om att skogsstyrelsens förslag beträffande förevarande anslag avser en ökning av medelsanvisningen med ej mindre än 606 000 kronor. Skogsstyrelsen har angivit, att den vid anslagsberäkningen utgått från att den egentliga verksamheten på fältet under nästkommande budgetår kommer att få i huvudsak samma omfattning, varmed räknats för innevarande budgetår. En viss förstärkning av de personella och materiella resurserna hade dock befunnits erforderlig. Med anledning härav må erinras, att departementschefen vid anmälan av anslagsbehovet för innevarande budgetår uttalat, att endast en mindre uppräkning av anslaget vore möjlig. Statskontoret förutsätter, att sträng restriktivitet vid prövningen av anslagsäskandena är i än högre grad påkallad vad gäller medelsanvisningen för nästkommande budgetår.

Beträffande verksamheten för frö- och plantförsörjningen vill statskon-

toret hänvisa till de av departementschefen i årets statsverksproposition angivna riktlinjerna för dessa båda verksamhetsgrenar. Statskontoret finner det angeläget, att samma riktlinjer blir bestämmande för kostnadsberäkningen även under nästkommande budgetår, innebärande att totala nettoförlusten å verksamheten ej får överskrida 313 000 kronor.

Med hänsyn till den anbefallda återhållsamheten i fråga om allmänna investeringar torde de av skogsstyrelsen framlagda projekten för byggnads- och andra anläggningsarbeten beträffande skogsvårdsgårdarna och övriga fastigheter — innebärande en förhöjning av kostnadsramen med icke mindre än 225 900 kronor i förhållande till i årets statsverksproposition beräknade belopp — böra starkt begränsas.

Vad angår beräkningen av skogsvårdsstyrelsernas inkomster synes det ej obilligt, om skogsnäringen under rådande synnerligen gynnsamma konjunkturer får i ökad utsträckning bära kostnaderna för skogsvårdsstyrelsernas verksamhet. Även om under innevarande år biträdestaxorna något höjts, torde utrymme finnas för en ytterligare skälig höjning.

Departementschefen.

Under de senaste budgetåren har skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag beräknats med utgångspunkt från att verksamheten vid styrelserna skall kunna uppehållas i en omfattning, som motsvarar ungefär 65 procent av normalprogrammet. Skogsvårdsstyrelserna har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår räknat med en avsevärd nettoomkostnadsstegring. Denna ökning sammanhänger dels med en beräknad utvidgning av verksamheten, dels med en allmän ökning av utgifterna för olika ändamål till följd av inträffade prisstegringar och höjda löneförmåner. Beträffande verksamhetens omfattning under nästa budgetår har skogsstyrelsen utgått från att denna kommer att bli av i huvudsak samma storleksordning, som den för innevarande budgetår beräknade. Trots detta har skogsstyrelsen räknat med ett ökat medelsbehov under förevarande anslag av i runt tal 600 000 kronor. Denna utgiftsökning hänför sig till, förutom automatiskt verkande faktorer av olika slag, en viss förstärkning av skogsvårdsstyrelsernas personella och materiella resurser, vilken ansetts nödvändig på grund av vidgade arbetsuppgifter framför allt i fråga om undervisning och plantförsörjning. För egen del är jag emellertid icke beredd tillstyrka en så stor anslagshöjning, som den skogsstyrelsen föreslagit. Enligt min mening torde det nämligen vara tillfyllest, om verksamheten under nästa budgetår kan uppehållas i en omfattning, som i stort sett motsvarar den, vilken beräknats för innevarande budgetår.

Härefter torde jag få övergå till en närmare prövning av medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår. Vad därvid först angår frågan om kostnaderna för skogsvårdsstyrelsernas verksamhet för frö- och plantförsörjningen har skogsstyrelsen beträffande förstnämnda verksamhetsgren räknat med en nettovinst å 43 100 kronor. För plantförsörjningen har däremot beräknats en nettoförlust å 513 000 kronor. Därest även kost-

naderna för återbetalning av frölån, vilka med 87 000 kronor ingår i utgiftsposten återbetalning av lån, medräknas, skulle fröförsörjningen utvisa en nettoförlust å 43 900 kronor. Den sammanlagda nettoförlusten å ifrågavarande verksamhetsgrenar skulle därvid komma att uppgå till 556 900 kronor. I detta sammanhang torde jag få erinra om att jag tidigare år vid beräkningen av förevarande anslag uttalat, att i princip kostnaderna för återbetalning av frölån i första hand borde kunna täckas genom ökade inkomster av fröförsäljning. Därutöver borde verksamheten för fröförsörjningen bedömas så, att inkomsterna och utgifterna balanserade varandra. Under fröförsörjningen borde i enlighet härmed upptagas ett överskott, som svarade mot vad av utgiftsposten till lån belöper å frölån. Angivna riktlinjer torde enligt min mening böra följas jämväl under nästa budgetår. I fråga om plantförsörjningen har nettoförlusten för innevarande budgetår beräknats till endast omkring 260 000 kronor, medan motsvarande förlust för nästa budgetår av skogsstyrelsen uppskattats till 513 000 kronor. Såsom skäl härför har skogsstyrelsen anfört, att prisutjämningsmedel för denna verksamhet icke torde kunna påräknas i fortsättningen. Dessutom har förutsatts, att 127 000 kronor av utgifterna för verksamheten, vilka till ett belopp av 334 000 kronor avser investeringar, skall täckas genom lån. Då en utbyggnad av ifrågavarande verksamhet, såsom skogsstyrelsen anfört, torde vara nödvändig med hänsyn till plantförsörjningsläget i landet, synes det vara oundvikligt, att nettoförlusten å verksamheten för nästa budgetår uppskattas till större belopp än det, som beräknats för nu löpande budgetår. Jag vill emellertid icke förorda, att sagda förlust beräknas till högre belopp än 464 000 kronor. Med utgångspunkt från vad jag anfört beträffande fröförsörjningen, torde sålunda den totala nettoförlusten å båda de ifrågavarande verksamhetsgrenarna för nästa budgetår böra uppskattas till sistnämnda belopp. Såsom förut anförts förutsättes därvid, att kostnaderna för återbetalning av frölån även under nästa budgetår skall täckas genom inkomster av fröförsäljning.

Vad angår övriga utgifter torde skogsstyrelsens beräkningar böra godtagas i fråga om flertalet utgiftsposter. Jag tillstyrker sålunda, att följande poster uppräknas med nedannämnda belopp, nämligen sjukvård med 500 kronor till 27 800 kronor, tjänstelokaler och expenser med 66 300 kronor till 937 300 kronor, inventarier med 17 000 kronor till 203 500 kronor, kursverksamhet med 9 900 kronor till 97 800 kronor, annan upplysning och propaganda med 2 900 kronor till 89 000 kronor, diverse med 1 200 kronor till 62 200 kronor, övriga fastigheter med 35 300 kronor till 129 600 kronor och kapital med 1 500 kronor till 6 700 kronor. Med hänsyn till att jag under nästföregående anslagspunkt icke ansett mig kunna biträda skogsstyrelsens förslag att överföra viss personal från förevarande anslag till skogsvårdsstyrelsernas avlöningsanslag, torde posten avlöningar till tillfällig personal böra uppräknas med 90 300 kronor. Ifrågavarande post bör dessutom på grund av den från och med i år genomförda nya lönegrupperingen höjas med 5 000 kronor. Till utgifterna för avlöningar till tillfällig personal bör

sålunda beräknas $(2\,551\,300 + 90\,300 + 5\,000 =)$ 2 646 600 kronor. Posterna till resekostnadsersättningar och traktamenten torde däremot böra beräknas med oförändrade belopp av 2 213 400 respektive 2 201 200 kronor.

I fråga om posten skogsvårdsgårdar inser jag önskvärdheten av att de av skogsstyrelsen föreslagna byggnadsarbetena kommer till stånd. Trots detta anser jag mig icke kunna tillstyrka, att för ändamålet beräknas större utgifter än 1 339 000 kronor. Detta innebär, att posten minskas med 125 000 kronor i stället för såsom skogsstyrelsen föreslagit 24 900 kronor. Bland utgifterna har därvid förutsatts skola ingå ersättningen till statens domäners fond för Ladviks och Asa skogsvårdsgårdar. Slutligen torde det vara tillfyllest, om posten lån uppräknas med 21 500 kronor till 238 100 kronor.

Bortsett från utgifterna för frö- och plantförsörjningen skulle sålunda skogsvårdsstyrelsernas omkostnader för nästa budgetår här kunna beräknas till $(27\,800 + 937\,300 + 203\,500 + 97\,800 + 89\,000 + 62\,200 + 129\,600 + 6\,700 + 2\,646\,600 + 2\,213\,400 + 2\,201\,200 + 1\,339\,000 + 238\,100 =)$ 10 192 200 kronor.

Skogsvårdsstyrelsernas inkomster, bortsett från inkomsterna för frö- och plantförsörjningen, har skogsstyrelsen beräknat till 8 241 700 kronor. Detta belopp fördelar sig med 3 877 000 kronor å biträdesersättningar, 39 000 kronor å övriga ersättningar, 773 000 kronor å skogsvårdsgårdar, 99 200 kronor å övriga fastigheter, 30 800 kronor å kapital och 27 200 kronor å diverse. Mot denna beräkning har jag intet att erinra utom såvitt angår posten biträdesersättningar. Skogsstyrelsen har minskat denna post med 162 000 kronor, varvid den utgått från att verksamheten får en något mindre omfattning än under innevarande budgetår. Dessutom har skogsstyrelsen räknat med minskade inkomster på grund av en förmodad förskjutning i fråga om fördelningen av biträdesdagarna på olika åtgärdsgrupper. Då den av skogsstyrelsen iakttagna försiktigheten vid inkomstberäkningen i vart fall i fråga om sistnämnda förhållande enligt min mening icke är tillräckligt motiverad, kan jag icke tillstyrka, att posten nedräknas med så stort belopp, som skogsstyrelsen föreslagit. Med utgångspunkt härifrån förordar jag, att posten minskas med 112 000 kronor till 3 927 000 kronor. Inkomsterna av andra verksamhetsgrenar än frö- och plantförsörjningen bör sålunda upptagas till $(39\,000 + 773\,000 + 99\,200 + 30\,800 + 27\,200 + 3\,927\,000 =)$ 4 896 200 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, skulle det behövas ett belopp av $(464\,000 + 10\,192\,200 - 87\,000 - 4\,896\,200 =)$ 5 673 000 kronor för att täcka skogsvårdsstyrelsernas omkostnader. Liksom övriga år torde emellertid härutöver böra beräknas ett särskilt belopp till uppkommande, i staterna för skogsvårdsstyrelserna icke beräknade omkostnader. I enlighet med skogsstyrelsens hemställan bör detta belopp fastställas till oförändrat 350 000 kronor och liksom för närvarande ställas till skogsstyrelsens förfogande. Å andra sidan torde de beräknade omkostnaderna i någon utsträckning böra täckas av skogsvårdsstyrelsernas egna kapitaltillgångar. Av dessa kan emellertid för nästa budgetår tagas i anspråk ett belopp å endast

20 000 kronor. Genom lån beräknas dessutom kunna täckas utgifter till ett belopp av 127 000 kronor. Slutligen har skogsstyrelsen räknat med att en reservation å 110 000 kronor skall stå till förfogande vid utgången av innevarande budgetår. Anslaget bör följaktligen för budgetåret 1954/55 uppföras med $(5\,673\,000 + 350\,000 - 20\,000 - 127\,000 - 110\,000 =) 5\,766\,000$ kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 5 766 000 kronor.

[188] 26. Skogsvård m. m.: Statens skogsförbättringsanslag.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 200 000	1 024 481
1953/54 (statsliggaren s. 849)	1 700 000	
1954/55 (förslag)	1 700 000	

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget må högst 1 650 000 kronor disponeras *dels* för utlämnande av bidrag till markägare enligt bestämmelserna i kungörelsen den 21 maj 1948 (nr 239) angående bidrag och lån till vissa skogsförbättrande åtgärder, *dels* — utan hinder av bestämmelserna i nämnda kungörelse — till högst 200 000 kronor för bidragsverksamhet enligt så kallat förenklat förfarande (jämför IX ht 1953 s. 331), *dels* ock för förvaltningsbidrag till skogssällskapet. 500 000 kronor av beloppet må dock tagas i anspråk först sedan Kungl. Maj:t efter särskild framställning av skogsstyrelsen lämnat medgivande därtill. Återstoden av anslaget, förslagsvis 50 000 kronor, må disponeras för bidrag till åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter.

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med ett oförändrat belopp av 1 700 000 kronor. Vidare hemställer styrelsen, att ett belopp av högst 5 000 kronor av anslaget skall få tagas i anspråk för anordnande av fortbildningskurser i de verksamhetsgrenar, som stöddes med anslagsmedlen.

M o t i v. Skogsstyrelsen anför, att bidragsbehovet icke kan förväntas minska. Tvärtom synes det växande intresset för skogsodling medföra ökat behov av bidragsmedel. Angående förslaget att anslaget skall få disponeras jämväl för fortbildningskurser inom de verksamhetsgrenar, som stöddes med medel ur anslaget, anför styrelsen, att behov av dylika kurser föreligger speciellt beträffande skogsdikning. De nya metoderna för upptagning av diken genom sprängning medför sålunda annan kostnadsberäkning och i någon mån även annan förläggning av diken än tidigare. Men även i fråga om skogsplantering m. m. har nya metoder framkommit, som kan motivera

¹ Beloppet avser utbetalade bidrag. Summan av beviljade bidrag uppgick under budgetåret 1952/53 till 1 149 876 kronor.

särskilda kurser för planläggningspersonalen. Behovet av fortbildningskurser kan komma att ytterligare skärpas, om det skulle visa sig önskvärt ur beredskapssynpunkt att öka planläggningsverksamheten.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anför, att åtgärder bör vidtagas för att minska statens utgifter för de skogliga förbättringsåtgärderna.

Departementschefen.

I enlighet med vad skogsstyrelsen föreslagit bör ifrågavarande anslag för nästa budgetår uppföras med ett oförändrat belopp av 1 700 000 kronor. Av anslaget bör högst 1 650 000 kronor disponeras för bidrag till markägare samt för förvaltningsbidrag till skogssällskapet. Högst 200 000 kronor av sistnämnda belopp bör även för nästa budgetår få användas till utdelning försöksvis av bidrag enligt så kallat förenklat förfarande. Återstående 50 000 kronor av anslaget torde liksom hittills böra avses till åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter. Slutligen bör i enlighet med styrelsens förslag 5 000 kronor av beloppet å 1 650 000 kronor få tagas i anspråk för anordnande av fortbildningskurser i de verksamhetsgrenar, som stöddes med anslagsmedlen. Emellertid bör liksom för innevarande budgetår ett belopp av 500 000 kronor av anslaget få tagas i anspråk först sedan Kungl. Maj:t efter särskild framställning från styrelsen givit tillstånd därtill.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Skogsvård m. m.: Statens skogsförbättringsanslag* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 700 000 kronor;

b) förklara, att under samma budgetår må från samma anslag för andra med detsamma avsedda ändamål än bekämpande av skogsinsekter beviljas bidrag å tillhopa högst 1 650 000 kronor i enlighet med de grunder, som angivits i det föregående.

[189] 27. *Skogsvård m. m.: Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo.*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång	Odisponerad behållning vid budgetårets utgång
1952/53	1 700 000	2 242 351	3 958 450	8 319
1953/54 (statsliggaren s. 850)	2 000 000			
1954/55 (förslag).....	1 700 000			

Av det för innevarande budgetåret anvisade anslaget må 300 000 kronor tagas i anspråk först sedan Kungl. Maj:t efter särskild framställning av skogsstyrelsen lämnat medgivande därtill.

Skogsstyrelsen (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med ett oförändrat belopp av 2 000 000 kronor. Vidare föreslås, att liksom hittills ett belopp av högst 5 000 kronor av anslaget skall få disponeras för fortbildningskurser i skogsvägbyggnad. Enligt vad skogsstyrelsen upplyser fanns hos skogsvårdsstyrelserna den 1 juli 1953 bidragsansökningar om i runt tal 19 000 000 kronor.

Statskontoret (remissutlåtande 5/10 1953) anför, att åtgärder bör vidtagas för att minska statens utgifter för de skogliga förbättringsåtgärderna.

Departementschefen.

Av anslaget för innevarande budgetår får 300 000 kronor tagas i anspråk först sedan Kungl. Maj:t efter särskild framställning av skogsstyrelsen lämnat medgivande därtill. Under nu rådande förhållanden synes sålunda ett belopp av 1 700 000 kronor under innevarande budgetår få disponeras till den med anslaget avsedda verksamheten. Med hänsyn till det stora antalet hos skogsvårdsstyrelserna inneliggande bidragsansökningar vore givetvis en ökad medelsanvisning önskvärd. Å andra sidan synes för närvarande någon ökning av den statliga investeringsverksamheten icke böra äga rum. Enligt min uppfattning bör därför här ifrågavarande verksamhet få samma utrymme för nästa budgetår som för det innevarande. Detta mål bör emellertid kunna nås med ett till 1 700 000 kronor minskat anslag, därest det för innevarande budgetår spärrade beloppet å 300 000 kronor får med Kungl. Maj:ts medgivande på ansökan av skogsstyrelsen användas även under nästa budgetår. Jag föreslår därför, att anslaget skall uppföras med 1 700 000 kronor.

Anslaget bör i övrigt disponeras enligt samma grunder som de, vilka gäller för det för innevarande budgetår anvisade anslaget.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 700 000 kronor.

[190] 28. *Skogsvård m. m.: Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång	Odisponerad behållning vid budgetårets utgång
1952/53	1 200 000	1 576 808	4 839 141	12 842
1953/54 (statsliggaren s. 850).....	1 200 000			
1954/55 (förslag)	1 200 000			

¹ Beloppet avser utbetalade bidrag. Summan av beviljade bidrag uppgick under budgetåret 1952/53 till 1 202 789 kronor.

Skogsstyrelsen (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med ett oförändrat belopp av 1 200 000 kronor, varav liksom hittills högst 5 000 kronor torde få disponeras för kursverksamhet.

Statskontoret (remissutlåtande 5/10 1953) anför, att åtgärder bör vidtagas för att minska statens utgifter för de skogliga förbättringsåtgärderna.

Departementschefen.

I enlighet med skogsstyrelsens förslag bör anslaget för nästa budgetår uppföras med ett oförändrat belopp av 1 200 000 kronor. Av detta belopp torde liksom hittills högst 5 000 kronor få disponeras för kursverksamhet.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kronor.

[191] 29. Skogsvård m. m.: Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1952/53	300 000	407 288	169 055
1953/54 (statsliggaren s. 850)	350 000		
1954/55 (förslag; beräknat belopp)	350 000		

Jag torde få erinra om att arbetsmarknadsstyrelsen — med anledning av Kungl. Maj:ts uppdrag den 18 maj 1951 åt styrelsen att söka klarlägga vilka åtgärder, som vore erforderliga för att trygga skogsbrukets behov av arbetskraft och bereda denna en jämn sysselsättning — den 19 september 1952 överlämnade en inom styrelsen utarbetad promemoria angående yrkesutbildning för skogsarbetare. Över promemorian avgavs yttranden av ett stort antal remissmyndigheter, bland andra skogsstyrelsen. Sedan i propositionen nr 101 till 1953 års riksdag uttalats, att det syntes angeläget att spörsmålet om ifrågavarande utbildning gjordes till föremål för ytterligare överväganden, samt riksdagen icke gjort någon erinran mot detta uttalande (JoU 1953: 17), uppdrog Kungl. Maj:t den 8 maj 1953 åt skogsstyrelsen att med beaktande av vad jordbruksutskottet anförde i sitt nyssnämnda utlåtande verkställa en närmare översyn av de förslag, som skogsstyrelsen framlagt i sitt remissutlåtande över arbetsmarknadsstyrelsens promemoria, och att till Kungl. Maj:t inkomma med det förslag i ämnet, vartill sagda översyn kunde föranleda. Till fullgörande av uppdraget har skogsstyrelsen med skrivelse den 23 oktober 1953 överlämnat en samma dag dagtecknad promemoria med förslag till ordnande av den lägre skogliga yrkesutbildningen. Häröver har, efter remiss, utlåtanden avgivits av ett flertal myndigheter och sammanslutningar. Jag har ännu icke tagit ställning till sistnämnda förslag och yttranden. Beredningen av ärendet torde emellertid kunna slutföras å sådan tid, att proposition i ämnet kan föreläggas 1954 års riksdag.

Vid sådant förhållande synes förevarande anslag i riksstatsförslaget för nästa budgetår böra upptagas med endast beräknat belopp. Härvid torde anslaget böra upptagas med oförändrat belopp av 350 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Skogs-vård m. m.: Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m.* för budgetår 1954/55 beräkna ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

[192] 30. Förberedande skogskurs.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	15 000	16 545
1953/54 (statsliggaren s. 851)	18 500	
1954/55 (förslag)	20 500	

Skogsstyrelsen (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 2 000 kronor till 20 500 kronor. Till stöd härför anföres, att erfarenheterna av det första årets verksamhet visar, att kostnaderna för lärarnas resor, speciallärare samt annonser m. m. blivit större än de ursprungligen beräknade. I anslutning till den år 1952 genomförda löneregleringen bör vidare arvudet till yrkesläraren numera beräknas enligt 17 i stället för 16 lönegraden.

Departementschefen.

Jag har icke något att invända mot skogsstyrelsens beräkning av förevarande anslag. Detta torde sålunda på de av styrelsen anförda skälen böra höjas med 2 000 kronor till 20 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förberedande skogskurs* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 20 500 kronor.

[193] 31. Kostnader för virkesmätning.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	145 000	146 831
1953/54 (statsliggaren s. 851)	170 000	
1954/55 (förslag)	170 000	

Skogsstyrelsen (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med ett oförändrat belopp av 170 000 kronor.

Med biträdande av skogsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för virkesmätning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 170 000 kronor.

[194] 32. Belöningar för rovdjurs dödande.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	20 000	12 230
1952/53	20 000	8 420
1953/54 (statsliggaren s. 851)	20 000	
1954/55 (förslag)	20 000	

Anslaget synes för nästa budgetår böra uppföras med ett oförändrat belopp av 20 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Belöningar för rovdjurs dödande* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

[195] 33. Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	75 000	88 228
1952/53	95 000	51 785
1953/54 (statsliggaren s. 851)	95 000	
1954/55 (förslag)	95 000	

Även om nettoutgifterna från anslaget under budgetåret 1952/53 uppgick endast till något mer än hälften av det för samma budgetår anvisade beloppet, synes anslaget med hänsyn till tidigare belastning för nästa budgetår böra uppföras med ett oförändrat belopp av 95 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 95 000 kronor.

K. Lantmäteriväsendet.

[196] 1. Lantmäteristyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	856 000	932 197
1953/54 (statsliggaren s. 852)	1 027 000	
1954/55 (förslag)	1 035 300	

Y r k a n d e n. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 15 000 kronor enligt följande beräkning:

	Ökning
1. 1 tillfälligt förordnad lantmätare i Ce 27:28 i st. för 15 000 kronor för tillfälliga utredningar	4 200
2. 1 kartkonservator i Ca 19 i st. för ett arkivbiträde i Ca 15	528
3. 1 kanslibiträde i Ca 11 i st. för ett kontorsbiträde i Ca 8	1 032
4. 1 förste expeditionsvakt i Ca 12 i st. för en expeditionsvakt i Ca 10	744
5. Lönegradsuppflyttningar enligt reglerad befordringgång samt löneklassförändringar	8 240
	14 744

M o t i v. 1. Lantmäteristyrelsen har alltsedan budgetåret 1951/52 disponerat ett belopp av 15 000 kronor om året för utredningsuppgifter av tillfällig natur. I sina år 1950 avgivna anslagsäskanden anförde styrelsen angående behovet av dessa medel, att inom styrelsen påginge utredningar rörande viss revision av fastighetsbildningslagstiftningen, rörande mättningsförordningen och vissa statsbidragsregler samt rörande vissa andra författningsfrågor av stor betydelse ävensom att flertalet av dessa utredningar igångsatts huvudsakligen i syfte att åstadkomma förenklingar i det praktiska lantmäteriarbetet. Styrelsen framhåller, att utredningsarbetet under de gångna åren gett betydelsefulla resultat, bland annat i form av partiella lagändringar och tekniskt utvecklingsarbete, varför det är i hög grad angeläget, att arbetet får fortsättas och fullföljas.

Medlen för tillfällig arbetskraft har under senare år nästan uteslutande utnyttjats för att förstärka den kvalificerade arbetskraften. Tiden är nu mogen att i avlöningsstaten upptaga medel för ytterligare en tillfälligt förordnad lantmätare i 27 lönegraden i stället för beloppet för tillfällig arbetskraft. Det är även av formella skäl nödvändigt att så sker. En vid styrelsen för ifrågavarande uppgifter tillfälligt förordnad lantmätare har nämligen sin tjänst knuten till lantmäteristaten. Det totala antalet lantmätare i lantmäteristaten är emellertid spärrat genom en ram, och styrelsen har ansett sig förhindrad att begagna medlen för tillfällig arbetskraft till en utökning av denna ram.

2. Ett arkivbiträde hos lantmäteristyrelsen är föreståndare för styrelsens kartkonserveringsavdelning och ombesörjer där, med viss biträdespersonal, mera kvalificerad kartkonservering för såväl styrelsens som, i allt mer växande omfattning, länskontorens kartarkiv.

Ansträngningarna att intensifiera kartkonserveringsverksamheten har lett till att arkivbiträdet undan för undan pålagts betydelsefulla uppgifter för lantmäteriets samlade kartbestånd och nu huvudsakligen utnyttjas — förutom för de tekniskt sett mest komplicerade fallen — för utbildning och fortbildning av länskontorens personal, för utarbetande av anvisningar om kartkonservering samt för instruktion, råd och hjälp åt länskontorens personal i samband med resor till länskontoren. Då en väsentlig förändring av arkivbitrådets arbetsuppgifter sålunda ägt rum, föreligger enligt styrelsen skäl att ompröva löneställningen. Arkivbiträdet kan nämligen numera anses vara föreståndare för den under styrelsens ledning bedrivna kartkonserveringsverksamheten.

3. Vid kartkonserveringsavdelningen tjänstgör som arkivbitrådets närmaste medhjälpare ett kontorsbiträde, som sysslar med konservering av svårt skadade kartor och som därjämte under arkivbitrådets frånvaro svarar för verksamheten vid avdelningen. Genom omläggningen av arkivbitrådets arbetsuppgifter har ansvaret för kontorsbiträdet väsentligt ökat.

4. Lantmäteristyrelsen framhåller liksom i sina äskanden för budgetåret 1952/53, att en betydande ökning inträtt i fråga om framställning och distribution av styrelsens tryckta meddelanden och övriga publikationer samt att ifrågavarande arbete, som kräver kunnighet i olika tryckförfaranden, ordningssinne och gott omdöme, i alltför stor utsträckning belastar högskoleutbildade tjänstemän. I arbetet förekommer icke blott stencilering och typografiskt tryck utan även offsettryck, ljuskopiering och fotografiska reproduktionsförfaranden m. m.

Vidare framhåller styrelsen att dess expeditionsvaktspersonal även på annat sätt fyller betydligt större uppgifter nu än för fem år sedan. Styrelsens lokaler har sålunda splittrats avsevärt och är numera belägna på fem olika ställen. Distriktsorganans centralkontor, som har stort behov av expeditionsvaktshjälp, betjänas även av styrelsens serviceorganisation, varjämte styrelsens utbildningsverksamhet, som från innevarande budgetår utvidgats högst väsentligt, kräver betydande hjälp av styrelsens expeditionsvaktspersonal. Utvecklingen har därför medfört, att styrelsens ende förste expeditionsvakt icke hinner med annat än att leda och övervaka posttjänst, expedition och budsändningar. Nyssnämnda tekniska arbetsuppgifter åvilar den erfarnaste av styrelsens expeditionsvakter i Ca 10. Denne omhänderhar därjämte styrelsens samt granskar länskontorens rekvisitioner av förbrukningsmateriel från statens reproduktionsanstalt och generalpoststyrelsens centralupphandling. Han svarar även för inventarieförteckningen över styrelsens möbler, maskiner, instrument m. m. Styrelsen anser därför skäl föreligga för en uppflyttning av denna expeditionsvaktstjänst till en tjänst såsom förste expeditionsvakt i lönegrad Ca 12.

5. Ökningen är av automatisk karaktär.

Yttrande. Statskontoret (remissutlåtande 26/10 1953) anför följande.

Styrelsens begäran att för utredningsuppgifter av tillfällig natur — för vilket ändamål styrelsen sedan budgetåret 1951/52 disponerar ett belopp av 15 000 kronor — få anställa en tillfälligt förordnad lantmätare i Ce 27 kan statskontoret icke understödja. Angivna belopp torde emellertid alltså jämt böra stå till styrelsens förfogande för anlitande av tillfällig arbetskraft.

Löneställningen för styrelsens arkivbiträden prövades vid 1952 års riksdag, varvid befattningarna — tidigare i lönegrad 14 — flyttades till 15 lönegraden (Prop. 1952: 107, Rskr. 330). Med anledning av den påkallade förhöjda lönegradsplaceringen för det arkivbiträde, som är föreståndare för styrelsens kartkonserveringsavdelning, må erinras att den konservatorbefattning vid riksarkivet, vars innehavare handhar konservering av sigill, är placerad i 17 lönegraden samt att befattningen som bokbinderiförman, vars innehavare förestår arkivets avdelning för bindning och konservering av äldre handlingar och kartor m. m., tillhör 16 lönegraden. Den lönegradsplacering, som föreslås för lantmäteristyrelsens ifrågavarande arkivbiträde, är tydligen alltför hög. Då den i samband med tjänsteförteckningsrevisionen beslutade löneställningen för arkivbiträdet torde ha avvägts under hänsyntagande till placeringen av motsvarande befattningar hos andra myndigheter anser statskontoret, att styrelsens förevarande yrkande ej bör förändras någon åtgärd. Ej heller kan statskontoret förorda förslaget om utbyte av en kontorsbiträdestjänst vid kartkonserveringsavdelningen mot en kanslibiträdesbefattning. Den föreslagna tjänsteförändringen torde få bli beroende av ställningstagandet till frågan om högre befordringsgång för lantmäteriets kontorspersonal. Då den påkallade omändringen av en expeditionsvaktjänst i Ca 10 till tjänst som förste expeditionsvakt i Ca 12 torde strida mot de vid tjänsteförteckningsrevisionen tillämpade riktlinjerna för lönegradsplacering av personal med vaktmästargöromål, bör även detta yrkande lämnas utan bifall.

Föredraganden.

Lantmäteristyrelsens begäran att få anställa en tillfälligt förordnad lantmätare i lönegrad Ce 27 för utredningsuppgifter, finner jag mig icke kunna biträda. Vid sådant förhållande bör det belopp å 15 000 kronor, som utgått för tillfällig arbetskraft till samma ändamål, kvarstå.

Beträffande styrelsens hemställan i övrigt kan jag endast bifalla densamma i vad angår anslagets ökning på grund av beräknade löneklassförändringar och lönegradsuppflyttningar i reglerad befordringsgång. För nästa budgetår bör anslaget alltså uppräknas med i avrundat tal 8 300 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat 373 000 (+ 2 000) kronor;

arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 1 500 (oförändrat) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 299 900 (+ 3 400) kronor;

rörligt tillägg 360 900 (+ 2 900) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(373\,000 + 1\,500 + 299\,900 + 360\,900 =) 1\,035\,300 (+ 8\,300)$ kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för lantmäteristyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	373 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	1 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	299 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	360 900

Summa kronor 1 035 300;

b) till *Lantmäteristyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 035 300 kronor.

[197] 2. *Lantmäteristyrelsen*: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	116 500	121 256
1953/54 (statsliggaren s. 853)	123 500	
1954/55 (förslag)	123 500	

Yrkanden. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 15 000 kronor till 138 500 kronor.

Motiv. Enligt *lantmäteristyrelsen* har delposten övriga expenser varit synnerligen ansträngd under de senaste budgetåren, vilket medfört att mycket angelägna behov att anskaffa nya kontorsmaskiner samt skåp för ekonomiska kartor och registerkartor måst uppskjutas. Av den begärda ökningen å 15 000 kronor avses 3 000 kronor för anskaffning av kartskåp och 10 000 kronor för nyanskaffning av kontorsmaskiner, såsom skrivmaskiner, räknemaskiner, snabbkopieringsmaskiner, diktafoner, adressmaskin m. m. Styrelsen beräknar kostnaden för nyanskaffningen av kontorsmaskiner till 20 000 kronor men anser sig kunna fördela anskaffningen på två år. Vidare räknar styrelsen med att kostnaderna för städning, vilken varit föremål för särskild översyn, kommer att öka med 2 000 kronor.

Yttrande. *Statskontoret* anför följande.

Med hänsyn till belastningen synes anslagsposten till sjukvård m. m. böra upptagas med 8 000 kronor. Yrkandet om uppräknings av delposten till övriga expenser torde endast i så måtto böra vinna beaktande, att posten förhöjes med 2 000 kronor för att möta den väntade ökningen av städningskostnaderna. Då utgifterna för årsberättelsen ej längre kommer att belasta posten till publikationstryck — senaste kostnaden för berättelsen uppgick enligt underhandsuppgift till 1 350 kronor — torde det vara tillräckligt, att posten upptagas med 4 000 kronor.

Föredraganden.

Jag finner mig icke kunna förorda någon ändring i medelsberäkningen. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp av 123 500 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för lantmäteristyrelsen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteristyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 123 500 kronor.

[198] 3. Lantmäteristyrelsen: Kartlagningsarbeten.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	74 000	73 331	9 959
1953/54 (statsliggaren s. 853)	90 000		
1954/55 (förslag)	88 500		

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget, under förutsättning att befintlig reservation å 6 000 kronor får utnyttjas, skall minskas med 1 500 kronor.

Därjämte hemställer styrelsen om bemyndigande att efter prövning i vanlig ordning antaga den personal, som avlönas enligt reglerad befordringsgång från förevarande anslag, till extra ordinarie tjänstemän.

M o t i v. Medelsåtgången under anslaget beräknas för budgetåret 1954/55 till 94 500 kronor. Härav avses till kostnader för avlöningar åt den specialutbildade kartlagningspersonal, som nu är anställd vid vissa länskontor och vid den centrala kartlagningsavdelningen, cirka 91 000 kronor, vilket innebär en ökning med 4 500 kronor i förhållande till vad som för innevarande budgetår anslagits för ändamålet. Ökningen betingas av beräknade lönegradsuppflyttningar enligt reglerad befordringsgång. Vidare beräknas 1 500 kronor för anställande av timavlönad personal vid vissa mindre länskontor, som har trängande behov av kartlagning, ehuru heltidsanställd personal icke erfordras, samt 2 000 kronor till förbrukningsmateriel och framställning av arbetskartor. Därest lantmäteristyrelsen bemyndigas disponera den vid nuvarande budgetårs utgång beräknade reservationen å 6 000 kronor, behöver anslaget emellertid uppföras med allenast 88 500 kronor.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* hänvisar till vad ämbetsverket i utlåtande den 23 september 1953 angående anslag till geotekniska institutet för budgetåret 1954/55 anfört rörande frågan om beredande av pensionsberättigande anställning för personal avlönad från sakanslag eller som är anställd i verksamhet, vars omfattning och varaktighet är beroende av inkommande uppdrag. Ämbetsverket framhåller, att den extra ordinarie anställningsformen i vissa fall ansetts böra komma till användning för sådan personal (jfr även statsverksprop. 1952 IX ht s. 313 o. f. och 1953 VI ht s. 88). Enligt

statskontorets mening bör emellertid frågan om tillämpning av denna anställningsform å ytterligare personalgrupper och de regler för extraordinariesättningen, som därvid bör följas, tagas under övervägande i ett större sammanhang. Lantmäteristyrelsens förevarande förslag torde i avvaktan på denna omprövning ej böra föranleda någon åtgärd.

Föredraganden.

Arbetsuppgifterna för den från anslaget avlönade kartlagningspersonalen synes bli bestående under avsevärd tid. Med hänsyn härtill finner jag, att möjlighet bör finnas att bereda ifrågavarande personal tryggare anställningsförhållanden än för närvarande. Jag biträder därför lantmäteristyrelsens hemställan om bemyndigande att antaga personal, som avlönas enligt reglerad befordringsgång från detta anslag, till extra ordinarie tjänstemän. Därvid har styrelsen givetvis att iakttaga vad som vid sådan befordringsgång är erforderligt för erhållande av extra ordinarie anställning.

Med biträdande av lantmäteristyrelsens förslag jämväl i övrigt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteristyrelsen: Kartlagningsarbeten* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 88 500 kronor.

[199] 4. Lantmäteristaten: Avlöningar.

	Anslag
1953/54 (statsliggaren s. 853)	17 567 000
1954/55 (förslag)	17 855 500

Y r k a n d e n. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 799 000 kronor till 18 366 000 kronor. Medelsanvisningen och medelsåtgången för ändamålet uppgick för budgetåret 1952/53, då anslaget var uppdelat på två särskilda avlöningsanslag, ett för lantmäterikontoren i länen och ett för lantmäteriets distriktsorganisation, till sammanlagt 14 404 500 respektive 16 486 861 kronor.

Den av lantmäteristyrelsen begärda anslagsökningen har beräknats på följande sätt.

	Ökning	Minsk.
1. Skiftesorganisationen i Kalmar län.		
1 lantmätare i Ce 31 i stället för Cg 31	—	
1 biträdande lantmätare i Ce 27	16 404	
2. Förstärkning av lantmäteripersonalen i Göteborgs och Bohus län.		
a) Fiskelägesorganisationen.		
2 lantmätare i Ce 27	35 304	
1 lantmätaraspirant i Cf 21	12 636	
1 mätningstekniskt biträde i Cf 12	8 652	
2 kontorsbiträdesaspiranter i Cf 4	11 640	

	Ökning	Minskn.
b) Planläggningsuppgifterna.		
1 lantmätaraspirant i Cf 21	12 636	
1 kontorsbiträdesaspirant i Cf 4	5 820	
3. Skiftesorganisationen i Kopparbergs län.		
2 lantmätare i Ce 27	34 056	
2 lantmätaraspiranter i Cf 21	24 240	
2 förste mätningstekniker i Ce 21	25 680	
4 mätningstekniska biträden i Cf 12	33 120	
2 kanslibiträden i Ce 11	15 936	
8 kontorsbiträdesaspiranter i Cf 4	44 544	
4. Skiftesorganisationen i Norrbottens län.		
1 lantmätare i Ca 29	20 148	50 000
2 lantmätaraspiranter i Cf 21	26 328	
1 förste mätningstekniker i Ce 21	13 956	
1 mätningstekniker i Ce 16	10 488	
1 mätningstekniskt biträde i Cf 12	9 000	
1 kanslibiträde i Ce 11	8 652	
2 kontorsbiträdesaspiranter i Cf 4	12 144	
5. Centralkontoret i Stockholm.		
1 lantmätare i Ce 27	18 276	
2 mätningstekniker i Ce 19	23 736	
2 mätningstekniska biträden i Cf 12	18 000	
2 kontorsbiträdesaspiranter i Cf 4	12 144	
6. Högre reglerad befordringssgång för specialutbildad kontorspersonal.		
länskontoren	49 400	
distriktsorganisationen	146 100	
7. 75 distriktsassistenter i Ca 13 i stället för 75 icke-ordinarie biträden i kontorstjänst	74 540	
8. 2 lantmätare i Ca 27 i stället för 2 distriktslantmätare å övergångsstat i Ca 29 under 10 månader		3 890
9. Övergångsersättningar till distriktslantmätare och distriktslantmätare å övergångsstat		12 973
10. Assistent å övergångsstat		4 100
11. Lönegradsuppflyttningar enligt reglerad befordringssgång samt löneklassförändringar	146 090	
	869 670	70 963
	+ 798 707	

M o t i v. I en allmän motivering till sina förslag framhåller lantmäteristyrelsen, att arbetsförhållandena i lantmäteridistriktet icke förbättrats under det sista året. Balansen har visserligen minskat något i antal ärenden räknat men ökat, räknat i arbetsmånader. Den personalförstärkning med tio

lantmätaraspiranter, som ställts till styrelsens förfogande under innevarande budgetår, utnyttjas antingen så att de tio hårdast belastade enheterna får direkt tillskott av aspiranthjälp eller så att mera kvalificerade lantmätare omplaceras till sådana distrikt och vakansen efter dem fylles med en aspirant. Förstärkningspersonalen måste emellertid beräknas kvarstanna en längre tid vid de ifrågavarande distrikten, eftersom dessa, såvitt nu kan bedömas, har en varaktig belastning, som gör en personalökning nödvändig. Styrelsen finner det beklagligt, att återstående 20 av de 30 distrikt, som styrelsen i samband med anslagsäskandena för budgetåret 1953/54 angav ha särskilt otillfredsställande arbetsförhållanden, icke kan förstärkas. Allmänheten måste därigenom i dessa distrikt fortfarande finna sig i alltför långa dröjsmål. Styrelsen framhåller, att endast uttalandet i 1953 års statsverksproposition (IX ht 1953 s. 352), att föredragande statsrådet utgick från att någon ytterligare personalförstärkning för ändamålet icke skulle behöva ifrågakomma, avhåller styrelsen från att på nytt framföra sina krav på personalförstärkningar till distrikten.

Vad angår de organisationer, som inrättats för viktiga specialuppgifter, framför allt lagaskiftesverksamheten, framhåller styrelsen, att det icke finns någon som helst möjlighet att längre tillgodose specialarbetena genom att reducera den personal, som ägnar sig åt den allmänna verksamheten. Styrelsen har i stället sökt att genom omfördelning av personal klara upp den ansträngda situationen. Bland annat har förfogandelantmätare i Ca 31 omplacerats från ett län till ett annat. Sålunda har under det senaste året Kristianstads, Örebro och Värmlands län berövats förfogandelantmätarorganisationer, vilka ansetts oundgängligen erforderliga på andra håll. Vidare förbereder styrelsen ett förslag om att minska antalet distrikt i Östergötlands län med ett för att kunna tillgodose det överhängande behovet av ett nytt lantmåteridistrikt i Hudiksvallsregionen. Styrelsen framhåller att ytterligare dylika åtgärder torde bli nödvändiga.

I detta sammanhang anmäler styrelsen, att under innevarande år särskilda ansträngningar göres i alla län för att slutföra sådana äldre ärenden, som tillkommit före den 1 januari 1948. Dessa uppgår till sammanlagt 2 320.

Styrelsen framhåller slutligen, att statsverkets inkomster från lantmåteriväsendet visar en glädjande utveckling. Vid föregående års anslagsäskanden beräknades inkomsterna av styrelsen till 5,6 miljoner kronor för budgetåret 1952/53. De har emellertid uppgått till 6,7 miljoner kronor, vilket enligt styrelsen bör ses som ett utslag av ökad effektivitet inom distriktsorganisationen och en förskjutning av lantmåteriets uppgifter mot de för statsverket mera lönsamma uppdragen. Styrelsen upplyser, att inkomsterna för innevarande budgetår, som tidigare beräknats till 7 miljoner kronor, torde bli väsentligt högre.

Beträffande motiven för de särskilda yrkandena under förevarande anslagspunkt må utöver vad som anfördes i föregående års statsverksproposition (IX ht 1953 s. 345—350), till vilken torde få hänvisas, följande nämnas.

1. Lantmäteristyrelsen framhåller, att ytterligare åtgärder erfordras för att komplettera de senare årens beslut rörande de särskilda skiftesarbetena i Kalmar län. Kompletteringarna bör ske snarast möjligt, eftersom den nya organisationen, som får sitt säte i Västervik, avses skola vara i full verksamhet redan innevarande år. Till en början bör enligt styrelsen chefs-tjänstemannen få en mera tryggad löneställning. Placeringen som extra tjänsteman inger nämligen farhågor för täta ombyten på befattningen. En kvalificerad skifteslantmätare kan icke beräknas stanna kvar någon längre tid vid dessa uppgifter som extra tjänsteman utan torde komma att så snart som möjligt söka befordran till annan tjänst. Styrelsen anser det tveksamt, huruvida lönegradsplaceringen är riktig, men inskränker sig för närvarande till att yrka, att den för Kalmarskiftena inrättade förfogandelantmätar-tjänsten skall föras på extra ordinarie stat.

Till förfogandelantmätarens disposition bör enligt styrelsen ställas en kvalificerad medhjälpare, när flera skiftesförrättningar kommer att drivas parallellt. Denne medhjälpare kan icke hämtas från någon annan enhet. Föregående år begärdes endast en lantmätaraspirant för ändamålet. Det förnyade krav om påskyndande av skiftesverksamheten, som sedan dess framkommit, ger emellertid vid handen, att en sådan lösning icke är tillfyllest. Den biträdande lantmätaren bör minst ha den erfarenhet och rutin, som motsvarar en placering i 27 lönegraden.

2. Inom Göteborgs och Bohus län arbetar en specialorganisation med färdigställande av grundkartor för planändamål såsom huvuduppgift, en annan med saneringen av fastighetsförhållanden m. m. i fiskelägena och en tredje med upprättandet av planer enligt byggnadslagen. Under nuvarande förhållanden kan dessa uppgifter icke lösas av lantmäteridistriktet i länet. Av den för innevarande budgetår beviljade arbetskraftsförstärkning-
en med tio lantmätaraspiranter, torde endast två kunna tillföras länet.

Vad angår fiskelägesorganisationen har de tidigare försöksområdena — Mollösund, Stora Dyrön och Tjörnekalv — enligt beslut av länsstyrelsen i april 1953 utökats med Skärhamns municipalsamhälle, varjämte enheten tillförts två andra synnerligen omfattande arbetsuppgifter, nämligen laga skiften å Asperö och Vrångö. Nu ineliggande uppgifter kräver uppskattningsvis en arbetstid av 4 à 4,5 år för lantmätare, 2,5 à 3 år för mätningstekniker samt omkring 4 år för kontorsbiträde. När uppgiften i dess helhet har minst femdubbla omfattningen, är det uppenbarligen orimligt att vidare bedriva den med enbart nuvarande personal jämte av 1953 års riksdag beviljade förstärkningar. Överlantmätaren har ansett en personalsättning av fyra lantmätare, två mätningstekniker och tre kontorsbiträden erforderlig med hänsyn till de erfarenheter, som numera vunnits. Att överlantmätaren funnit sig kunna något minska den mätningstekniska personalen i förhållande till styrelsens anslagsäskanden föregående år, torde närmast vara motiverat av att försöksarbetena av praktiska skäl utvalts bland områden, som undergått fotogrammetrisk kartläggning, vilket möjliggör en tillfällig inskränkning av teknikerpersonalen.

Styrelsen utgick förra året från att fyra lantmätaraspiranter skulle nyanställas för fiskelägesarbetena. Det har emellertid visat sig att utredningsarbetet, särskilt klarläggandet av äganderätts- och lagfartsförhållandena samt korrespondensen mellan gällande fastighetsindelning och hävd, är betydligt mer komplicerat och tidskrävande än man tidigare kunnat bedöma, varför det icke kan anses rationellt att använda nyutexaminerade lantmätare. Organisationen bör i stället förstärkas med minst två lantmätare med högre kvalifikationer. Vidare har länsstyrelsen hemställt om medgivande att anställa ytterligare en länsnotarie i reglerad befordringsgång för att kunna biträda med juridiskt utbildad arbetskraft för nu ifrågavarande arbeten. Under förutsättning av bifall till länsstyrelsens framställning bör personalförstärkningarna kunna inskränkas till vad styrelsen yrkat.

För planläggningsuppgifterna inrättade styrelsen den 1 januari 1953 en specialorganisation, till vilken knöts två lantmätare, en mätningstekniker och ett kontorsbiträde. Organisationen fick omedelbart ett betydande antal planuppdrag av brådskande natur. Allteftersom grundkarteorganisationen färdigställer kartmaterial för nya områden, förväntas att uppdragen att upprätta förslag till byggnadsplan eller stadsplan för åtskilliga av dessa områden lämnas till den nya enheten. Med nuvarande arbetskraft kan emellertid icke förhindras att balansen växer, ehuru det ur allmän synpunkt är önskvärt att samhällsplanerna upprättas snabbt. Tätorternas angelägna investeringar för bebyggelse, vägar, vatten- och avloppsanläggningar o. s. v. är nämligen ofta beroende av att plan färdigställs. En förstärkning med en lantmätaraspirant och ett kontorsbiträde kan väsentligt öka organisationens kapacitet. Arbetsuppgifterna är dessutom sådana, att statsverket i princip erhåller ersättning för sina självkostnader. Organisationen kan därför efter någon tid beräknas bli praktiskt taget självförsörjande.

3. Snar förstärkning av den särskilda organisationen i Kopparbergs län är enligt styrelsen oundgängligen påkallad. Pågående arbeten omfattar över 200 000 hektar mark och berör cirka 6 000 delägare. Organisationens arbetsbalans utgör 60 à 70 procent av lantmäteriets övriga balans i riket. Sju omskiften, av vilka de flesta påbörjats före år 1938, med en sammanlagd areal av 80 000 hektar och med omkring 1 500 delägare, är fortfarande under handläggning. Det har varit en övermäktig uppgift för skiftlesenheter nas chefer att slutföra dessa förrättningar och samtidigt leda och organisera nytillkomna skiften. Felet i nuvarande personalorganisation är, att cheferna genom bristen på biträdande personal i alltför stor utsträckning tvingas syssla med rutinartade uppgifter.

4. Föredragande statsrådet uttalade i 1953 års statsverksproposition (IX ht 1953 s. 352), att starka skäl åberopats för styrelsens förslag om inrättande av en särskild organisation att handha primärskiften i Norrbottens läns lappmark, men ansåg sig icke kunna tillstyrka förslaget med hänsyn till den avsevärda ökning av distriktsorganisationens lantmätarpersonal, som samtidigt förordats för annat ändamål. Icke heller jordbruksutskottet var berett tillstyrka, att en särskild skiftesorganisation inrättades i

länet. Då fastighetsförhållandena inom de ifrågavarande områdena enligt utskottets mening var så otillfredsställande, att de krävde särskilda åtgärder, föreslog utskottet att 50 000 kronor skulle anvisas till förstärkning av personalen inom den nuvarande organisationen på platsen. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag. Kungl. Maj:t har den 17 juli 1953 efter förslag av lantmäteristyrelsen beslutat, att beloppet skall disponeras till avlönande av en lantmätaraspirant i 21 lönegraden, en mätningstekniker i 19 lönegraden, en mätningstekniker i 16 lönegraden under högst sex månader, en mätningstekniker i 12 lönegraden och ett kontorsbiträde i högst 8 lönegraden. Enheten, som ledes av en förfogandelantmätare i Ca 31, har nyligen organiserats, och det största skiftet — å Soppero m. fl. byars skifteslag å sammanlagt över 90 000 hektar — har påbörjats.

Styrelsen framhåller, att det är angeläget att lantmäteriet får möjligheter att bedriva dessa arbeten i sådan takt, att de kan slutföras inom överskådlig tid. Om flera skiften drives parallellt, utnyttjas personalen effektivare och statsverkets utgifter per skiftad arealenhet minskas. En ökad insats är även motiverad därav, att jordfrågorna i övre Norrland självfallet bör ägnas ett intresse, som någorlunda överensstämmer med de ansträngningar som göres för att lösa likartade frågor i övriga delar av landet. Det gäller här bygder, som praktiskt taget lämnats åt sitt öde efter avvittringen omkring sekelskiftet. På grund härav framför styrelsen ånyo sitt förslag om en fullständigt utbyggd skiftesorganisation för Norrbottens län, förlagd till Kiruna. Den förfogandelantmätare, som nu leder verksamheten och som omflyttats från Kronobergs län, torde tills vidare kunna bära ansvaret för verksamheten, men bör vid sin sida få en kvalificerad lantmätare, som självständigt kan handlägga ytterligare skiften. Med hänsyn till den ogynnsamma stationeringsorten och de exceptionellt krävande arbetsförhållandena bör denne placeras i lägst 29 lönegraden. Vidare bör organisationen bestå av två yngre lantmätare (aspiranter), en förste mätningstekniker i Ce 21, en mätningstekniker i Ce 16, en mätningstekniker i Ce 12, ett kansli-biträde i Ce 11 och två kontorsbiträden i Cf 4. Förslaget möjliggör en reglering av de provisoriska anställningsförhållanden, som tillämpas under innevarande budgetår. Att med extraanställd personal bedriva pressande skiftesarbete under hårdare yttre betingelser än på något annat håll i landet torde nämligen icke vara möjligt under någon längre tid.

5. Liksom föregående år hemställer styrelsen om vissa personalökningar för centralkontoret i Stockholm. Utöver i föregående års huvudtitel lämnade motiveringar framhålles därvid, att det är tänkbart, att 1953 års fotogrammetriutredning kan finna, att verksamheten på det fotogrammetriska området lämpligen bör organiseras på annat sätt än nu. Då emellertid utredningen tillkommit på grund av vittgående krav från skilda håll på att framställningen av fotogrammetriskt material bör utvidgas, påskyndas och effektiviseras, bör enligt styrelsen inga betänkligheter resas mot att redan nu förbättra lantmäteriets resurser på området. Lösandet av utredningens uppgift skulle snarare underlättas därigenom.

6 och 7. Styrelsen erinrar om att den i sina år 1949, 1950, 1951 och 1952 avgivna anslagsäskanden påkallat särskilda åtgärder för att lösa den mycket otillfredsställande lönesättningen för lantmäteridistriktens kontorspersonal. Oaktat styrelsen framhållit, att den ständiga avgången av personal med därav följande verksamhetsavbrott, numera får anses vara lantmäteriets största organisationsfråga, har styrelsens förslag hittills icke beaktats. Uppskoven med lösningen av frågan har haft mycket olyckliga verkningar för lantmäteridistriktet och energiska påtryckningar har på sistone gjorts icke minst från distriktslantmätarhus om en lönereglering för kontorspersonalen. Till närmare motivering av sitt yrkande anför styrelsen i huvudsak följande.

Den nu gällande ramen för lantmäteridistriktens kontorspersonal är 320. Av dessa är 52 kanslibiträden i Ca 11, 50 kanslibiträden i Ce 11 och 218 inplacerade i den normala reglerade befordringsgången Cf 4—Ce 8. De 50 extra ordinarie kanslibiträdesbefattningarna inrättades efter förslag av 1949 års biträdesutredning genom beslut av 1952 års riksdag (Prop. 1952: 14).

Lantmäteridistriktens kontorspersonal är vad arbetsuppgifterna beträffar icke jämförlig med kontorspersonal inom statsförvaltningen i allmänhet. Lantmäteriets kontorspersonal sysslar nämligen väsentligen med kvalificerade tekniska arbetsuppgifter, såsom kartkonstruktion och kartering, karttransportering, grafisk och numerisk arealuträkning, koordinaträkning, upprättande och förande av sammanställningskartor, fastighetsutredningar och dylikt. För att uppnå erforderlig kompetens genomgår personalen före anställningen specialutbildning vid särskilda kurser, som årligen ordnas av styrelsen. För inträde till sådan kurs erfordras realexamen och praktik hos lantmätare. Vid utbildningen, som omfattar c:a 800 undervisningstimmar, ligger tyngdpunkten på kartritning och textning, kartografi och lantmäterikunskap. På grund av kravet på speciell kompetens ansåg redan 1944 års personalutredning (SOU 1947: 58 s. 59) att en högre befordringsgång (Cf 6—Ce 11) borde tillämpas för denna personal. 1952 års riksdag avvisade emellertid förslaget (JoU 1952: 1 s. 131—132 och 135—136) med motivering, att dessa frågor skulle behandlas av 1949 års biträdesutredning. Så skedde emellertid icke. Omkring 80 % av den nuvarande biträdeskåren beräknas fylla kraven på inplacering i den högre reglerade befordringsgången.

Styrelsen anför vidare, att åtgärder utöver genomförandet av den högre befordringsgången erfordras för att säkerställa lantmäteridistriktens behov av kvalificerad kontorspersonal. En av befattningshavarna i kontorstjänst på ett lantmäteridistrikt måste besitta särskilda kvalifikationer utöver tidigare angiven kompetens. Med hänsyn till arbetsförhållandena på en distriktsexpedition måste nämligen ett av biträdena självständigt svara för åtskilliga viktiga göromål. Såväl lantmätare som mätningstekniker befinner sig under större delen av året på förrättningsresor och fältarbete. Det måste då finnas en tjänsteman på kontoret, vilken svarar för löpande expeditiönsarbete och kan tillhandagå allmänheten med råd och upplysningar. Detta kvalificerade biträde, för vilket styrelsen tidigare föreslagit benämningen distriktsassistent, skall vidare svara för vissa arbetsuppgifter, som under senare år fått ökad betydelse, bland annat på grund av ändrad lagstiftning, nämligen teknisk och formell genomgång av förrättningsakter före insändande för fastställelse, fastighets- och äganderättsutredningar, utskrift av förrättningsprotokoll med ledning av stomme och memorialanteckningar, uppsättande av vissa skrivelser, ansökningshandlingar, intyg och bevis samt skötsel av distriktsarkivet.

Ehuru styrelsen anser, att distriktsassistenterna bör placeras i lönegrad 15, har den i besparingssyfte stannat för att föreslå lönegrad 13. I princip erfordras en distriktsassistent vid varje distriktskontor, skiftesorganisation eller motsvarande, d. v. s. vid bifall till styrelsens övriga i årets anslagsaskanden framförda förslag sammanlagt omkring 156 stycken. När lantmäteriet under de gångna åren på grund av den låga lönesättningen förlorat så många dugande biträden i kontorstjänst, måste emellertid det erforderliga antalet distriktsassistentbefattningar inrättas successivt. Styrelsen föreslår därför, att för budgetåret 1954/55 antalet dylika befattningar begränsas till 75.

Styrelsen framhåller, att den högre reglerade befordringsgången givetvis bör tillämpas även för den specialutbildade personalen vid lantmäteristyrelsen och länslantmäterikontoren. För styrelsens del uppstår dock icke för närvarande några verkningar av principens genomförande.

8. Antalet distriktslantmätare å övergångsstat uppgår nu till elva. I regelingsbrevet för innevarande budgetår har antalet dylika lantmätare angivits till tio. Skillnaden förklaras därav, att en med säkerhet beräknad avgång med sjukpension för en distriktslantmätare å övergångsstat ännu ej inträffat. Under innevarande budgetår beräknas två distriktslantmätare å övergångsstat avgå — varav en med sjukpension — omkring den 1 januari 1954, vilka tjänstemän skall ersättas med två lantmätare i lönegrad Ca 27. Under budgetåret 1954/55 beräknas två distriktslantmätare å övergångsstat därutöver avgå med ålderspension, den ene dock först från och med den 1 juni 1955. Den 30 juni 1955 förväntas sålunda antalet lantmätare å övergångsstat uppgå till sju.

I detta sammanhang lämnar styrelsen en närmare redogörelse för beräknad avgång och sysselsättning inom lantmäteristaten under innevarande och nästa budgetår. Med utgångspunkt därifrån upptager styrelsen antalet lantmätare och aspiranter vid distriktsorganisationen till 395 för budgetåret 1954/55. Då personalramen för närvarande är fastställd till 381, innebär detta en ökning med 14. Ökningen utgöres av de lantmätare och aspiranter, vilka styrelsen begärt under punkterna 1—5 samt under punkt 1 å anslaget till lantmäteristyrelsens avlöningsanslag.

9. Minskningen följer av Kungl. Maj:ts beslut den 30 december 1948 angående övergångsvis utgående ersättning till vissa distriktslantmätare och distriktslantmätare å övergångsstat för mistade sportler.

10. En assistent å övergångsstat beräknas avgå med ålderspension från och med den 1 april 1955.

11. Ökningen är av automatisk karaktär.

Yttrande. Statskontoret anför att ämbetsverket, oaktat angelägenheten av att de skiftes- respektive planläggningsarbeten, som pågår i berörda län, i möjligaste mån påskyndas, i rådande läge ej kan förorda någon som helst ökning av personalen vid de avsedda specialorganisationerna. Ej heller kan statskontoret tillstyrka någon förstärkning av personaluppsättningen vid centralkontoret i Stockholm.

Vad angår styrelsens förslag om tillämpning av en högre befordringsgång för lantmäteriets specialutbildade kontorspersonal och om inrättande av sär-

skilda befattningar i lönegrad Ca 13, benämnda distriktsassistenter, har statskontoret inhämtat, att löneställningen för här avsedd personal för närvarande är föremål för särskild utredning inom civildepartementet. I avsaklan på resultatet av denna utredning torde styrelsens förevarande förslag ej böra föranleda någon åtgärd.

Föredraganden.

Beträffande lantmäteristyrelsens olika förslag till personalförstärkningar vill jag framhålla, att desamma i stort sett överensstämmer med vad styrelsen begärde i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår. Ställning till förslagen togs sålunda i princip vid förra årets riksdag. De vann emellertid då bifall endast i mycket ringa utsträckning. Även om enligt min mening starka skäl talar för förslagens genomförande i deras helhet, är jag därför icke beredd att föreslå någon ändring av den ståndpunkt som då intogs. Förevarande förslag bör alltså enligt min mening icke för närvarande föranleda någon åtgärd. Härav följer emellertid å andra sidan, att även för nästa budgetår bör beräknas ett belopp av 50 000 kronor till förstärkning av personalen vid distriktsorganisationen i Norrbottens län. Med hänsyn till att tjänsten såsom lantmätare i lönegrad Cg 31 vid skiftesorganisationen i Kalmar län tillkom först innevarande budgetår, kan jag icke heller biträda det i förevarande sammanhang gjorda förslaget att överföra denna tjänst till extra ordinarie stat.

Vad härefter angår förslagen beträffande lantmäteristatens kontorspersonal torde jag få hänvisa till vad chefen för civildepartementet anført i detta ämne vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor. För nästa budgetår bör sålunda medel beräknas till avlöning av dels 40 kontorister i lönegrad Ca 13 och 35 kontorister i lönegrad Ce 13 i stället för motsvarande antal kanslibiträden i lönegraderna Ca 11 och Ce 11, dels 54 kanslibiträden i lönegrad Ce 11 i stället för lika många kontorsbiträden i lönegrad Cf 4—Ce 8 och dels högst 195 specialutbildade biträden i en befordringsgång, omfattande lönegraderna Cf 6—Ce 8, i stället för motsvarande antal biträden i nuvarande befordringsgång (Cf 4—Ce 8). Kostnaderna på grund av dessa lönegradsuppflyttningar kan beräknas till 122 600 kronor.

Mot styrelsens beräkning av medelsbehovet på grund av löneklassförändringar och lönegradsuppflyttningar i reglerad befordringsgång har jag icke något att erinra. För dessa ändamål bör alltså anvisas 146 100 kronor. Härutöver bör emellertid upptagas ett belopp av 40 800 kronor med hänsyn till bestämmelserna i kungörelsen den 9 oktober 1953 (nr 624) angående löne- och skattegrupperingarna. Å andra sidan kan anslaget minskas med 8 000 kronor på grund av att två distriktslantmätare och en assistent å övergångsstat kommer att avgå ur tjänst samt med 13 000 kronor till följd av att vissa övergångsersättningar successivt nedgår.

Vid bifall till vad jag nu förordat bör lantmäteristatens avlöningsanslag för nästa budgetår höjas med $(122\,600 + 146\,100 + 40\,800 - 8\,000 - 13\,000 =) 288\,500$ kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat 5 190 600 (+ 47 000) kronor;
 avlöning till tjänsteman å övergångsstat 12 300 (— 4 100) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 6 459 100 (+ 139 100) kronor;
 rörligt tillägg 6 193 500 (+ 106 500) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (5 190 600 + 12 300 + 6 459 100 + 6 193 500 =) 17 855 500 (+ 288 500) kronor.

Å personalförteckningen för lantmäteristaten bör 40 av kanslibiträdes-tjänsterna i lönegrad Ca 11 vid distriktsorganisationen ändras till lika många kontoristtjänster i lönegrad Ca 13. Vidare bör antalet lantmätare å övergångsstat minskas till nio.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för lantmäteristaten, som angivits i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för lantmäteristaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	5 190 600
2. Avlöning till tjänsteman å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	12 300
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	6 459 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	6 193 500

Summa kronor 17 855 500;

c) till *Lantmäteristaten*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 17 855 500 kronor.

[200] 5. Lantmäteristaten: Omkostnader.

	Anslag
1953/54 (statsliggaren s. 856)	4 075 000
1954/55 (förslag)	4 185 000

För budgetåret 1952/53 anvisades till Lantmäterikontoren i länen: Omkostnader och Lantmäteriets distriktsorganisation: Omkostnader tillhoppa 3 516 000 kronor. Medelsåtgången under anslagen uppgick för samma budgetår till 4 426 404 kronor.

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 460 000 kronor enligt följande sammanställning.

	Ökning
1. Övriga expenser	310 000
2. Kostnader i samband med lantmåteriförrättningar	100 000
3. Arkivfotografering av länskontorens arkiv	50 000
	460 000

Motiv. 1. Posten övriga expenser har för budgetåret 1953/54 upptagits med ett belopp av 920 000 kronor, därav till renhållning och städning 350 000 kronor samt till skrivmateriel, papper, blankettryck o. d. 110 000 kronor.

Telegram, telefon, annonsering. Medelsanvisningen under denna delpost uppgår för innevarande budgetår till 125 000 kronor. Utgifterna under budgetåret 1952/53 utgjorde 135 784 kronor.

Styrelsen anför, att utgifterna för, bland annat, telefon begränsats så långt som möjligt. Någon ytterligare minskning av antalet rikssamtal kan sålunda icke ske utan att organisationsenheternas arbete påverkas på ett olämpligt sätt. Telefonutrustningen är vidare såväl på ett flertal länslantmåterikontor som på många distriktskontor icke av önskvärd omfattning. Vid beräkningen av medelsåtgången för innevarande budgetår har styrelsen emellertid på grund av det statsfinansiella läget funnit sig böra uppskjuta anskaffandet av en förbättrad telefonutrustning. Styrelsen anser dock, att åtminstone en begränsad nyanskaffning nu måste planeras för att underlätta enheternas verksamhet. På grund härav och med hänsyn till medelsåtgången föreslår styrelsen, att delposten skall höjas med 25 000 kronor.

Förnyelse och underhåll av utrustning. För inköp och underhåll av möbler etc. för länslantmåterikontoren har innevarande budgetår beräknats 30 000 kronor. Styrelsen framhåller att, på grund av att anslagen till länslantmåterikontorens expenser under flera år varit mycket begränsade, förnyelsen av utrustningen vid ett flertal länskontor måst inskränkas i alltför hög grad. Nu föreligger på flera håll ett mycket stort behov av komplettering i fråga om fastighets- och jordregisterskåp, ljusbord, pantografer, multiplikations- och additionsmaskiner m. m. För att kunna tillfredsställa de mest trängande av dessa behov erfordras med nuvarande prisläge 35 000 kronor årligen.

För utbyte av handlings- och kartsåp av trä mot stålsåp är för innevarande budgetår uppförd en särskild post på 25 000 kronor. Styrelsen har under hösten 1952 verkställt en inventering vid lantmåterikontoren rörande behovet av handlingssåp och kartsåp av stål till och med budgetåret 1953/54. Det aktuella behovet uppskattades därvid till 181 handlingssåp och 67 kartsåp. För att i möjligaste mån täcka denna brist har för tillgängliga medel beställts 96 handlingssåp och 34 kartsåp. För anskaffning av övriga såp erfordras enligt styrelsens beräkningar 110 000 kronor.

Till förnyelse och underhåll av utrustningen för distriktsorganisationen har för innevarande budgetår uppförts en post å 200 000 kronor. På grund av den under en följd av år begränsade medelsanvisningen, har instrumentutrustningen å distrikten blivit avsevärt föråldrad och befinner sig delvis

i synnerligen dåligt skick. Reparationskostnaderna blir på grund därav mycket höga. Även ur effektivitetssynpunkt är det enligt styrelsen olämpligt att icke ha tillgång till en relativt modern utrustning i gott skick. Kraven från distrikten på bättre instrumentutrustning gör sig för varje år allt mer gällande. Styrelsen anser det därför nödvändigt, att utrustningen förnyas i ett snabbare tempo än hittills, och hemställer att medelsanvisningen för ändamålet icke skall sättas lägre än 375 000 kronor.

Till förnyelse och underhåll av utrustning upptager styrelsen sålunda sammanlagt ($35\,000 + 110\,000 + 375\,000 =$) 520 000 kronor, innebärande en ökning med 265 000 kronor.

Bokinköp, bindning av böcker m. m. Under budgetåret 1952/53 var medelsåtgången för dessa ändamål 101 271 kronor. För innevarande budgetåret har anvisats 80 000 kronor. Enär anslagsposten under flera år varit mycket hårt belastad har bokinköpen måst begränsas i högsta grad samt mycket angelägna ombindningar av länslantmäterikontorens jordregister- och fastighetsregisterband måst uppskjutas. Då banden därför på ett flertal länskontor befinner sig i ett mycket dåligt skick, anser sig styrelsen icke längre kunna taga ansvaret för att ombindning av dessa för fastighetsidentifieringen och fastighetsbestämningen synnerligen värdefulla registerband ytterligare uppskjutes. Styrelsen hemställer, att medelsanvisningen under denna delpost skall uppräknas till 100 000 kronor.

Då övriga delposter föreslås skola upptagas till oförändrade belopp, bör sålunda enligt styrelsens förslag posten övriga expenser uppföras med tillhoppa ($150\,000 + 520\,000 + 100\,000 + 350\,000 + 110\,000 =$) 1 230 000 kronor, vilket innebär en ökning med 310 000 kronor.

2. Anslagsposten kostnader i samband med lantmäteriförrättningar är för innevarande budgetår upptagen till 400 000 kronor. Utgifterna under budgetåret 1952/53 utgjorde 565 808 kronor. Från anslagsposten täckes dels vissa kostnader, som ingår i eller är direkt hänförliga till förrättningar och uppdrag, till exempel utgifter för kungörelser, kallelser, annonsering, delgivning genom stämningsman, kartreproduktion, papper, kalkerväv, plast m. m., dels vissa utgifter av ren förskottsnatur såsom hantlangning, staknings- och markeringsmateriel, redskap för markerings- och huggningsarbeten, transporter, ersättningar till god man m. m. Även kostnaderna för anskaffning av ett genomlysbart exemplar av svartrycket till ekonomiska kartan har beräknats under innevarande budgetår komma att belasta ifrågavarande anslagspost. En närmare redogörelse härom har lämnats i föregående års statsverksproposition, till vilken torde få hänvisas (IX ht 1953 s. 357). Anskaffningen ifråga har ännu icke kommit till stånd men beräknas ske under budgetåret 1954/55. På grund härav samt med hänsyn till den tidigare belastningen å anslaget föreslår styrelsen att anslagsposten skall uppräknas med 100 000 kronor till 500 000 kronor.

3. De i länskontorens arkiv förvarade koncephandlingarna rörande verkställda jorddelningsförrättningar uppgår för närvarande till cirka 1,3 miljoner akter. Därav utgöres cirka 400 000 akter av avstyckningshandlingar

med en i akten förvarad karta, medan cirka 700 000 innefattar avsöndringshandlingar, av vilka åtskilliga saknar karta. Övriga förrättningshandlingar är av varierande beskaffenhet. De vid jorddelningsförrättningarna förekommande besluten och dispositionerna utgör grundvalen för fastighetsböckerna och därmed för lagfarts- och inteckningsväsendet. Jorddelningsarkivet har därför synnerligen stor allmän betydelse. Avsevärda kostnader har under årens lopp nedlagts på anordningar för en rationell arkivförvaring samt för kartmaterialiets skydd mot skada och förslitning. Frågan om hur länskontorens arkiv skall skyddas mot förstörelse vid krig är aktuell. I nu gällande planer utgår man från att arkiven vid krigsfara skall evakueras till skyddad plats.

En evakuering av länskontorens kartarkiv är emellertid enligt styrelsen sannolikt icke vare sig den säkraste eller billigaste lösningen av denna fråga. Stora risker för totalförstörelse i samband med de långa transportererna kvarstår, och iordningställandet av evakueringsutrymmen torde draga betydande kostnader. I stället bör enligt styrelsens mening arkivhandlingarna mikrofilmats och filmen, som kräver ytterst litet utrymme, förvaras centralt i skyddsrum redan under fredstid.

Även ur en annan synpunkt uppges lantmäteriet ha det största intresse av mikrofilmningen. För att nedbringa arbetet med kartlagning och kartkonservering till rimliga proportioner måste nämligen tillses, att förslitningen av kartorna i möjligaste mån förhindras och begränsas. Detta syfte skulle nås, bland annat, genom att vid åtskilliga undersökningar och utredningar i stället för konceptkartor begagna kopior av dem samt genom att begränsa utlåningen av kartor till myndigheter och personer på annan ort. Försändningen till och från låntagaren medför nämligen stora skaderisker. För de flesta utlåningsändamål anser styrelsen ett filmnegativ eller en uppförstorad kopia vara tillfyllest. Då det är sannolikt, att filmen kan utnyttjas för många andra ändamål, är det angeläget att styrelsen beredes tillfälle att studera hithörande frågor i större skala. Detta bör lämpligen ske genom försöksvis mikrofilmning av hela jorddelningsarkivet i ett mindre länskontor, där arkivbeståndet har en ur försökssynpunkt lämplig sammansättning. Fotograferingskostnaden för en normal avstyckningsakt (åtta sidor text samt en karta) uppskattas till omkring en krona 10 öre. Arkivet i länskontoret i Uppsala län omfattar omkring 45 000 sådana akter. Kostnaden för filmningen av ifrågavarande arkiv kan sålunda beräknas till 50 000 kronor. Styrelsen hemställer, att detta belopp skall anvisas som en särskild delpost under lantmäteristatens omkostnadsanslag.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* föreslår, att anslagsposten till sjukvård m. m. med hänsyn till medelsåtgången under budgetåret 1952/53 skall uppräknas till 68 000 kronor.

Med hänsyn till den anbefallda återhållsamheten i fråga om utgiftsstegringar anser ämbetsverket, att någon höjning ej bör ifrågakomma av den under anslagsposten till expenser uppförda delposten till förnyelse och un-

derhåll av utrustning. Vad åter beträffar delposten till övriga expenser motiverar de beräknade utgifterna för telegram, telefon, annonsering samt för ombindning av kontorens registerband en viss höjning. Uppräkningen bör dock kunna begränsas till 25 000 kronor. Ämbetsverket framhåller vidare, att i enlighet med de principer för användningen av anslagsposten till kostnader i samband med lantmåteriförrättningar, som fastställdes vid behandlingen av fjolårets anslagsäskanden, anslagsposten ej bör uppräknas i vidare mån än som kan komma att motsvaras av ökade inkomster för statsverket.

Slutligen tillstyrker ämbetsverket med hänsyn till de fördelar, som står att vinna genom en mikrofotografering av lantmåteriets arkivhandlingar, att medel skall ställas till lantmåteristyrelsens förfogande för vissa försöksarbeten på området, men anser, att det för ändamålet begärda anslagsbeloppet å 50 000 kronor kan fördelas på två budgetår.

Föredraganden.

Vad angår delposten till övriga expenser finner jag, att utgifterna under föregående budgetår motiverar en uppräkning av det till telegram, telefon och annonsering avsedda beloppet med 10 000 kronor. Vidare kan jag godtaga styrelsens förslag, att delposten till kostnader i samband med lantmåteriförrättningar skall uppräknas med 100 000 kronor. Jag utgår emellertid därvid från att denna anslagsökning skall komma att åtminstone i huvudsak läckas av ökade inkomster för statsverket.

Någon ökning av posterna under anslaget i övrigt är jag icke beredd att förorda.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör anslaget till omkostnader vid lantmåteristaten uppföras med $(4\,075\,000 + 10\,000 + 100\,000 =)$ 4 185 000 kronor. I förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär detta en ökning med 110 000 kronor.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa omkostnadsstat för lantmåteristaten.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmåteristaten: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 4 185 000 kronor.

[201] 6. Lantmåteristaten: Utrustning.

	Anslag
1953/54 (statsliggaren s. 857)	260 000
1954/55 (förslag)	198 000

För budgetåret 1952/53 anvisades ett reservationsanslag av 235 000 kronor till Lantmåteriets distriktsorganisation: Utrustning. Medelsåtgången var under samma budgetår 64 164 kronor. Vid utgången av nämnda budgetår förelåg en reservation å 182 968 kronor.

Y r k a n d e n. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 247 000 kronor till 507 000 kronor. Anslagsberäkningen framgår av följande specifikation.

1. Instrumentutrustning m. m. för lantmäteridistriktet	229 000
2. Stereoinstrument för centralkontoret	180 000
3. Förvaringsskåp för nya ekonomiska kartan och stålskåp för arkivens årliga tillväxt	32 000
4. Fotokopieringsanläggningar	50 000
5. Snabbkopieringsapparater	16 000
	507 000

M o t i v. 1. Styrelsen erinrar om att den i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår beräknade kostnaderna för anskaffande av den för distriktsorganisationen enligt tidigare uppgjord anskaffningsplan erforderliga utrustningen till 852 000 kronor. Anskaffningen ansågs kunna fördelas på högst tre år. På grund härav föreslog styrelsen, att för innevarande budgetår 284 000 kronor skulle anvisas för ändamålet. Anslaget begränsades emellertid till 165 000 kronor. Anskaffningskostnaden för den vid början av budgetåret 1954/55 enligt nämnda plan erforderliga utrustningen kommer sålunda att uppgå till 687 000 kronor.

Styrelsen understryker ånyo angelägenheten av en förbättring av den tekniska utrustningen inom distriktsorganisationen, varigenom möjligheterna att avarbeta den rådande arbetsbalansen skulle betydligt ökas. Det är dålig ekonomi att med nuvarande höga personalkostnader ej förse personalen med fullgod teknisk utrustning. Härtill kommer, att statsverkets kostnader för den tekniska utrustningen i viss mån kompenseras av ökade taxeinkomster. På grund av nu angivna omständigheter finner styrelsen sig endast med tvekan kunna tillstyrka att anskaffningen fördelas på tre år. Vid en dylik successiv anskaffning erfordras för nästa budgetår en medelsanvisning av 229 000 kronor.

2. Instrumentutrustningen vid centralkontoret i Stockholm är knapp. För närvarande finnes där endast två stereoinstrument förutom ett sådant instrument, som tidvis förhys av försvarsstabens fotoanstalt. Under innevarande höst tillkommer ett instrument, som beställts för under budgetåret 1952/53 beviljade medel. Styrelsen påpekar, att den alltför knappa instrumentutrustningen lett till att arbetet i stor utsträckning har fått bedrivas i två skift per dygn.

Redan i sina anslagsäskanden till budgetåret 1952/53 framförde styrelsen önskemål om att verksamheten vid centralkontoret skulle koncentreras till ett arbetsställe för att möjliggöra en effektiv arbetsledning och ett ändamålsenligt utnyttjande av personalen. För att åstadkomma lämpligare arbetsförhållanden och kunna möta de ökade anspråken på kontoret är det emellertid enligt styrelsen nödvändigt, att instrumentutrustningen utökas med i första hand ytterligare ett stereoinstrument. Anskaffningskostnaden för detta beräknar styrelsen till cirka 180 000 kronor.

3. Till förvaringsskåp för de blad av ekonomiska kartan, som successivt tilldelas länskontoren, samt till stålskåp för arkivens årliga tillväxt beräknades i föregående års anslagsäskanden ett årligt medelsbehov av 4 000 respektive 28 000 kronor. Till ändamålet beviljades emellertid endast 25 000 kronor, vilket haft till följd att skåpinköpen för innevarande budgetår måst begränsas. Styrelsen inskränker sig dock till att föreslå att för budgetåret 1954/55 skall för ändamålet anvisas 32 000 kronor.

4. För innevarande budgetår har till inköp av fotokopieringsanläggningar till sju länslantmäterikontor anvisats 70 000 kronor. Beträffande motivationen härför har en redogörelse lämnats i föregående års statsverksproposition, till vilken torde få hänvisas (IX ht 1953 s. 360—361).

Styrelsen framhåller, att den fortfarande anser anskaffandet av fotokopieringsanläggningar till sammanlagt 15 länskontor som en lämpligt avvägd rationaliseringsåtgärd. Med hänsyn till angelägenheten att begränsa kostnaderna för investeringsändamål inskränker sig styrelsen emellertid nu till att begära medel till ytterligare fem dylika anläggningar. Kostnaden härför har beräknats till 50 000 kronor. Anskaffningen gör icke några personalinskränkningar möjliga.

5. Det under denna punkt äskade anslaget avses för anskaffning av snabbkopieringsapparater till vissa länskontor. Dylika apparater möjliggör fotokopiering av handlingar utan att man efter exponeringen behöver tillgripa den relativt tidsödande proceduren med framkallning, fixering och sköljning av negativ och positiv. Styrelsen anser dessa apparater ha ett stort användningsområde inom lantmäteriet och framhåller, att någon snabbare och enklare metod för kopiering av handlingar och vissa slag av kartor icke torde finnas för närvarande. Av sådana handlingar, som med fördel kan kopieras på detta sätt, nämner styrelsen särskilt beräkningshandlingar och tabeller m. m., redovisande siffror, vilka handlingar med ett manuellt kopieringsförfarande erfordrar ett tidsödande kollationeringsarbete. Metoden synes även vara synnerligen lämplig för kopiering av byggnadslovskartor och ett flertal andra kartor med lägre noggrannhetskrav, kortare användningstid och mindre format. Styrelsen framhåller, att snabbkopieringsapparaterna icke kan ersätta de i föregående punkt nämnda kopieringsanläggningarna. Snabbkopieringsapparaterna medger nämligen icke kopiering av större kartor. Ej heller torde de i dessa apparater framställda kopiorna vara ur arkiveringssynpunkt likvärdiga med kopior, som framställes i kopieringsanläggningarna.

Enligt styrelsens mening skulle det vara synnerligen värdefullt att närmare pröva snabbkopieringsapparaternas användbarhet inom lantmäteriet. Styrelsen föreslår därför, att för försöksverksamhet medel skall anslås till inköp av 20 sådana apparater, vilka skulle placeras å de större läns- och distriktskontoren. Anskaffningskostnaden beräknas till 16 000 kronor.

Y t t r a n d e. I rådande läge anser sig *statskontoret* ej kunna förorda, att medel beräknas för anskaffande av ett stereoinstrument för centralkontoret.

Statskontoret föreslår, att för instrumentutrustning m. m. för lantmäteridistriktet samt för förvaringsskåp och stålskåp skall anvisas samma belopp som för innevarande budgetår, medan för fotokopieringsanläggningar och snabbkopieringsapparater skall avses sammanlagt 50 000 kronor. Anslaget skulle vid bifall här till behöva upptagas med inalles (165 000 + 25 000 + 50 000 =) 240 000 kronor.

Utknigen av antalet kopieringsanläggningar torde såsom förutsattes vid behandlingen av staten för innevarande budgetår kunna medföra viss minskning av den för länskontoren avsedda kontorstjänstpersonalen.

Föredraganden.

Till instrumentutrustning m. m. för lantmäteridistriktet samt till förvaringsskåp för den nya ekonomiska kartan och stålskåp för arkivets tillväxt torde enligt min mening böra anslås samma belopp som för innevarande budgetår, eller 165 000 respektive 25 000 kronor.

Lantmäteristyrelsens hemställan i övrigt kan jag icke biträda i vidare mån än att jag tillstyrker att 8 000 kronor anvisas för anskaffande av tio snabbkopieringsapparater.

I anslutning till vad sålunda anförts föreslår jag, att till utrustning för lantmäteristaten skall för nästa budgetår anvisas (165 000 + 25 000 + 8 000 =) 198 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteristaten: Utrustning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 198 000 kronor.

[202] 7. Utbildningskurser för viss lantmäteripersonal m. fl.

	Anslag
1953/54 (statsliggaren s. 857)	212 600
1954/55 (förslag)	118 500

Lantmäteristyrelsen (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall minskas med 59 600 kronor till 153 000 kronor. Anslagsberäkningen framgår av följande specifikation.

1. Utbildning av mätningstekniker	104 400
2. Utbildning av kontorspersonal	14 100
3. Fortbildningskurser för lantmätare	15 000
4. Fortbildningskurser för kontorspersonal	19 500
	153 000

Motiv 1. Utbildningen av mätningsteknisk personal för lantmäteriets och de kommunala mätningorganisationernas behov har från och med innevarande budgetår erhållit en fast organisation (Prop. 1953: 91, JoU 1953: 16, Rskr. 9).

Under budgetåret 1954/55 skall utbildningen av de i år antagna 25 eleverna fortgå, men någon nyantagning av elever avses ej skola äga rum.

Av den angivna kostnaden för utbildningen har till lärararvoden m. m. beräknats 44 790 kronor, varav till föreståndaren, som tillika är lärare i mätningsteknik, 25 180 kronor i lön och 3 000 kronor i arvode, till lärare i fotogrammetri 900, i fastighetsteknik 1 430, i planteknik 870, i allmän byggnadslära 1 250, i naturskydd och fornminnesvård 560, i rättslära 1 150, i fastighetsrätt 2 300 och i förvaltningskunskap 1 150 kronor samt till assistenter 7 000 kronor. Rese- och traktamentskostnader har upptagits med 4 500 kronor samt kostnader för lokaler och expenser med 10 000 kronor, varav till värme, lyse och städning 4 000, telefoner och transporter m. m. 1 500 och undervisningsmateriel, kompendier, papper, blanketter m. m. 4 500 kronor. I bidrag till elever har beräknats 45 120 kronor, varav till stipendier 28 120 kronor samt till rese- och traktamentsersättningar 17 000 kronor.

2. Utbildningen av kontorspersonal för lantmäteriets behov har pågått alltsedan 1947. Den engångsrekrytering, som förutsattes vid 1947 års omorganisation, skulle enligt styrelsen för länge sedan ha varit verkställd, om icke avgången av personal varit så betydande på grund av otillfredsställande löneplacering. Sedan den 1 januari 1948 har styrelsen varit nödsakad att på egen ansökan entlediga icke mindre än omkring 230 kvalificerade biträden.

Då fortfarande brist råder på kontorspersonal med erforderlig kompetens både vid länskontoren och framför allt i lantmäteridistriktet, måste enligt styrelsen även under nästa budgetår en utbildningskurs, omfattande 30 elever anordnas. Kostnaderna härför kan liksom under de senaste budgetåren uppskattas till 14 100 kronor.

3. Delvis på styrelsens och delvis på personalens initiativ har under senare år fortbildningskurser anordnats med statligt stöd eller på statens bekostnad. För lantmätarnas del har sålunda anordnats fortbildningskurser i fotogrammetri och stadsbyggnad år 1951 samt i fastighetsteknik, fastighetsvärdering m. m. och stadsbyggnad år 1953. Kurserna har givit goda resultat. Enligt styrelsens och personalorganisationernas samfälliga åsikt bör därför fortbildningsverksamheten intensifieras.

För den högskoleutbildade personalen har fortbildningskurserna kunnat anordnas till rimliga kostnader och på en mycket hög nivå genom att tekniska högskolans och svenska teknologföreningens organisation stått till förfogande. Kungl. Maj:t brukar i varje särskilt fall bemyndiga styrelsen att till viss kurs hänvisa ett bestämt antal lantmätare, varvid kursdeltagare tillförsäkras oavkortad lön samt traktamente under tiden för kursen samt för resor till och från kursen vid dess början och slut jämte resekostnadsersättning enligt allmänna resereglementet. Dessa utgifter har bestritts ur de ordinarie avlönings- och omkostnadsanslagen. Kursavgifterna, som i genomsnitt för en veckas kurs uppgått till 75 à 100 kronor för varje kursdeltagare, har utgått ur lantmäteristatens expensanslag. Detta har emellertid icke kunnat ske utan eftersättande av andra utgiftsändamål.

Styrelsen anser, att alltför få kurser anordnats och att sålunda en alltför ringa del av lantmätarna kommit i åtnjutande av fortbildning. I den för fastighetsbildningen centrala ämnesgruppen fastighetsteknik har exempelvis endast 1/10 av lantmätarkåren erhållit fortbildning och även inom ämnesområden, som berör byggnadsplaneringen, föreligger ett samlat fortbildningsbehov. Vid en intensifiering av fortbildningsverksamheten bör enligt styrelsens mening den hittillsvarande, för statsverket förmånliga organisationen bibehållas. Dock bör särskilda medel anvisas för utbetalning av förekommande kursavgifter och andra expenser. Det bör eftersträvas, att minst 150 lantmätare årligen beredes tillfälle att genomgå något slag av fortbildningskurs. Kostnaden härför kan i enlighet med vad förut anförts uppskattas till 15 000 kronor.

4. Under budgetåret 1952/53 disponerade styrelsen ett belopp av 9 500 kronor för vidareutbildning av kontorspersonal inom distriktsorganisationen. Kursen, som omfattade 15 elever, gav ett mycket gott resultat. För innevarande budgetår hemställde styrelsen om sammanlagt 19 500 kronor till tre dylika kurser, envar om 15 deltagare. Denna hemställan blev emellertid icke bifallen.

Såsom styrelsen anført i annat sammanhang måste numera särskilda krav ställas på det av biträdena vid ett distriktskontor, som har att självständigt svara för vissa tekniska och expeditionella arbetsuppgifter. Det är därför enligt styrelsen i högsta grad angeläget, att styrelsen får tillfälle att i ökad omfattning fortsätta den fortbildningsverksamhet, som påbörjades budgetåret 1952/53. Minst tre fortbildningskurser, envar för 15 elever, bör anordnas under nästa budgetår.

Styrelsen framhåller, att undervisningen vid de angivna kurserna bör koncentreras till karterings- och beräkningsteknik samt praktisk förrätningskunskap. Undervisningen i förstnämnda ämne beräknas kräva 90 samt i sistnämnda ämne 120 lektions- och övningstimmar. Då antalet undervisningstimmar per vecka icke bör överskrida 35, bör fortbildningskursen omfatta cirka sex veckor.

Styrelsen har utgått ifrån att eleverna under kursen skall uppbära oavkortad lön och traktamente ävensom rese- och traktamentsersättning vid resa till och från kursen. Dessa utgifter bör bestridas ur lantmäteristatens avlönings- och omkostnadsanslag, varemot särskild medelsanvisning erfordras för övriga kurskostnader. Sistnämnda kostnader beräknas till 6 500 kronor per kurs, varav till arvoden åt lärare och assistenter 5 000, till förbrukningsmateriel 600, till värme, lyse, städning 600 och till oförutsedda utgifter 300 kronor. Tillhoppa erfordras således 19 500 kronor för nästa budgetår.

Yttrande. Statskontoret (remissutlåtande 26/10 1953) anför följande.

Beräkningen av kostnaderna för utbildningen av mätningstekniker föranleder icke någon erinran från statskontorets sida. Ej heller vill statskontoret motsätta sig, att utbildningen av kontorspersonal får fortsätta även under nästkommande budgetår och att härför anvisas oförändrat 14 100 kronor.

Med hänsyn till de förhållandevis betydande utgifter, som anordnandet av särskilda fortbildningskurser för inom statsverksamheten redan anställd personal föranleder, har stor försiktighet iakttagits, när det gäller att tillmötesgå önskemål härom. Statskontoret anser sig ej heller kunna understödja lantmäteristyrelsens förslag om intensifiering av fortbildningsverksamheten för den högskoleutbildade personalen inom lantmäteriorganisationen och om anvisande under förevarande anslag av särskilda medel för utbetalning av kursavgifter och andra expenser. Hittills på området tillämpad ordning torde alltså bära iakttagas. Styrelsens yrkande om medel för fortbildningskurser för kontorspersonal, varom framställning även gjordes i fjolårets anslagsäskande utan att vinna beaktande, torde alltså ej bära föranleda någon åtgärd.

Föredraganden.

Vad först angår lantmäteristyrelsens förslag angående utbildning av mätningstekniker torde jag få erinra om att föregående års riksdag på Kungl. Maj:ts förslag beslöt, att tvååriga utbildningskurser skulle anordnas för ifrågavarande ändamål. Därvid förutsattes att, intill dess närmare erfarenhet förelåg, ny utbildningskurs skulle påbörjas blott vartannat år. Medel anvisades i samband därmed till kostnaderna under första läsåret 1953/54. Styrelsens anslagsäskanden i denna del avser endast ett fullföljande av ifrågavarande utbildning under andra läsåret 1954/55. Mot styrelsens beräkning av erforderliga medel härför har jag ingen erinran. Jag kan således biträda styrelsens hemställan om anvisande av 104 400 kronor för nämnda ändamål. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare bestämma angående dispositionen av detta belopp.

I fråga om nyutbildning av kontorspersonal synes den kvarstående bristen på personal med erforderliga kvalifikationer för här avsedda uppgifter tala för att en kurs för sådant ändamål bör komma till stånd även under nästa budgetår. Med hänsyn härtill tillstyrker jag att för nyutbildning under budgetåret 1954/55 av cirka 30 elever skall — liksom för innevarande budgetår — ställas till förfogande ett belopp av 14 100 kronor.

Lantmäteristyrelsens hemställan i övrigt kan jag icke biträda.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat, torde till utbildningskurser för viss lantmäteripersonal m. fl. böra anvisas sammanlagt (104 400 + 14 100 =) 118 500 kronor. I förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär detta en minskning med 94 100 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbildningskurser för viss lantmäteripersonal m. fl.*
för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av
118 500 kronor.

[203] 8. Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till vissa för-
rätningskostnader m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	150 000	195 828
1953/54 (statsliggaren s. 857)	200 000	
1954/55 (förslag)	200 000	

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 200 000 kronor.

Styrelsen (skr. 21/8 1952 och 28/8 1953) föreslår därjämte vissa ändringar i kungörelserna den 22 juni 1950 (nr 381) angående statsbidrag till kostnaderna för vissa lantmäteriförrättningar m. m. samt den 6 maj 1949 (nr 190) om statsbidrag i vissa fall till förrättningar enligt 6 kap. lagen den 12 maj 1917 om fastighetsbildning i stad. Ändringarna innebär i huvudsak, att statsbidrag skall kunna utgå dels till s. k. sammanföringsförrättningar, dels till s. k. legaliseringsförrättningar enligt lagen den 17 april 1953 om verkan som laga skifte av sänjedelning ävensom att nu rådande osäkerhet rörande möjligheterna till bidrag till kostnaderna för gränsbestämning i s. k. förordnandeområde i stad skall undanröjas.

M o t i v. Medelsåtgången inom detta anslag har under de tre sistförflutna budgetåren varit respektive 135 544, 174 630 och 195 828 kronor.

Det genomsnittliga beloppet av beviljade bidrag har ökat år från år till följd av höjningarna i lantmäteritaxan åren 1950 och 1952. Från och med den 1 juli 1952 kan statsbidrag utgå även till kostnaderna för biträde av gode män. 1952 års lantmäteritaxa och 1952 års ändringar i statsbidragskungörelsen torde dock icke helt ha slagit igenom i fråga om medelsåtgången å förevarande anslag under budgetåret 1952/53.

Styrelsen framhåller, att de föreslagna ändringarna i statsbidragskungörelsen kommer att föranleda någon ökning i medelsåtgången under ifrågasatt anslag. Då närmare erfarenheter ännu saknas beträffande frekvensen av de avsedda förrättningstyperna, är det emellertid enligt styrelsen icke möjligt att nu säkert ange hur stor ökning i medelsåtgången de ifrågasatta vidgningarna av kretsen utav bidragsberättigade förrättningar kan medföra. Anslaget bör därför upptagas med oförändrat belopp.

De i skrivelsen den 21 augusti 1952 föreslagna ändringarna i kungörelserna den 6 maj 1949 (nr 190) om statsbidrag i vissa fall till förrättningar enligt 6 kap. lagen den 12 maj 1917 om fastighetsbildning i stad och den 22 juni 1950 (nr 381) angående statsbidrag till kostnaderna för vissa lantmäteriförrättningar har närmast föranletts av lagarna den 1 juni 1951 (nr 356) angående ändring i lagen den 18 juni 1926 om delning av jord å landet och den 18 april 1952 (nr 152) om sammanföring av samfälld vägmärk med angränsande fastighet m. m. Vidare har önskemål funnits att undanröja föreliggande osäkerhet om innebörden av nu gällande bestämmelser i fråga om bidrag till kostnaderna för gränsbestämning inom s. k. förordnandeområde av stad.

Vad till en början angår 1949 års kungörelse syftar den föreslagna ändringen till att införa en bestämmelse om bidrag till kostnader vid vissa gränsbestämningsförrättningar. Härom anför styrelsen i huvudsak följande.

Enligt lagen den 27 februari 1948 med särskilda bestämmelser om fastighetsbildning inom vissa områden av stad kan förordnande utfärdas med innebörd, att vad som för landet är stadgat om avstyckning och sammanläggning skall gälla även för område av stad. Med stöd av denna lag har en rad förordnanden utfärdats för landsbygdsområden inom städer och vissa andra samhällen.

Enligt kungörelsen den 6 maj 1949, nr 190, kan statsbidrag utgå till vissa förrättningar inom områden, för vilka förordnanden som förut nämnts utfärdats. Bidrag kan således enligt kungörelsen utgå till kostnaderna för laga skiften, ägoutbyten och servitutsutbrytningar inom förordnandeområden. I förarbetena till kungörelsen har vidare förutsatts, att bidrag till kostnaderna för avstyckningsförrättningar inom förordnandeområden kan utgå enligt de för landsbygden gällande bestämmelserna i och med att jorddelningslagens regler skall tillämpas vid dessa förrättningar.

Frågan om bidrag till kostnaderna för gränsbestämningar inom förordnandeområden synes däremot icke ha berörts i förarbetena. Dessa gränsbestämningar handlägges — i den mån de icke avser tomtgräns — med stöd av 2 kap. 13 § andra stycket fastighetsbildningslagen.

Ur formell synpunkt synes det tveksamt i vad mån bidrag enligt nu gällande bestämmelser kan medges till kostnaderna för gränsbestämning enligt nämnda lagrum. Den formella förutsättningen för bidrag skall vara, att gränsbestämning sker i den ordning, som stadgas i jorddelningslagen samt att den vanliga bidragskungörelsen (SFS nr 381/1950) därvid anses tillämplig. Bedömningen skall med andra ord ske som om gränsbestämningen skett direkt enligt jorddelningslagen. En jämförelse med vad som förutsatts gälla för avstyckningar inom förordnandeområden, stöder i viss mån en sådan standpunkt.

Ur saklig synpunkt synes de skäl, som anförts för bidrag till kostnaderna för förrättningar enligt 6 kap. fastighetsbildningslagen, gälla även för bidrag till kostnaderna för gränsbestämningsförrättningar. Det skulle således förefalla oegentligt, om för hela landet gällande statsbidragsbestämmelser skulle sättas ur kraft beträffande landsbygdsområden, vilka kan förväntas bibehålla sin karaktär av ren landsbygd, enbart för att dessa områden i administrativt avseende kommit att ingå i stad.

Styrelsen är för sin del benägen att tolka nuvarande bestämmelser så, att bidrag i princip kan medges till gränsbestämningar som med stöd av 2 kap. 13 § andra stycket fastighetsbildningslagen skett i den ordning, som stadgas i jorddelningslagen. Styrelsen anser det dock angeläget med en mera direkt bestämmelse som stöd för behandlingen av bidragsansökningarna.

De föreslagna ändringarna i 1950 års kungörelse avser bidrag till kostnader vid sammanföringsförrättningar och vid ägoutbyten.

Vad beträffar sammanföringsförrättningarna främhåller styrelsen, att i fastighetsbildningssakkunnigas promemoria med förslag till lag om sammanföring med fastighet av samfällid vägmark m. m. uttalats, att statsbidrag till sådan förrättning synes böra ifrågakomma (Prop. 1952: 40 s. 99). Föredragande departementschefen gjorde icke någon crinran däremot. Styrel-

sen förklarar sig dela de sakkunnigas uppfattning och erinrar om att motsvarande syften — ehuru i regel med större omgång och kostnader — kunde före sammanföringsinstitutets tillkomst nås genom laga skiften, ägoutbyten eller avstyckningar för sammanläggning. Statsbidrag kunde därvid utgå till förrättningskostnaderna, därest de stadgade allmänna och särskilda villkoren för bidrag till dessa slag av förrättningar var uppfyllda.

Styrelsen anser det icke motiverat med några särskilda villkor för bidrag till sammanföringsförrättningar utöver de i 2 § under A i kungörelsen stadgade allmänna villkoren. Ej heller finner styrelsen anledning föreligga att begränsa bidragsmöjligheten till förrättningar på landsbygden. Förslaget överensstämmer i denna del med gällande bestämmelser i fråga om bidrag till kostnaderna för förrättningar enligt lagen om enskilda vägar.

I fråga om ägoutbytena innebär styrelsens förslag i huvudsak, att de nuvarande bestämmelserna om statsbidrag till kostnaderna för ägoutbyte skall utvidgas till att även gälla kostnader för ägoutbyte i samband med avstyckning för bostadsändamål. Styrelsen anför härom följande.

Genom de ändringar i jorddelningslagen, vilka genomfördes år 1951, skapades bland annat möjlighet att till gemensam handläggning sammanföra ägoutbyte och avstyckning. Tidigare kunde endast gränsbestämning i viss utsträckning företagas i samband med avstyckning.

Vid avstyckningar för bostadsändamål har det varit vanligt, att de äldre gränser, som berörts av förrättningen, måst bestämmas. Genom nyssnämnda lagändringar har det blivit möjligt att i samband med avstyckning icke endast bestämma sådana äldre gränser utan även att genom ägoutbyte ändra dem. På så sätt underlättas en ändamålsenlig utformning av de fastigheter, som skall bildas genom avstyckningsförrättningen. Ägoutbytena utgör därvid ett led i fastighetsbildningen.

Enligt de särskilda villkoren under B i 2 § i här ifrågavarande bidragskungörelse kan statsbidrag till kostnaderna för ägoutbyte endast utgå då »förrättningen avsett åstadkommande av bättre indelning av jorden för rationellt jordbruk, bildande av bärkraftiga brukningsdelar eller stödjordbruk eller beredande av ökade odlingsmöjligheter». Bidrag kan således för närvarande icke utgå till ägoutbyte, som företages i samband med avstyckning för bostadsändamål.

Den antydda begränsningen av möjligheterna att erhålla bidrag till kostnaderna för ett ägoutbyte kan stundom leda till att i och för sig önskvärda men icke oundgängligen nödvändiga gränsregleringar av kostnadsskäl uppskjutes eller uraktlåtes.

Några sakliga betänkligheter mot att medge bidrag även vid ägoutbyten i samband med bostadsavstyckningar föreligger icke enligt styrelsens uppfattning. Bidrag till kostnaderna för gränsbestämning är icke på motsvarande sätt förknippat med särskilda villkor. I princip har ett ägoutbyte i regel ett direkt positivt, strukturförbättrande syfte och bör därför anses mer förtjänt av stöd än gränsbestämning, som i princip enbart passivt konstaterar ett föreliggande gränsförhållande.

Ur administrativ synpunkt medför nuvarande regler vissa olägenheter. I ansökan om statsbidrag till kostnaderna för bostadsavstyckning, som förenats med ägoutbyte, måste således kostnaden för ägoutbytet redovisas för sig, skild från kostnaden för avstyckning och eventuell gränsbestämning, eftersom bidrag endast kan utgå till sistnämnda kostnad. En ändring i detta

avseende skulle möjliggöra en förenklad och mera schablonmässig behandling av förrättningskostnaderna i samband med statsbidragsansökningar.

Styrelsen anser det i och för sig motiverat, att ägoutbytesförrättningar får samma ställning i statsbidragshänseende som gränsbestämningsförrättningar, d. v. s. de särskilda villkoren i fråga om ägoutbyten under B i 2 § bidragskungörelsen bör helt utgå. Gentemot nuvarande bestämmelser innebär detta i huvudsak endast en utvidgning till fastigheter för bostadsändamål. En sådan utvidgning torde sakna praktisk betydelse med hänsyn till medelsåtgången. Antalet nya bidragsfall torde nämligen bli rätt obetydligt. Ändringen torde dock stundom medföra lättnader för sakägare med svag ekonomi och kan därvid möjliggöra, att önskvärda gränsregleringar kommer till stånd.

Därest bidragskungörelsen icke ändras så, att ägoutbyte på sätt nu nämnts ur bidragssynpunkt likställes med gränsbestämning, bör bestämmelserna i vart fall ändras på så sätt, att bidrag kan utgå till kostnaderna för ägoutbyte, som företages i samband med avstyckning för bostadsändamål.

Beträffande ikraftträdandet anser styrelsen, att de nu föreslagna ändringarna bör få en viss retroaktiv verkan. Lagen om sammanföring trädde i kraft den 1 juli 1952 och bidrag synes i princip böra kunna erhållas till kostnaderna för alla förrättningar enligt denna lag. Den föreslagna ändringen i fråga om bidrag till kostnaderna för ägoutbyte synes lämpligen böra gälla i fråga om ägoutbyten, som avslutats efter den 1 januari 1952.

Bestämmelserna i fråga om gränsbestämningar inom förordnandeområden föreslås skola avse alla förrättningar, som avslutats efter det förordnande enligt 1948 års lag utfärdats.

Slutligen föreslår styrelsen i skrivelsen den 28 augusti 1953 ytterligare en ändring i 1950 års kungörelse för att göra bidrag möjligt vid förrättning jämlikt lagen den 17 april 1953 (nr 157) om verkan som laga skifte av sämjedelning m. m. Styrelsen anför härvid följande.

Tidigare har det syfte, som avses med nyssnämnda lag, måst tillgodoses genom laga skifte, ägostyckning eller avstyckning, ehuru möjligheterna därtil varit ur praktisk synpunkt begränsade. Denna möjlighet till alternativa förfaranden föreligger alltså.

I övervägande antalet fall avser sämjedelningen fastigheter som utnyttjas för jordbruksändamål. I en del fall utgöres sämjelotterna av bostadsfastigheter (egna hem) på landsbygden. Därast legaliseringen genomföres såsom laga skifte, ägostyckning eller avstyckning, kan statsbidrag till kostnaderna för förrättningen därför erhållas i enlighet med de för dessa förrättningar gällande statsbidragsbestämmelserna.

Legaliseringsförrättningarna har ett stort allmänt intresse såsom ett medel att i enkla former åstadkomma en bättre överensstämmelse mellan den reella och den formella fastighetsindelningen på landsbygden samt utgör många gånger nödvändiga eller i vart fall önskvärda led i en yttre rationalisering av jordbruksfastigheter. Flertalet av de skäl, som kan anföras till stöd för att statsbidrag skall kunna lämnas till kostnaderna för laga skifte och avstyckning etc., torde med lika rätt kunna anföras till stöd för att statsbidrag skall kunna erhållas till legaliseringsförrättningar. Härför talar också den omständigheten, att sakägarna stundom föredrager ett mera komplicerat förfarande — t. ex. laga skifte — framför en enkel legaliseringsförrättning, om de kan påräkna statsbidrag till det komplicerade förfarandet

men ej till det enklare. Det är givetvis icke lämpligt att genom olikheter i statsbidragsavseende stimulera till att mera komplicerade förfaranden tillgripes än vad ändamålet i och för sig motiverar.

Föredraganden.

De av lantmäteristyrelsen framlagda förslagen till ändringar i kungörelserna den 6 maj 1949 (nr 190) och den 22 juli 1950 (nr 381) är i huvudsak en följd av vissa av riksdagen tidigare godkända lagändringar på lantmäteriets område. Med hänsyn härtill torde förslagen böra bifallas. I fråga om sistnämnda kungörelse vill jag därvid biträda förslaget, att ägoutbyte i bidragshänseende skall likställas med gränsbestämning. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga de författningsändringar, vilka på grund härav blir erforderliga.

Vad härefter angår medelsbehovet torde såsom styrelsen framhållit de föreslagna författningsändringarna icke medföra någon ändring i medelsberäkningen under anslaget. Detta torde sålunda böra upptagas med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till vissa förrättningskostnader m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

[204] 9. Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	400 000	361 715
1953/54 (statsliggaren s. 857)	400 000	
1954/55 (förslag)	400 000	

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 400 000 kronor.

M o t i v. Medelsåtgången under de tre sistförflutna budgetåren har varit respektive 229 796, 380 448 och 361 715 kronor.

Någon större förändring i det sammanlagda behovet av bidrag till utflyttnings-, odlings- och väganläggningskostnader förväntas icke under de närmaste åren. Behovet av bidrag för väganläggningar i samband med skiftena i Kopparbergs län torde komma att kvarstå under en följd av år men kan av olika skäl växla på ett sätt, som icke kan helt förutses. Från och med innevarande budgetår har en särskild skiftesorganisation inrättats i Kalmar län. Skiftesverksamheten i detta län torde därför komma att i högre grad än tidigare medföra anspråk på bidrag till kostnaderna för utflyttningar och väganläggningar. Nedgången under budgetåret 1952/53 i förhållande till budgetåret 1951/52 torde enligt lantmäteristyrelsen vara av tillfällig art och motiverar enligt styrelsens uppfattning icke någon minskning i anslaget.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* (remissutlåtande 26/10 1953) har icke funnit anledning till särskilt uttalande med anledning av lantmäteristyrelsens förslag under ifrågavarande punkt.

Föredraganden.

Såsom lantmäteristyrelsen föreslagit bör anslaget uppföras med oförändrat belopp av 400 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

[205] 10. *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till kostnader vid ensittarförrättningar.*

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	100 000	105 331
1953/54 (statsliggaren s. 858)	135 000	
1954/55 (förslag)	135 000	

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 135 000 kronor.

M o t i v. *Lantmäteristyrelsen* framhåller, att de omständigheter som motsvarade anslagets höjning föregående år, nämligen höjningen av 1952 års lantmåteritaxa och tillkomsten av dagarvode för gode män vid förrättningarna, ännu ej i full utsträckning torde ha slagit igenom i fråga om medelsåtgången å förevarande anslag. Medelsåtgången under innevarande och kommande budgetår torde därför enligt styrelsen komma att överstiga åtgången under budgetåret 1952/53. På grund därav anser styrelsen, att anslaget bör upptagas med oförändrat belopp.

Statskontoret (remissutlåtande 26/10 1953) har icke funnit anledning till särskilt uttalande med anledning av lantmäteristyrelsens förslag under ifrågavarande punkt.

Föredraganden.

I enlighet med lantmäteristyrelsens förslag bör anslaget uppföras med oförändrat belopp av 135 000 kronor för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till kostnader vid ensittarförrättningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 135 000 kronor.

[206] 11. Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till ersättning åt vissa förrättningsmän enligt lagen om enskilda vägar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	50 000	42 449
1953/54 (statsliggaren s. 858)	40 000	
1954/55 (förslag)	20 000	

Lantmäteristyrelsen (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med 20 000 kronor.

Från anslaget utbetalas tilläggsersättningar till förrättningsmän, som av länsstyrelse förordnats enligt lagen om enskilda vägar och som icke innehar statlig befattning, beträffande förrättningar, som påbörjats men icke avslutats före den 1 juli 1950. Medelsbehovet kommer därför att minska och så småningom helt upphöra. Med hänsyn härtill har lantmäteristyrelsen ansett en sänkning av anslaget med 20 000 kronor möjlig.

Statskontoret (remissutlåtande 26/10 1953) har icke funnit anledning till särskilt uttalande rörande förevarande anslagsäskande.

Föredraganden.

I enlighet med lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till ersättning åt vissa förrättningsmän enligt lagen om enskilda vägar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

[207] 12. Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	5 000	3 106
1953/54 (statsliggaren s. 858)	5 000	
1954/55 (förslag)	5 000	

Lantmäteristyrelsen (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 5 000 kronor.

Från ifrågavarande anslagspost skall med tillämpning från och med den 1 juli 1953, förutom för tidigare avsett ändamål, bestridas kostnaderna för den del av arbetet med upplägget av fastighetsregister såsom för stad i köping eller municipalsamhälle eller annan ort å landet, vilken ankommer på överlantmätaren, ävensom de materialkostnader, som föranledes av detta arbete.

Med hänsyn till svårigheterna att mera exakt beräkna anspråken på anslaget samt till den ojämna belastningen under de sistförflutna budgetåren bör anslaget enligt styrelsens mening bibehållas vid oförändrat belopp.

Statskontoret (remissutlåtande 26/10 1953) har icke funnit anledning till särskilt uttalande rörande förevarande anslagsäskande.

Föredraganden.

Såsom lantmäteristyrelsen föreslagit bör anslaget uppföras med oförändrat belopp av 5 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

[208] 13. Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	10 000	19 202
1953/54 (statsliggaren s. 859)	15 000	
1954/55 (förslag)	15 000	

Lantmäteristyrelsen (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 15 000 kronor. Härvid framhålles, att medelsåtgången inom anslaget är beroende icke blott av beslutade indelningsändringar utan jämväl av förrättningarnas omfattning och tidpunkten för deras avslutande. Det låter sig därför icke göra att i förväg med någon större säkerhet beräkna medelsförbrukningen inom anslaget. Den ökning i förrättningskostnaderna, som 1952 års lantmäteritaxa medfört i förhållande till tidigare taxebestämmelser, torde komma att ha en stegrande inverkan å medelsåtgången inom anslaget. Då emellertid jordregister numera kan föras i stad, torde behovet av förrättningar av här avsett slag komma att avtaga längre fram. På grund härav anser styrelsen att anslaget bör upptagas med oförändrat belopp.

Statskontoret (remissutlåtande 26/10 1953) har icke funnit anledning till särskilt uttalande om lantmäteristyrelsens förevarande anslagsäskande.

Föredraganden.

Med biträdande av lantmäteristyrelsens förslag tillstyrker jag, att anslaget uppföres med oförändrat belopp av 15 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

[209] 14. Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	4 600	1 426
1953/54 (statsliggaren s. 859)	4 600	
1954/55 (förslag)	2 000	

Lantmäteristytelsen (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med 2 000 kronor. Styrelsen framhåller, att arbetet med tilläggsavvittringen alltsedan år 1932 är i stort sett slutfört men att ett visst medelsbehov därefter fortfarande har funnits för utbetalning av odlingsersättningar m. m. Behov av medel för dylika ersättningar föreligger enligt styrelsen även för budgetåret 1954/55. Någon avvittringsnämnd har icke varit tillsatt sedan ingången av budgetåret 1932/33 och behövs ej heller för nästkommande budgetår. Länsstyrelsen i Västerbottens län har i skrivelse den 24 juli 1953 till lantmäteristytelsen föreslagit, att anslagsposten för budgetåret 1954/55 skall uppföras med oförändrat belopp eller med 4 600 kronor. Med hänsyn till medelsförbrukningen under ifrågavarande anslagspost för de sista budgetåren håller lantmäteristytelsen emellertid före, att för tilläggsavvittringen icke bör upptagas större belopp än 2 000 kronor.

Föredraganden.

Jag biträder lantmäteristytelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

[210] 15. Ströängars indragande till kronan.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	7 200	1 186
1953/54 (statsliggaren s. 859)	5 000	
1954/55 (förslag)	3 800	

I yttranden av *länsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län*, överlämnade av lantmäteristytelsen med skrivelse den 29 augusti 1953, beräknas medelsbehovet för ändamålet till 1 200 kronor för Västerbottens och 3 900 kronor för Norrbottens län. Med hänsyn till medelsåtgången under de senast förflutna budgetåren anser emellertid *lantmäteristytelsen*, att anslaget icke bör uppföras med högre belopp än 3 800 kronor, vilket i jämförelse med det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en minskning med 1 200 kronor.

Statskontoret (remissutlåtande 26/10 1953) har icke funnit anledning till särskilt uttalande rörande förevarande anslagsäskande.

Föredraganden.

I enlighet med lantmäteristytelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ströängars indragande till kronan* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 3 800 kronor.

[211] 16. Kostnader för provskiften i Kopparbergs län.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	30 000	4 822
1953/54 (statsliggaren s. 860)	25 000	
1954/55 (förslag)	5 000	

Lantmäteristyrelsen (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med 5 000 kronor, vilket i jämförelse med anslagsanvisningen för löpande budgetår innebär en minskning med 20 000 kronor. Härvid anföres, att utgifterna å anslaget är beroende av när beslutade utflyttningar och väganläggningar kommer till stånd vid de provskiften i Kopparbergs län, där sådana åtgärder ännu återstår. Det möter därför stora svårigheter att i förväg göra några exakta beräkningar av utgifternas storlek. Överlantmätaren i Kopparbergs län, som uppskattat utgifterna under nästa budgetår för varje aktuell förrättning, har emellertid beräknat medelsbehovet under anslaget i fråga till 5 000 kronor.

Föredraganden.

Med biträdande av lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för provskiften i Kopparbergs län* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

L. Rikets allmänna kartverk.

[212] 1. Rikets allmänna kartverk: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	3 487 000	3 879 056
1953/54 (statsliggaren s. 862)	4 230 000	
1954/55 (förslag)	4 261 000	

Y r k a n d e n. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 273 000 kronor i enlighet med följande beräkning.

	Ökning	Minskn.
1. Personalförstärkningar.		
a) 4 kartassistenter i Cf 14	38 736	
b) 1 arkivbiträde i Ce 15	10 092	
c) 2 förste kartassistenter och flygförare i Ce 21	26 328	
d) 2 förste kartassistenter och flygfotografer i Ce 21	26 328	
e) 1 förste statstopograf i Ca 30	21 084	
f) 1 statstopograf i Ca 27	18 276	
g) 1 förste kartassistent i Ca 23	14 772	
h) 2 kartassistenter i Ca 19	23 736	
i) 2 kartassistenter i Ca 16	20 976	
j) 2 ritare i Ca 11	17 304	
k) 1 ritbiträde i Ca 8	7 548	
l) 3 kartassistenter i Ca 19 (fr. o. m. 1/10 1954)	21 903	
2. Tjänsteförändringar.		
a) 5 förste kartassistenter i Ca 23 i st. för Ca 21	4 200	
b) 7 kartassistenter i Ca 19 i st. för Ca 16	3 696	
c) 1 kassör i Ca 17 i st. för Ca 15	528	
d) 1 laboratoriebiträde i Ca 12 i st. för Ca 11	408	
e) 1 byrådirektör i Ce 33 i st. för 1 förste byråsekreterare i Ce 27	4 440	
f) beräknad vakans på 1 statskartografjänst i Ca 27...		18 276
3. Höjd ersättning för jordregisteravskrifter	6 000	
4. Löneklassuppflyttningar och befordringsgång m. m.	24 921	
5. Ordinariesättning.		
a) 13 kartassistenter i Ce 16	—	
b) 1 arkivbiträde i Ce 15	—	
c) 2 expeditionsvakter i Ce 10	—	
	291 276	18 276
	+ 273 000	

6. Kartverket hemställer vidare, att det för närvarande gällande villkoret för anställande av tolv statskartografaspiranter, nämligen att fyra statskartografjänster i lönegrad Ca 27 icke får uppehållas, skall borttagas.

M o t i v. Efter att inledningsvis ha närmare utvecklat kartverkets önskemål beträffande dels jämkningar i personalens lönegradsplacering, dels verkets kamerala och administrativa organisation, dels slutligen framställning av en ny topografisk karta över landet, anför verket till stöd för de nu framlagda förslagen i huvudsak följande.

1 a. Liksom under tidigare år anför kartverket, att ytterligare 4 kartassistenter erfordras på ekonomiska kartbyrån för att hålla fältarbetsstyrkan fulltalig. Såsom ytterligare skäl härför framhålls, att vid tjänsteförteckningsrevisionen två kartassistenter överfördes till den biträdande arbetsledarpersonalen, varigenom ånyo minskning inträdde i rekognosceringspersonal, eftersom nya kartassistenttjänster icke inrättades till ersättning för de uppflyttade. De begärda fyra kartassistenttjänsterna är därför nödvändiga för att uppehålla produktionen.

1 b. Även denna tjänst har begärts under en följd av år. Den motiveras med att arkivbeståndet ytterligare ökats och att kraven på bättre kontroll av kartmaterialet skärpts.

1 c och d. På grund av de allt mer framträdande kraven på ökad flygfotografering — särskilt från skogsbrukets sida — har under anslaget till utrustning m. m. begärts medel för bland annat anskaffande av ytterligare två flygplan. Med hänsyn härtill har under denna punkt upptagits en flygförare och en flygfotograf för vardera av dessa flygplan. De nya flygplanen och deras besättningar avses i första hand för beställningsavdelningens verksamhet. Lönerna under dessa punkter skall alltså täckas av ökade inkomster från beställningsverksamheten.

1 e—k. Försöksarbetena för den nya topografiska kartan i skalan 1: 50 000, som i propositionen nr 106 till 1946 års riksdag förutsattes snarast skola komma till utförande, har nu framskridit så långt att personalorganisationen för den nya kartframställningen bör utbyggas från nästa budgetårs ingång. Under punkterna 1 e—g upptages själva arbetsledningen, som från början bör organiseras för att ordna utbildningen av såväl nu förefintlig som under punkterna h—k upptagen ny personal. Avsikten är att under år 1954 framlägga förslag till slutlig organisation för detta omfattande kartarbets genomförande under en period av omkring 50 år. Den slutliga organisationen för ändamålet anses kräva ytterligare omkring 15 tjänstemän. Då väsentligt tidsbesparande arbetsmetoder beräknas kunna komma att i fortsättningen tillämpas även vid den nuvarande topografiska kartans revidering och ajourhållning, kan viss del av den nuvarande personalen överföras till de nya arbetsuppgifterna.

1 l. Genom generalorder till kartverket inbeordrade underofficerare bör enligt kartverkets mening efter viss tids tjänstgöring i verket överföras till ordinarie civila tjänster därstädes. Den kartografiska utbildning, som de erhållit vid kartverket, är bortkastad, om de icke erhåller fortsatt kommandering ända till pensionsåldern utan får återgå till sina militära beställningar. I den mån de militära beställningshavarna visar sig särskilt lämpliga för kartografiskt arbete, bör de därför definitivt överföras till kartverket efter fullgjord tre års förnyad kommandering därstädes. Härigenom kom-

mer också försvarsväsendet att successivt kunna ånyo disponera de militära beställningarna. Beträffande tre av de nuvarande inbeordrade underofficerarna utgår deras förnyade kommendering den 30 september 1954 efter 8—10 års tjänstgöring vid kartverket. De föreslås därför skola överföras till civila tjänster vid kartverket såsom kartassistenter i lönegrad Ca 19. Sådan överföring innebär endast en överflyttning av kostnaderna från försvarsväsendets stat till kartverkets stat. Samtidigt bortfaller dock »särskild ersättning» till militär personal för tre inbeordrade underofficerare. Denna minskning beräknas uppgå till 4 800 kronor.

I samband med den föreslagna ändringen i kommendering av militär personal har kartverket även föreslagit borttagandet av den »särskilda ersättningen» till militär personal vid förnyad anställning, dock att de, som före den 1 januari 1954 redan har beordrats till tjänstgöring med sådan ersättning, övergångsvis skall få behålla densamma under den period, deras beordrande avser. För budgetåret 1954/55 medför förslaget ingen minskning i kostnader utöver vad nyss berörts beträffande de till civil tjänst överförda underofficerarna. För närvarande uppgår de »särskilda ersättningarna» per år till omkring 18 000 kronor, vilken post successivt skulle komma att försvinna enligt kartverkets förslag.

2 a. Här upptagna fem förste kartassistenter är samtliga biträdande arbetsledare var och en på sin arbetsdetalj under en förste statskartograf som detaljföreståndare. De anses ha lika eller mer ansvarsfullt arbetsledarskap än de förste kartassistenter i lönegrad 21, som vid tjänsteförteckningsrevisionen uppflyttades till lönegrad Ca 23. Vidare har de till uppflyttning föreslagna sig underställd personal i lönegrad 21. De biträdande arbetsledarna blir vidare som regel hämtade från dessa. Särskilt på arbetsdetaljerna på fotogrammetriska byrån och beställningsavdelningen uppgives de nuvarande förhållandena medföra svårigheter. Flygfotograferna, som vid byråarbetet är underordnade de biträdande arbetsledarna, uppflyttades vid tjänsteförteckningsrevisionen till lönegrad 21 eller samma lönegrad som de biträdande arbetsledarna förut ensamma innehade. Redan härigenom har de sistnämnda kommit i en ofördelaktig löneställning. Flygfotograferna åtnjuta emellertid utöver lönen även flygtillägg med 1 600 kronor om året samt traktamentsersättning vid flygfotografering under 5—6 månader årligen. Härigenom kommer de biträdande arbetsledarna att ha väsentligt sämre ersättning än dem underordnad personal.

2 b. Personalföreningen vid kartverket har begärt uppflyttning av ytterligare 14 kartassistenter från lönegrad Ca 16 till lönegrad Ca 19. Med hänsyn till erfarenheten vid tillsättande av de vid tjänsteförteckningsrevisionen uppflyttade motsvarande tjänsterna anser verket det vara befogat att på grund av tjänstinnehavarnas skicklighet och övriga meriter ytterligare sju sådana tjänster uppflyttas till lönegrad Ca 19.

2 c. Kartverket anför, att kassörstjänsten med hänsyn till såväl kassörens ansvar som tjänstens arbetsbelastning vid ett verk av kartverkets storlek är för lågt placerad. Vid jämförelse med andra kassörstjänster, som vid tjänsteförteckningsrevisionen placerats i lönegrad 17 eller högre lönegrad, är det

enligt kartverkets mening ofrånkomligt ur ansvars- och rättvisesynpunkt att kassörstjänsten vid kartverket uppflyttas åtminstone till lönegrad 17.

2 d. Personalföreningen har yrkat på laboratoriebiträdestjänstens uppflyttning till lönegrad 13. Då tjänsten tidigare varit i lönehänseende jämställd med förste expeditionsvaktstjänst och dylik tjänst uppflyttats till lönegrad 12, anser sig kartverket kunna tillstyrka uppflyttning i enlighet härmed. Till stöd härför anföres vidare, att ifrågavarande laboratoriebiträde har sin huvudsakliga arbetsuppgift som fotostatör för framställning av kopior ur handskrifter m. m. och att en sådan tjänst vid riksarkivet uppflyttats från lönegrad 11 till lönegrad 12.

2 e. Den administrativa-kamerala verksamheten vid kartverket är uppdelad med kamreraren som föredragande i kamerala och administrativt-kamerala ärenden samt i övrigt åvilande överdirektören med biträde av en förste byråsekreterare i lönegrad Ce 27. Sistnämnda tjänst tillkom år 1948 i stället för en av kartverket begärd byrådirektörstjänst. Denna anordning har icke medfört den beräknade avlastningen för överdirektören. Erfarenheten från den gångna femårsperioden anses visa, att de juridiska spörsmålen vid kartverket i allmänhet är av kameral natur och bäst löses i samarbete mellan kamreraren och riksräkenskapsverkets experter. De icke-kamerala administrativa ärendena åter är i allmänhet sammanhörande med tekniska organisationsfrågor och kräver icke juridisk utan teknisk-kartografisk sakkunskap och ingående kännedom om frågornas inverkan på kartverkets arbetsförhållanden i olika avseenden. Föredragningen av dessa organisatoriskt administrativa ärenden bör därför uppdragas åt en kartografiskt-teknisk byrådirektör, som är fullt insatt i kartverkets verksamhet och samtidigt äger intresse och blick för administrativ verksamhet. Härigenom skulle vinnas den eftersträfvade avlastningen av överdirektörens arbetsbörda. Det har emellertid förutsatts, att innehavaren av förste byråsekreterartjänsten skall hållas skadeslös i ekonomiskt hänseende genom tjänstens förande på övergångsstat vid kartverket och utbetalning av skillnadslön till förste byråsekreteraren mellan lönen på hans ordinarie tjänst i Ca 25: 28 och hans nuvarande lön i Ce 27: 30.

2 f. Med hänsyn till de för den föreslagna byrådirektörstjänsten uppställda kvalifikationerna anses till tjänsten knappast kunna ifrågakomma annan än för uppgiften lämplig förste statskartograf. På dennes tjänst skulle då befordras en statskartograf, men under de närmaste åren väntas icke någon kompetent sökande kunna erhållas till den ledigblivande statskartograf-tjänsten. Kartverket beräknar därför att under budgetåret 1954/55 medel icke behöver upptagas för en statskartograf-tjänst i lönegrad Ca 27.

3. Kartverket anför, att den ökade produktionen av ekonomiska kartor kräver avskrift av jordregister för fastighetsredovisningen i större omfattning än tidigare, varjämte kostnaden för avskrifternas utförande ökat med 30—40 procent.

5 a. Genom 1946 års betydande ökning av antalet kartassistenter i lönegrad 16 eller lägre lönegrad har enligt kartverkets mening proportionen mellan

ordinarie och icke-ordinarie sådana tjänstemän blivit snedvriden. Antalet dylika kartassistenter är för närvarande 30 ordinarie och 46 icke-ordinarie.

5 b. Ifrågavarande arkivbiträde förestår verkets kartförråd, som på grund av den ökade kartproduktionen ständigt ökar i omfattning. Tjänsten inrättades redan den 1 juli 1946 och har varit extraordinarie i lönegrad 14, numera 15, sedan den 1 juli 1949. Den bör, såsom för framtiden alltid behövligen, överföras till ordinarie stat på sätt redan föregående år begärdes.

5 c. De bland verkets expeditivakter, som kan ifrågakomma till ordinarie tjänst, har den 1 juli 1954 mer än sex års tjänstetid.

6. Kartverket framhåller, att ifrågavarande villkor försvårat rekryteringen av aspiranter, eftersom dessa icke kan beräkna befordringsmöjligheterna till statskartograf-tjänst. Villkoret anses för övrigt vara onödigt med hänsyn till att tjänsterna icke kan uppehållas förrän aspiranter utbildats och blivit så rutinerade i tjänsten, att de kan tjänstgöra som självständiga arbetsledare.

Y t t r a n d e. Statskontoret erinrar om att förslaget om förstärkning av personalen med fyra kartassistenter framförts av kartverket i tidigare anslagsäskanden utan att vinna bifall och att några nya omständigheter av beskaffenhet att föranleda ändrat ståndpunkttagande ej framkommit, varför dessa yrkanden ej heller nu bör föranleda någon åtgärd. Under erinran om att medel så nyligen som i år anvisats för en arkivbiträdestjänst finner sig statskontoret vidare ej kunna tillstyrka verkets förslag om inrättande av ytterligare en dylik tjänst. Då statskontoret förutsätter, att nya flygplan ej behöver anskaffas för närvarande, bortfaller även behovet av ökat antal befattningar såsom förste kartassistenter och flygförare samt såsom förste kartassistenter och flygfotografer. Vad angår yrkandet om en viss utbyggnad av personalorganisationen på topografiska kartbyrån från ingången av budgetåret 1954/55 bör enligt statskontorets mening detta bedömas först i samband med det slutliga ställningstagandet till frågan om framställande av en ny topografisk karta. I följd härav bör ej vidtagas åtgärder, som innebär ett föregripande av detta ställningstagande.

Av principiella skäl finner sig statskontoret icke kunna biträda kartverkets förslag att inbeordrade underofficerare skulle efter viss tids tjänstgöring automatiskt överföras till ordinarie civila tjänster vid verket. Däremot anser statskontoret, att förslaget om borttagande av de särskilda ersättningar, som nu utgår till militär personal vid förnyad kommendering till verket, bör bifallas. Tillräckliga skäl föreligger dock ej att låta den personal, till vilken ersättning redan utgår, övergångsvis behålla denna under längre tid än ett år efter de nuvarande bestämmelsernas upphävande.

Då frågan om löneställningen för vid kartverket inrättade tjänster som förste kartassistent, kartassistent, kassör och laboratoriebiträde varit föremål för statsmakternas prövning i samband med nyligen företagen lönerevision, bör enligt statskontorets mening föreliggande förslag om lönegradsuppflyttning av dessa tjänster lämnas utan bifall.

Med anledning av kartverkets förslag, att en tjänst som tekniskt-administrativ byrådirektör i Ce 33 skulle inrättas samt förste byråsekreterartjänst-

ten indragas och föras på övergångsstat, framhåller statskontoret, att den nuvarande organisationen med en förste byråsekreterare för administrativa göromål tillkom så nyligen som år 1948 på förslag av kartverket. Med hänsyn härtill och då de skäl för den påkallade organisationsändringen, som anförts av kartverket, icke övertygat statskontoret om behovet av en omorganisation, finner sig ämbetsverket icke kunna biträda kartverkets hemställan i denna del.

Under erinran om att den begärda ordinariesättningen av vissa tjänster vid kartverket påkallades i fjolårets *petita* utan att vinna beaktande, förutsätter statskontoret, att ej heller den förnyade framställningen föranleder någon åtgärd.

Statskontoret finner sig slutligen icke kunna tillstyrka kartverkets förslag om borttagande av det för anställning av tolv statskartografaspiranter givna villkoret att fyra statskartografjänster i lönegrad Ca 27 ej får uppehållas.

Föredraganden.

Såsom framgår av det anförda har kartverket nu hunnit så långt i sina försöksarbeten rörande en ny topografisk karta, att verket ansett tiden vara inne för att påbörja framställningen av denna. I sådant syfte har begärts en betydande förstärkning av personalen. För min del vill jag framhålla, att det självfallet är av stort intresse, att tillverkningen av ifrågavarande karta kan igångsättas snarast möjligt, helst som detta arbete med nödvändighet måste komma att taga åtskilliga år. Med hänsyn till att ett genomförande av kartverkets förslag kräver en ökning av statsutgifterna i en omfattning, som i nuvarande läge icke är möjlig, är jag emellertid icke för närvarande beredd att tillstyrka detsamma. Av samma skäl kan jag icke heller tillstyrka övriga förslag till personalförstärkningar eller att till kartverket inbeordrade underofficerare efter viss tids tjänstgöring skall överföras till verkets stat.

Vad härefter angår de tjänsteförändringar, som ifrågasatts, syftar dessa med ett undantag till ändringar av den allmänna löneregleringens resultat för kartverkets del. Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, torde emellertid några dylika ändringar icke nu böra ifrågasättas. Härav följer givetvis å andra sidan, att någon vakanssättning av en statskartografjänst icke blir aktuell.

Såsom kartverket anfört torde den särskilda ersättningen till militär personal vid förnyad kommendering till kartverket böra borttagas. Det torde emellertid få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera meddela närmare föreskrifter härom ävensom att bestämma, huru länge dylik ersättning övergångsvis skall utgå. Vad angår borttagandet av det för anställning av tolv statskartografaspiranter gällande villkoret, att fyra statskartografjänster i Ca 27 ej får uppehållas, torde denna fråga, därest riksdagen ej har något att erinra däremot, senare få avgöras av Kungl. Maj:t.

Mot förslaget att till ersättning för jordregisteravskrifter skall anvisas ytterligare 6 000 kronor, har jag intet att erinra. För detta ändamål skulle alltså 24 000 kronor stå till förfogande för nästa budgetår. I anslutning till vad kartverket föreslagit bör vidare beräknas ett till 25 000 kronor avrundat belopp för löneklassförändringar och lönegradsuppflyttningar på grund av befordringsgång.

Vad slutligen angår de av kartverket begärda ordinariesättningarna, kan jag icke heller i år förorda desamma. På grund av Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1953 bör emellertid å kartverkets personalförteckning uppföras tre kartassistenttjänster i lönegrad Ca 19 på övergångsstat.

Vid bifall till vad jag anfört i det föregående, bör kartverkets avlöningsanslag höjas med (6 000 + 25 000 =) 31 000 kronor för nästa budgetår.

Med beaktande av att det för arvode och vikariatsersättning till biträdande militärassistenten erforderliga beloppet, 11 300 kronor, bör överflyttas från arvodesposten till icke-ordinarieposten, beräknas anslaget sålunda.

Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat 1 737 300 (— 900) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 4 200 (— 11 300) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 1 070 000 (+ 30 700) kronor;

rörligt tillägg 1 449 500 (+ 12 500) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (1 737 300 + 4 200 + 1 070 000 + 1 449 500 =) 4 261 000 (+ 31 000) kronor.

Å personalförteckningen bör uppföras tre kartassistenttjänster i lönegrad Ca 19 på övergångsstat.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för rikets allmänna kartverk, som angivits i det föregående;

2) fastställa följande avlöningsstat för rikets allmänna kartverk, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	1 737 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	4 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 070 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 449 500

Summa kronor 4 261 000;

3) till *Rikets allmänna kartverk*: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 4 261 000 kronor.

[213] 2. Rikets allmänna kartverk: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	490 000	492 940
1953/54 (statsliggaren s. 864)	529 700	
1954/55 (förslag)	556 700	

Y r k a n d e n. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 29 400 kronor i enlighet med följande sammanställning.

	1953/54	Ökning
1. Sjukvård m. m.	23 400	8 400
2. Publikationstryck	225 000	21 000
		29 400

M o t i v. 1. Ökningen motiveras med att belastningen under 1952/53 uppgick till 29 600 kronor.

2. Med hänsyn till ökningen av det antal blad av den ekonomiska kartan, som beräknas kunna tryckas under nästa budgetår, uppskattas utgifterna under posten komma att stiga med omkring 21 000 kronor.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anser, att med hänsyn till belastningen delposten till bränsle, lyse och vatten synes kunna sänkas med 2 700 kronor.

Föredraganden.

I anslutning till vad kartverket föreslagit tillstyrker jag, att anslagsposten till publikationstryck skall höjas med 21 000 kronor till 246 000 kronor. Uppräkningen av posten till sjukvård m. m. torde emellertid enligt min mening kunna begränsas till 6 000 kronor. Ifrågavarande anslag bör alltså höjas med $(21\,000 + 6\,000 =)$ 27 000 kronor till 556 700 kronor för nästa budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för kartverket.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 556 700 kronor.

[214] 3. Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 285 000	1 204 957
1953/54 (statsliggaren s. 865)	1 120 000	
1954/55 (förslag)	1 145 000	

Y r k a n d e n. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget skall höjas med 53 000 kronor enligt följande sammanställning.

¹ Därav 220 000 kronor å tilläggsstat II.

	1953/54	Ökning
1. Flygfotografering m. m.	400 000	50 000
2. Ritkurs för militär personal	10 000	3 000

M o t i v. 1. I beloppet för flygfotografering m. m. ingår kostnaderna dels för förhyrning av hangar m. m. i Norrtälje, dels för kameraverkstaden, dels för reparation och underhåll av flygplanen, dels för själva driften vid flygfotograferingen samt dels för punktinmätning för fotokartans framställning. Beloppet för det löpande budgetåret anses knappast räcka för flygfotografering i erforderlig utsträckning. Belastningen under budgetåret 1952/53 omfattar visserligen vissa extra kostnader för reparation m. m. av ett havererat flygplan, men även bortsett härifrån beräknas årets anslagsmedel ej täcka kostnader för flygfotografering m. m. i motsvarande omfattning som 1952. För att kunna tillmötesgå önskemålen om att ytterligare påskynda flygfotograferingen av landet, upptages en höjning av anslagsposten med 50 000 kronor.

2. Med hänsyn till belastningen under budgetåret 1952/53 och då minst samma antal militära beställningshavare som år 1953 bör genomgå ritkursen under de närmaste åren med tanke på arbetena för den nya topografiska kartan och framställningen av eldledningskartorna anses posten, som nedsatts för det löpande budgetåret, ånyo böra höjas till 13 000 kronor eller med 3 000 kronor. Delvis är denna höjning föranledd av det nya resereglementets höjda traktamenten.

Y t t r a n d e. Statskontoret erinrar, att förevarande anslag höjts med ej mindre än 55 000 kronor för innevarande budgetår. Ämbetsverket är därför ej berett tillstyrka annan höjning av posten till flygfotografering m. m. än som kan möjliggöras genom att någon annan post under anslaget, exempelvis posten till fältarbeten, i motsvarande mån reduceras.

Föredraganden.

En viss ökning av medelsanvisningen till flygfotografering torde även enligt min mening vara erforderlig. Jag kan emellertid icke tillstyrka, att posten skall höjas med mer än 25 000 kronor till 425 000 kronor. Någon uppräkning av den för ritkurs för militär personal avsedda posten kan jag däremot icke förorda. Den bör sålunda uppföras med oförändrat belopp av 10 000 kronor. Då såsom kartverket föreslagit övriga nu ej särskilt nämnda anslagsposter bör upptagas med samma belopp som för innevarande budgetår, skulle följaktligen ifrågavarande anslag endast behöva höjas med nyssnämnda belopp av 25 000 kronor till 1 145 000 kronor för nästa budgetår.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 145 000 kronor.

[215] 4. Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	100 000	87 219	27 781
1953/54 (statsliggaren s. 865)	80 000		
1954/55 (förslag)	106 000		

Reservationen utgöres dels av ett belopp å 15 000 kronor, som avsetts för anordnande av en kyl- och undertryckskammare, dels av medel för vissa vid budgetårets slut ännu icke betalda kostnader för en ny kamera.

Y r k a n d e n. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med 2 597 250 kronor eller 2 517 250 kronor mer än för innevarande budgetår. Anslaget föreslås skola disponeras i huvudsaklig överensstämmelse med följande fördelning.

1. Inventarier (skåp m. m.)	2 400
2. Instrument för ekonomiska kartbyrån	4 200
3. » » topografiska kartbyrån	1 650
4. » » fotogrammetriska byrån	113 000
5. » » beställningsavdelningen	176 000
6. » » geodetiska byrån	15 000
7. Kameror	170 000
8. Flygplan	2 000 000
9. Ordande av fotogrammetriska provfält	65 000
10. Kyl- och undertryckskammare samt därtill erforderlig apparat- utrustning	50 000

Summa kronor 2 597 250

Motiv. 1. Av beloppet avses 1 100 kronor till två skåp för konceptkarter i ekonomiska kartbyråns arkiv och 1 300 kronor till två ljusbord för topografiska kartbyrån.

2. Beloppet avses för inköp av två pantografer för att ersätta äldre, förslitna sådana.

3. För vidgade fältarbeten fordras 10 kurvsökare med fodral.

4. Då år 1937 anskaffade Multiplex-instrument för stereoarbeten vid fotokartans framställning är föråldrade och delvis förslitna, begär kartverket att ett nytt sådant instrument av modernare, mera snabbarbetande och noggrannare typ skall anskaffas för en kostnad av 100 000 kronor. Vidare avses en kontaktkopieringsapparat och en superdensitometer för laboratoriearbetet skola anskaffas till en kostnad av 3 000 kronor. Till en oscillografanläggning för kameraprovningar beträffande slutare, exponeringstider m. m. beräknas slutligen ett belopp av 10 000 kronor.

5. Beställningsavdelningen saknar för närvarande apparatur för mekanisk bildtriangulering för bestämmande av punktmateriel vid snabbframställning av fotokarter i mindre eller medelstora kartskalor och med mått-

liga noggrannhetskrav. På grund härav uppges beställningsavdelningen i många fall ha gått förlustig beställningar på fotokartframställning. Kartverket har därför behov av utrustning för mekanisk bildtriangulering. Kostnaden härför beräknas till omkring 3 000 kronor.

För att kunna tillgodose efterfrågan på fotobilder och fotokartor i skalan 1:4 000 har verket behov av att ett nytt rektifieringsinstrument snarast anskaffas till ett pris av omkring 73 000 kronor. Då beställningsavdelningens nuvarande mindre stereoinstrument icke längre utgör den lämpligaste instrumenttypen för framställning av tecknade kartor i de mest efterfrågade skalorna, bör åtminstone ett av dessa instrument utbytas mot ett modernare sådant, vilket medför en kostnad av 100 000 kronor.

6. Under denna punkt upptages utrustning för ytterligare tre arbetslag i precisionsavvägningsarbetet. Ifrågavarande utrustning beräknas kosta omkring 15 000 kronor.

7. Till fortsatt modernisering av kartverkets flygkamerautrustning samt för att möjliggöra ökad flygfotografering för särskilt skogliga ändamål begäres medel till ytterligare två kameror till en sammanlagd kostnad av 170 000 kronor.

8. Kartverket framhåller, att dess två äldsta flygplan av typen Focke Wulff Weihe är mer än tio år gamla. Ehuru de kan tjäna sitt ändamål ännu ett par år, särskilt för flygfotografering på lägre höjd, beräknas nyanskaffning av flygplan böra ske till 1956 års flygfotografering. Med hänsyn till från olika håll framställda önskemål om ett påskyndande av landets flygfotografering och dennas verkställande även över inre Norrland för skogliga ändamål har det synts kartverket lämpligt, att den flygplansanskaffning, som ändock inom ett par år är behövlig för kartverkets egna kartläggningar, snarast verkställs, så att beställningar av flygfotografering i större utsträckning än hittills kan utföras över områden, som icke förrän i framtiden kan ifrågakomma för kartverkets allmänna kartarbeten. De flygplan, som närmast avses, är av en ny typ utav fransk tillverkning. De torde komma att, inberäknat reservdelar, betinga ett pris av omkring 1 miljon kronor per plan. Minst två plan anses böra anskaffas samtidigt. Kartverket beräknar därför, att kostnaden för nyanskaffning av flygplan kommer att uppgå till omkring 2 miljoner kronor.

9. Kartverket erinrar om att ett visst samarbete ägt rum mellan de institutioner, som bedriver forskning på fotogrammetriens, fotografiens och optikens områden eller som tillämpar dessa vetenskaper på praktiska arbeten, samt att detta samarbete bland annat avser att ordna provfält, på vilket genom flygfotografering skall kunna prövas optik och övriga egenskaper hos flygkameror, olika film och filter m. m. Ett för ändamålet tillsatt utskott har utarbetat närmare förslag om anordnande av två permanenta sådana provfält. På grund av den samstämmiga uppfattningen om behovet av provfälten samt om deras utformning har kartverket, som anser provfälten vara av stor betydelse för dess egna arbeten vid prövning såväl av kamaramaterielen som olika arbetsmetoder, funnit sig böra hemställa om anslag

för ändamålet. För budgetåret 1954/55 erfordras endast medel för fältens iordningställande. För ändamålet hemställas om ett belopp av 65 000 kronor.

10. Liksom föregående år begär kartverket medel för att anordna en kyl- och undertryckskammare vid kameraverkstaden i Norrtälje i syfte att möjliggöra prov och undersökningar av kameror, film m. m. under olika tryck och vid låga temperaturer. För ändamålet har tidigare anvisats ett belopp av 15 000 kronor, vilken anslagspost alltså avses nu skola användas. Anläggningen beräknas emellertid numera kosta omkring 65 000 kronor, varför ett tilläggsanslag på 50 000 kronor erfordras.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anför, att förslaget om anskaffande av flygplan ej för närvarande bör vinna statsmakternas beaktande, eftersom kartverkets båda äldsta flygplan ännu kan tjäna sitt ändamål. Vilket av kartverkets övriga önskemål som bör sättas i främsta rummet, anser sig statskontoret ej kunna bedöma, men ämbetsverket utgår från att möjligheterna att tillgodose dessa yrkanden i nuvarande läge är än mindre än vid anslagsprövningen för innevarande budgetår. Därest kartverkets begäran om anvisande av medel för inköp av en kyl- och undertryckskammare ej bifalles, föreslår statskontoret att härför tidigare anslaget belopp å 15 000 kronor ej längre reserveras för detta ändamål utan beaktas vid eventuell ytterligare medelsanvisning under anslaget.

Föredraganden.

Kartverket har begärt icke mindre än — i runt tal — 2 600 000 kronor för anskaffande av utrustning under nästa budgetår. En medelsanvisning av sådan storleksordning är i nuvarande ekonomiska läge icke möjlig. Det torde sålunda till en början icke kunna komma i fråga att nu anvisa medel för inköp av nya flygplan till kartverket. Även övriga önskemål torde emellertid enligt min mening endast kunna tillgodoses i mycket begränsad omfattning, därvid bedömningen självfallet bör ske med hänsyn till yrkandenas angelägenhetsgrad. Med denna utgångspunkt har jag för min del stannat för att föreslå, att medel skall anvisas till anskaffande av en kamera, två pantografer, tio kurvsökare samt precisionsavvägningsinstrument till tre nya arbetslag. Då kartverkets beräkning av kostnaderna för angivna utrustning torde böra godtagas, bör för ändamålet anvisas $(85\,000 + 4\,200 + 1\,650 + 15\,000 =)$ avrundat 106 000 kronor. Ifrågavarande anslag bör alltså uppföras med nämnda belopp för nästa budgetår. I jämförelse med innevarande budgetår innebär detta en ökning av medelsanvisningen med 26 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 106 000 kronor.

M. Lappväsendet.

[216] 1. Lappfogdarna m. fl.: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	274 000	306 164
1953/54 (statsliggaren s. 865)	327 000	
1954/55 (förslag)	342 200	

I särskilda skrivelser den 15, den 31 och den 29 augusti 1953 har *länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län* framlagt förslag rörande medelsanvisning för budgetåret 1954/55 till avlöningar åt lappfogdar m. fl. Länsstyrelserna har beräknat medelsbehovet för ändamålet till i runt tal 338 200 kronor. I jämförelse med det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär detta en ökning med 11 200 kronor. Av sistnämnda belopp avses 1 800 kronor till ersättningar och gratifikationer åt ordningsmän inom lappbyarna och åt lappförmän. För vikariatsersättningar beräknas ett med 1 300 kronor höjt belopp, varav 700 kronor under ordinarieposten och 600 kronor under icke-ordinarieposten. Till kostnaderna för beräknade löneklassförändringar har upptagits en ökning av 4 500 kronor. Sistnämnda ökning är av automatisk karaktär. Vidare har länsstyrelsen i Norrbottens län — med överlämnande av en framställning i ämnet från lappfogdarna i länet — hemställt, att lappfogdetjänsterna skall uppflyttas från 27 till 31 lönegraden. Samma länsstyrelse har med anledning därav upptagit ett belopp av 3 600 kronor för avlöning av tre lappfogdar i sistnämnda lönegrad. I särskild skrivelse den 29 augusti 1953 har slutligen *länsstyrelsen i Västerbottens län* med anledning av en framställning i ärendet från lappfogden i länet hemställt, att frågan om lappfogdarnas löneställning måtte tagas under förnyad prövning.

Departementschefen.

Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör anslaget uppräknas med 9 400 kronor avseende lön till fem lappfogdar i lönegrad Ca 29 i stället för Ca 27. På grund av ökat medelsbehov för vikariatsersättningar samt beräknade löneklassförändringar bör anslaget vidare höjas med 1 300 respektive 4 500 kronor. Någon uppräkning av det belopp, som avses för ersättningar till ordningsmän m. fl., kan jag däremot icke tillstyrka.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 87 900 (+ 6 900) kronor;
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 40 000 (oförändrat) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 115 900 (+ 2 900) kronor;
 rörligt tillägg 98 400 (+ 5 400) kronor.

Anslaget upptages alltså med $(87\,900 + 40\,000 + 115\,900 + 98\,400 =) 342\,200 (+ 15\,200)$ kronor.

Å personalförteckningen bör 5 lappfogdetjänster i lönegrad Ca 27 uppflyttas till lönegrad Ca 29.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för lappfogdarna m. fl., som angivits i det föregående;

b) fastställa följande avlöningsstat för lappfogdarna m. fl., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	87 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	40 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	115 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	98 400
Summa kronor	342 200;

c) till *Lappfogdarna m. fl.*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 342 200 kronor.

[217] 2. **Lappfogdarna m. fl.: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	119 400	147 496
1953/54 (statsliggaren s. 866)	123 400	
1954/55 (förslag)	123 400	

Omkostnadsanslaget för lappfogdarna m. fl. upptager tre poster, nämligen en för sjukvård m. m. å 500 kronor, en för reseersättningar å 110 000 kronor samt en för expenser å 12 900 kronor.

I särskilda skrivelser den 15, 31 och 29 augusti 1953 har *länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län* beräknat medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår till sammanlagt 152 000 kronor. Av detta belopp avses 800 kronor för sjukvård, 132 000 kronor för reseersättningar och 19 200 kronor för expenser.

Departementschefen.

Någon höjning av förevarande anslag är jag icke beredd att tillstyrka. Anslaget torde sålunda böra uppföras med oförändrat belopp av 123 400 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lappfogdarna m. fl.*: *Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 123 400 kronor.

N. Diverse.

[218] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	2 642 000	2 525 175
1953/54 (statsliggaren s. 867)	2 659 000	
1954/55 (förslag)	2 945 000	

Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 945 000 kronor.

[219] 2. Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	48 800	306 800
1953/54 (statsliggaren s. 867)	54 400	
1954/55 (förslag)	113 600	

I anslutning till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av frågor, som är gemensamma för flera huvudtitlar, anfört beträffande ersättning till statens domäners fond för upplåten mark torde för nästa budgetår under nionde huvudtiteln böra anvisas ett förslagsanslag av 113 600 kronor, avsett för bestridande av dylik, arrende motsvarande ersättning för upplåtelse till vederbörande myndigheter av i nämnda fond ingående mark. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 113 600 kronor.

[220] 3. Naturskydd: Bidrag till svenska naturskyddsföreningen m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	40 000	39 065
1953/54 (statsliggaren s. 867)	50 000	
1954/55 (förslag)	50 000	

Y r k a n d e. *Svenska naturskyddsföreningen* (skr. 31/8 1953) hemställer, att för föreningens verksamhet under budgetåret 1954/55 skall anvisas genom anslag av statsmedel och ur jaktvårdsfonden tillhopa minst 110 000 kronor.

Vetenskapsakademien (skr. 1/9 1953) hemställer, att till akademiens naturskyddsverksamhet under budgetåret 1954/55 skall anvisas 14 000 kronor.

M o t i v. 1. Till svenska naturskyddsföreningen har under budgetåret 1953/54 anvisats ett anslag av 40 000 kronor, varjämte föreningen erhållit 30 000 kronor ur jaktvårdsfonden.

Föreningen framhåller, bland annat, att dess nya stadgar utarbetats efter principen att föreningens uppgift vid tillämpningen av naturskyddslagen är av klart allmän natur och bör hållas skild från föreningens övriga verksamhet, till vilken hör naturskyddspropaganda, publikationsverksamhet, medlemsvärvning och annan vanlig föreningsverksamhet. Föreningens uppgift vid tillämpningen av naturskyddslagstiftningen bör helt bekostas av statsmedel. Därjämte är föreningen i behov av fortsatt understöd till den egentliga ideella föreningsverksamheten, särskilt publikations- och kursverksamheten. Föreningen framhåller, att omfattningen av dess verksamhet efter naturskyddslagens ikraftträdande flerdubblats.

Föreningen beräknar sina utgifter till 202 570 kronor, varav 99 100 kronor för den centrala organisationen, 70 750 kronor för propaganda, upplysnings- och bildningsverksamhet, 27 720 kronor till den lokala organisationen samt 5 000 kronor till vård av föreningens egendomar, utgifter för naturminnen m. m. Inkomsterna beräknar föreningen till 91 915 kronor, varav 60 000 kronor i medlemsavgifter. Med den sålunda angivna verksamheten skulle uppstå en brist för föreningen på 110 655 kronor.

2. Vetenskapsakademien framhåller, att någon väsentlig avlastning i arbetet för akademiens naturskyddskommitté icke har inträtt efter den nya naturskyddslagstiftningens genomförande. Akademien hemställer därför om ett anslag till sin naturskyddsverksamhet med 14 000 kronor, varav 4 000 kronor till inspektionsresor och naturskyddsutredningar, 5 000 kronor till tryckning av redogörelser, 500 kronor till skrivmaterial och diverse utgifter, 3 500 kronor till arvode åt naturskyddskommitténs sekreterare och 1 000 kronor till arvode åt sekreterarens biträde. Det äskade beloppet överstiger det för budgetåret 1953/54 beviljade med 4 000 kronor.

Departementschefen.

I propositionen nr 62 till 1953 års riksdag anförde jag, bland annat, att ett årligt bidrag till svenska naturskyddsföreningen av ett till 40 000 kronor uppräknat belopp enligt min uppfattning borde göra det möjligt för föreningen att fylla sin uppgift enligt den nya naturskyddslagstiftningen i den utsträckning, som förutsatts vid 1952 års riksdag. Jag är icke beredd att föreslå någon ytterligare uppräkning av detta belopp. Jämväl bidraget till vetenskapsakademien bör enligt min mening utgå med oförändrat be-

lopp, 10 000 kronor. Anslaget till Bidrag till svenska naturskyddsföreningen m. fl. bör sålunda, vid bifall till vad jag nu föreslagit, uppföras med oförändrat belopp av (40 000 + 10 000 =) 50 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Naturskydd: Bidrag till svenska naturskyddsföreningen m. fl.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 50 000 kronor.

[221] 4. Naturskydd: Bidrag till särskilda naturskyddsåtgärder.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	25 000 ¹	—
1953/54 (statsliggaren s. 868).....	50 000	
1954/55 (förslag).....	50 000	

Från anslaget skall utgå ersättningar till sakägare, som lider skada till följd av fridlysning eller annan naturskyddsåtgärd (Prop. 1952: 188 s. 90).

Svenska naturskyddsföreningen (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget måtte höjas avsevärt samt att anslaget skall kunna tagas i anspråk även för naturskyddsåtgärder på frivillighetens väg. Föreningen motiverar sitt förslag om höjning av anslaget med att det föreligger en utbredd uppfattning, att anslaget är så ringa, att myndigheterna icke räknar med att det kan användas för några åtgärder av betydelse, samt att anslaget för budgetåret 1952/53, som avsåg första halvåret 1953, icke använts trots att behovet av anslag för ändamålet är utomordentligt stort. Beträffande utvidgningen av anslagets användningsområde anföres, att behovet av medel till ersättningar är lika stort, när någon naturskyddsåtgärd vidtages på frivillighetens väg — exempelvis köp av ett område eller upprättande av servitutsavtal — som när tvångsmedel anlitas.

Departementschefen.

Innan ytterligare erfarenhet vunnits rörande den nya naturskyddslagstiftningen, är jag icke beredd att föreslå någon ändring i vare sig medelsanvisningens storlek eller anslagets användningsområde. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Naturskydd: Bidrag till särskilda naturskyddsåtgärder* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 50 000 kronor.

[222] 5. Bidrag till internationell hydrografisk-biologisk anstalt.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	12 000	11 258
1953/54 (statsliggaren s. 868)	15 000	
1954/55 (förslag)	15 000	

¹ Anslaget, som avsåg förra halvåret 1953, har anvisats å tilläggsstat II (Prop. 1953: 2 bil. 8 p. 8, JoU 1953: 2, Rskr. 1953: 39).

Från anslaget utbetalas Sveriges andel i kostnaderna för den internationella hydrografisk-biologiska centralanstalten i Charlottenlund vid Köpenhamn. Bidraget utgår för närvarande med 20 000 danska kronor för år.

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök (skr. 12/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 15 000 kronor.

Föredraganden.

Såsom fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök föreslagit bör anslaget uppföras med oförändrat belopp av 15 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till internationell hydrografisk-biologisk anstalt* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

[223] 6. Bidrag till internationella frysinstitutet i Paris.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	3 000	2 708
1953/54 (statsliggaren s. 868)	6 000	
1954/55 (förslag)	6 000	

Kommerskollegium (skr. 28/8 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med oförändrat belopp av 6 000 kronor.

Departementschefen.

I enlighet med kommerskollegii förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till internationella frysinstitutet i Paris* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 6 000 kronor.

[224] 7. Kostnader för Sveriges medlemskap i FAO.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	600 000	617 606
1953/54 (statsliggaren s. 868)	848 000	
1954/55 (förslag)	625 000	

Den svenska FAO-kommittén (skr. 16/11 1953) anför, att Sveriges bidrag till Förenta Nationernas livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) för kalenderåret 1953 utgör omkring 570 000 kronor. Medel härför har anvisats av 1952 års riksdag. Medlemsstaternas bidrag för kalenderåren 1954 och 1955 kommer att fastställas av organisationens konferens först i december 1953. I avvaktan härpå torde bidraget för år 1955, i likhet med vad som var fallet vid beräkning av medel för år 1954 i 1953 års statsverksproposition,

böra upptagas till samma belopp som utgått under det löpande året, således 570 000 kronor.

Kommittén erinrar vidare, att under anslaget för budgetåret 1953/54 beräknats ett belopp av 213 000 kronor såsom engångsbidrag till organisationens fonder. För nästkommande budgetår kan anslaget således minskas med motsvarande belopp.

Till den svenska FAO-kommitténs omkostnader och till deltagandet i olika av FAO anordnade sammanträden m. m. har innevarande budgetår beräknats ett belopp av 65 000 kronor. Då numera innehavaren av en förste kanslissekreterarbefattning i jordbruksdepartementet samtidigt tjänstgör som FAO-kommitténs sekreterare, kan en minskning av beloppet för kommitténs omkostnader ske med i runt tal 10 000 kronor, motsvarande den löneersättning, som tidigare utgått till sekreteraren.

Förevarande anslag föreslås således skola uppföras med $(570\,000 + 55\,000 =)$ 625 000 kronor.

Departementschefen.

Såsom förordats av den svenska FAO-kommittén torde för budgetåret 1954/55 böra anvisas ett belopp av 570 000 kronor till Sveriges årsbidrag till Förenta Nationernas livsmedels- och jordbruksorganisation. För svenskt deltagande i internationella konferenser, som anordnas av FAO, och till bestridande av kostnaderna för FAO-kommittén bör vidare beräknas 55 000 kronor under förevarande anslag. Detta bör följaktligen för nästa budgetår uppföras med $(570\,000 + 55\,000 =)$ 625 000 kronor. I förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär detta en minskning med 223 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för Sveriges medlemskap i FAO* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 625 000 kronor.

[225] 8. Kostnader för Sveriges medlemskap i europeiska växtskyddsorganisationen.

Under denna anslagsrubrik har för budgetåret 1953/54 anvisats ett anslag av 16 000 kronor (statsliggaren s. 868). Från anslaget utbetalas årsavgiften till europeiska växtskyddsorganisationen, uppgående till 1 000 pund sterling eller cirka 14 500 kronor, samt ersättes kostnaderna för den svenska representationen i rådet, beräknade till 1 500 kronor per år.

Anslaget synes för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp av 16 000 kronor. Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för Sveriges medlemskap i europeiska växtskyddsorganisationen* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 16 000 kronor.

[226] 9. Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	5 000	7 508
1953/54 (statsliggaren s. 868)	5 000	
1954/55 (förslag)	5 000	

Länsstyrelsen i Västerbottens län (skr. 1/8 1953) hemställer om sådan ändring av kungörelsen den 30 december 1863 angående nämndemäns rätt till ersättning för extra förrättningar, att ersättning till nämndeman, som deltagar i här ifrågavarande besiktningar och syneförrättningar, måtte utgå efter samma grunder som för nämndeman, som tjänstgör vid ting, d. v. s. att förutom resekostnadsersättning och traktamente enligt allmänna rese-reglementet skall utgå jämväl dagarvode med 20 kronor.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anser sig ej böra göra erinran mot att nämndeman vid deltagande i ifrågavarande förrättningar kommer i åtnjutande av dagarvode. Sådant arvode bör dock enligt ämbetsverket ifrågakomma endast då resa och förrättning tagit i anspråk minst åtta timmar i följd. Arvodena bör utgå av förevarande anslag.

Departementschefen.

Det torde icke finnas någon anledning att i ersättningshänseende göra skillnad mellan nämndemans tjänstgöring vid domstol och vid sådana besiktningar och syneförrättningar, som avses med förevarande anslag. Jag biträder därför förslaget, att dagarvode skall utgå jämväl i sistnämnda fall. Arvodet torde böra bestämmas till 20 kronor för förrättningsdag, varunder resa och förrättning tagit i anspråk minst åtta timmar i följd. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga de författningsändringar, som vid bifall härtill blir erforderliga.

Vad angår medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår torde de föreslagna dagarvodena öka medelsbehovet något. Ökningen torde emellertid bli jämförelsevis obetydlig. Någon uppräknig av anslaget synes därför icke vara erforderlig för nästa budgetår.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

[227] 10. Kontroll å standardisering av mjölk.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	40 000	37 156
1953/54 (statsliggaren s. 869)	40 000	
1954/55 (förslag)	40 000	

Lantbruksstyrelsen (skr. 1/9 1953) räknar med att kontroll över fetthalten i standardiserad mjölk under budgetåret 1954/55 kommer att erfordras i samma utsträckning som hittills, vilket innebär att under nämnda år cirka 13 000 analyser skulle behöva verkställas. I anledning härav föreslår lantbruksstyrelsen, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp, 40 000 kronor.

Med biträdande av lantbruksstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kontroll å standardisering av mjölk* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[228] 11. Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 200 000	1 159 981
1953/54 (statsliggaren s. 869)	1 200 000	
1954/55 (förslag)	1 300 000	

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget avser ett belopp av 700 000 kronor restitution av ordinarie skatt för bensen, som förbrukas vid yrkesmässigt fiske under budgetåret. Beloppet har beräknats med utgångspunkt från en bensinmängd av omkring 2 840 000 liter och en skattesats av 25 öre för liter. Återstående del av anslaget, 500 000 kronor, har avsatts till den särskilda fond, som bildats genom återbäring av den tillägsskatt, som det yrkesmässiga fisket erlagt för bensen, förbrukad under tid, då sådan skatt uttogs (jfr prop. 1952: 25 och 89). Denna tillägsskatt har uppskattats till sammanlagt 2 200 000 kronor. Härav har, inberäknat nyssnämnda belopp av 500 000 kronor, tillhoppa 1 100 000 kronor tillförts fonden.

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök (skr. 12/8 1953) hemställer, att anslaget skall uppföras med ett belopp av (800 000 + 500 000 =) 1 300 000 kronor. Styrelsen erinrar om att den ordinarie skatten numera utgår med 28 öre per liter, vilket vid oförändrad förbrukning av 2 840 000 liter ger ett restitutionsbelopp av 795 200 eller avrundat 800 000 kronor.

Föredraganden.

Jag har icke något att erinra mot fiskeristyrelsens beräkning av förevarande anslag. Detta torde sålunda för nästa budgetår böra höjas med 100 000 kronor till 1 300 000 kronor. Av sistnämnda belopp avses liksom för innevarande budgetår 500 000 kronor för avsättning till fonden för främjande av fiskerinäringen.

I förevarande sammanhang torde jag vidare få föreslå en utökning av antalet ledamöter i styrelsen för sistnämnda fond. Enligt nu gällande be-

stämmelser skall sagda styrelse bestå av ordförande och sex ledamöter. Av dessa skall ordföranden och två ledamöter utses av Kungl. Maj:t, medan övriga fyra ledamöter skall utses av Sveriges fiskares riksförbund. Därest riksdagen icke har något att invända häremot, torde de av Kungl. Maj:t utsedda ledamöternas antal böra utökas med en.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utöware erlagd bensinskatt* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 1 300 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[229] 12. Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	300 000	330 341
1953/54 (statsliggaren s. 869)	300 000	
1954/55 (förslag)	300 000	

Att närmare beräkna medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår torde icke vara möjligt. Även om anspråken på ersättningar från anslaget under det senast tilländalupna budgetåret något överstigit anslagsbeloppet synes det dock vara tillfyllest, om anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

[230] 13. Bidrag vid förlust på grund av naturkatastrof m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	50 000	23 725
1953/54 (statsliggaren s. 869)	50 000	
1954/55 (förslag)	50 000	

Ifrågavarande anslag torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp av 50 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag vid förlust på grund av naturkatastrof m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 50 000 kronor.

[231] 14. Ersättningar åt sakkunniga i befordringsärenden.

Under denna anslagsrubrik har för budgetåret 1953/54 anvisats ett reservationsanslag av 25 000 kronor (statsliggaren s. 870).

Under innevarande budgetår väntas framställningar om ersättning inkomma till ett sammanlagt belopp, som betydligt överstiger medelsanvisningen. Medelsbehovet varierar emellertid starkt från år till år, varför någon uppräknings av anslaget för nästa budgetår icke bör komma i fråga. Med hänsyn till svårigheten att beräkna medelsbehovet torde emellertid anslaget lämpligen böra ges karaktären av förslagsanslag i likhet med motsvarande anslag under åttonde huvudtiteln. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar åt sakkunniga i befordringsärenden* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

[232] 15. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	400 000	391 411	453 382
1953/54 (statsliggaren s. 870)	200 000		
1954/55 (förslag)	300 000		

Såsom framgår av de i tabellen lämnade uppgifterna var belastningen å anslaget under budgetåret 1952/53 över 390 000 kronor. Vad angår innevarande budgetår har vissa kommittéer och utredningar redan slutfört sina uppdrag eller väntas komma att göra detta senare under budgetåret. Å andra sidan har nya kommittéer och utredningar tillkommit och längre fram under budgetåret kommer ytterligare sådana att behöva tillsättas.

Såvitt nu kan bedömas torde en betydande reservation å anslaget föreligga även vid slutet av innevarande budgetår, ehuru avsevärt mindre än vid budgetårets ingång. Då därtill belastningen å anslaget kan väntas öka, synes medelsanvisningen böra höjas något. Enligt min mening torde det dock vara tillfyllest, om anslaget för nästa budgetår uppföres med ett till 300 000 kronor höjt belopp. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

[233] 16. Extra utgifter.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1952/53	100 000	149 282	14 897
1953/54 (statsliggaren s. 870)	100 000		
1954/55 (förslag)	100 000		

Ifrågavarande anslag torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

[234] 17. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.

	Anslag	Nettoutgift
1951/1952	30 000	34 914
1952/53	30 000	26 472
1953/54 (statsliggaren s. 870)	30 000	
1954/55 (förslag)	25 000	

Med hänsyn till den minskade belastningen torde medelsanvisningen å anslaget kunna nedsättas till 25 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

Sammanfattning.

Vid bifall till de framlagda förslagen skulle för budgetåret 1954/55 under nionde huvudtiteln uppföras 447 072 200 kronor.

Å riksstaten för budgetåret 1953/54 har under nionde huvudtiteln anvisats 395 470 700 kronor.

Förslagen innebär alltså en ökning med 51 601 500 kronor.

Förändringarna inom huvudtitelns olika avdelningar framgår av följande sammanställning.

Avdelning	Anvisat 1953/54	Åskat 1954/55	Ökning eller minskning
A. Jordbruksdepartementet	796 000	772 000	— 24 000
B. Lantbruksstyrelsen m. m. . . .	14 735 500	15 154 400	+ 418 900
C. Lantbruksakademien m. m. . .	1 502 900	1 456 500	— 46 400
D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar m. m.	22 243 900	22 977 200	+ 733 300
E. Hästavel och boskapsskötsel m. m.	3 530 700	3 469 800	— 60 900
F. Veterinärväsendet m. m.	14 596 700	14 304 500	— 292 200
G. Lanthushållning i allmänhet	251 295 300	302 496 500	+ 51 201 200
H. Jordbrukets rationalisering m. m.	22 805 100	21 365 100	— 1 440 000
I. Fiskeriväsendet	1 969 600	2 010 900	+ 41 300
J. Skogsväsendet	25 641 800	26 175 300	+ 533 500
K. Lantmäteriväsendet	24 184 700	24 390 100	+ 205 400
L. Rikets allmänna kartverk . . .	5 959 700	6 068 700	+ 109 000
M. Lappväsendet	450 400	465 600	+ 15 200
N. Diverse	5 758 400	5 965 600	+ 207 200
	395 470 700	447 072 200	+ 51 601 500

Vissa anslag har endast kunnat upptagas med preliminära belopp. De viktigaste av dessa är anslagen till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område och till kostnader i samband med Svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet. Det belopp, som beräknats under förstnämnda anslag, överstiger med 34 miljoner kronor medelsanvisningen för ändamålet för innevarande budgetår. Ökningen beror främst på att under sagda budgetår kunnat för prisregleringsåtgärder tagas i anspråk ett överskott från clearingkassan för fettvaror, vilket ej blir möjligt under nästa budgetår. Till kostnaderna för Svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet har för löpande budgetår hittills icke anvisats några medel. För nästa budgetår beräknas emellertid 20 miljoner kronor med hänsyn till prisutvecklingen på den internationella spannmålsmarknaden samt det väntade skördeutfallet inom landet.

Den sammanlagda ökningen av medelsbehovet för nu nämnda ändamål uppgår sålunda till 54 miljoner kronor. Ökningen torde få anses vara av automatisk karaktär.

Bortses från i det föregående omförmälda båda anslag visar nionde huvudtiteln en minskning å omkring 2,4 miljoner kronor. Detta belopp framkommer såsom ett resultat av å ena sidan vissa anslagsökningar och å andra sidan vissa anslagsminskningar. Av såväl ökningarna som minskningarna är en del att beteckna såsom automatiska. Hit kan sålunda hänföras utgiftsändringar, vilka är föranledda av löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång, de nya löne- och skattegrupperingarna, redan fattade riksdagsbeslut samt bortfall av engångsutgifter och dylikt. Sammanräknas de automatiska utgiftsförändringarna, uppstår en nettominskning å i runt tal 1,4 miljoner kronor.

Återstående del av förut nämnda nettominskning eller 1 miljon kronor utgöres av icke automatiska utgiftsförändringar. Minskningen beror här främst på att anslaget till bidrag till jordbrukets rationalisering med hänsyn till uppkomna reservationer ansetts kunna sänkas med 1,4 miljoner kronor. Vidare har anslaget till väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo av samma anledning upptagits till ett 300 000 kronor lägre belopp än för innevarande budgetår. Å andra sidan har bland annat föreslagits ett nytt anslag å 175 000 kronor till bidrag till främjande av juverhälsokontroll hos nötkreaturen, varjämte anslaget till skogsvårdsstyrelsernas omkostnader höjts med 325 000 kronor.

Till sist må framhållas, att nya tjänster föreslagits skola inrättas endast i några fall, där så av särskilda anledningar befunnits vara ofrånkomligt.

Vad föredragandena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Nils Grass.

Register

till

Nionde huvudtiteln för budgetåret 1954/55.**A. Jordbruksdepartementet.**

Sid.		Kronor
	Jordbruksdepartementet:	
1	Avlöningar	712 000
3	Omkostnader	60 000
	Säger för jordbruksdepartementet	772 000

B. Lantbruksstyrelsen m. m.

	Lantbruksstyrelsen:	
4	Avlöningar	2 205 700
14	Omkostnader	300 000
16	Kostnader för utbetalande av producentbidrag	140 000
	Lantbruksnämnderna:	
23	Avlöningar	9 339 000
29	Omkostnader	2 357 000
30	Utrustning	50 000
31	Ersättningar åt ortsombuden	300 000
32	Kostnader för planeringskommittéer	200 000
	Lantbruksattachéer:	
32	Avlöningar	215 700
33	Omkostnader	47 000
	Säger för lantbruksstyrelsen m. m.	15 154 400

C. Lantbruksakademien m. m.

	Lantbruksakademien:	
34	Avlöningar	42 700
35	Bidrag till museum, bibliotek m. m.	19 000
35	Bidrag till lantbruksakademien för bestridande av kostnaderna för jordbrukets forskningsråd m. m.	54 300
36	Främjande av forskning på jordbrukets område m. m.	350 000
	Statens växtskyddsanstalt:	
37	Avlöningar	804 700
40	Omkostnader	185 800
	Säger för lantbruksakademien m. m.	1 456 500

D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar m. m.

	Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök:	
42	Avlöningar	4 153 000
50	Omkostnader	554 700
53	Materiel m. m.	530 000

Sid.		Kronor
55	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	47 000
56	Stipendier	39 800
58	Underhåll av byggnader m. m.	80 000
59	Inredning och utrustning	250 000
61	Särskilda undersökningar	140 000
63	Statens försöksgårdar	*407 000
64	Bidrag till lokal försöksverksamhet	250 000
65	Bidrag till fast försöksverksamhet m. m.	200 000
	Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut:	
66	Avlöningar	1 284 000
78	Omkostnader	501 800
88	Materiel m. m.	34 000
89	Bokinköp och bokbindning för institutets bibliotek	10 000
89	Stipendier m. m.	11 500
90	Trädgårdsekonomisk byrå	13 200
91	Inredning och utrustning	30 000
95	Lokala trädgårdsförsök och fasta försöksfält	36 000
96	Specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande	88 600
97	Understöd åt lanthushållningsseminariet å Rimforsa	183 300
	Lägre lantbruksundervisning m. m.:	
100	Kurser i hovbeslag och maskinreparation vid Alnarp	22 200
101	Lägre mejeriskolor	5 000
	Lantbruksskolan vid Ultuna:	
102	Avlöningar	90 600
103	Omkostnader	9 100
	Understöd åt vissa lantbruksundervisningsanstalter:	
103	Avlöningar	6 130 000
112	Driftkostnader	1 813 000
114	Bidrag till arvoden åt skolläkare	10 000
115	Bidrag till jordbrukets yrkesskolor	376 100
118	Bidrag till särskilda utbildningskurser	100 800
123	Studiehjälp åt elever vid vissa lantbruksundervisningsanstalter m. m.	1 610 000
125	Bidrag till byggnadsarbeten vid vissa lantbruksundervisningsanstalter	2 500 000
126	Bidrag till undervisningsmateriel för maskinundervisning...	165 000
127	Bidrag till hushållningssällskapens undervisningsverksamhet m. m.	1 266 500
128	Bidrag till upplysnings- och undervisningsverksamhet rörande biodling	15 000
129	Reseunderstöd för studier på jordbrukets område	20 000
	Säger för undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar m. m.	22 977 200

E. Hästavel och boskapsskötsel m. m.

	Statens hingstdepåer och stuteri:	
130	Avlöningar	646 300
132	Omkostnader	406 500
135	Byggnadsarbeten	85 000
136	Hästavelns befrämjande	1 274 400

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	Nötboskapsavelns befrämjande:	
140	Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln	367 500
141	Understöd åt kontrollföreningsverksamhet	504 900
144	Diverse åtgärder på husdjursavelns område m. m.	185 200
	Säger för hästavel och boskapsskötsel m. m.	3 469 800

F. Veterinärväsendet m. m.

	Veterinärstyrelsen:	
148	Avlöningar	583 300
150	Omkostnader	75 200
	Veterinärhögskolan:	
151	Avlöningar	2 296 000
158	Omkostnader	256 000
159	Materiel m. m.	225 000
160	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	17 000
160	Stipendier	36 400
161	Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar	6 000
161	Inredning och utrustning	170 000
	Veterinärinrättningen i Skara:	
163	Avlöningar	161 800
166	Omkostnader	30 300
167	Inredning och utrustning	10 000
	Statens veterinärmedicinska anstalt:	
168	Avlöningar	1 722 000
174	Omkostnader	646 500
	Veterinärstaten:	
178	Avlöningar	4 435 000
180	Omkostnader	124 700
	Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar:	
183	Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur	4 200
184	Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen	800 000
185	Bidrag till hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier	215 000
189	Åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreaturen	650 000
191	Åtgärder mot hönstyfus	70 000
192	Statsbidrag vid försäkring	100
193	Övriga utgifter	500 000
195	Bidrag till främjande av juverhälsokontroll hos nötkreaturen ...	175 000
197	Kontroll å uppvärmning av mjölk och grädde m. m.	95 000
197	Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård....	1 000 000
	Säger för veterinärväsendet m. m.	14 304 500

G. Lanthushållning i allmänhet.

	Bidrag till hushållningssällskapen:	
199	Avlöningar	5 484 700
202	Omkostnader	4 260 000
204	Demonstrationsgårdsverksamhet	30 000
204	Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m. ...	600 000
205	Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanärningar	80 000

Sid.		Kronor
205	Bidrag till bokföringsverksamheten inom jordbruket.....	766 800
	Befrämjande av fröodlingen m. m.:	
	Statens centrala frökontrollanstalt:	
207	Avlöningar	1 475 900
210	Omkostnader	641 700
212	Befordrande av inhemsk fröodling	35 000
212	Stödjande av odlingen av vissa kulturväxter	20 000
213	Bidrag till Sveriges utsädesförening	915 500
214	Särskilt bidrag till Sveriges utsädesförening för kvalitetsundersökning av lin m. m.....	*65 000
215	Understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm	210 000
	Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt:	
216	Avlöningar	282 800
218	Omkostnader	75 800
220	Understöd åt lokala lantbrukskemiska kontrollstationer.....	35 000
221	Ersättning till personal vid nedlagd kemisk station.....	4 000
221	Bidrag till plantskolekontroll	15 000
222	Bekämpande av växtsjukdomar	250 000
223	Bidrag till Föreningen för växtförädling av fruktträd	75 000
224	Bestridande med allmänna medel av vissa med betesreglering förenade kostnader	100
224	Bidrag till markkartering och grundkalkning	230 000
	Befrämjande av mejerihanteringen m. m.:	
225	Bidrag till Svenska kontrollanstalten för mejeriprodukter och ägg	14 700
	Statens jordbruksnämnd:	
226	Avlöningar	1 337 600
227	Omkostnader	430 000
228	Statens kommission för krisuppgifter på livsmedelsområdet ..	1 489 200
230	Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område	*198 000 000
231	Producentbidrag till vissa innehavare av mindre jordbruk....	57 000 000
231	Kostnader i samband med Svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet.....	*20 000 000
	Statlig lagerhållning:	
232	Omkostnader för statlig inköps- och försäljningsverksamhet Jordbrukets kreditkassor:	*3 000 000
233	Förvaltningsbidrag till jordbrukskasserörelsen	16 000
233	Ersättning till Sveriges allmänna hypoteksbank för förvaltningen av statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m.....	21 000
	Statens maskin- och redskapsprovningsanstalter:	
233	Avlöningar	286 500
236	Omkostnader	75 000
238	Utrustning för provningsavdelning i Norrland	50 000
238	Bidrag till jordbrukstekniska institutet	325 000
239	Befrämjande av landsbygdens elektrifiering	4 000 000
240	Bidrag till penningpremier vid lantbruksmöten	24 000
241	Bidrag till Jordbrukarungdomens förbund	*310 000
242	Bidrag till uppförande av frukt- och potatislagerhus m. m. . .	30 000
242	Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlånefond Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader:	250 000
243	Avlöningar	153 900
245	Omkostnader	49 000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	Jordbrukets upplysningsnämnd:	
246	Avlöningar	48 300
248	Omkostnader	34 000
	Säger för lantushållning i allmänhet	302 496 500

H. Jordbrukets rationalisering m. m.

250	Bidrag till jordbrukets rationalisering	13 600 000
256	Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti	50 000
260	Ersättning åt riksbanken för förvaltningen av vissa lånefon- der m. m.	230 000
261	Bidrag till gäldande av ersättning vid förlängning av vissa servitut	5 000
261	Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av vissa krono- lägenheter m. m.	3 300 000
270	Betesförsök i Norrland	30 000
	Grundförbättringar:	
272	Statens avdikningsanslag	4 000 000
280	Förrättningskostnader till vissa torrlägningsföretag	—
281	Tilläggsbidrag till vissa statsunderstödda torrlägningsföretag.	—
282	Täckdikningsförsök m. m.	140 000
283	Arrendenämnder	10 000
284	Arrenderådgivning åt vissa arrendatorer	100
	Säger för jordbrukets rationalisering m. m.	21 365 100

I. Fiskeriväsendet.

	Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök:	
285	Avlöningar	909 000
299	Omkostnader	419 100
304	Undersökningar inom sötvattenslaboratoriet	100
	Fiskeriintendenten m. m.:	
304	Avlöningar	160 600
306	Omkostnader	30 000
306	Fiskets befrämjande i de särskilda orterna	53 000
308	Utbildning av fiskeritjänstemän	21 400
309	Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen	135 000
312	Statlig garanti för befrämjande av fiske på avlägsna fiske- vatten	40 000
312	Bevakningsfartyg för sillfisket vid Island	70 000
313	Organisationsbidrag m. m. vid fiskebåts- och fiskredskaps- försäkring	37 000
314	Bidrag vid förluster på grund av fiskredskapsförsäkring	10 000
315	Isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen	10 000
315	Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.	—
315	Understöd åt fiskare	—
316	Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m.	—
317	Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg	90 700
319	Befrämjande av fiskefartygs förseende med radiotelegraf- eller radiotelefonstation	25 000
	Säger för fiskeriväsendet	2 010 900

J. Skogsväsendet.

Sid.		Kronor
	Skogsstyrelsen:	
321	Avlöningar	489 700
325	Omkostnader	102 500
	Skogshögskolan:	
326	Avlöningar	846 200
331	Omkostnader	265 300
333	Materiel m. m.	53 000
334	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	23 000
335	Stipendier	34 700
336	Inredning och utrustning	111 000
337	Institutionernas upprustning	15 000
	Statens skogsmästarskola:	
338	Avlöningar	74 500
340	Omkostnader	28 600
341	Stipendier	20 000
	Statens skogsforskningsinstitut:	
342	Avlöningar	1 271 000
348	Omkostnader	269 900
351	Särskilda undersökningar	230 000
353	Riksskogstaxering och avverkningsstatistik	379 000
353	Skogsproduktforskning.....	66 000
354	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlöningar vid statens skogsskolor m. m.	278 700
356	Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor ...	923 300
358	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för provisorisk skogsskolekurs.....	73 300
359	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlöningar vid statens förberedande skogskurser m. m.....	117 200
360	Byggnadsarbeten för iordningställande av förläggningar för statens förberedande skogskurser.....	20 000
362	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal	383 500
	Skogsvård m. m.:	
	Bidrag till skogsvårdsstyrelserna:	
363	Avlöningar	9 078 400
370	Omkostnader	5 766 000
380	Statens skogsförbättringsanslag	1 700 000
381	Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo	1 700 000
382	Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.....	1 200 000
383	Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m.....	*350 000
384	Förberedande skogskurs	20 500
384	Kostnader för virkesmätning	170 000
385	Belöningar för rovdjurs dödande	20 000
385	Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur.....	95 000
Säger för skogsväsendet		26 175 300

K. Lantmäteriväsendet.

	Lantmäteristytelsen:	
386	Avlöningar	1 035 300
389	Omkostnader ..	123 500

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
390	Kartlagingsarbeten	88 500
	Lantmåteristaten:	
391	Avlöningar	17 855 500
400	Omkostnader	4 185 000
404	Utrustning	198 000
407	Utbildningskurser för viss lantmåteripersonal m. fl.	118 500
	Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.:	
411	Bidrag till vissa förrättningskostnader m. m.	200 000
415	Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften	400 000
416	Bidrag till kostnader vid ensittarförrättningar	135 000
417	Bidrag till ersättning åt vissa förrättningsmän enligt lagen om enskilda vägar	20 000
417	Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m.	5 000
418	Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar	15 000
418	Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark	2 000
419	Ströängars indragande till kronan	3 800
420	Kostnader för provskiften i Kopparbergs län	5 000
	Säger för lantmåteriväsendet	24 390 100

L. Rikets allmänna kartverk.

	Rikets allmänna kartverk:	
421	Avlöningar	4 261 000
428	Omkostnader	556 700
428	Kartarbeten m. m.	1 145 000
430	Utrustning m. m.	106 000
	Säger för rikets allmänna kartverk	6 068 700

M. Lappväsendet.

	Lappfogdarna m. fl.:	
433	Avlöningar	342 200
434	Omkostnader	123 400
	Säger för lappväsendet	465 600

N. Diverse.

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
435	Byggnadsstyrelsens delfond	2 945 000
435	Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark....	113 600
	Naturskydd:	
435	Bidrag till svenska naturskyddsföreningen m. fl.	50 000
437	Bidrag till särskilda naturskyddsåtgärder	50 000
437	Bidrag till internationell hydrografisk-biologisk anstalt	15 000
438	Bidrag till internationella frysinstitutet i Paris	6 000
438	Kostnader för Sveriges medlemskap i FAO	625 000
439	Kostnader för Sveriges medlemskap i europeiska växtskyddsorganisationen	16 000
440	Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar	5 000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
440	Kontroll å standardisering av mjölk.....	40 000
441	Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt.....	1 300 000
442	Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.....	300 000
442	Bidrag vid förlust på grund av naturkatastrof m. m.....	50 000
443	Ersättningar åt sakkunniga i befordringsärenden.....	25 000
443	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	300 000
444	Extra utgifter	100 000
444	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	25 000
	Säger för diverse	5 965 600
	Summa	447 072 200

TIONDE HUVUDTITELN

HANDELSDEPARTEMENTET

*Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4
januari 1954.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden
SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON,
LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL,
NORDENSTAM.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, redogör här efter
för de frågor, som tillhör regleringen för budgetåret 1954/55 av utgifterna
under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till handels-
departementet, och anför därvid följande.

A. Handelsdepartementet.

[1] 1. Handelsdepartementet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	628 200	659 215
1953/54 (statsliggaren s. 871)	704 400	
1954/55 (förslag).....	710 500	

Anslaget bör för nästa budgetår uppräknas i anledning av löneklassför-
ändringar och reglerad befordringsgång med 6 100 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:
avlöning till departementschefen 31 500 (oförändrat) kronor;
avlöningar till ordinarie tjänstemän 256 700 (+ 1 600) kronor;
avlöningar till icke-ordinarie personal 188 900 (+ 2 500) kronor;
rörligt tillägg 233 400 (+ 2 000) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till $(31\,500 + 256\,700 + 188\,900 + 233\,400 =) 710\,500 (+ 6\,100)$ kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	31 500
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	256 700
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	188 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	233 400

Summa kronor 710 500;

b) till *Handelsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 710 500 kronor.

[2] 2. Handelsdepartementet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	64 100	79 586
1953/54 (statsliggaren s. 871)	72 200	
1954/55 (förslag)	73 900	

I fråga om handelsdepartementets omkostnadsanslag torde de förändringarna böra vidtagas, att anslagsposterna till sjukvård och till reseersättningar med hänsyn till belastningen under budgetåret 1952/53 höjs med 700, respektive 1 000 kronor. Anslaget skulle därmed för nästa budgetår uppföras med $(72\,200 + 700 + 1\,000 =) 73\,900$ kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Handelsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 73 900 kronor.

[3] 3. Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	25 000	25 624
1953/54 (statsliggaren s. 872)	28 000	
1954/55 (förslag)	28 000	

Anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Handelsdepartementet*: *Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 28 000 kronor.

B. Kommerskollegium med underlydande myndigheter och kårer m. m.

[4] 1. Kommerskollegium: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 973 200	2 288 425
1953/54 (statsliggaren s. 872)	2 490 800	
1954/55 (förslag)	2 555 700	

Här torde först få lämnas en redogörelse angående frågan om *ny organisation av skeppsmätningväsendet*.

Vid skeppsmätning i Sverige tillämpas f. n. äldre tyska mättningsregler under det att nästan samtliga övriga sjöfartsidkande nationer tillämpar på engelska skeppsmättningsregler och engelsk praxis byggda skeppsmätningssystem. År 1947 undertecknades i Oslo — bl. a. av Sverige — en konvention om ett enhetligt skeppsmätningssystem, som i huvudsak överensstämmer med nu gällande engelska mätningssystem.

Sedan åt kommerskollegium uppdragits att avgiva yttrande rörande 1947 års Oslokonvention, framhöll kollegium i utlåtande den 22 december 1952 att starka skäl talade för att den i Sverige tillämpade skeppsmätningssmetoden utbyttes mot det engelska systemet i den form, detta erhållit i de till Oslokonventionen fogade internationella skeppsmättningsreglerna. Innan konventionen ratificerades borde man emellertid avvakta andra staters ställningstagande, så att Sverige icke skulle bindas av konventionen förrän garantier vunnits för en tillfredsställande anslutning.

I samma utlåtande framlade kommerskollegium förslag till en ny organisation av skeppsmätningväsendet. Enligt förslaget skulle skeppsmättningskontrollen centraliseras till kommerskollegium. Som skäl härför åberopade kollegium bl. a. att enligt de internationella skeppsmättningsreglerna alla mättningsbevis skulle granskas av centralmyndighet, innan mätbrev utfärdades. Vidare föreslog kollegium, att skeppsmätarna skulle erhålla fast lön i stället för sportler, varjämte antalet skeppsmättningsdistrikt skulle avsevärt reduceras.

I propositionen nr 119 till 1953 års riksdag angående Sveriges övergång till ett på engelsk mättningsmetod byggt skeppsmätningssystem m. m. föreslog Kungl. Maj:t, att riksdagen måtte godkänna att vid tidpunkt, som Kungl. Maj:t äger bestämma, Sverige övergår till ett dylikt system. Vidare föreslog Kungl. Maj:t bl. a., att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att vid tidpunkt, som Kungl. Maj:t äger bestämma, för Sveriges del godkänna 1947 års konvention om ett enhetligt skeppsmätningssystem m. m. Vad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit vann riksdagens bifall (statsutsk. utlåt. nr 68, r.skr. nr 159).

I nämnda proposition anfördes vidare, att de av kommerskollegium föreslagna huvudlinjerna för en omorganisation av det svenska skeppsmätningssystemet kunde tillstyrkas. Utfärdandet av mätbrev borde dock så långt detta utan åsidosättande av tillbörlig kontroll lämpligen kunde ske delegeras till de mest kvalificerade av skeppsmätarna. Organisationen ansågs böra träda i kraft den 1 januari 1955, även om Sverige då icke samtidigt kunde övergå till den engelska skeppsmätningssystemet. Till frågorna om antalet befattningshavare och deras lönegradsplacering samt detaljutformningen i övrigt av den nya organisationen borde ställning tagas först i samband med behandlingen av medelsanvisningen för budgetåret 1954/55. — Riksdagen godtog vad sålunda anförts.

Kommerskollegium har med skrivelse den 30 september 1953 framlagt förslag till bl. a. kungörelse om skeppsmätning samt till instruktion för skeppsmätningssystemets befattningshavare.

Y r k a n d e n.

Kommerskollegium (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget höjes med 212 400 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Nya tjänster på sjöfartsbyråns skeppsmätningssavdelning:		
1 förste skeppsmätningsskontrollör Ce 29	21 984	
1 skeppsmätningsskontrollör Ce 25	18 276	
1 skeppsmätningssassistent Ce 23	14 772	
2 biträden Ce 6	13 488	
Vikariats- och övertidsersättningar	500	
1 skeppsmätningstekniskt biträde indrages		20 000
2. Nya tjänster i övrigt:		
a) 1 byrådirektör Ca 31 på statistiska byrån	21 984	
b) 1 byrådirektör Ca 31 på fartygsinspektionsbyrån	21 984	
c) 1 förste byråingenjör Ca 29 på elektriska byrån	20 148	
d) 5 biträden Ce 6	33 720	
3. Överföring från övergångsstat till ordinarie stat:		
a) 1 förste byråsekreterare Ca 29	—	
b) 1 kamrerare Ca 27	—	
4. Uppflyttning i lönegrad m. m.:		
a) 2 överinspektörer Ca resp. Ce 33—Ca 34	1 536	
b) 1 överinspektör Ca 33—Ca 34	768	
c) 1 förste byråsekreterare Ca 27—Ca 29	1 800	
d) 1 instruktör i hemslöjd Cg 26—Ca 27	948	
e) 1 kansliskrivare Ce 15—förste kansliskrivare Ca 17 ..	1 080	
f) 1 kontorist Ca 13—kansliskrivare Ca 15	852	
g) 1 kanslibiträde Ca 11—kansliskrivare Ca 15	1 656	
5. Ordinariesättning:		
a) 1 förste byråsekreterare Ce 27—Ca 27	—	
b) 1 förste kansliskrivare Ce 17—Ca 17	—	

	Ökning	Minskn.
c) 2 kontorister Ce 13—Ca 13	—	
¹⁴⁸³ ₄₁₄ d) 5 kanslibiträden Ce 11—Ca 11	—	
6. Omräkning:		
Personalökning å monopolutredningsbyrån m. m. (inne-		
varande budgetår har medel för denna personalökning		
beräknats endast för 3 kvartal)	41 700	
Löneklassändringar m. m.	15 204	
	<u>232 400</u>	<u>20 000</u>
	+ 212 400	

Motiv.

1. Yrkandet överensstämmer med det förslag till utbyggnad av ämbetsverkets skeppsmättningsavdelning, som kollegium framlade i sitt utlåtande den 22 december 1952. De tre befattningar som skeppsmättningskontrollör, vilka avlönas från anslaget till Skeppsmättningsväsendet: Avlöningar, föreslås skola indragas. Tullkamrarna bör befrias från allt gransknings- och utskrivningsarbete; i fortsättningen bör de endast ombesörja utlämnandet av mätbrev mot erhållande av föreskriven avgift. I stället skall det i allmänhet ankomma på kommerskollegium att handha skeppsmättningskontrollen och utfärdandet av mätbrev.

Den nya ordningen avses träda i kraft den 1 januari 1955. Med hänsyn till erforderliga förberedelsearbeten bör skeppsmättningsavdelningen emellertid förstärkas redan vid ingången av budgetåret 1954/55.

2. Förslagen — som delvis framförts av kollegium i föregående års petita — har föranletts av arbetsuppgifternas växande omfattning.

3 a) Den ifrågavarande tjänsten är placerad på sjöfartsbyrån. Med hänsyn till byråns arbetsbelastning kan tjänsten icke undvaras.

3 b) Befattningen som kamrerare är å personalförteckningen placerad i Ca 25. När den nuvarande kamreraren å övergångsstat i Ca 27 går i pension, torde en för befattningen kompetent person icke kunna erhållas, om lönen utgår enligt Ca 25.

4 a) Förslaget avser inspektörerna för sjöbefälsskolorna. Efter tjänsteförteckningsrevisionen 1952 har vid dessa skolor vissa lektorer hänförs till Ca 33 samt den lägst placerade rektorn till Cb 10, motsvarande 36 löneklassen. Överinspektörerna för sjöbefälsskolorna har i stor utsträckning beslutanderätt i ärenden som avser sjöbefälsskolorna samt skall övervaka undervisningen i skolorna. Tjänsten som överinspektör för den maskintekniska linjen inrättades den 1 juli 1949 och bör nu ordinariesättas.

4 b) Överinspektören för skeppsmättningsväsendet har betydelsefulla och självständiga arbetsuppgifter och bör liksom inspektörerna för sjöbefälsskolorna uppflyttas i lönegrad.

4 c—g) Yrkandena — som kollegium delvis framställt även tidigare — motiveras med arten och omfattningen av befattningshavarnas arbetsuppgifter.

5. Stadigvarande behov av tjänsterna föreligger. — Kollegium har under hand upplyst, att av de här berörda kanslibiträderna, vilka samtliga placerades i Ce 11 den 1 oktober 1951, två innehaft statstjänst över 20 år (26 resp. 23 år).

Y t t r a n d e.

Statens lönenämnd kan ej förorda inplacering av befattningen som förste skeppsmättningskontrollör i högre lönegrad än 27. Nämnden kan icke heller tillstyrka de föreslagna löneställningarna för en byrådirektör på vardera statistiska byrån och fartygsinspektionsbyrån. Om ytterligare personal erfordras bör placering i 27 lönegraden vara tillräcklig med benämningen förste byråsekreterare resp. förste byråinspektör.

Övriga förslag om inrättande av nya tjänster ävensom den föreslagna placeringen av hemslöjdskonsulenten i 27 lönegraden föranleder ej erinran från nämnden.

Departementschefen.

Såsom framgår av det förut sagda har 1953 års riksdag i samband med principbeslutet om övergång till nytt skeppsmätningssystem beslutat, att det svenska skeppsmättningsväsendet skall omorganiseras den 1 januari 1955. Riksdagen godtog samtidigt huvudlinjerna för en sådan omorganisation.

Med hänsyn till att kontrollen över skeppsmättningsväsendet skall handhas av kommerskollegium, erfordras en utbyggnad av kollegiets skeppsmättningsavdelning. Innan närmare erfarenhet vunnits av arbetets omfattning enligt det nya systemet, är det emellertid svårt att fastställa hur organisationen slutligt bör utformas. Jag vill erinra om att det nya systemet innebär, att kontrollen över skeppsmättningsväsendet i högre grad än tidigare skall åvila kommerskollegium; å andra sidan väntas antalet mätningar efter införandet av nya skeppsmättningsregler komma att nedgå. Jag vill vidare erinra om att föregående års riksdag godtagit, att medel från fonden för beredande av fyllnadsarvoden och tilläggsersättningar åt skeppsmätare skall få användas för olika övergångskostnader i samband med införandet av nya mättningsregler och omorganisationen av skeppsmättningsväsendet. Med hänsyn till dessa omständigheter är jag ej beredd att nu tillstyrka hela den förstärkning av skeppsmättningsavdelningen, som kommerskollegium föreslagit. F. n. består avdelningen av en överinspektör i Ca 33, ett skeppsmätningstekniskt biträde och en kontorist i Ca 13. Jag föreslår, att avdelningen tills vidare skall erhålla följande organisation: 1 överinspektör i Ca 33, 1 förste skeppsmättningskontrollör i Ce 27, 1 skeppsmättningskontrollör i Ce 25, 1 kontorist i Ca 13 och 1 biträde i reglerad befordringsgång. I enlighet med vad lönenämnden anfört, har förste skeppsmättningskontrollören härvid ansetts böra placeras i 27 lönegraden. Som kompetensfordring bör uppställas för förste skeppsmättningskontrollör civilingenjörsexamen eller motsvarande kunskaper samt för skeppsmättnings-

kontrollör läroverksingenjörsexamen eller motsvarande kunskaper. Med hänsyn till möjligheten att bestrida vissa övergångskostnader från nyssnämnda fond, synes det ej erforderligt att skeppsmätningsavdelningen omorganiseras förrän från den 1 januari 1955.

Det ytterligare medelsbehovet under tiden 1 januari—30 juni 1955 i anledning av de av mig föreslagna förändringarna av skeppsmätningsavdelningen beräknar jag till $(22\,600 - 10\,000 =) 12\,600$ kronor.

Vad kommerskollegium i övrigt föreslagit i fråga om nya tjänster, överföring från övergångsstat till ordinarie stat och uppflyttning i lönegrad, anser jag mig icke kunna tillstyrka. Vad beträffar ämbetsverkets förslag om ordinariesättning av vissa tjänster kan jag endast förorda, att en befattning som kanslibiträde överföres till ordinarie stat.

Med hänsyn till att viss personal — främst på monopolutredningsbyrån — endast varit anställd från den 1 oktober 1953, bör anslaget för nästa budgetår uppräknas med ett belopp motsvarande avlöningskostnaderna under ett kvartal för denna personal. I enlighet med kommerskollegiets förslag beräknar jag detta belopp till 41 700 kronor. Slutligen tillstyrker jag kollegiets förslag att i anledning av löneklassändringar m. m. anvisas ytterligare 15 200 kronor.

Den å övergångsstat uppförda befattningen som kamrerare i Ca 27 bör på grund av innehavarens pensionering avföras från personalförteckningen från och med den 1 juli 1954. Såsom framgår av vad kommerskollegium anfört, är den hittills vakantsatta befattningen som kamrerare uppförd i Ca 25. Då kollegiets kamrerare i fortsättningen alltså kommer att avlönas enligt 25 i stället för 27 lönegraden minskas medelsbehovet; jag beräknar denna minskning till 4 600 kronor.

Medelsbehovet för nästa budgetår beräknas i enlighet härmed öka med $(12\,600 + 41\,700 + 15\,200 - 4\,600 =) 64\,900$ kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 949 500 (+ 3 600) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 1 500 (oförändrat) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 820 700 (+ 36 900) kronor; rörligt tillägg 784 000 (+ 24 400) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(949\,500 + 1\,500 + 820\,700 + 784\,000 =) 2\,555\,700 (+ 64\,900)$ kronor.

I personalförteckningen för kommerskollegium bör dels uppföras följande nya tjänster, nämligen en förste skeppsmätningskontrollör i Ce 27 och ett kanslibiträde i Ca 11, dels avföras en tjänst som kamrerare i Ca 27 på övergångsstat.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommerskollegium vidtaga de ändringar, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsslat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	949 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	1 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	820 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	784 000

Summa kronor 2 555 700;

c) till *Kommerskollegium*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 555 700 kronor.

[5] 2. *Kommerskollegium*: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	372 300	427 086
1953/54 (statsliggaren s. 874)	415 300	
1954/55 (förslag)	432 300	

Y r k a n d e n.

Kommerskollegium (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget höjs med 52 500 kronor.

Anslagspost (delpost)	Netto- utgift 1952/53	Omkost- nadsstat 1953/54	Kollegiets förslag 1954/55
1. Sjukvård m. m.	21 809	20 500	21 500 (+ 1 000)
2. Reseersättningar	29 500	35 500	39 500 (+ 4 000)
3. <i>Expenser</i> :			
a) Bränsle, lyse och vatten	31 067	20 000	30 000 (+ 10 000)
b) Övriga <i>expenser</i> för eget behov	187 072	203 800	216 300 (+ 12 500)
4. Publikationstryck	136 262	130 000	155 000 (+ 25 000)
			(+ 52 500)

M o t i v.

1. Posten bör uppräknas med hänsyn till belastningen.

2. Höjningen föranledes av den föreslagna utbyggnaden av sjöfartsbyråns skeppsmättningsavdelning.

3 a) Till följd av belastningen samt erforderliga utökningar av kollegiets lokaler bör posten höjas.

3 b) För *expensmedel* för kollegiets nuvarande organisation erfordras ytterligare 19 500 kronor. I anledning av den föreslagna förstärkningen av skeppsmättningsavdelningen bör posten uppräknas med 2 000 kronor. För

litteraturanskaffning beräknas ytterligare 3 000 kronor. Å andra sidan nedgår medelsbehovet med 12 000 kronor motsvarande vissa engångskostnader.

4. Tryckningskostnaderna har stigit bl. a. på grund av utvidgningen av den årliga handelsstatistiken genom tillkomsten av nya statistiska nummer. Kostnaderna för tryckning av ett års publikationer — fränsett specialundersökningar i kartellregistret — uppgår till ca 151 000 kronor.

Departementschefen.

I enlighet med kollegiets förslag bör posten till sjukvård m. m. höjas med 1 000 kronor.

Med hänsyn till att kollegiets skeppsmätningsavdelning — enligt vad jag föreslagit under föregående punkt — bör utbyggas först från den 1 januari 1955, torde höjningen av posten till reseersättningar böra begränsas till 2 000 kronor.

Såsom kollegium anført, bör till bränsle, lyse och vatten anvisas ytterligare 10 000 kronor. Delposten till övriga expenser för eget behov bör å ena sidan nedräknas med 12 000 kronor i anledning av viss engångsanskaffning under innevarande budgetår, å andra sidan höjas med 1 000 kronor till följd av den föreslagna utbyggnaden av skeppsmätningsavdelningen. Någon ytterligare höjning av delposten kan jag icke förorda.

För publikationstryck kan jag icke förorda större höjning än 15 000 kronor. Jag förutsätter, att kollegium beaktar alla möjligheter att begränsa kostnaderna under denna post.

Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med $(415\,300 + 1\,000 + 2\,000 + 10\,000 - 12\,000 + 1\,000 + 15\,000 =)$ 432 300 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommerskollegium*: *Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 432 300 kronor.

[6] 3. Bergsstaten: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	148 700	175 125
1953/54 (statsliggaren s. 874)	179 700	
1954/55 (förslag)	182 200	

Y r k a n d e n.

Kommerskollegium (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget höjes med 27 200 kronor.

	Ökning
1. Anvisande av medel till vakant gruvingenjörstjänst	20 148
2. Uppflyttning av tre gruvingenjörer Ca 29—Ca 31	4 603
3. Ökat anslag för kartritning	1 100
4. Löneklassändringar	1 349
	+ 27 200

Motiv.

1. Kollegium har numera erhållit bemyndigande ledigförklara tjänsten; medel har dock icke anvisats för den.

2. Den under punkt 1 berörda ledigförklarade gruvingenjörstjänsten har i brist på kompetent sökande ännu icke kunnat tillsättas. Detta medför bl. a. att gruvorna icke kan inspekteras i önskvärd omfattning. Befattningarna på bergsstaten bör genom löneförbättringar göras mera begärliga för dugliga tekniker.

3. För biträde med den föreskrivna kompletteringen av de hos bergmästarna förvarade gruvkartorna får under innevarande budgetår tagas i anspråk högst 2 500 kronor. Detta belopp är otillräckligt.

Departementschefen.

Då det fortfarande synes ovisst, om den vakanta gruvingenjörstjänsten kommer att kunna besättas, torde medel f. n. ej behöva beräknas för tjänsten. Jag är icke beredd tillstyrka kollegiets förslag om uppflyttning av gruvingenjörstjänsterna.

I enlighet med kollegiets förslag bör anvisas ytterligare 1 100 kronor för biträde med kartkomplettering. För löneklassförändringar bör anslaget höjas med 1 400 kronor.

I enlighet härmed bör bergsstatens avlöningsanslag för nästa budgetår uppräknas med $(1\,100 + 1\,400 =) 2\,500$ kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 113 700 (+ 900) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 6 600 (+ 1 100) kronor;

rörligt tillägg 61 900 (+ 500) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till $(113\,700 + 6\,600 + 61\,900 =) 182\,200$ (+ 2 500) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	113 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	6 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	61 900

Summa kronor 182 200;

b) till *Bergsstaten*: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 182 200 kronor.

[7] 4. Bergsstaten: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	22 600	33 984
1953/54 (statsliggaren s. 875)	31 100	
1954/55 (förslag)	35 000	

Y r k a n d e n.

Kommerskollegium (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget höjes med 7 800 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1952/53	Omkostnadsstat 1953/54	Kollegiets förslag 1954/55
1. Reseersättningar	22 284	19 800	27 300 (+ 7 500)
2. Bränsle, lyse och vatten	1 722	1 400	1 700 (+ 300)
			(+ 7 800)

M o t i v.

1. Med hänsyn till belastningen bör posten höjas med 2 500 kronor, varjämte höjningen av traktamentsersättningen fr. o. m. den 1 januari 1953 innebär ett ökat medelsbehov av 1 100 kronor. Om den ledigförklarade gruvingenjörstjänsten tillsättes, erfordras ytterligare 3 900 kronor.

2. Uppräkningen föranledes av belastningen.

Departementschefen.

Särskilda medel för reseersättningar för den gruvingenjörsbefattning, som f. n. icke är tillsatt, bör tills vidare ej beräknas. I övrigt tillstyrker jag kollegiets förslag. Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med (31 100 + 7 800 — 3 900 =) 35 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bergsstaten: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 35 000 kronor.

[8] 5. Sprängämnesinspektionen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	87 200	108 188
1953/54 (statsliggaren s. 875)	111 200	
1954/55 (förslag)	112 400	

Y r k a n d e n.

Kommerskollegium (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget höjes med 16 700 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. 1 arvodesanställd assistent å militära avdelningen utbytes mot byråingenjör Ce 25	16 464	1 000
2. Löneklassändringar	1 236	
	17 700	1 000
	+ 16 700	

Motiv.

1. I avlöningsstaten har beräknats 1 000 kronor för arvode åt en såsom assistent å inspektionens militära avdelning kommenderad officer. Alltsedan början av år 1951 har emellertid befattningen som militärassistent varit vakant. Militäravdelningen kan icke nu fylla de funktioner, som från början avsetts. En byråingenjörstjänst bör därför inrättas på avdelningen.

Departementschefen.

Jag är icke beredd tillstyrka bifall till kommerskollegiets ånyo framförda förslag att inrätta en särskild tjänst å militära avdelningen. Behovet av ytterligare arbetskraft på denna avdelning bör enligt min mening tillgodoses på det sätt som hittills förutsatts, d. v. s. genom att försvarsmakten ställer en lämplig befattningshavare till förfogande.

Med hänsyn till löneklassändringar bör anslaget uppräknas med 1 200 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:
 avlöningar till ordinarie tjänstemän 51 200 (+ 400) kronor;
 arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 1 000 (oförändrat) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 21 400 (+ 400) kronor;
 rörligt tillägg 38 800 (+ 400) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(51\,200 + 1\,000 + 21\,400 + 38\,800 =) 112\,400 (+ 1\,200)$ kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	51 200
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	21 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	38 800

Summa kronor 112 400;

b) till *Sprängämnesinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 112 400 kronor.

[9] 6. Sprängämnesinspektionen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	15 000	17 070
1953/54 (statsliggaren s. 875)	17 500	
1954/55 (förslag)	18 100	

Y r k a n d e n.

Kommerskollegium (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget höjes med 4 600 kronor.

Anslagspost	Nettoutgift 1952/53	Omkostnadsstat 1953/54	Kollegiets förslag 1954/55
1. Sjukvård m. m.	436	200	300 (+ 100)
2. st Reseersättningar	10 598	10 500	15 000 (+ 4 500)
			(+ 4 600)

M o t i v.

1. Posten bör uppräknas med hänsyn till belastningen.

2. På grund av höjningen av traktamentsersättningen från och med den 1 januari 1953 beräknas medelsbehovet öka med 600 kronor. I övrigt betingas uppräkningsen av förslaget om att inrätta en byråingenjörstjänst å militära avdelningen.

Departementschefen.

Såsom kommerskollegium föreslagit bör till sjukvård m. m. anvisas ytterligare 100 kronor. Posten till reseersättningar bör endast uppräknas i anledning av den föregående år genomförda höjningen av traktamentena. Jag beräknar medelsbehovet härför till 500 kronor. Anslaget bör sålunda uppföras med $(17\,500 + 100 + 500 =)$ 18 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sprängämnesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 18 100 kronor.

[10] 7. Fartygsinspektionen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	507 300	596 086
1953/54 (statsliggaren s. 876)	620 000	
1954/55 (förslag)	620 600	

Kommerskollegium (skr. 27/8 1953) hemställer, att anslaget höjes med 600 kronor i anledning av löneklassändringar.

Departementschefen.

I enlighet med kommerskollegiets förslag torde anslaget för nästa budgetår bära uppräknas med 600 kronor till 620 600 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 354 600 (oförändrat) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 49 800 (+ 400) kronor;

rörligt tillägg 216 200 (+ 200) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(354\,600 + 49\,800 + 216\,200 =) 620\,600$ (+ 600) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för fartygsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	354 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	49 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	216 200

Summa kronor 620 600;

b) till *Fartygsinspektionen: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 620 600 kronor.

[11] 8. Fartygsinspektionen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	92 000	103 067
1953/54 (statsliggaren s. 876) .	102 000	
1954/55 (förslag).....	102 000	

I enlighet med förslag av *kommerskollegium* (skr. 27/8 1953) uppföres anslaget med oförändrat belopp, 102 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fartygsinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 102 000 kronor.

[12] 9. Skeppsmättningsväsendet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	40 200	45 108
1953/54 (statsliggaren s. 877)	64 600	
1954/55 (förslag)	173 200	

Som anförts i det föregående vid anmälan av anslaget till avlöningar vid kommerskollegium har 1953 års riksdag (prop. nr 119, statsutsk. utlåt. nr 68, r. skr. nr 159) biträtt förslaget, att skeppsmättningsväsendet skall omorganiserars. Enligt det nya systemet skall skeppsmätarna erhålla fast lön i

stället för sportler. Skeppsmätningsavgifterna skall bibehållas och efter omorganisationen uppföras i riksstaten såsom en inkomstpost. Avgifterna skall avvägas så, att de kommer att täcka kostnaderna för den lokala skeppsmätningsorganisationen. I kostnaderna skall inräknas utgifterna för personalens pensionering samt lokalkostnader.

Kommerskollegium (skr. 30/9 1953) har överlämnat förslag till bl. a. kungörelse om skeppsmätning. Bestämmelserna om skeppsmätningsavgifter är intagna i kungörelsen. I detta sammanhang anför kollegium, att en övergång till de internationella reglerna kommer att medföra en sådan minskning av mätningarna, att avgifterna enligt nu gällande taxa behöver höjas med i runt tal 50 procent för att täcka kostnaderna för den nya lokalorganisationen. De sammanlagda kostnaderna för lokalorganisationen beräknar kommerskollegium till 372 000 kronor, varav lönekostnader 291 000 kronor, pensionskostnader 33 000 kronor, kostnader för tjänstelokaler 16 000 kronor samt allmänna omkostnader 32 000 kronor.

För att undersöka verkningarna av det förslag till avgifter, som kollegium framlägger, har gjorts en provdebitering i detalj för åren 1951 och 1952 samt mer approximativt för åren 1946—1950. Provdebiteringen har givit till resultat, att uppbörden under åren 1946—1952 i medeltal skulle ha inbragt 375 000 kronor. Skillnaderna mellan de olika åren var avsevärda; sålunda beräknades avgifterna för år 1949 till 249 000 kronor, år 1951 till 440 000 kronor samt år 1952 till 424 000 kronor. Då byggandet av nya fartyg kan komma att minska under den närmaste framtiden, kan man icke antaga, att intäkterna fortsättningsvis kommer att visa fullt så höga siffror som de sista åren.

Y r k a n d e n.

Kommerskollegium (skr. 31/8 1953) hemställer, att till avlöningar vid skeppsmätningstväsandet måtte anvisas sammanlagt 170 300 kronor.

	Kollegiets förslag
1. Nuvarande organisation under första hälften av budgetåret:	
3 skeppsmätningsskontrollörer	30 000
Vikariat å kontrollörsbefattningarna	1 200
Biträde till kontrollören i Göteborg	1 100
2. Ny organisation efter 1 januari 1955:	
a) 3 förste skeppsmätare Ce 31	34 524
1 skeppsmätare Ce 29	10 680
6 skeppsmätare Ce 25	52 956
1 skeppsmätningssassistent regl. befordringsgång	6 318
4 skeppsmätningssbiträden Ce 11	17 976
b) 3 arvodesanställda skeppsmätare med arbetsbiträden	4 500
c) Tillfälliga skeppsmätningssbiträden	6 228
d) Vikariats- och övertidsersättningar	4 818
	170 300

Motiv.

1. Kostnaderna för den nuvarande organisationen under tiden 1 juli—31 december 1954 har beräknats efter samma grunder som för innevarande budgetår och har därför upptagits med hälften av det belopp, som anvisats för budgetåret 1953/54.

2 a) Kollegiets förslag till organisation av skeppsmättningsväsendet — även vad beträffar yrkandena under b) och c) — överensstämmer med kollegiets tidigare avgivna (skr. 22/12 1952), i prop. 1953: 119 redovisade förslag. Den lokala organisationen anses böra omfatta tre skeppsmättningsdistrikt med Stockholm, Göteborg och Malmö såsom centralorter. Personalen föreslås fördelad enligt följande sammanställning.

Stationsort	Förste skeppsmätare Ce 31	Skeppsmätare Ce 29	Skeppsmätare Ce 25	Skeppsmätningssass. regl. bef. gång	Skeppsmättningsbiträde Ce 11
Stockholm	1	—	2	—	1
Göteborg	1	1	2	1	2
Malmö	1	—	2	—	1

Kommerskollegium förutsätter, att till förste skeppsmätare i regel endast förordnas person, som avlagt avgångsexamen inom avdelning för skeppsbyggeri vid teknisk högskola och som därjämte har mätningsteknisk utbildning och grundlig praktik samt goda språkkunskaper. Även skeppsmätaren i lönegraden Ce 29 avses skola vara civilingenjör. De återstående skeppsmätarna på ifrågavarande stationer bör enligt kollegium såvitt möjligt ha avlagt avgångsexamen inom avdelning för skeppsbyggeri vid tekniskt gymnasium eller ha motsvarande kunskaper. Tjänsten såsom skeppsmätningssassistent skall kunna innehavas såväl av civilingenjör som av läroverksingenjör. För civilingenjörs del bör enligt kollegium iakttagas den reglerade befordringsgång, som av statsmakterna godkänts för dylika ingenjörer. För läroverksingenjörs del synes böra följas den befordringsgång, som bl. a. vid kommunikationsverken tillämpas för personal med dylik examen. Kollegium förutsätter, att sedan närmare erfarenheter av organisationen vunnits, ämbetsverket i fall av behov får återkomma till frågan om en utökning av antalet assistenttjänster. Skeppsmättningsbiträdena skall assistera vid måttagningen ombord, utföra vissa sifferuträkningar och ritningsarbeten samt handha allmänna kontorsgöromål.

2 b) Mättningsarbetet bör pågå utan tidsspillan för fartygen. Med hänsyn till avstånden från Stockholm resp. Malmö till vissa hamnar på norrlandskusten och ostkusten bör finnas tre arvodesanställda skeppsmätare på lämpliga platser vid dessa kuster. För envar av dessa skeppsmätare jämte arbetsbiträde beräknas avlöningskostnad för helt budgetår till 3 000 kronor.

2 c) Under arbetstyngda perioder bör tillfälliga skeppsmättningsbiträden kunna anställas. Medelsbehovet beräknas motsvara halva kostnaden för ett skeppsmättningsbiträde å envar av stationerna Stockholm, Göteborg och Malmö.

Med hänsyn till osäkerheten vid medelsberäkningen för en så långt gående omorganisation föreslår kollegium, att posten till avlöningar till icke-ordinarie personal uppföres förslagsvis. — Kollegium har utgått från att nya skeppsmättningsregler skall införas den 1 januari 1955. Om emellertid de hittillsvarande reglerna skall tillämpas även efter nämnda tid, kommer ett antal arvodesavlönade skeppsmätare att få anlitas. Kostnaderna här för torde få bestridas från fonden för beredande av fyllnadsarvoden och tilläggsersättning åt skeppsmätare.

Yttrande.

Statens lönenämnd har intet annat att erinra mot de angivna lönegrads-placeringarna än att den av kommerskollegium föreslagna tjänsten som skeppsmätare i Ce 29 bör inrättas i 27 lönegraden.

Departementschefen.

I enlighet med beslut av föregående års riksdag skall en ny skeppsmättningsorganisation införas den 1 januari 1955. Kostnaderna för den lokala organisationen skall bestridas genom de skeppsmättningsavgifter, som erläggs av varv och redare. Dessa avgifter skall redovisas under en särskild inkomstpost i riksstaten. Då sportelsystemet härvid avskaffas, bör i fortsättningen anslag för avlöningar och omkostnader vid skeppsmättningsväsendet anvisas i samma ordning som gäller för statsförvaltningen i allmänhet.

De av kommerskollegium i förslaget till skeppsmättningskungörelse intagna bestämmelserna om skeppsmättningsavgifter synes vara så avpassade, att avgifterna kommer att täcka kostnaderna för den lokala organisationen. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att — sedan riksdagen meddelat beslut angående omfattningen av den nya skeppsmättningsorganisationen — utfärda kungörelse om skeppsmätning m. m.

Vad gäller kollegiets förslag till ny organisation kan jag i enlighet med lönenämndens yttrande icke tillstyrka, att en befattning som skeppsmätare med civilingenjörsutbildning placeras högre än i lönegrad Ce 27. Övriga skeppsmätare bör placeras i Ce 23. De föreslagna fyra skeppsmättningsbiträdena bör tills vidare anställas i Cg 11 och benämnas mätbiträden. Med anledning av kollegiets förslag att för tillfälliga skeppsmättningsbiträden beräkna ett belopp av 6 228 kronor, vill jag förorda, att i avlöningsstaten uppföres en särskild post till tillfällig personal. Från denna post bör bestridas kostnaderna för den arbetskraft, som kan erfordras såsom förstärkning av skeppsmättningspersonalen under särskilt arbetstyngda perioder. Vid behandling av frågan om organisation av kommerskollegiets skeppsmättningsavdelning ansåg jag mig icke kunna tillstyrka inrättandet av en tjänst som skeppsmättningsassistent. Innehavaren av denna befattning avsågs enligt vad jag inhämtat bl. a. skola biträda inom den lokala skeppsmättningsorganisationen. Den nu föreslagna posten torde med hänsyn härtill böra anvisas med något högre belopp än vad kollegium yrkat. Jag föreslår, att den upptages

med 10 000 kronor samt att den tills vidare anvisas förslagsvis. — Som kompetensfordring bör uppställas för förste skeppsmätare och för skeppsmätaren i Ce 27 civilingenjörsexamen eller motsvarande kunskaper samt för skeppsmätare i Ce 23 dels läroverksingenjörsexamen eller motsvarande kunskaper, dels tre års praktik inom skeppsmätningsväsendet. Om praktikkravet ej uppfylles bör lön utgå enligt befordringsgången för ingenjör i kommunikationsverken och befattningen benämnas assistent. Även för den föreslagna tjänsten som skeppsmätningssistent bör gälla nu angivna grunder.

Personal inom det nuvarande skeppsmätningsväsendet, som överföres till den nya organisationen, bör — därest Kungl. Maj:t så finner skäligt — placeras i högre löneklass än den, vederbörande vid placering enligt Saar eljest skulle ha varit berättigad till.

I övrigt har jag ingen erinran mot kollegiets organisationsförslag.

Av anslaget beräknas 32 300 kronor för tiden 1 juli—31 december 1954. För tiden 1 januari—30 juni 1955 beräknas anslaget sålunda:

avlöningar till icke-ordinarie personal 87 300 kronor;

avlöningar till tillfällig personal 10 000 kronor;

rörligt tillägg 43 600 kronor.

För senare hälften av budgetåret beräknas alltså $(87\,300 + 10\,000 + 43\,600 =)$ 140 900 kronor. Anslaget bör följaktligen uppföras med $(32\,300 + 140\,900 =)$ 173 200 kronor.

I personalförteckningen för skeppsmätningsväsendet bör upptagas 3 förste skeppsmätare i Ce 31 samt en skeppsmätare i Ce 27.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för skeppsmätningsväsendet av det innehåll, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för skeppsmätningsväsendet, att tillämpas under tiden 1 januari—30 juni 1955:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	87 300
2. Avlöningar till tillfällig personal, <i>förslagsvis</i>	10 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	43 600

Summa kronor 140 900;

c) till *Skeppsmätningsväsendet*: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 173 200 kronor.

[13] 10. Skeppsmätningsväsendet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	14 700	12 943
1953/54 (statsliggaren s. 877)	15 700	
1954/55 (förslag)	23 700	

Yrkanden.

Kommerskollegium (skr. 31/8 1953) hemställer, att till omkostnader vid skeppsmätningstväsandet för nästa budgetår måtte anvisas sammanlagt 23 700 kronor.

	Kollegiets förslag
1. Nuvarande organisation under första hälften av budgetåret:	
Reseersättningar	2 500
Expenser	1 900
Övriga utgifter: Kostnader för kontrollmätningar m. m.	3 500
2. Ny organisation efter 1 januari 1955:	
a) Sjukvård m. m.	300
b) Reseersättningar	10 000
c) Expenser	5 500
	23 700

Motiv.

1. Motsvarar hälften av de belopp som fastställts i omkostnadsstaten för innevarande budgetår.

2 a) I samband med att skeppsmätningsspersonalen placeras å löneplan erhåller den sjukvårdsförmåner.

2 b) Enligt nuvarande ordning har redare eller fartygs befälhavare betalat skeppsmätarens rese- och traktamentskostnader vid mätningar inom skeppsmätningssdistriktet. Vid resor till mätningförrättningar inom distrikt, där skeppsmätarbefattningen varit vakant, har rese- och traktamentskostnader bestritts av statsverket. Enligt det nya systemet bör samtliga rese- och traktamentskostnader bestridas av statsverket, som i princip erhåller ersättning därför genom inflytande mätningssavgifter. Kollegium har uppskattat det sammanlagda medelsbehovet för ett halvt år till 10 000 kronor. Därvid har kollegium endast räknat med kostnaderna för resor inom Sverige; reseersättningar vid mätningförrättningar utomlands avses skola åvila den, som påkallar sådan förrättning.

2 c) För bränsle, lyse och vatten för de blivande tjänstelokalerna beräknas 500 kronor samt för övriga expenser 5 000 kronor.

Departementschefen.

Kommerskollegiets medelsberäkningar föranleder ej erinran från min sida. Anslaget bör alltså uppföras med 23 700 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skeppsmätningstväsandet: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 23 700 kronor.

[14] 11. Sjöbefälsskolorna: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	875 200	1 000 460
1953/54 (statsliggaren s. 877)	1 312 200	
1954/55 (förslag)	1 370 800	

Den 23 juli 1953 har Kungl. Maj:t fastställt ny stadga för sjöbefälsskolorna.

Y r k a n d e n.

Kommerskollegium (skr. 28/8 och PM 23/10 1953) erinrar inledningsvis om att den nya organisationen av sjöbefälsskolorna — som tidigare tillämpats på försök — godkänts av 1953 års riksdag samt stadfästs i den nya stadgan för sjöbefälsskolorna. Utbildningen bör emellertid moderniseras efterhand som fartygsmaterielen utvecklas och tjänsteförhållandena ändras. Kollegium hemställer, att anslaget uppräknas med 94 800 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Uppflyttning av 2 adjunkter Ca 27—Ca 29	1 896	
2. Lön till innehavare av förut vakanta 1 lektors- och 1 adjunktstjänst. Ersättning till extra lärare, som skött motsvarande undervisning, bortfaller	44 844	33 096
3. Omräkning av medelsbehovet för timlärare och extra lärare	72 614	
4. Ytterligare skrivhjälp på rektorsexpeditionerna	2 916	
5. Arvoden till skolläkare och skolsköterskor	1 800	
6. Omräkning av rörligt tillägg	14 446	
7. Löneklassändringar m. m.		10 620
	<u>138 516</u>	<u>43 716</u>
	+ 94 800	

M o t i v.

1. Antalet adjunktstjänster i Ca 29 skall i huvudsak motsvara behovet av lärartjänster — fränsett rektors- och lektorstjänster — i sjökaptens-, sjöingenjör-, styrmans- och maskinteknikerklasserna. Personalförteckningen upptager 15 adjunktstjänster i Ca 29 och 5 i Ca 27. Adjunkternas undervisningstid i nyssnämnda klasser i förhållande till deras totala undervisningstid motiverar enligt kollegium, att 17 adjunkter placeras i Ca 29.

3. Med hänsyn till föreskrifterna i stadgan för sjöbefälsskolorna har kollegium för nästa budgetår räknat med en genomsnittlig undervisningsskyldighet för adjunkter av 22 timmar per vecka mot tidigare 26. För att bestrida den undervisning, som sålunda ej åvilar adjunkterna, måste dels tre extra lärare anställas, dels ock vissa tilläggstimmar åläggas heltidsanställda lärare. Kostnaderna härför beräknas till (43 344 + 9 053 =) 52 397 kronor.

Enligt numera gällande bestämmelser skall särskild ersättning utgå till ordinarie och extra lärare vid aftonundervisning. Medelsbehovet härför beräknas till 6 517 kronor.

Vid medelsberäkningarna för innevarande budgetår har kommerskollegium utgått från att vissa lärokurser skall omfatta 38 veckor. I stadgan har föreskrivits, att kurserna skall pågå 38—40 veckor. För budgetåret 1954/55 räknar kollegium med en kurstid av 39 veckor. Kollegium har vidare räknat med att ersättning till timlärare skall utgå lägst enligt timlöneklass 23 i stället för såsom tidigare 21 och 17. Av nämnda anledningar stiger kostnaderna för arvoden till timlärare med 13 700 kronor.

Sålunda beräknas ökningen av medelsbehovet till timlärare och extra lärare till $(52\,397 + 6\,517 + 13\,700 =) 72\,614$ kronor.

4. För innevarande budgetår har till ersättning för skrivhjälp anvisats 17 400 kronor. Skrivarbetet på rektorsexpeditionerna har blivit alltmer omfattande. Den av kollegium föreslagna höjningen möjliggör, att vid skolan i Göteborg kan tjänstgöra ett heltids- och ett halvtidsanställt biträde, vid envar av skolorna i Stockholm och Malmö ett heltidsanställt biträde samt vid envar av skolorna i Kalmar och Härnösand ett halvtidsanställt biträde.

5. Höjningen sammanhänger med ökning av elevantalet samt ändrade bestämmelser i 1953 års sjöbefälsskolestadga om tjänstgöring för skolskoterskor.

Departementschefen.

Jag delar kommerskollegiets uppfattning, att utbildningen inom sjöbefälsskolorna successivt bör anpassas efter de ändrade krav, som kan komma att ställas på fartygs- och maskinbefälet. Jag förutsätter emellertid, att erforderliga åtgärder härför vidtages inom ramen för nu gällande organisation för sjöbefälsskolorna.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet föreslagit i bil. 2 till statsverkspropositionen tillstyrker jag att en adjunktstjänst uppflyttas från Ca 27 till Ca 29.

I enlighet med kommerskollegiets förslag bör anslaget för nästa budgetår uppräknas med dels 11 700 kronor till följd av tillsättning av två vakanta ordinarie tjänster, dels 52 400 kronor i anledning av den minskade undervisningsskyldigheten, dels ock 6 500 kronor för särskild ersättning vid aftonundervisning. Med hänsyn till förlängningen av vissa lärokurser bör till timlärare anvisas ytterligare 6 700 kronor. Jag kan däremot icke tillstyrka att medel beräknas för avlöning enligt timlöneklass 23 i stället för timlöneklasserna 21 och 17. Jag kan icke heller förorda, att för skrivhjälp på rektorsexpeditionerna beräknas ett högre belopp än f. n.

Jag biträder kollegiets förslag, att posten till arvoden höjes med 1 800 kronor. Någon omräkning av medelsbehovet till rörligt tillägg bör ej företagas.

Slutligen föreslår jag, att posten till avlöningar till ordinarie personal med hänsyn till belastningen nedräknas med 20 500 kronor.

Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppräknas med $(11\,700 + 52\,400 + 6\,500 + 6\,700 + 1\,800 - 20\,500 =) 58\,600$ kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Utgifter:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 465 600 (+ 8 900) kronor;
arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, 9 800 (+ 1 800) kronor;
avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 631 600 (+ 29 000) kronor;
rörligt tillägg 277 800 (+ 18 900) kronor;

Särskilda uppbördsmedel:

hyror och hyresersättningar 14 000 (oförändrat) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till $(465\,600 + 9\,800 + 631\,600 + 277\,800 - 14\,000 =) 1\,370\,800 (+ 58\,600)$ kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för sjöbefälsskolorna, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för sjöbefälsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

U t g i f t e r:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .	465 600
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	9 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	631 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	277 800

Summa kronor 1 384 800;

Särskilda uppbördsmedel:

Hyror och hyresersättningar	14 000
-----------------------------------	--------

Nettoutgift kronor 1 370 800;

c) till *Sjöbefälsskolorna*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 370 800 kronor.

[15] 12. *Sjöbefälsskolorna: Omkostnader.*

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	42 200	61 360
1953/54 (statsliggaren s. 879)	54 100	
1954/55 (förslag)	47 500	

Y r k a n d e n.

Kommerskollegium (skr. 28/8 1953) föreslår, att anslaget nedräknas med 4 800 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift resp. nettoinkomst, 1952/53	Omkostnadsstat 1953/54	Kollegiets förslag 1954/55	
<i>Utgifter:</i>				
1. Sjukvård m. m.	3 482	1 100	1 500	(+ 400)
2. Resersättningar	—	200	1 000	(+ 800)
3. Övriga expenser	32 940	41 800	37 600	(— 4 200)
				(— 3 000)

Särskilda uppbördsmedel:

Elevavgifter m. m.	36 743	35 000	36 800	(+ 1 800)
			Nettominskning	4 800

M o t i v.

1. Posten bör uppräknas på grund av belastningen.

2. Från denna post bestrids numera kostnaderna för traktamentsersättning till lärare, som medföljer elever under resa med fartyg i undervisnings-syfte. Härigenom ökar medelsbehovet med 800 kronor.

3. I det för innevarande budgetår anvisade beloppet ingår kostnader av engångsnatur med 6 000 kronor. Utgifterna för städning, telefon m. m. beräknas bli högre än vad tidigare varit fallet.

Departementschefen.

Posterna till sjukvård m. m. och reseersättningar bör höjas i enlighet med kollegiets förslag. Däremot kan jag icke tillstyrka att ytterligare medel anvisas för städning, telefon m. m. Posten till övriga expenser bör därför — då vissa utgifter innevarande budgetår är av engångsnatur — nedräknas med 6 000 kronor. Med hänsyn till att inkomsterna av elevavgifter väntas öka med 1 800 kronor bör anslaget sålunda för nästa budgetår uppföras med (54 100 + 400 + 800 — 6 000 — 1 800 =) 47 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte förslå riksdagen

att till *Sjöbefälsskolorna: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 47 500 kronor.

[16] 13. *Sjöbefälsskolorna: Materiel, böcker m. m.*

För innevarande budgetår har anslaget uppförts med 50 000 kronor (statsliggaren s. 880).

Kommerskollegium (skr. 28/8 1953) understryker behovet av förnyelse av undervisningsmaterielen samt hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen.

I rådande statsfinansiella läge kan jag icke förorda, att anslaget för nästa budgetår uppföres med högre belopp än 45 000 kronor, vilket innebär en nedräkning med 5 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjöbefälsskolorna: Materiel, böcker m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 45 000 kronor.

[17] 14. *Sjöbefälsskolorna: Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk.*

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	4 900	5 251
1953/54 (statsliggaren s. 880)	6 000	
1954/55 (förslag)	6 800	

Kursen, som är förlagd till tekniska gymnasiet i Göteborg, avses för elever med avgångsexamen från högre tekniskt läroverk, vilka önskar förvärva samma kompetens som sjöingenjörsexamen medför.

Y r k a n d e n.

Kommerskollegium (skr. 28/8 1953) hemställer, att anslaget höjes med 1 000 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Arvodesförändringar		
a) Kursledaren	200	
b) Läraren i maskinlära	731	
c) Läraren i elektroteknik	120	
d) Läraren i författningskunskap		64
e) Läraren i hälso- och förbandslära		55
2. Expenser	68	
	<u>1 119</u>	<u>119</u>
	+ 1 000	

M o t i v.

1 a) Redan 1931 var arvudet 500 kronor. Den genomförda höjningen till 600 kronor motsvarar icke kostnadsstegringen.

1 b—c) Undervisningen i dessa ämnen är otillräcklig och bör utökas.

1 d—e) Timantalet kan begränsas.

2. Kostnaden för papper, kuvert o. d. har betalats av kursledaren. För expenser bör nu beräknas ett belopp av 68 kronor.

Departementschefen.

Arvudet till kursledaren höjdes fr. o. m. budgetåret 1952/53 från 500 till 600 kronor. Någon ytterligare höjning kan jag icke förorda.

I övrigt har jag intet att erinra mot kommerskollegiets förslag. Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppräknas med (1 000 — 200 =) 800 kronor till 6 800 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjöbefälsskolorna: Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 6 800 kronor.

[18] 15. Näringsfrihetsrådet: Avlöningar.

Näringsfrihetsrådets verksamhet började den 1 januari 1954. Det för innevarande budgetår anvisade anslaget till avlöningar vid rådet — 36 000 kronor (statsliggaren s. 880) — har sålunda beräknats endast för senare hälften av budgetåret. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med (2 × 36 000 =) 72 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Näringsfrihetsrådet: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 72 000 kronor.

[19] 16. *Näringsfrihetsrådet: Omkostnader.*

För detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats 7 600 kronor (statsliggaren s. 880), varav 6 000 kronor beräknats för viss engångsanskaffning samt 1 600 kronor avsetts för löpande omkostnader under tiden 1 januari—30 juni 1954. För nästa budgetår kan medelsbehovet uppskattas till $(2 \times 1\,600 =) 3\,200$ kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Näringsfrihetsrådet: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 3 200 kronor.

[20] 17. *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Avlöningar.*

Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor har trätt i funktion med ingången av år 1954. Det för innevarande budgetår anvisade anslaget till avlöningar vid rådet — 44 300 kronor (statsliggaren s. 880) — har sålunda avsetts endast för senare hälften av budgetåret. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med $(2 \times 44\,300 =) 88\,600$ kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till icke-ordinarie personal 66 200 (+ 33 100) kronor;
rörligt tillägg 22 400 (+ 11 200) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(66\,200 + 22\,400 =) 88\,600$ (+ 44 300) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	66 200
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	22 400
Summa kronor	88 600;

b) till *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 88 600 kronor.

[21] 18. Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor: Omkostnader.

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget till omkostnader vid ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor — 10 600 kronor (statsliggaren s. 880) — har 6 000 kronor beräknats för viss engångsanskaffning samt 4 600 kronor för löpande omkostnader. Då sistnämnda belopp endast beräknats för verksamhet under ett halvt budgetår, kan medelsbehovet till omkostnader för nästa budgetår uppskattas till ($2 \times 4\,600 =$) 9 200 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor:*
Omkostnader för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 9 200 kronor.

C. Bergsbruk, industri, hantverk, teknisk forskning m. m.**[22] 1. Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	638 700	744 632
1953/54 (statsliggaren s. 880)	940 000	
1954/55 (förslag).....	943 700	

Y r k a n d e n.

Sveriges geologiska undersökning (skr. 30/8 och PM 30/10 1953) hemställer, att anslaget höjes med 44 400 kronor.

	Ökning
1. Medel för tillsättande av två vakanta geologtjänster	18 800
2. Överförande från malmletningsanslaget av 1 blockletare och 1 mätare såsom förmän i Ce 12: 15	20 784
3. Uppflyttning i lönegrad:	
a) 1 kansliskrivare Ca 15—förste kansliskrivare Ca 17	432
b) 1 museibitråde Ce 8—Ce 11	372
c) 1 laboratoriebitråde Ce 8—Ce 11	756
4. Löneklassändringar	3 256
	44 400

M o t i v.

1. Svårigheter föreligger att i önskvärd utsträckning medhinna det geologiska kartarbetet. Vidare bör en grundlig inventering av landets tillgångar av legeringsmetallernas malmer företagas; för denna uppgift bör en geolog disponeras.

2. Till stöd för förslaget återopas ett uttalande av 1950 års geologiutredning, att viss del av den med fältmätning sysselsatta arvodesavlönade personalen borde erhålla fastare anställningsform.

3 a) Genom indragning av kassörsbefattningen vid gruvförvaltningen i Norrland har arbetsuppgifterna för kansliskrivaren ökat. Undersökningen kommer att i större omfattning än tidigare åtaga sig uppdrag för utomstående, vilket ävenledes medför ytterligare göromål för kansliskrivaren.

3 b—c) Dessa biträden har delvis självständiga arbetsuppgifter.

Y t t r a n d e.

Statens lönenämnd erinrar att tjänsterna som kansliskrivare, museibitråde och laboratoriebitråde prövades i samband med att det av 1950 års geologiutredning framlagda betänkandet anmäldes för 1953 års riksdag

(prop. nr 54). Då arbetsuppgifterna sedan dess icke synes ha undergått någon väsentlig förändring, kan nämnden icke tillstyrka en uppflyttning i lönegrad av dessa tjänster.

Departementschefen.

Såsom lönenämnden framhållit, har geologiska undersökningens organisation varit föremål för översyn av 1950 års geologiutredning, varefter frågan prövades av riksdagen föregående år. Jag är icke beredd att tillstyrka anvisande av medel till vakanta tjänster eller till annan ändring av lönegradsplaceringen av befattningar inom denna organisation än som föranleds av att chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslagit uppflyttning av ett museibiträde från Ce 8 till Ce 11. Ej heller bör avlöningskostnaderna för vissa tjänster överflyttas från malmletningsanslaget till avlöningsanslaget.

Anslaget bör uppräknas med 3 300 kronor i anledning av författningsenliga löneklassändringar.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 298 200 (+ 1 900) kronor;
avlöningar till extra personal 30 000 (oförändrat) kronor;
avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 307 300 (+ 800) kronor;
rörligt tillägg 308 200 (+ 1 000) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till $(298\,200 + 30\,000 + 307\,300 + 308\,200 =) 943\,700$ (+ 3 700) kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	298 200
2. Avlöningar till extra personal, <i>förslagsvis</i>	30 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	307 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	308 200

Summa kronor 943 700;

b) till *Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 943 700 kronor.

[23] 2. Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	188 800	201 124
1953/54 (statsliggaren s. 881)	340 000	
1954/55 (förslag)	329 000	

Yrkanden.

Sveriges geologiska undersökning (skr. 30/8 1953) hemställer, att anslaget höjes med 11 600 kronor.

Anslagspost (delpost)	Netto- utgift 1952/53	Omkost- nadsstat 1953/54	Undersökningens förslag 1954/55	
1. Reseersättningar	71 981	132 000	142 600	(+ 10 600)
2. Övriga expenser	43 500	43 500	53 000	(+ 9 500)
3. Publikationstryck	59 000	130 000	119 000	(— 11 000)
4. Övriga utgifter:				
Inköp och underhåll av materiel	17 000	17 000	19 500	(+ 2 500)
				(+ 11 600)

Motiv.

1. Ökningen följer av undersökningens förslag att tillsätta två vakanta geologtjänster.

2. Av det för innevarande budgetår beräknade beloppet har ca 5 500 kronor måst tagas i anspråk för att likvidera räkningar avseende budgetåret 1952/53. På grund av bl. a. personalökningen vid ämbetsverket samt behov av fortsatt förnyelse av utrustningen med kontorsmaskiner bör anslagsposten uppräknas.

3. Med hänsyn till omfattningen av det kartmaterial, som skall tryckas under nästa budgetår, kan posten nedräknas med 11 000 kronor.

4. Højningen föranledes av utgifter i samband med uppdrag åt utomstående.

Departementschefen.

Såsom framgår av vad jag anfört under föregående punkt har jag icke ansett mig kunna förorda, att särskilda medel anvisas för vakanta geologtjänster. Någon uppräkning av posten till reseersättningar är därför ej erforderlig. Jag kan icke heller tillstyrka ytterligare medelsanvisning under posterna övriga expenser och övriga utgifter. I den mån undersökningens inkomster av uppdrag åt utomstående överstiger det belopp av 45 000 kronor, som beräknats för ettvar av innevarande och nästa budgetår, torde emellertid vid behov anslagsöverskridande få medgivas för utgifter, som sammanhänger med dylika uppdrag.

Medelsbehovet till publikationstryck är främst beroende av hur mycket kartmaterial, som färdigställs till tryckning. Jag tillstyrker undersökningens förslag, att ifrågavarande post nedräknas med 11 000 kronor.

Omkostnadsanslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med (340 000 — 11 000 =) 329 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning*: Omkostnader för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 329 000 kronor.

[24] 3. Sveriges geologiska undersökning: Inredning och utrustning av nya lokaler.

Under denna rubrik har för budgetåren 1951/52 och 1952/53 anvisats tillhoppa 37 000 kronor. Detta belopp avsågs för möblering och inredningsarbeten vid geologiska undersökningens byggnad i Frescati.

För innevarande budgetår har till uppförande av en verkstads- och kontorsbyggnad i Malåträsk för geologiska undersökningen anvisats 250 000 kronor.

Sveriges geologiska undersökning (skr. 30/8 1953) hemställer, att till inredning och utrustning av verkstadsbyggnaden i Malåträsk, som beräknas bli färdig sommaren 1954, måtte anvisas ett belopp av 24 700 kronor, varav för stålhyllor till borrhärnarkiv 10 000 kronor, för möbler och övrig utrustning för kontor och verkstad 6 000 kronor samt för elektrisk armatur och kopplingstavlur 8 700 kronor.

Departementschefen.

Uppförandet av geologiska undersökningens verkstadsbyggnad i Malåträsk har påbörjats. Jag biträder ämbetsverkets förslag att medel nu anvisas för inredning och utrustning av byggnaden men anser mig ej kunna tillstyrka att högre belopp än 20 000 kronor anvisas för ändamålet.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Inredning och utrustning av nya lokaler* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

[25] 4. Sveriges geologiska undersökning: Utrustning.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 100 000 kronor (statsliggaren s. 882).

Y r k a n d e n.

Sveriges geologiska undersökning (skr. 30/8 1953) hemställer, att anslaget höjes med 91 350 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Anskaffning av två bormaskiner. Engångsanslag för inköp av en bormaskin innevarande budgetår utgår	50 000	50 000
2. Tre förlägningsbaracker	15 000	
3. En halvbandstraktor	30 000	
4. En jeep	15 000	
5. Maskiner för nya verkstaden i Malåträsk	31 350	
	141 350	50 000
	+ 91 350	

M o t i v.

1. För innevarande budgetår har anvisats 50 000 kronor för inköp av en bormaskin för malmundersökningar på större djup. Efter inköp av denna disponerar undersökningen två maskiner för djupare borrhningar och tre för grundare borrhål. De sistnämnda maskinerna är hårt förslitna; en kan användas ytterligare någon kort tid, medan det icke är ekonomiskt försvarbart att använda de båda övriga. Vid undersökningens malmletningsarbeten under sommaren 1953 har synnerligen goda malmuppslag erhållits i Västerbottens och Jämtlands fjälltrakter. För att fullfölja malmletningsarbetena föreligger stort behov av borrhningar; de båda nedslitna maskinerna måste därför ersättas. Under nästa budgetår bör inköpas två s. k. XC-maskiner för vardera 25 000 kronor. För budgetåret 1955/56 bör inköpas en maskin för djupborrning för 50 000 kronor.

2. Genom att utnyttja vår vinterperioden skulle man kunna intensifiera arbetena i fjälltrakterna. En av förutsättningarna härför är att personalen kan beredas tillfredsställande förläggning i lämpliga baracker.

3. Transportsvårigheterna vid malmletningsarbetena är betydande, särskilt i fjällen där mycken tid går förlorad genom föga effektiva hästtransporter. En halvbandstraktor kan användas för transporter vid borrhningar men även — med lämplig utrustning — vid grävnings- och blottningsarbeten. Om en halvbandstraktor inköpes, kan den årliga arbetstiden för borrhningar i fjällen högst väsentligt utökas och arbetet även inom övriga områden rationaliseras.

4. Jeepen avses för transporter i samband med de geofysiska arbetena samt som reparationsvagn vid översyn av fältinstrument m. m.

5. För att den under byggnad varande verkstaden i Malåträsk skall kunna utnyttjas till fullo vid tillverkning och reparation av instrument måste vissa maskiner anskaffas.

Departementschefen.

Vid medelsberäkningen för innevarande budgetår anmälde jag, att geologiska undersökningen utarbetat en plan för komplettering av verkets utrustning genom inköp av instrument m. m. till ett belopp av ca 150 000 kronor (prop. nr 54/1953). Jag tillstyrkte då en materielanskaffning enligt denna plan samt framhöll, att anskaffningen borde utsträckas över tre budgetår. För innevarande budgetår har för detta ändamål anvisats 50 000 kronor; för nästa budgetår bör samma belopp beräknas.

Återstoden av det för innevarande budgetår anvisade beloppet, (100 000 — 50 000 =) 50 000 kronor, avsågs för anskaffning av en djupborrningsmaskin. Jag tillstyrker att under nästa budgetår anskaffas ytterligare två bormaskiner i ersättning för de båda, som nu är förslitna. I enlighet med geologiska undersökningens hemställan beräknar jag för detta ändamål 50 000 kronor.

Genom rationalisering av malmletningsverksamheten torde det vara möjligt att icke oväsentligt öka arbetskapaciteten utan nyanställning av

personal. Jag anser mig därför böra tillstyrka förslaget om inköp av en halvbandstraktor för 30 000 kronor. Vidare förordar jag att för anskaffning av förlägningsbaracker beräknas 10 000 kronor. För maskiner till den nya verkstaden i Malåträsk torde likaledes upptagas ett belopp av 10 000 kronor. Förslaget om inköp av en jeep anser jag mig däremot ej f. n. kunna biträda.

Anslaget bör således för nästa budgetår uppföras med (50 000 + 50 000 + 30 000 + 10 000 + 10 000 =) 150 000 (+ 50 000) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Utrustning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

[26] 5. Sveriges geologiska undersökning: Malmletning.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	676 000	611 351
1953/54 (statsliggaren s. 882)	729 000	
1954/55 (förslag)	741 000	

Y r k a n d e n.

Sveriges geologiska undersökning (skr. 30/8 och 19/10 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppräknas med 138 000 kronor enligt följande sammanställning.

	Beräknat för 1953/54	Verkets förslag för 1954/55
1. Geologiska arbeten	154 000	150 000 (— 4 000)
2. Geofysiska arbeten	162 000	176 000 (+ 14 000)
3. Diamantbörningar	386 000	506 000 (+ 120 000)
4. Grävningar och sprängningar	17 000	20 000 (+ 3 000)
5. Specialanalyser, expenser m. m.	10 000	15 000 (+ 5 000)
	729 000	867 000 (+ 138 000)

M o t i v.

I en redogörelse för malmletningsarbetena under sommaren 1953 framhåller undersökningen, att inom skilda delar av Kirunaområdet påträffats nya fynd av malmblock, innehållande framför allt kopparmalm men även molybden och mangan. I ett område mellan Stekenjokks statsgruvefält och Jadnemklimpen har mer än 200 nya malmblock framkommit, varav ungefär hälften är rika med avsevärda koppar- och zinkhalter. Omfattande inmutningar har företagits för kronans räkning. På Adakfältet har vid Brännmyran uppborrats kopparhårdmalm av brytvärd halt och betydande utbredning. Även norr om Lindsköldsgruvan har vid elektrisk djupindikation påträffats kopparmalm av brytvärd halt.

Av de arbetsuppgifter, som bör upptagas nästa budgetår, nämner undersökningen bl. a. följande.

I *Norrbottnens län* fortsättes den allmänna berggrundsinventeringen och revideringsarbetena för den geologiska översiktskartan. Vid *Laukujärvi* fortsättes diamanthorringarna för att söka utreda kopparanledningarnas storleksordning. Eventuellt påbörjas uppbörning av de under sommaren 1953 erhållna geofysiska indikationerna inom östra delen av *Kirunaområdet*.

Västerbottens läns och norra Jämtlands fjälltrakter: Vid *Stekenjokks* statsgruvefält bör två borrhaggat insättas under en tidrymd av 6 månader. De geologiska arbetena inom området *Stekenjokk—Jadnemklampen* bör fortsättas och speciellt inriktas på detaljkarteringar. För att åstadkomma en önskvärd intensifiering av de geofysiska undersökningarna föreslås att dessa bedrives både under sommarsäsongen och under vårvinterperioden. Undersökningarna under vårvintern 1955 avses skola förläggas till kalfjällsområden.

Inom *Skelleftefältet* bör främst arbetena i *Adakområdet* fortsättas och intensifieras. Det är av stor vikt för legodriften vid *Lindskölds-* och *Adakgruvorna* att undersökningarna av nya malmuppslag forceras. De kända malmtillgångarna vid legodriftsgruvorna beräknas nämligen icke räcka längre fram än till år 1962. En ny malmfyndighet bör vara uppbörad vid utgången av år 1955 för att kunna tillredas för brytning och infogas i den pågående legodriften utan störande driftsavbrott. För dessa arbeten bör disponeras två bormaskiner.

Vad härefter angår de i förutnämnda sammanställning återgivna medelsberäkningarna anför undersökningen bl. a. följande.

1. Undersökningen har föreslagit, att till avlöningsanslaget skall överföras lönekostnaderna för en blockletare. Härigenom nedgår medelsbehovet med 10 000 kronor. Å andra sidan bör posten höjas med 6 000 kronor för ökade traktaments- och resekostnader.

2. Även denna post föreslås nedräknad med 10 000 kronor vid överflyttning av lönekostnaderna för en mätare till avlöningsanslaget.

I det föregående har nämnts, att undersökningen avser att intensifiera malmletningsarbetena genom att utnyttja vårvinterperioden. Vid denna års-tid uppträder särskilda problem i fråga om transporter i fjälltrakterna. Dessa problem löses bäst genom anlåtande av en s. k. vessla, som även kan utnyttjas för själva mättningsarbetena. Posten bör uppräknas med 24 000 kronor för hyra av en vessla med förare under 2½ månad. I detta belopp ingår även ca 6 000 kronor för inköp och tillverkning av viss apparatur. Vid bifall till detta förslag torde under nämnda tidrymd kunna genomföras samma undersökningsprogram för vilket nu åtgår tre sommarsäsonger.

3. Posten föreslås höjd för att ännu ett borrhaggat skall kunna hållas i kontinuerlig drift.

5. Höjningen föranleds av den intensivare blockletningen och det utökade borrhagningsarbetet.

I detta sammanhang torde vidare få beröras geologiska undersökningens borrhningar i Skåne. För budgetåret 1947/48 beviljades ett reservationsanslag till Djupborrning efter salt och olja m. m. i Skåne av 3 045 000 kronor. För budgetåret 1951/52 anvisades för samma ändamål ett nytt anslag av 100 kronor (X ht 1951 s. 28), till vilket behållningen å det tidigare anvisade anslaget överfördes. Reservationen å anslaget utgjorde vid utgången av föregående budgetår 1 171 485 kronor.

Sveriges geologiska undersökning (skr. 9/6 och 10/11 1953) har nu hemställt att få verkställa en djupborrning vid Ljunghusen. Avsikten är att borra till ett sådant djup, att man kan konstatera, om lager av fast salt finns under den nivå, till vilken ett tidigare utfört borrhål vid Höllviken har nått. Borrningen skulle utföras med en sådan diameter, att den i förekommande fall kunde användas vid borrhning för industriell utvinning av salt. Reservationen å anslaget beräknas täcka kostnaderna för borrhning intill ett djup av 2 000 meter. Vid nämnda djup torde man endast under extremt gynnsamma geologiska förhållanden påträffa fasta stensaltlager. Undersökningen räknar därför med att det kan bli nödvändigt borra till 2 600 meters djup.

De totala kostnaderna beräknas därvid till 1 821 675 kronor, vilket med ca 630 000 kronor överstiger det belopp, som enligt undersökningen kvarstår outnyttjat av hittills anvisade medel. Undersökningen hemställer att få utföra ifrågavarande borrhning samt att ett anslag av 630 000 kronor måtte anvisas för nästa budgetår.

Ingenjörsvetenskapsakademien har i utlåtande över geologiska undersökningens framställning understrukit önskvärdheten av att den föreslagna borrhningen kan genomföras. Akademien anser det vara ekonomiskt möjligt att på basis av en inhemsk koksaltförekomst bygga ett saltindunstningsverk för framställning av koksalt av hög kvalitet. Det synes också riktigt att invid en saltfyndighet uppföra en sodaindustri av sådan storleksordning, att den åtminstone täcker landets behov. Det fasta saltet skulle bilda ett mycket värdefullt tillskott till vårt lands försörjning och till möjligheterna att utveckla den svenska kemiska industrien.

Departementschefen.

Som framgår av geologiska undersökningens redogörelse har vid malmletningsarbetena åtskilliga värdefulla malmfyndigheter uppdagats. Undersökningens verksamhet på detta område är av stor betydelse. Jag har under föregående punkt tillstyrkt, att viss utrustning anskaffas i syfte att effektivisera undersökningens arbete.

Under delposten till diamanthorrhningar har för innevarande budgetår beräknats medel för kontinuerlig drift av tre borrhmaskiner. Driftkostnaderna för en fjärde borrhmaskin, som användes på Adakfältet, bestrides från ett särskilt investeringsanslag till utbyggnad av staten tillhöriga gruvanläggningar i Malå socken m. m. Under föregående punkt har jag tillstyrkt, att medel anvisas för inköp av två nya borrhmaskiner, som skall ersätta två förslitna.

Härigenom blir det möjligt att insätta fem borrhaskiner i kontinuerlig drift. Geologiska undersökningen avser att under nästa budgetår disponera två borrhaskiner för nya malmuppslag vid legodriftsgruvorna på Adakfältet. Med hänsyn härtill synes lämpligt att av geologiska undersökningen yrkat belopp för drift av ännu en borrhaskin ställes till undersökningens förfogande från medel, som disponeras för kostnader i samband med legodriften. Någon höjning av förevarande anslag erfordras sålunda ej för detta ändamål.

I enlighet med vad jag anfört vid anmälan av geologiska undersökningens avlöningsanslag, bör lönekostnaderna för en blockletare och en mätare alltjämt bestridas från malmletningsanslaget.

Geologiska undersökningens förslag att utföra vissa geofysiska arbeten med anlitande av en s. k. vessla synes beaktansvärt. Jag tillstyrker att för försöksverksamhet 12 000 kronor anvisas härtill för nästa budgetår.

Undersökningens övriga förslag till höjning av anslaget till malmletning är jag icke beredd förorda.

Anslaget bör således för nästa budgetår uppföras med (729 000 + 12 000 =) 741 000 kronor.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser om anslagets användning, sedan geologiska undersökningen inkommit med definitivt förslag till arbetsplan.

Jag övergår här efter till frågan om fortsättning av borrhningarna efter salt och olja m. m. i Skåne. I likhet med geologiska undersökningen och ingenjörsvetenskapsakademien anser jag det önskvärt, att den nu föreslagna borrhningen vid Ljunghusen för att undersöka förekomsten av fast salt kan genomföras. Geologiska undersökningen bör sålunda få i uppdrag att påbörja borrhningsarbetena. Jag förutsätter emellertid härvid, att för verksamheten i första hand anlitas den nu till förfogande stående reservationen av ca 1,15 milj. kr. Arbetet bör sålunda bedrivas i sådan takt, att ytterligare anslagsbehov icke uppkommer under nästa budgetår, utan först under det därpå följande budgetåret.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Malmletning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 741 000 kronor.

[27] 6. *Sveriges geologiska undersökning: Inventering av torvmossar.*

	Anslag
1952/53	60 000
1953/54 (statsliggaren s. 882)	60 000
1954/55 (förslag)	60 000

I enlighet med förslag av *Sveriges geologiska undersökning* (skr. 30/8 1953) uppföres anslaget för nästa budgetår med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Sveriges geologiska undersökning: Inventering av
torvmossar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservations-
anslag av 60 000 kronor.

[28] 7. Vissa kostnader för statens gruvegendom.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	40 000	30 217
1953/54 (statsliggaren s. 882)	34 000	
1954/55 (förslag)	30 000	

Från anslaget bestrids för närvarande kostnader för den s. k. gruvvarrendenämnden, för förvaltning av Ruotivare gruvaktiebolag samt för den gruvegendom, som står under kommerskollegiets förvaltning, däribland kostnader för kontroll beträffande den s. k. legodriften i Västerbottens län.

Kommerskollegium (skr. 29/8 1953) hemställer, att anslaget för budgetåret 1954/55 uppföres med oförändrat belopp, 34 000 kronor.

Departementschefen.

Med hänsyn till belastningen torde anslaget för nästa budgetår kunna nedräknas med 4 000 kronor till 30 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Vissa kostnader för statens gruvegendom* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

[29] 8. Statens provningsanstalt: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 310 000	1 512 198
1953/54 (statsliggaren s. 882)	1 554 000	
1954/55 (förslag)	1 624 100	

Y r k a n d e n.

Styrelsen för statens provningsanstalt (skr. 25/8 1953) hemställer, att anslaget höjs med 92 000 kronor. Styrelsen vidhåller härjämte sitt i föregående års petita framförda yrkande om uppflyttning av fem avdelningschefer — nu i Ca 34 — till Ca 37 men har tills vidare ej beräknat medel härför. Inkomsterna vid statens provningsanstalt uppgick under budgetåret 1952/53 till 1 770 727 kronor. I riksstaten för innevarande budgetår har de upptagits till 1 700 000 kronor. För nästa budgetår beräknas de till 1 900 000 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Indragen tjänst:		
1 avdelningsingenjör Ca 25 på övergångsstat		19 200
2. Nya tjänster:		
a) 1 förste avdelningsingenjör Ce 29	20 148	
b) 1 kanslibitråde Ce 11	8 652	
3. Uppflyttning i lönegrad m. m.:		
1 verkmästare Ca 16—förste verkmästare Ca 19	1 296	
1 ingenjör Ce 23—avdelningsingenjör Ce 25	864	
2 arvodesanställda skrivbiträden—biträden i befordrings- gången	4 344	
2 tekniker Cg 15—ingenjörbiträden Ce 17	1 632	
1 tekniskt biträde Cg 13—tekniker Ce 15	744	
1 mekanikerlärning Cg 11—mekaniker Ce 13	696	
1 provningsbiträde Cg 11—provberedare Ce 13	696	
4. Tillfälliga biträden	57 840	
5. Övertidsersättningar	5 218	
6. Löneklassändringar	9 070	
	111 200	19 200
	+ 92 000	

M o t i v.

1. Befattningshavaren avgår med ålderspension den 1 april 1954.

2 a) Befattningen är avsedd att ersätta den under punkt 1 nämnda tjänsten på kemiskt-tekniska avdelningens målningslaboratorium. Laboratoriets verksamhet bör utvidgas med hänsyn till dels den ökade användningen av plastfärger, dels den alltmer uppmärksammade metoden att genom rost-skyddsbehandling förhindra korrosionsangrepp.

2 b) Ett kanslibitråde erfordras som föreståndare för byggnadstekniska avdelningens skrivcentral.

3. Tjänsteändringarna motiveras i huvudsak med arbetsuppgifternas art och omfattning. För närmare kännedom om motiveringen torde få hänvisas till handlingarna.

4. Anslagsbehovet för tillfälliga biträden beräknas öka.

5. Övertidsersättningarna debiteras i stor utsträckning uppdragsgivarna.

Y t t r a n d e.

Statens lönenämnd har intet att erinra mot att den föreslagna nya befattningen som förste avdelningsingenjör — för vilken avses fil. lic.-examen eller civilingenjörsexamen jämte flerårig praktik — placeras i 29 lönegraden. Något behov av en särskild föreståndarbefattning för byggnadstekniska avdelningens skrivcentral anser nämnden icke föreligga.

Departementschefen.

Såsom anstalten anmält skall en på övergångsstat uppförd tjänst som avdelningsingenjör nu indragas. Jag kan emellertid icke förorda, att i stäl-

let för denna tjänst inrättas en extra ordinarie befattning som förste avdelningsingenjör. Den förstärkning av personalen på målningslaboratoriet, som anses erforderlig, bör vidtagas med anlitande av posten till avlöningar till tillfälliga biträden. I enlighet med vad lönenämnden anfört bör medel icke heller anvisas för en ny extra ordinarie kanslibiträdestjänst.

Provningsanstalten har föreslagit att ett antal tjänster skall uppflyttas i lönegrad och överföras på extra ordinarie stat. Jag anser mig endast kunna tillstyrka, att två biträdestjänster inplaceras i den reglerade befordringsgången samt att en mekanikerlärning i Cg 11 erhåller extra ordinarie anställning varvid tjänsten på sätt föreslagits i bil. 2 till statsverkspropositionen bör placeras i lönegraden 13 med tjänstebenämningen mekaniker. Härigenom ökar medelsbehovet med ca 5 000 kronor.

Inkomsterna av anstaltens provningsverksamhet avses skola täcka ca 80 procent av de sammanlagda kostnaderna för anstaltens drift. I dessa kostnader har härvid inräknats dels utgifter för avlöningar och omkostnader, dels beräknade kostnader för lokalhyra, pensionering, avskrivning av utrustning m. m. För nästa budgetår räknar anstalten med att inkomsterna skall komma att öka med i runt tal 130 000 kronor i förhållande till de verkliga inkomsterna under föregående budgetår. Detta förutsätter emellertid en viss personalökning, vilken bör komma till stånd genom höjning av anslagsposten till tillfälliga biträden. I anslutning till anstaltens äskande och med hänsyn även till det nyss berörda personalbehovet på målningslaboratoriet föreslår jag, att för tillfälliga biträden beräknas ytterligare 70 000 kronor.

För övertid ersättningar och löneklassändringar beräknar jag i enlighet med anstaltens förslag 5 200 resp. 9 100 kronor.

Anslaget bör alltså dels uppräknas med $(5\,000 + 70\,000 + 5\,200 + 9\,100 =)$ 89 300 kronor, dels minskas med 19 200 kronor, motsvarande avlöningskostnaderna för den befattning såsom avdelningsingenjör, vilken som förut nämnts skall indragas. Denna tjänst skall avföras ur personalförteckningen.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 311 900 (— 11 600) kronor;
arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 1 200 (oförändrat) kronor;
avlöningar till tillfälliga biträden 265 500 (+ 47 900) kronor;
avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 515 700 (+ 24 000) kronor;
rörligt tillägg 529 800 (+ 9 800) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(311\,900 + 1\,200 + 265\,500 + 515\,700 + 529\,800 =)$ 1 624 100 (+ 70 100) kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens provningsanstalt, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .	311 900
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 200
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i> ...	265 500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	515 700
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	529 800

Summa kronor 1 624 100;

c) till *Statens provningsanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 1 624 100 kronor.

[30] 9. Statens provningsanstalt: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	241 500	285 643
1953/54 (statsliggaren s. 883)	274 700	
1954/55 (förslag)	284 200	

Y r k a n d e n.

Styrelsen för statens provningsanstalt (skr. 25/8 1953) hemställer, att anslaget höjes med 11 500 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1952/53	Omkostnadsstat 1953/54	Styrelsens förslag 1954/55
1. Reseersättningar	44 363	30 000	35 000 (+ 5 000)
2. Publikationstryck	2 000	1 500	2 000 (+ 500)
3. Övriga utgifter:			
a) Bibliotek	3 995	4 000	5 000 (+ 1 000)
b) Frakt och spedition av provföremål	24 851	20 000	25 000 (+ 5 000)
			(+ 11 500)

M o t i v.

1. Den höga belastningen för budgetåret 1952/53 beror sannolikt på tillfälliga omständigheter. Förslaget till höjning har därför begränsats till 5 000 kronor.

2. Till följd av ökade tryckningskostnader är en höjning av tidigare anvisat belopp nödvändig. En viss försäljning av utgivna meddelanden äger rum.

3 a) Efter avdrag av prenumerationskostnader för tekniska tidskrifter, inbindning m. m. återstår av anslagsposten endast ca 500 kronor för inköp av övrig teknisk litteratur, vilket är otillräckligt.

3 b) På grund av ökad verksamhet har fraktkostnaderna stigit. Kostnaderna debiteras uppdragsgivarna.

Departementschefen.

Jag kan icke tillstyrka, att ytterligare medel anvisas för inköp av litteratur. I övrigt har jag icke något att erinra mot provningsanstaltens beräkningar av medelsbehovet under här angivna poster.

För innevarande budgetår har under posten till övriga expenser inräknats visst belopp för engångsanskaffning av möbler. Med hänsyn härtill bör anslaget under nästa budgetår minskas med 1 000 kronor.

Anslaget bör sålunda uppföras med $(274\,700 + 5\,000 + 500 + 5\,000 - 1\,000 =) 284\,200$ kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens provningsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 284 200 kronor.

[31] 10. Statens provningsanstalt: Utrustning.

	Anslag
1952/53	120 000
1953/54 (statsliggaren s. 884)	135 000
1954/55 (förslag)	100 000

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget har 15 000 kronor avsetts för materielanskaffning till ett högre tekniskt läroverk, där lokal provningsverksamhet skall äga rum.

Y r k a n d e.

Styrelsen för statens provningsanstalt (skr. 25/8 och PM 4/11 1953) hemställer, att anslaget höjes med 552 100 kronor. Anslaget skulle därigenom uppgå till ett belopp av 687 100 kronor, vilket är avsett att fördelas å utrustning till de olika avdelningarna inom anstalten enligt följande uppställning:

Mekaniska avdelningen	232 700
Byggnadstekniska avdelningen	118 710
Elektriskt-fysikaliska avdelningen	281 370
Bergskemiska avdelningen	20 870
Kemiskt-tekniska avdelningen	3 450
Gemensamt för samtliga avdelningar	30 000

Summa kronor 687 100

M o t i v.

För den mekaniska avdelningen bör anskaffas en 100-tons pulsatormaskin för 215 000 kronor, vilken närmast är avsedd som ersättning för en år 1876 tillverkad dragprovningssmaskin. Sistnämnda maskin brukas alltså för

vissa tyngre provningar men har icke den allmänna användbarhet, som erfordras.

Högspänningsanläggningen på den elektriskt-fysikaliska avdelningen är över 30 år gammal. Risken för sammanbrott anses överhängande. Då leveranstiden är lång vid nyanskaffning skulle avdelningens arbete under avsevärd tid försvåras eller alldeles hindras beträffande vissa slag av provningar, om den nuvarande anläggningen blev obrukbar. Ny utrustning bör beställas snarast möjligt, så att den kan installeras i samband med iordningställandet av nybyggnaden för avdelningen. Kostnaderna för anskaffande av högspänningstransformator samt stötspänningsgenerator beräknas till 190 000 kronor.

Beträffande den övriga utrustning, som provningsanstalten anser böra köpas, torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

Departementschefen.

För den fortsatta utvecklingen av provningsanstaltens verksamhet är det önskvärt, att anstaltens utrustning successivt moderniseras. Såsom framgår av vad anstalten anfört, torde anskaffningen av en ny högspänningsanläggning icke utan allvarliga olägenheter kunna uppskjutas. Jag tillstyrker därför att anläggningen beställas.

Även annan utrustning måste under nästa budgetår anskaffas. Jag utgår emellertid från att huvuddelen av kostnaderna för högspänningsanläggningen skall erläggas först efter utgången av budgetåret 1954/55. Med hänsyn härtill föreslår jag att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett belopp av 100 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens provningsanstalt: Utrustning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

[32] 11. Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 986 800	2 098 602
1953/54 (statsliggaren s. 884)	2 457 100	
1954/55 (förslag)	2 757 100	

Betänkande av flygforskningskommittén.

Flygforskningskommittén har den 24 juni 1953 avgivit betänkande IV (stencilerat) med förslag angående organisationen av den flygtekniska forskningens ledning. Kommittén anser sig i detta sammanhang icke kunna underlåta att ånyo framhålla den allvarliga brist, som avsaknaden av en stor transsonisk vindtunnel innebär för möjligheterna till självständig inhemsk konstruktion av militärflygplan.

Kommittén framhåller, att den aerodynamiska forskningen än mer än tidigare fått sin tyngdpunkt förlagd till flygtekniska försöksanstalten. An-

staltens forskning på detta område bör samordnas med den forskning, som bedrivs på annat håll. På den hållfasthetstekniska forskningens område har försöksanstaltens centrala ställning blivit ytterligare betonad. Alltjämt bedrivs emellertid sådan forskning av betydelse för flygtekniken även utanför anstalten, såväl av statliga organ som enskilda företag. Behov av en central ledning föreligger sålunda. Beträffande flygmotorforskningen har en förändring i situationen inträffat sedan man beslutat, att flygvapnets behov av dylika motorer tills vidare skall tillgodoses genom tillverkning på licens av utländska konstruktioner. Av denna anledning bör ett inom kommitténs motorufskott utarbetat förslag till s. k. klimatanläggning för reaktionsmotorer f. n. ej komma till utförande. På olika håll fortgår dock en viss motorteknisk forskning, som bör samordnas, ehuru den direkta ledningen av verksamheten med hänsyn till de ändrade förutsättningarna icke lämpligen bör ankomma på ett centralorgan. Kommittén förutsätter, att önskemålen om samordning och samverkan beaktas. Även i fråga om materialforskningen bör på ett centralt organ endast ankomma att samordna den forskning, som sker vid flygtekniska försöksanstalten med annorstädes bedriven forskning på detta område.

Kommittén uttalar sammanfattningsvis att alltjämt föreligger i stort sett samma behov av ett centrall organ för forskningen i dess helhet, som kommittén förutskickade i sitt år 1948 avgivna betänkande med riktlinjer för den flygtekniska forskningens ordnande m. m. Ett centralorgans uppgifter synes emellertid numera med hänsyn särskilt till det förändrade läget i fråga om flygmotorforskningen kunna begränsas och förenklas. På detta centralorgan — som alltjämt förutsättes skola utgöras av flygtekniska försöksanstaltens styrelse och flygtekniska rådet — föreslås skola ankomma

1) att fullgöra de uppgifter med avseende på anstaltens skötsel, som enligt gällande instruktion åligger styrelse och råd;

2) att härutöver med uppmärksamhet aktgiva jämväl på den flygtekniska forsknings- och försöksverksamhet, som försiggår utom anstalten;

3) att främja samordning och samverkan på det flygtekniska forsknings- och försöksområdet; samt

4) att verkställa de utredningar, framföra de förslag eller eljest taga de initiativ, som kan påkallas för utvecklingen av den flygtekniska forsknings- och försöksverksamheten.

Kommittén föreslår, att sådan ändring vidtages i försöksanstaltens instruktion, att här angivna uppgifter kommer att åvila anstaltens styrelse och flygtekniska rådet.

Någon ändring av sammansättningen av anstaltens styrelse föreslås ej.

Anstaltens styrelse bör få rätt att från icke-ordinarie posten bestrida arvoden till sakkunniga, som kan behöva tillkallas för de nya samordnings- och utvecklingsuppgifterna. Kostnaderna för dylika sakkunnigas resor och expenser bör bestridas från motsvarande poster i anstaltens omkostnadsstat.

Y t t r a n d e n.

Flygförvaltningen och styrelsen för flygtekniska försöksanstalten tillstyrker kommitténs förslag.

Luftfartsstyrelsen anför, att den civila luftfarten icke varit representerad i anstaltens styrelse sedan den 1 april 1952. Kommittén har uttalat, att någon ändring av styrelsens sammansättning icke erfordras. Om detta skulle innebära, att den civila luftfarten i fortsättningen icke skulle företrädas i styrelsen för anstalten, kan luftfartsstyrelsen icke biträda kommitténs förslag i denna del. I övrigt har luftfartsstyrelsen intet att erinra mot kommitténs förslag.

Statskontoret anför, att lämpligheten av den förordade ändringen i instruktionen för anstalten undandraget sig ämbetsverkets bedömande.

Anslagsäskande för nästa budgetår.

Y r k a n d e n.

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten (skr. 24/8 1953) hemställer, att anslaget höjes med 557 900 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Ersättningar till sakkunniga	5 000	
2. Nya tjänster:		
a) 1 förste forskningsingenjör Ce 33	23 640	
b) 1 förste forskningsingenjör Ce 31	21 984	
c) 1 försöksledare Ce 25	16 464	
3. Ändrad anställningsform:		
1 förste avdelningsingenjör Cg 30—Ce 31	900	
1 byråassistent arvode—Ce 25	16 464	17 940
1 ingenjör Cg 21—Ce 21	—	
1 förste biblioteksassistent Cg 17—Ce 17	—	
1 kontorist Cg 13—Ce 13	—	
2 kanslibiträden Cg 11—Ce 11	—	
9 biträden i reglerad befordringsgång Cg 8—Ce 8	—	
4. Höjning av anslagsposten till extra tjänstemän, verkstads- arbetare och tillfälliga biträden	441 100	
5. a) Löneklassändringar	15 476	
b) Ytterligare medel för rörligt tillägg	34 812	
	575 840	17 940
	+ 557 900	

M o t i v.

Styrelsen framhåller inledningsvis, att den helt biträder flygforskningskommitténs uppfattning om den allvarliga brist, som avsaknaden av en transsonisk vindtunnel innebär för möjligheterna till inhemsk konstruktion av militärflygplan. Med hänsyn till lämnade besparingsdirektiv anser sig styrelsen icke f. n. ånyo böra äska medel för en transsonisk anläggning.

Med nettoutgiften för anstaltens verksamhet avses i förevarande sammanhang summan av utgifterna å anstaltens avlönings- och omkostnadsanslag minskad med anstaltens inkomster av beställda forskningsuppdrag. Nettoutgiften motsvarar sålunda anstaltens egen forskningsverksamhet.

Styrelsen erinrar om att nettoutgiften under en följd av år utgjorde ca 600 000 kronor per år. För att den egna forskningsverksamheten även efter pris- och lönestegringen skulle kunna bibehållas i samma omfattning begärde anstalten, att nettoutgiften för budgetåret 1952/53 skulle höjas till 775 000 kronor. Beloppet fastställdes emellertid till 700 000 kronor. För budgetåret 1953/54 hemställde anstalten, att nettoutgiften skulle höjas dels med 210 000 kronor till 910 000 kronor i anledning av kostnadsstegringar vid den egna forskningen inom anstaltens hittillsvarande anläggningar, dels med 250 000 kronor för egen forskning vid den under byggnad varande supersoniska vindtunnelanläggningen. 1953 års riksdag medgav, att nettoutgiften för 1953/54 höjdes med sammanlagt 300 000 kronor till 1 000 000 kronor. Styrelsen räknar med att av denna höjning blott 50 000 kronor belöper å de befintliga anläggningarna; kompensation för kostnadsstegringarna har sålunda erhållits endast i begränsad utsträckning. Styrelsen föreslår, att nettoutgiften för forskning vid de hittillsvarande anläggningarna under nästa budgetår bestämmes till 900 000 kronor. Kostnaderna för anstaltens egen forskning vid den nya supersoniska anläggningen beräknades av flygforskningskommittén år 1949 till 177 000 kronor under budgetåret 1953/54 samt 340 000 kronor under budgetåret 1954/55, då anläggningen skulle vara färdig. I nuvarande prisnivå uppgår dessa kostnader till 250 000 resp. 475 000 kronor.

Styrelsen föreslår, att nettoutgiften för nästa budgetår bestämmes till $(900\,000 + 475\,000 =) 1\,375\,000$ kronor, innebärande en höjning med 375 000 kronor.

Inkomsterna av anstaltens beställningsverksamhet har för innevarande budgetår beräknats till 2 300 000 kronor; för nästa budgetår väntas de öka med 400 000 kronor till 2 700 000 kronor.

Till stöd för de särskilda yrkandena anför styrelsen i huvudsak följande.

1. Såsom flygforskningskommittén framhållit i sitt betänkande IV, bör styrelsen disponera visst årligt anslag för arvoden till sakkunniga. En särskild post till ersättningar till sakkunniga bör uppföras på anstaltens avlöningsstat.

2. För den supersoniska anläggningen uppgjordes i petita för innevarande budgetår en personalplan. Under budgetåret 1954/55, då anläggningen skulle vara fullt bemannad, upptog planen 32 anställda. Denna personalplan har i princip godtagits såväl beträffande personalens antal som beträffande dess indelning i grupper. I fråga om lönegradsplaceringar och anställningsform gjordes emellertid vissa jämkningar, så att av 13 för budgetåret 1953/54 begärda Ce-tjänster bara 8 inrättades som extra ordinarie. Med hänsyn härtill begär styrelsen nu endast medel för 3 Ce-tjänster i stället för i personalplanen föreslagna 6.

a) Befattningshavaren skall vara ledare för arbetsgruppen för teoretiska undersökningar.

b) I nyssnämnda personalplan angavs, att av det totala personalbehovet i anledning av den supersoniska anläggningen 4 befattningshavare borde tillhöra den mättekniska avdelningen. En ytterligare förstärkning av nämnda avdelning med en förste forskningsingenjör i Ce 31 har nu visat sig erforderlig; i stället bör de båda uppdragsgrupperna för 0,25 m²-tunneln åtminstone tills vidare ställas under gemensam ledning av en forskningsingenjör. — Innehavaren av den nu föreslagna nya befattningen på mättekniska avdelningen skall ha till uppgift att utveckla mätteknisk apparatur m. m.

c) Försöksledaren skall under chefen för den större uppdragsgruppen vid 0,25 m²-tunneln svara för genomförandet av gruppens experimentella undersökningar.

3. Av de f. n. inrättade befattningarna är endast 37 procent ordinarie eller extra ordinarie. Detta förhållande har visat sig inverka ogynnsamt på möjligheterna både att kunna behålla kvalificerad personal och att nyanställa personal som ersättning för avgången sådan. Vid bifall till förslaget om medelsanvisning för de under 2) angivna nya befattningarna samt de här föreslagna överföringarna till extra ordinarie stat kommer med hänsyn till den förutsedda totala ökningen av antalet tjänstemän nyssnämnda proportion att förbättras endast i begränsad utsträckning, nämligen till ca 43 procent. Det är därför synnerligen angeläget, att antalet extra ordinarie befattningar vid försöksanstalten ökas.

4. För att kunna genomföra beställningsvolymen och anstaltens egen forskningsverksamhet i beräknad omfattning måste medelsanvisningen till anställning av extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden höjas.

Y t t r a n d e n.

Flygförvaltningen tillstyrker de av styrelsen för försöksanstalten framlagda förslagen.

Statens lönenämnd finner det vara förenat med vissa svårigheter att bilda sig ett säkert omdöme om vilken lönegrad, som bör tillämpas för den — av anstaltens styrelse i Ce 33 — föreslagna tjänsten som förste forskningsingenjör med uppgift att leda arbetsgruppen för teoretiska undersökningar. Då denna befattningshavare kommer att bli närmast underställd sektionschefen (löneförmåner motsvarande lön i Cp 10) ifrågasätter lönenämnden, om ej en placering i 31 lönegraden är tillräcklig. Den i Ce 31 föreslagna tjänsten som förste forskningsingenjör på mättekniska avdelningen bör placeras i 29 lönegraden med benämningen forskningsingenjör.

Innehavaren av den föreslagna tjänsten som byråassistent i Ce 25 avses skola förestå inköpsverksamheten vid anstalten. Om en tjänst inrättas för detta ändamål bör den placeras i högst Ce 23 med benämningen assistent. I övrigt har lönenämnden intet att erinra mot föreslagna lönegradsplaceringar.

Departementschefen.

Det av flygforskningskommittén framlagda förslaget angående organisationen av den flygtekniska forskningens ledning torde i huvudsak kunna godtagas. Det ankommer på Kungl. Maj:t att utse ledamöter i anstaltens styrelse; vad luftfartsstyrelsen i denna del anfört torde få prövas av Kungl. Maj:t.

Jag tillstyrker anstaltens förslag, att till ersättningar åt sakkunniga med samordningsuppgifter anvisas ett belopp av 5 000 kronor. Ersättningarna bör bestridas från posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Såsom jag framhöll vid anmälan av detta anslag i föregående års statsverksproposition, har anstaltens forskningsuppdrag för flygvapnet och flygindustrien efterhand ökat. Inkomsterna av dessa uppdrag beräknas stiga från ca 2 300 000 kronor innevarande budgetår till 2 700 000 kronor under budgetåret 1954/55. Vid sidan av dessa uppdrag bedriver anstalten egen forskning; kostnaderna för denna forskning — den s. k. nettoutgiften — framkommer som skillnaden mellan utgifterna å avlönings- och omkostnadsanslagen samt inkomsterna. Föregående års riksdag medgav en höjning av nettoutgiften från 700 000 till 1 000 000 kronor.

En förutsättning för att inkomsterna av anstaltens beställningsverksamhet skall kunna öka i avsedd omfattning är emellertid en viss utvidgning av anstaltens utgiftsram. Jag förordar därför, att anstaltens avlönings- och omkostnadsanslag höjes med tillhopa ungefär samma belopp, varmed inkomsterna av beställningsverksamheten väntas öka. I nuvarande läge anser jag mig däremot icke kunna tillstyrka någon höjning av nettoutgiften för egen forskning.

I petita för innevarande budgetår framlade anstalten en plan för anställning av personal vid den supersoniska vindtunnelanläggningen. Anläggningen beräknades vara fullt färdig under budgetåret 1954/55; personalen borde då omfatta 32 anställda. Härjämte borde på den mättekniska avdelningen inrättas en särskild sektion med 4 anställda. Denna personalplan godkändes vad avser antalet anställda av 1953 års riksdag. För fullföljande av denna plan bör för nästa budgetår anställas ytterligare 12 personer; av dessa bör dock i enlighet med anstaltens förslag en befattningshavare anställas på mättekniska avdelningen i stället för vid vindtunnelsektionen.

Anstalten har föreslagit, att tre i nämnda personalplan ingående tjänster skall nyinrättas som extra ordinarie i lönegraderna Ce 33, Ce 31 och Ce 25. Jag är icke nu beredd förorda, att några tjänster vid anstalten nyinrättas som extra ordinarie. I anslutning till vad lönenämnden anfört föreslår jag dels att den förste forskningsingenjör, som skall tjänstgöra som ledare för arbetsgruppen för teoretiska undersökningar, placeras i Cg 31, dels att tjänsten på mättekniska avdelningen placeras i Cg 29 och benämnes forskningsingenjör. Försöksledaren bör placeras i Cg 25. Avlöningskostnaderna för nämnda tjänster uppgår till 58 600 kronor.

9 extra kontorsbiträden bör erhålla extra ordinarie anställning. I övrigt kan jag icke tillstyrka anstaltens förslag om ändrad anställningsform. I enlighet med förslag av chefen för civildepartementet i bil. 2 till statsverks-

propositionen bör medel beräknas för en befattning som förste avdelningsingenjör i Cg 31 i stället för Cg 30. Härigenom ökar medelsbehovet med 900 kronor.

Till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden bör med hänsyn till ökningen av beställningsverksamheten anvisas ytterligare 185 200 kronor.

Slutligen tillstyrker jag, att i anledning av anstaltens förslag till löneklassändringar och omräkning av posten till rörligt tillägg anvisas ytterligare 15 500 resp. 34 800 kronor.

Anslaget bör i överensstämmelse härmed uppräknas med $(5\,000 + 58\,600 + 900 + 185\,200 + 15\,500 + 34\,800 =)$ 300 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:
 avlöningar till ordinarie tjänstemän 103 400 (oförändrat) kronor;
 arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, 16 200 (oförändrat) kronor;
 avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden 1 183 000 (+ 120 300) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 639 100 (+ 54 300) kronor;
 rörligt tillägg 815 400 (+ 125 400) kronor.

Anslaget bör alltså bestämmas till $(103\,400 + 16\,200 + 1\,183\,000 + 639\,100 + 815\,400 =)$ 2 757 100 (+ 300 000) kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	103 400
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	16 200
3. Avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	1 183 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	639 100
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	815 400

Summa kronor 2 757 100;

b) till *Flygtekniska försöksanstalten*: Avlöningar för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 2 757 100 kronor.

[33] 12. Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	515 300	545 656
1953/54 (statsliggaren s. 885)	830 100	
1954/55 (förslag)	944 300	

Y r k a n d e n.

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten (skr. 24/8 1953) hemställer, att anslaget höjes med 229 900 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1952/53	Omkostnadsstat 1953/54	Styrelsens förslag 1954/55
1. Sjukvård m. m.	9 254	9 000	12 000 (+ 3 000)
2. Reseersättningar	9 142	8 000	12 000 (+ 4 000)
3. Expenser:			
a) Bränsle, elektrisk energi och vatten	83 827	250 000	385 000 (+ 135 000)
b) Övriga expenser	68 799	112 700	124 000 (+ 11 300)
4. Övriga utgifter:			
a) Försöksutrustning	239 866	270 000	326 000 (+ 56 000)
b) Apparatutrustning	35 000	35 000	48 000 (+ 13 000)
c) Underhåll av maskiner och apparater	13 996	14 500	20 000 (+ 5 500)
d) Bibliotek	6 999	7 500	9 000 (+ 1 500)
e) Undersökningar vid and- ra laboratorier	6 000	6 000	10 000 (+ 4 000)
f) Verkstadsutrustning ...	49 987	61 000	67 800 (+ 6 800)
g) Vissa engångskostnader	6 000	19 500	9 300 (— 10 200)
			(+ 229 900)

M o t i v.

Utgifterna under flertalet poster står i direkt proportion till verksamhetens omfattning, vilken lämpligen uttryckes i den totala personalstyrkan. Då försöksanstaltens personal under budgetåret 1952/53 i genomsnitt uppgick till 178 man och den planerliga personalstyrkan under 1954/55 förutsattes komma att uppgå till 241 man, beräknas försöksanstaltens verksamhet under 1954/55 bli ungefär 35 procent större än under 1952/53. De föreslagna uppräkningsarna av posterna till sjukvård, försöksutrustning, apparatutrustning samt verkstadsutrustning motiveras sålunda av den förutsedda ökningen av verksamheten. Beträffande övriga poster anför styrelsen bl. a. följande.

2. Posten bör uppräknas med hänsyn till den förutsedda ökningen av beställningsverksamheten samt till en mindre del för bestridande av resekostnads- och traktamentsersättningar till styrelsens och flygtekniska rådets ledamöter och till av styrelsen anlitade sakkunniga.

3 a) Av höjningen belöper 125 000 kronor på ökade kostnader för ström och kylvatten för den nya superpersoniska anläggningen.

3 b) På grund av löneökning för vaktpersonalen fr. o. m. den 1 juli 1953 stiger kostnaderna för vakthållning med 1 000 kronor. I övrigt föranleds uppräkningsarna av det ytterligare medelsbehov för papper, tvätt, telefon, annonser, kontorsutensilier m. m., som följer av verksamhetens ökning.

4 c) Den föreslagna höjningen motiveras icke blott av verksamhetens ökning utan även av att en stor del av maskinerna och apparaterna är relativt gamla och sålunda erfordrar mera översyn och underhåll än tidigare.

4 d) Den för anstaltens verksamhet erforderliga facklitteraturen har för varje år blivit alltmera omfattande och samtidigt stigit i pris.

4 e) Anstalten har för att minska utgifterna för en del arbeten av teoretisk natur börjat utnyttja de inom landet nu befintliga matematikmaskinerna. Anstalten bör beredas möjlighet att i ökad utsträckning anlita dessa maskiner.

4 g) För nästa budgetår föreslås inköp av markiser för 5 000 kronor. Gardinerna i anstaltens nu befintliga anläggningar måste till större delen kasseras. För nyanskaffning erfordras 4 000 kronor.

Y t t r a n d e.

Flygförvaltningen tillstyrker styrelsens förslag.

Departementschefen.

Som jag anfört under föregående punkt torde med hänsyn till den ökade beställningsverksamheten vid flygtekniska försöksanstalten en viss utvidgning av anstaltens utgiftsram böra medges.

Jag föreslår, att posten till sjukvård m. m. höjes med 1 500 kronor. För bränsle, elektrisk energi och vatten samt övriga expenser bör anvisas ytterligare 65 000 resp. 11 300 kronor. Posterna till försöksutrustning och apparatutrustning bör uppräknas med 35 500 resp. 12 000 kronor. Till undersökningar vid andra laboratorier bör anvisas ytterligare 3 000 kronor, varjämte posten till verkstadsutrustning bör höjas med 5 400 kronor. I övriga delar anser jag mig icke kunna biträda anstaltens förslag till ökad medelsanvisning. Posten till vissa engångskostnader bör sålunda utgå.

De av mig tillstyrkta höjningarna uppgår till sammanlagt (133 700 — 19 500 =) 114 200 kronor. Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med (830 100 + 114 200 =) 944 300 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygtekniska försöksanstalten*: *Omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 944 300 kronor.

[34] 13. Flygtekniska försöksanstalten: Komplettering av maskiner och utrustning.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	62 000	80 180
1953/54 (statsliggaren s. 886)	65 000	
1954/55 (förslag)	80 000	

Y r k a n d e n.

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten (skr. 24/8 1953) hemställer, att anslaget höjs till 220 000 kronor.

	Kostnad
1. Ombyggnad av höghastighetstunneln	80 000
2. Våg och automatiska skrivare	140 000
	220 000

M o t i v.

1. Av det för budgetåret 1950/51 anvisade anslaget av 423 000 kronor avsågs 285 000 kronor för förbättring av anstaltens höghastighetstunnel, bl. a. byggandet av en kylare. Detta arbete väntades medföra vissa konstruktionssvårigheter till följd av det begränsade utrymmet för kylaren. På grund av ökade material- och lönekostnader beräknades av det för budgetåret 1951/52 anvisade anslaget ytterligare 60 000 kronor för ombyggnad av höghastighetstunneln. Kostnaden för anskaffning och inmontering av kylaren uppskattades då till 80 000 kronor. Av ombyggnadsarbetena återstår nu endast kylanläggningen.

Med anledning av prov, som utförts under 1952 och 1953, har kylaren måst konstrueras om. Kostnaden för anskaffning och inmontering av den omkonstruerade kylaren beräknas till 163 000 kronor.

2. För höghastighetstunnelns modeller finns ännu ej en tillfredsställande s. k. sexkomponentvåg. En sådan våg synes nu kunna inköpas för ca 80 000 kronor. För att den skall kunna utnyttjas effektivt bör anskaffas tre automatiska skrivare för sammanlagt ca 40 000 kronor. Härjämte erfordras tre skrivare av normal typ för ca 20 000 kronor.

Y t t r a n d e.

Flygförvaltningen tillstyrker anstaltens förslag.

Departementschefen.

Förbättringsarbetena vid höghastighetstunneln bör snarast möjligt slutföras. På grund av de kostnader, som tillkommit i samband med omkonstruktionen av kylaren, bör i enlighet med anstaltens förslag anvisas 80 000 kronor.

Däremot är jag i nuvarande läge icke beredd förorda, att medel anvisas för anskaffning av en sexkomponentvåg samt automatiska skrivare.

Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med 80 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygtekniska försöksanstalten: Komplettering av maskiner och utrustning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kronor.

[35] 14. Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning för vindtunnelanläggning m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	697 000	385 493
1953/54 (statsliggaren s. 886)	332 000	
1954/55 (förslag)	75 000	

Då 1950 års riksdag anvisade medel (X ht s. 55) för uppförande vid försöksanstalten av en supersonisk vindtunnelanläggning beräknades totalkostnaden för anläggningen till 8 180 000 kronor. Sedermera har denna summa uppräknats med 150 000 kronor för anordnande av ett skyddsrum och med 2 997 000 kronor på grund av den höjda prisnivån. Totalkostnaden för den egentliga vindtunnelanläggningen har sålunda beräknats till (8 180 000 + 150 000 + 2 997 000 =) 11 327 000 kronor, vilket belopp anvisats för budgetåren 1950/51—1953/54 med 8 713 000 kronor på kapitalbudgeten och 2 614 000 kronor på driftbudgeten. Härutöver har å kapitalbudgeten anvisats ytterligare 1 175 000 kronor i anledning av en ursprungligen icke beräknad kostnad för markförvärv.

Y r k a n d e.

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten (skr. 24/8 1953) hemställer, att för nästa budgetår å driftbudgeten anvisas 760 000 kronor.

M o t i v.

De kostnader för utrustning m. m., vilka bör täckas med medel från driftbudgeten, beräknas räcka till därest anläggningen bibehålles vid den från början avsedda omfattningen. Sedan anläggningen projekterades har emellertid utvecklingen, särskilt i fråga om den mättekniska utrustningen för vindtunnlar, gått avsevärt framåt. För att tunnlar ska bli så effektiva som möjligt, måste dessa framsteg utnyttjas, vilket innebär, att en något mer omfattande och dyrare utrustning måste anskaffas än den, som ursprungligen avsetts. Såvitt nu kan bedömas torde merkostnaden härför komma att uppgå till 250 000 kronor.

Styrelsen har i nuvarande läge icke ansett sig böra ånyo äska medel för en transsonisk vindtunnelanläggning. Det är emellertid synnerligen angeläget, att forskning och provning på det transsoniska området kan komma till stånd. Det har nu visat sig möjligt att komplettera tunnlar i den supersoniska anläggningen så, att de även kan utnyttjas för forskning inom det transsoniska hastighetsområdet. Kostnaderna för dessa kompletteringar beräknas till 510 000 kronor.

De å kapitalbudgeten anvisade medlen för den supersoniska anläggningen torde på grund av fördyringar komma att bli otillräckliga. Med hänsyn till att den slutliga kostnadsökningen ännu icke kan närmare beräknas, anser sig styrelsen dock icke för budgetåret 1954/55 böra hemställa om ökad medelsanvisning i anledning av ifrågavarande fördyringar.

Styrelsen upplyser, att samtliga byggnader för den supersoniska anläggningen ävensom den större tunneln beräknas kunna tagas i bruk under innevarande budgetår. Den mindre tunneln torde bli färdigställd under nästa budgetår.

Y t t r a n d e.

Flygförvaltningen tillstyrker styrelsens förslag.

Departementschefen.

I likhet med styrelsen för flygtekniska försöksanstalten finner jag det önskvärt, att den nya vindtunnelanläggningen kompletteras för att i möjlig mån kunna utnyttjas för forskning även inom det transsoniska området. Jag godtar sålunda i princip styrelsens förslag härom. Kostnaden härför bör emellertid fördelas på två budgetår. För budgetåret 1954/55 tillstyrker jag att ett belopp av 75 000 kronor ställes till anstaltens förfogande för fortsätta utrednings- och konstruktionsarbeten.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning för vindtunnelanläggning m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

[36] 15. Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss personal.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	336 700	394 933
1953/54 (statsliggaren s. 886)	411 000	
1954/55 (förslag)	417 400	

Y r k a n d e n.

Styrelsen för statens hantverksinstitut (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget höjes med 100 200 kronor.

	Ökning
1. Nya tjänster:	
a) 1 laboratorieföreståndare Ca 31	21 480
b) 1 tjänsteman Ce 25 (för publikationsverksamheten)	16 224
c) 1 bokföringskonsulent Ce 25	16 224
d) 2 laboratoriebiträden Ce 13	18 481
e) 1 kanslibiträde Ce 11	8 500
f) 1 expeditiönsvakt Ce 10	8 078
2. Uppflyttning i lönegrad m. m.:	
a) överdirektören Cp 15—Cp 17	2 400
b) 1 kanslibiträde Ce 11—biblioteksassistent Ce 15	1 547
c) 1 expeditiönsvakt Ce 11—förste expeditiönsvakt Ca 12	—
d) 1 eldare Ce 10—reparatör Ce 12	403

	Ökning
3. Ändrad tjänstebenämning:	
a) 1 kamrerare Ca 27—förste byråsekreterare Ca 27	—
b) 2 byråingenjörer Ce 27—förste byråingenjörer Ce 27	—
4. Ordinariesättning:	
a) 1 förste kansliskrivare Ce 17—Ca 17	—
b) 2 kontorsbiträden Ce 8—Ca 8	—
5. Vikariats- och övertidsersättning	1 200
6. Löneklassändringar	5 663
	100 200

Vidare må nämnas att Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund och Civilförvaltningens personalförbund (skr. 14/10 1953) hemställt, att vissa arvodestjänster måtte överföras till extra ordinarie stat.

M o t i v.

1 a) Chefen för det livsmedelskemiska laboratoriet bör ej lämpligen samtidigt leda verksamheten inom det allmänt kemiska laboratoriet. En särskild befattning som föreståndare för sistnämnda laboratorium bör inrättas.

1 b—f) Samma förslag har framförts av styrelsen i föregående års petita (X ht 1953 s. 40).

2 a) Motsvarande yrkande har tidigare framförts (X ht 1953 s. 40).

2 b) Med hänsyn till uppgifterna — att ombesörja utlåning, tidskrifts-cirkulation, litteraturklassificeringar m. m. — bör befattningen uppflyttas.

2 c—d) Göromålens art motiverar placering i 12 lönegraden; tjänsten som förste expeditionsvakt bör ordinariesättas.

3 a) Sekreterargöromålen har i hög grad ökat, varför benämningen förste byråsekreterare är mera adekvat.

3 b) Båda befattningshavarna leder självständigt yrkesverksamheten på elektrotekniska resp. byggnads- och snickeritekniska området.

4 a) Göromålen är av permanent karaktär.

4 b) Tjänsterna bör ordinariesättas enligt grunderna för den reglerade befordringsgången.

Y t t r a n d e.

Statens lönenämnd anser att de föreslagna tjänsterna som föreståndare för allmänt kemiska laboratoriet och bokföringskonsulent bör hänföras till 29 resp. 23 lönegraden, varvid den sistnämnda tjänsten bör betecknas som assistent. Nämnden kan icke tillstyrka inrättandet av ytterligare en tjänst i kanslibiträdesgraden. I övrigt har nämnden — som icke bedömt behovet av de upptagna tjänsterna — intet att erinra mot föreslagna lönegradsplaceringar.

Departementschefen.

Jag anser mig icke kunna tillstyrka, att nya tjänster inrättas vid institutet. I anledning av personalorganisationernas framställning om överförande till extra ordinarie stat av vissa arvodesbefattningar vill jag erinra om att enligt gällande grunder för institutets finansiering staten skall svara för de tjänster, som erfordras för administrationen samt för gemensamma uppgifter. Med hänsyn till att ifrågavarande arvodesbefattningar ej är av sådan beskaffenhet, bör de icke överföras på extra ordinarie stat.

Den kanslibiträdesbefattning, som är placerad på biblioteket, bör — på sätt chefen för civildepartementet föreslagit i bil. 2 till statsverkspropositionen — bytas ut mot en tjänst som biblioteksbiträde i Ce 13. Övriga yrkanden om lönegradsuppflyttning kan jag ej biträda.

I enlighet med institutets förslag bör två kontorsbiträden erhålla ordinarie anställning. På grund av löneklassändringar torde anslaget uppräknas med 5 700 kronor. I övrigt är jag icke beredd tillstyrka förslagen om ordinariesättning, ändrad tjänstebenenämning eller ytterligare medel för vikariats- och övertidsersättning.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 129 500 (+ 11 300) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 6 100 (oförändrat) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 144 700 (— 7 000) kronor;
rörligt tillägg 137 100 (+ 2 100) kronor.

Anslaget uppföres alltså med $(129\,500 + 6\,100 + 144\,700 + 137\,100 =)$ 417 400 (+ 6 400) kronor.

I statens hantverksinstitutets personalförteckning bör upptagas ytterligare 2 tjänster som kontorsbiträde i Ca 8.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens hantverksinstitut, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	129 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	6 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	144 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	137 100

Summa kronor 417 400;

c) till *Statens hantverksinstitut*: *Avlöningar till viss personal* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 417 400 kronor.

[37] 16. *Statens hantverksinstitut*: Vissa omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	50 000	55 530
1953/54 (statsliggaren s. 887)	50 000	
1954/55 (förslag)	53 000	

Styrelsen för statens hantverksinstitut (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget med hänsyn till belastningen under budgetåret 1952/53 höjes med 3 000 kronor enligt följande sammanställning.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1952/53	Omkostnadsstat 1953/54	Styrelsens förslag 1954/55
Sjukvård m. m.	3 591	2 000	3 000 (+ 1 000)
Bränsle, elektrisk ström och vatten	51 939	48 000	50 000 (+ 2 000)
			(+ 3 000)

Departementschefen.

Jag har icke något att erinra mot styrelsens beräkning av medelsbehovet. Anslaget bör sålunda höjas med 3 000 kronor till 53 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hantverksinstitut*: *Vissa omkostnader* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 53 000 kronor.

[38] 17. *Statens hantverksinstitut*: Bidrag till kursverksamheten m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	170 000	161 338
1953/54 (statsliggaren s. 887)	245 000	
1954/55 (förslag)	245 000	

Styrelsen för statens hantverksinstitut (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Styrelsen upplyser, att under föregående budgetår relativt betydande utgiftsinskränkningar företagits och att någon utbyggnad av verksamheten icke skett. Kursinkomsterna stagnerade, medan däremot informationsverksamheten gav större inkomster än vad styrelsen förutsett. Styrelsen avser att icke heller under innevarande budgetår utvidga verksamheten utan i stället fortsätta att konsolidera den.

Liksom föregående år hemställer styrelsen, att särskilda medel måtte anvisas under två nya anslag, nämligen dels 50 000 kronor till särskilda rationaliseringsundersökningar, dels ock 35 000 kronor till vissa längre fortbildningskurser (se X ht 1953, s. 44 och 45).

Departementschefen.

Till bidrag till kursverksamheten m. m. bör i enlighet med styrelsens förslag för nästa budgetår anvisas oförändrat belopp, 245 000 kronor.

Jag erinrar om att vid 1953 års riksdag i motioner i båda kamrarna yrkades, att riksdagen måtte anvisa ett anslag av 50 000 kronor till särskilda rationaliseringsundersökningar vid hantverksinstitutet. Riksdagen framhöll i anledning härav, att anslaget till bidrag till kursverksamheten m. m. för budgetåret 1953/54 höjdes från 170 000 till 245 000 kronor. Med hänsyn härtill borde särskilda medel för rationaliseringsundersökningar icke anvisas utöver vad som för detta ändamål kunde rymmas inom ramen för nyssnämnda anslag. Riksdagen erinrade även om att motioner av samma innehåll avslogs år 1952.

För egen del anser jag mig icke kunna förorda, att särskilt anslag anvisas för rationaliseringsundersökningar. Jag är ej heller beredd biträda institutsstyrelsens medelsäskande för längre fortbildningskurser.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 245 000 kronor.

[39] 18. Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	25 000	34 188
1953/54 (statsliggaren s. 887)	35 000	
1954/55 (förslag)	35 000	

Y r k a n d e.

Styrelsen för statens hantverksinstitut (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget höjes med 165 000 kronor.

M o t i v.

Inom institutet har företagits en ingående översyn beträffande behovet av såväl ersättning för försliten och föråldrad materiel som nyanskaffning till följd av den tekniska utvecklingen och institutets stegrade verksamhet. De belopp, som anvisats under de senaste budgetåren, har icke varit tillräckliga för att institutet skall kunna tillgodose sitt utrustningsbehov. Bristen på teknisk utrustning, avpassad efter institutets principiella uppgifter inom hantverk och småindustri, har i många fall utgjort ett hinder för en

ändamålsenlig kurs- och informationsverksamhet. I stor utsträckning har institutet nödgats låna utrustning från yrkesförbund och enskilda företagare, vilket är mindre lämpligt med hänsyn till den objektiva ställning, som institutet bör intaga. Då institutet i tekniskt hänseende bör vara vägledande för hantverket och den mindre industrien, måste institutet erhålla en sådan utrustning, att dess uppgifter icke behöver eftersättas. I detta sammanhang framhålles, att institutets maskinella utrustning i icke obetydlig utsträckning övertagits från hantverksinstitutet i dess ej statligt organiserade form före år 1940.

Av det för nästa budgetår äskade beloppet avses 97 755 kronor till ersättning för försliten och föråldrad utrustning samt 102 245 kronor till nyanaffning av aktuell utrustning, allt enligt av institutet framlagda specificerade uppgifter.

Departementschefen.

Med hänsyn till hantverksinstitutets utbildnings- och informationsverksamhet är det självfallet önskvärt, att institutet har en ändamålsenlig utrustning. Anslaget till utrustning och inredning har för innevarande budgetår höjts med 10 000 kronor. I nuvarande läge kan jag icke förorda ytterligare höjning utan föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat 35 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning*
för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av
35 000 kronor.

[40] 19. Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien.

	Anslag
1953/54 (statsliggaren s. 887)	170 000
1954/55 (förslag)	170 000

Y r k a n d e.

Ingenjörsvetenskapsakademien (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 85 000 kronor.

M o t i v.

Akademien erinrar inledningsvis om den redogörelse för akademiens olika uppgifter, som lämnades i föregående års petitaskrivelse och vari även gjordes en uppskattning, i vilken utsträckning det borde ankomma på staten att bestrida kostnaderna för dessa uppgifter (X ht 1953 s. 47).

För innevarande budgetår hemställde akademien om ytterligare bidrag till *akademiens centrala verksamhet* med 98 000 kronor. Den av statsmakterna beviljade höjningen för denna verksamhet var emellertid endast 13 000 kronor. För innevarande budgetår har akademien till det yttersta utnyttjat alla

tillgängliga inkomstkällor. Vissa inskränkningar har måst påbörjas och kommer att vid oförändrat anslag skärpas under budgetåret 1954/55. De verksamhetsgrenar, som hittills blivit föremål för inskränkningar, är vetenskaplig fackkunskap för vissa utredningar, tryckning av avhandlingar, utredningar genom den tekniske kontaktmannen i Amerikas förenta stater samt medverkan i internationella sammanhang. Härom anför akademien närmare.

En av de viktigaste uppgifterna för akademien är att taga upp och låta bearbeta de förslag till nya forskningsuppgifter m. m., som framkommer vid sammanträden inom akademien. En högt kvalificerad tjänsteman, som verkställt sådana utredningar, har av brist på medel måst uppsägas med utgången av år 1953.

Akademien har till uppgift att låta trycka förtjänstfulla avhandlingar och utredningar. Om medel för tryckningskostnaderna icke kunnat uppdrivas från enskilda företag, har statens tekniska forskningsråd i många fall lämnat anslag till tryckning. På senare tid har emellertid rådets bidragsgivning begränsats. Akademien har härjämte kostnader för sina löpande vetenskapliga publikationer. I staten för innevarande budgetår har posten till tryckningskostnader måst sänkas från 20 000 till 10 000 kronor. — Vidare har det hittillsvarande bidraget på 24 000 kronor till täckande av kostnaderna för den tekniska representationen i Amerika måst dragas in.

Det internationella tekniskt-vetenskapliga arbetet på officiell bas har i hög grad utvecklats. Akademiens personal har i stigande omfattning tagits i anspråk för kontakter mellan de diplomatiska organen och den tekniska sakkunskapen i landet. Det krävande arbetet mellan sammanträdena har därvid helt bekostats av akademien. Om särskilda anslag ej kan uppbörjas, måste verksamheten kraftigt nedsäckas.

Akademien föreslår att den årliga kostnaden för höjning av verkställande direktörens pensionsförmåner, vilken kostnad utgör 10 000 kronor, övertas av staten, varvid motsvarande minskning i anslagsäskandet kan göras.

För *akademiens försöksstation* beräknas ett oförändrat belopp av 65 000 kronor.

Departementschefen.

Vid anmälan av detta anslag för innevarande budgetår framhöll jag, att ingenjörsvetenskapsakademiens verksamhet otvivelaktigt var till stort gagn för den tekniskt-vetenskapliga forskningen i Sverige och för landets fortskridande i tekniskt avseende. Jag nämnde också, att staten i icke ringa utsträckning tog akademiens tjänster i anspråk. Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag beviljade 1953 års riksdag en höjning av anslaget med 18 000 kronor. I nuvarande läge anser jag mig icke kunna förorda en ytterligare höjning av anslaget. Ej heller kan jag tillstyrka akademiens förslag, att pensionskostnaderna för akademiens direktör skall överflyttas till staten.

Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 170 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien* för budgetåret 1954/55 anvisa ett anslag av 170 000 kronor.

[41] 20. *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet.*

	Anslag
1953/54 (statsliggaren s. 888)	57 600
1954/55 (förslag)	57 600

Från anslaget bestrids en del av kostnaderna för en teknisk kontaktman i Amerikas förenta stater. — Frågan om Sveriges tekniskt-vetenskapliga och industriella representation i utlandet är föremål för prövning av en särskild utredningsman. Förslag i ärendet har ännu icke framlagts.

Y r k a n d e.

Ingenjörsvetenskapsakademien (PM 29/8 och skr. 31/8 1953) hemställer, att bidraget för nästa budgetår höjes med 42 400 kronor.

M o t i v.

På grund av anslagets otillräcklighet har akademien sökt att genom debitering för särskilda uppdrag, som kontaktmannen utför, samt genom bidrag av akademiens egna rörelsemedel anskaffa ytterligare stöd till denna verksamhet. För innevarande budgetår torde akademien ej kunna lämna bidrag av egna medel.

För att effektivt utnyttja resekostnader och kontaktmannens personliga förbindelser bör verksamheten i Amerika uppehållas under ca 10 månader årligen. Kostnaden härför uppgår till 111 000 kronor, varav 11 000 kronor torde kunna täckas genom inkomster av vissa uppdrag m. m.

Akademien understryker, att verksamheten är till avsevärd nytta för våra förbindelser med Amerikas förenta stater. Den gör det lättare att få reda på nya material och metoder m. m., som behövs för svensk forskning och tekniskt utvecklingsarbete, samtidigt som bedömandet av vad svensk industri kan prestera på den amerikanska marknaden underlättas.

Departementschefen.

Jag kan i nuvarande läge icke tillstyrka, att detta anslag höjes. Det är emellertid önskvärt, att verksamheten kan bedrivas på ett effektivt sätt. Möjligheterna att erhålla bidrag från industrien — vars intressen kontaktmannen skall främja — torde därför böra prövas.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 57 600 kronor.

[42] 21. Statens tekniska forskningsråd.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	66 700	62 392
1953/54 (statsliggaren s. 888)	72 800	
1954/55 (förslag)	72 800	

Yrkanden.

Statens tekniska forskningsråd (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget höjes med 8 200 kronor eller det högre belopp, som kan erfordras vid en höjning av arvodena till rådets ordförande och ledamöter.

	Ökning
1. Sekreterare Cg 29—Cg 31	900
2. Registratorn Cg 14—Ce 15	816
3. Höjt arvode till kamreraren	2 400
4. 1 kontorsbiträde	4 084
5. Höjning av arvodena till rådets ordförande och ledamöter	
	8 200

Motiv.

1—2. Rådet har tidigare — med hänvisning till arten och omfattningen av ifrågavarande befattningshavares arbetsuppgifter — föreslagit uppflyttning i lönegrad (jfr X ht 1953 s. 52). Sekreterarens slutlönegrad bör vara Ce 34; rådets nuvarande sekreterare, som anställdes den 1 augusti 1953, bör under nästa budgetår vara placerad i Cg 31.

3. Under förutsättning att anslaget till tekniskt-vetenskaplig forskning m. m. i enlighet med rådets förslag uppräknas till 2 miljoner kronor bör arvodet till kamreraren höjas.

4. Sekretariatets redan förut stora arbetsbörda har ökat genom höjningen av anslaget till tekniskt-vetenskaplig forskning m. m. samt tillkomsten av en särskild forskningsfond.

5. Enär arvodena fastställdes för ordföranden år 1947 (5 000 kronor) samt för ledamöterna redan år 1942 (envar 2 000 kronor) bör arvodenas storlek nu omprövas.

Departementschefen.

De föreslagna lönegradsuppflyttningarna kan jag icke biträda. Ej heller är jag beredd tillstyrka någon höjning av arvodena till kamreraren eller till rådets ledamöter. Förslaget om medelsanvisning till en ny kontorsbiträdesbefattning kan jag icke förorda. Jag vill här erinra om att för innevarande budgetår medgivits en mindre ökning av anslaget i syfte bl. a. att bereda rådet möjlighet att anlita tillfällig arbetshjälp.

Jag föreslår sålunda, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 72 800 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Statens tekniska forskningsråd* för budgetåret
1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 72 800 kronor.

[43] 22. Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	1 245 000	1 390 059
1953/54 (statsliggaren s. 888)	1 395 000	
1954/55 (förslag)	1 395 000	

Y r k a n d e.

Statens tekniska forskningsråd (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget
höjs till 2 000 000 kronor.

M o t i v.

Rådet erinrar om att tillgången på medel för teknisk forskning förbättrats genom 1953 års fond för teknisk forskning. Fonden, som uppgår till 1 200 000 kronor, har bildats av överskottsmedel ur vissa clearingkassor. Fondmedlen är avsedda att användas huvudsakligen inom de områden av tekniken, varifrån medlen ursprungligen influtit. Det kan förutses, att en stor del av fondmedlen kommer att tagas i anspråk för utvecklingsarbete under det att endast en mindre del kan utnyttjas för att stödja forskning.

Anslaget har efterhand i allt större utsträckning blivit bundet till fortlöpande forskningsuppgifter. Under budgetåret 1950/51 belöpte sålunda 727 000 kronor på dylika uppgifter, under 1951/52 899 000 kronor samt under 1952/53 971 000 kronor, varjämte för innevarande budgetår ansökts om stöd till fortlöpande forskningsuppgifter med 1 116 000 kronor. Forskningsområden, där behovet av forskning på lång sikt dokumenteras, bör understödjas genom särskilda anslag.

En ökning av medlen till teknisk forskning är nödvändig; som närmaste mål räknar rådet med ett anslag av 5 miljoner kronor. Med hänsyn till personal- och materielresurser kan anslaget för nästa budgetår begränsas till 2 miljoner kronor. Härvid förutsätter rådet, att staten — i enlighet med tidigare framlagda förslag — skall ingå två avtal om årliga bidrag, det ena med stiftelsen Svenska forskningsinstitutet för cement och betong, det andra angående inrättande av ett institut för optisk forskning. Driftbidragen, som bör anvisas i särskild ordning, beräknas till 150 000 resp. 111 400 kronor, vartill kommer ett anslag för uppförande av byggnader vid optiska institutet av 650 000 kronor. Rådet framhåller att en viss forskningsverksamhet inom optikens område påbörjats vid tekniska högskolan med bidrag från rådet och från naturvetenskapliga forskningsrådet. Verksamheten har gett goda praktiska resultat och uppmärksamhets utomlands. Om inrättandet av ett optiskt institut ytterligare uppskjutes, föreligger risk att verksamheten i stora delar ej kan föras vidare. — Slutligen hemställer

rådet om uppdrag att verkställa erforderliga utredningar för prövning av frågan om motsvarande avtal beträffande Garverinäringens forskningsinstitut och Glasinstitutet i Växjö.

Särskild framställning om anslag har dessutom ingivits av *styrelsen för cement- och betonginstitutet* (skr. 31/8 1953). Vidare har *statens institut för folkhälsan* (skr. 28/10 1953) — med hänvisning till arbetarskyddets behov av tillgång till optisk specialapparat — understrukit behovet av ett optiskt institut.

Departementschefen.

Såsom forskningsrådet framhållit har möjligheterna att understödja den tekniska forskningen nu förbättrats genom tillkomsten av 1953 års fond för teknisk forskning. Med hänsyn härtill och till den återhållsamhet, som påkallas av det statsfinansiella läget, anser jag mig icke kunna förorda, att anslaget höjs för nästa budgetår.

Vid anmälan av detta anslag föregående år anförde jag, att förslagen om avtalsreglerade årliga bidrag till cement- och betongforskning samt optisk forskning borde övervägas i samband med den utredning, som skulle verkställas rörande fortsatt statligt stöd åt vissa institut för tekniskt-vetenskaplig forskning. Särskilda sakkunniga har tillkallats för att verkställa utredning rörande nytt avtal angående bidrag till verksamheten vid Svenska träforskningsinstitutet. Av nämnda sakkunniga behandlas f. n. förslaget om bidrag till optisk forskning.

Tills vidare torde statens stöd åt de av rådet berörda särskilda forskningsinstituten få beviljas inom ramen för vederbörande forskningsanslag.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 395 000 kronor.

[44] 23. Bidrag till Svenska träforskningsinstitutet.

Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 750 400 kronor. Särskilda sakkunniga, som tillkallats för att verkställa utredning rörande nytt avtal angående bidrag till verksamheten vid institutet, väntas inom kort avlämna sitt betänkande. Då beredningen av frågan om medelsbehovet för nästa budgetår ännu icke avslutats, bör anslaget upptagas med beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till Svenska träforskningsinstitutet* för budgetåret 1954/55 beräkna ett förslagsanslag av 852 600 kronor.

[45] 24. Bidrag till Svenska textilforskningsinstitutet.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	106 600	117 305
1953/54 (statsliggaren s. 889)	122 000	
1954/55 (förslag)	122 000	

Enligt avtal, som träffats med Stiftelsen Svensk textilforskning, skall staten bl. a. bidraga till kostnaderna för avlöning, pensionering och olycksfallsförsäkring av viss personal vid Svenska textilforskningsinstitutet samt för uppvärmning av institutets byggnad. Avtalsperioden utlöper den 30 juni 1955.

I enlighet med förslag av *styrelsen för Svenska textilforskningsinstitutet* (skr. 30/5 1953) uppföres anslaget för nästa budgetår med oförändrat belopp, 122 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Svenska textilforskningsinstitutet* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 122 000 kronor.

[46] 25. Bidrag till Metallografiska institutet.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	23 700	16 638
1953/54 (statsliggaren s. 890)	23 700	
1954/55 (förslag)	23 700	

Enligt avtal, som träffats med Stiftelsen Svensk järn- och metallforskning, skall staten svara för kostnaderna för arvoden till ordföranden och av Kungl. Maj:t förordnad ledamot i styrelsen för metallografiska institutet samt för uppvärmning av institutets byggnad.

I enlighet med förslag av *föreståndaren för Metallografiska institutet* (skr. 19/8 1953) uppföres anslaget för nästa budgetår med oförändrat belopp, 23 700 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Metallografiska institutet* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 23 700 kronor.

[47] 26. Bidrag till Institutet för konserveringsforskning.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53	275 000	304 414
1953/54 (statsliggaren s. 890)	368 600	
1954/55 (förslag)	410 600	

I enlighet med avtal, som ingåtts mellan Kungl. Maj:t och Stiftelsen Svensk konserveringsforskning, skall staten i den utsträckning, som anges i avtalen, bidra till kostnaderna för verksamheten vid Institutet för konserveringsforskning. Bl. a. föreskrives i avtalen följande.

Av statsmedel skall årligen enligt styrelsens bestämmande utgå lön eller arvode dels till en föreståndare, envar av tre laboratoriechefer samt en dokumentationsingenjör med vissa angivna belopp, dels till övriga befattningshavare vid institutet med tillhopa högst 133 200 kronor. Befattningshavares lön må icke utan Kungl. Maj:ts medgivande bestämmas till högre belopp än 9 828 kronor för år. Är befattningshavares av statsmedel utgående avlönning bestämd att utgå som lön, skall jämte lönen av statsmedel utgå dyrtidskompensation enligt de grunder, som gäller för närmast jämförlig statlig befattningshavare med lön enligt statens allmänna avlöningsreglemente.

Vissa befattningshavare vid institutet är berättigade till pension i Svenska personal-pensionskassan. Pensionsavgifterna skall helt bekostas av statsmedel.

Staten skall vidare bidra till institutets övriga kostnader med hälften av det å institutets omkostnadsstat uppförda beloppet, dock vid oförändrat penningvärde och vid full utbyggnad av verksamheten högst 60 000 kronor för år. Bidraget till omkostnader skall, om den allmänna prisnivån avsevärt ändras under avtalets giltighetstid, justeras så att dess realvärde förblir oförändrat.

Till uppförande av byggnader vid institutet har riksdagen anvisat sammanlagt 2 480 000 kronor. Under föregående höst kunde institutets laboratoriebyggnad tagas i bruk. En fabriksbyggnad kommer att färdigställas under våren 1954.

Y r k a n d e n.

Styrelsen för Institutet för konserveringsforskning (skr. 10/9 1953) föreslår att anslaget för nästa budgetår uppräknas till 464 600 kronor, vilket innebär en höjning av det för innevarande budgetår anvisade anslaget med 96 000 kronor. Vidare hemställer styrelsen om medgivande att inom ramen för anvisade löne-medel få fastställa lön för assistent med belopp, som motsvarar lägst 27 lönegraden. Styrelsens medelsberäkningar framgår i huvudsak av följande sammanställning.

	Ökning
1. Nya tjänster:	
2 assistenter löneklass 22	26 808
1 kanslibiträde	9 936
1 laboratoriebiträde	7 324
1 kontorsbiträde	7 324
2. Ytterligare personal för biblioteket	10 000
3. Ökade löneutgifter för viss personal	23 298
4. Pensionsavgifter	6 310
5. Omkostnader	5 000
	96 000

M o t i v.

För närvarande får av statsmedel utgå lön till assistent med belopp motsvarande högst 24 löneklassen. För att kunna få tillräckligt kvalificerad personal bör lönen i vissa fall kunna fastställas till belopp motsvarande lägst 27 lönegraden. Denna lönegrad tillämpas för assistenter vid jämförliga forskningsanstalter.

1. Under nästa budgetår kommer institutets verksamhet att bedrivas i full omfattning. Personaluppsättningen måste därvid utökas.

2. För budgetåret 1955/56 avser styrelsen att begära medel för särskilda biträdestjänster vid biblioteket. Under budgetåret 1954/55 bör 20 000 kronor disponeras för ifrågasvarande ändamål, varav hälften bör bestridas av stiftelsen.

3. För innevarande budgetår har medel för avlöning av viss personal beräknats endast för tre kvartal, d. v. s. från den 1 oktober 1953. Denna personal skall vara anställd hela nästa budgetår.

5. Statens bidrag till omkostnader har för budgetåret 1953/54 beräknats till 55 000 kronor. Då institutet under nästa budgetår är fullt utbyggt, bör för omkostnader beräknas det i avtalet angivna beloppet, 60 000 kronor. På grund av penningvärdesförändringen torde emellertid sistnämnda belopp framdeles böra justeras.

Departementschefen.

Avtalet mellan staten och stiftelsen Svensk konserveringsforskning utlöper den 30 juni 1956. Jag är icke beredd förorda andra höjningar av statens bidrag än de, som betingas av avtalet.

Utan Kungl. Maj:ts medgivande får lön av statsmedel till befattningshavare vid institutet icke utgå med högre belopp än som motsvarar 24 löneklassen. Institutet har nu begärt att — inom ramen för anvisade medel — få höja denna gräns, vad beträffar assistenter, till lägst 27 lönegraden. Jag anser mig endast kunna tillstyrka, att bemyndigandet att fastställa lön utvidgas till belopp motsvarande 25 löneklassen.

De ökade lönekostnaderna för viss personal, som icke varit anställd under hela innevarande budgetår, kan uppskattas till 23 200 kronor, med vilket belopp anslaget bör höjas. Då institutet vid ingången av budgetåret 1954/55 är fullt utbyggt, bör statens bidrag till avlöningar under nästa budgetår utgå med hela det belopp, som anges i avtalet. Den ytterligare höjning som föranledes härav beräknar jag till 7 500 kronor. Den ökade medelsanvisning i övrigt, som motiverats med behov av nya tjänster och ytterligare bibliotekspersonal, kan jag alltså ej förorda.

För pensionsavgifter och omkostnader beräknar jag i enlighet med institutets förslag ett ytterligare medelsbehov av 6 300 resp. 5 000 kronor.

Statens bidrag till institutet bör sålunda höjas med $(23\,200 + 7\,500 + 6\,300 + 5\,000 =) 42\,000$ kronor och anslaget för nästa budgetår uppföras med $(368\,600 + 42\,000 =) 410\,600$ kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Institutet för konserveringsforskning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett förslagsanslag av 410 600 kronor.

[48] 27. Bidrag till Hemmens forskningsinstitut.

	Anslag
1953/54 (statsliggaren s. 891)	130 000
1954/55 (förslag).....	330 000

Hemmens forskningsinstitut undergick föregående budgetår en omorganisation, i samband varmed Kungl. Maj:t den 30 januari 1953 fastställde nya stadgar för institutet. Dessa stadgar innebär i huvudsak följande.

Institutet har till uppgift att verka för en rationalisering av arbetsförhållandena i enskilda hem och kollektiva hushåll genom forskning och upplysning samt verka för en inriktning av produktionen och konsumtionen på goda och ändamålsenliga bruksvaror.

Institutets angelägenheter handhas av fullmäktige och en styrelse. Fullmäktige består av vissa fackliga organisationer och sammanslutningar inom näringslivet samt Ingenjörsvetenskapsakademien och statens institut för folkhälsan. Fullmäktige skall på olika vägar främja institutets syften. Styrelsen består av ordförande och tolv ledamöter. Ordföranden och sex av ledamöterna förordnas av Kungl. Maj:t. De övriga styrelseledamöterna utses av fullmäktige. Styrelsen utser inom sig bl. a. en verkställande ledamot, som även tjänstgör såsom föredragande. Styrelsens förvaltning av institutets medel skall årligen granskas av två revisorer. En av revisorerna utses av Kungl. Maj:t.

För att beslut om ändring av institutets stadgar skall vara giltigt fordras Kungl. Maj:ts godkännande.

Till bidrag till institutet anvisades för budgetåret 1952/53 dels å ordinarie stat 130 000 kronor, dels å tilläggsstat II 115 000 kronor. Av det förstnämnda beloppet utbetalades 80 000 kronor såsom bidrag till verksamheten under kalenderåret 1952 och 50 000 kronor att av institutet disponeras såsom rörelsekapital. Av det på tilläggsstat anvisade beloppet avsågs 65 000 kronor för bidrag till verksamheten under tiden 1 januari—30 juni 1953 och 50 000 kronor för ytterligare stöd åt institutet.

Vid flera tidigare tillfällen har ifrågasatts en sammanslagning av Hemmens forskningsinstitut och byrån Aktiv hushållning inom statens pris-kontrollnämnd. Nämnda byrå inrättades den 1 oktober 1943 för att omhänderta en inom statens informationsstyrelse tidigare organiserad propagandaverksamhet för konsumtionsanpassning under rådande krisförhållanden (se XI ht 1944 s. 54). Byråns verksamhet har ansetts böra fortsätta även sedan nämnda förhållanden upphört och omfattar för närvarande under-

sökningar och utredningar på konsumtionsvaruområdet samt upplysning och rådgivning i anslutning därtill. Arbetet bedrivs på en huslig och en textil avdelning.

Y r k a n d e.

Hemmens forskningsinstitut (skr. 29/8 1953) föreslår, att verksamheten inom byrån Aktiv hushållning sammanföres med Hemmens forskningsinstitut den 1 juli 1954, och hemställer, att anslaget till bidrag till institutet för nästa budgetår höjes med 298 300 kronor.

	Ökning
1. Byrån Aktiv hushållning.....	175 000
2. Ökat bidrag till institutets verksamhet	50 000
3. Pensionering av personalen	73 300
	298 300

M o t i v.

I. I institutets skrivelse erinras om att förslag angående sammanslagning av institutet och byrån Aktiv hushållning tidigare framlagts dels i betänkanden av utredningen för hem- och familjefrågor (SOU 1947:46) och 1946 års utredning angående kvalitetsforskning och konsumentupplysning (SOU 1949:18) och dels i institutets petitaskrivelse den 5 oktober 1951. Institutet framhåller, att vid remissbehandlingen av dessa förslag samtliga instanser i princip tillstyrkt en sammanslagning men att skilda uppfattningar gjort sig gällande beträffande organisations- och finansieringsfrågorna. I och med att institutets organisation numera blivit fastare anser institutet det befogat att ånyo upptaga spørgsmålet om en sammanslagning.

Beträffande den verksamhet, som bedrivs inom Hemmens forskningsinstitut, respektive byrån Aktiv hushållning framhålles i huvudsak följande. Institutet sysslar med systematiska undersökningar på längre sikt i fråga om bostäder och livsmedel samt på de hushållstekniska och kemiska områdena. Byrån Aktiv hushållning följer utvecklingen på dessa områden under samarbete med andra institutioner av skilda slag samt utför i viss utsträckning undersökningar till ledning för upplysningsarbetet. På det textila området bedriver byrån Aktiv hushållning försöksverksamhet, som i viss utsträckning är analog med institutets arbete beträffande övriga grupper av konsumtionsvaror. Upplysningsverksamheten inom de båda organen berör i huvudsak samma områden, bortsett från textila området, och bedrivs med i stort sett samma hjälpmedel. Med hänsyn till vad sålunda anförts om verksamheten anser institutet att vissa fördelar skulle vinnas genom en sammanslagning. Bl. a. skulle risken för dubbelarbete elimineras. Vidare skulle tillgängliga personella resurser bättre kunna samordnas och större slagkraft ernås i upplysningsarbetet.

Institutet finner det icke för närvarande möjligt att lägga fram en detaljerad organisationsplan. Avsikten är emellertid att efter sammanslagning-

en tills vidare fördela verksamheten på ett kansli och två avdelningar, varav den ena skulle motsvara det nuvarande institutet jämte byrån Aktiv hushållnings husliga avdelning och den andra byrån Aktiv hushållnings textila avdelning. Lokalfrågan, som enligt institutets mening bör lösas genom utvidgning av institutets nuvarande lokaler, vilka förhyrs av statsverket, är enligt skrivelsen föremål för utredning av byggnadsstyrelsen.

Enligt en inom statens priskontrollnämnd upprättad, till institutets skrivelse såsom bilaga fogad promemoria kan nettokostnaden för byrån Aktiv hushållning under budgetåret 1954/55 beräknas till 183 200 kronor. Härefter har inräknats byråns andel i vissa gemensamma kostnader; denna andel har uppskattats till 10 000 kronor för år. Då institutet anser att den ifrågasatta sammanslagningen möjliggör viss rationalisering, främst i fråga om den kamerala verksamheten, har sistnämnda belopp icke medtagits vid institutets kostnadsberäkning. I övrigt har institutet företagit smärre jämkningar i fråga om vissa kostnadsposter samt, med hänsyn till att institutet är ett enskilt organ, gjort tillägg för portokostnader och försäkringspremier. Det nettobelopp, varmed kostnaderna för institutets verksamhet under budgetåret 1954/55 kommer att ökas till följd av sammanslagningen, beräknas av institutet till 170 000 kronor. Härtill kommer vissa engångsutgifter — för flyttning och utökning av telefonväxel m. m. — å sammanlagt ca 5 000 kronor. Det förutsättes, att statsverkets inventarier hos byrån Aktiv hushållning skall få övertagas av institutet utan kostnad.

2. Institutet erinrar om att dess verksamhet år 1952 av ekonomiska skäl måste inskränkas och läggas om i vissa avseenden. På grund av det extra statsbidrag å 50 000 kronor, som anvisades av 1953 års riksdag, har det enligt skrivelsen blivit möjligt för institutet att för innevarande budgetår räkna med en återgång, i vad avser undersökningsverksamheten, till den omfattning verksamheten hade innan nyssnämnda åtgärder vidtogs. Institutet anser det vara av största betydelse att undersökningsverksamheten under nästa budgetår upprätthållas i minst samma omfattning och att upplysningsverksamheten något utbygges. Från dessa utgångspunkter beräknar institutet kostnaderna för här ifrågakommande verksamhetsgrenar under nästa budgetår till 320 000 kronor, exklusive pensionsavgifter. Bidrag från enskilt håll samt intäkter av skilda slag väntas komma att stå till förfogande för täckning av dessa kostnader till ett belopp av 140 000 kronor. Återstoden av kostnaderna ($320\,000 - 140\,000 =$) 180 000 kronor, skulle enligt institutets framställning täckas av statsbidrag å motsvarande belopp, vilket med 50 000 kronor överstiger statsbidraget för innevarande budgetår.

3. Institutet har i särskild skrivelse till Kungl. Maj:t hemställt, att personalen vid institutet måtte medges pensionsrätt hos statens pensionsanstalt, räknat fr. o. m. den 1 juli 1954. Därvid har framhållits bl. a. att befattningshavarna vid byrån Aktiv hushållning, därest en sammanslagning av byrån och institutet kommer till stånd i enlighet med institutets förslag, skulle förlora de pensionsförmåner, som nu tillkommer dem jämlikt

de för statens krisorgan gällande bestämmelserna. Kostnaderna för pensionering av institutets personal efter sammanslagningen beräknas av institutet till 73 300 kronor. Härav utgör 51 200 kronor engångsavgift i samband med anslutningen till pensionsanstalten av institutets nuvarande personal.

Yttranden.

Över institutets framställning har yttranden avgivits av statskontoret, statens sakrevision, kommerskollegium, statens priskontrollnämnd, statens tekniska forskningsråd, Landsorganisationen i Sverige, Tjänstemännens centralorganisation, Sveriges industriförbund, Sveriges grossistförbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges lantbruksförbund, Sveriges hantverks- och småindustriorganisation, Kooperativa förbundet samt, i gemensam skrivelse, Husmödrarnas samarbetskommitté, Hushållslärarinnornas samorganisation, Riksförbundet landsbygdens folk och Yrkeskvinnors samarbetsförbund.

Till institutets förslag om sammanslagning av byrån Aktiv hushållning med institutet ställer sig endast statens priskontrollnämnd helt avvisande. Samtliga övriga myndigheter och de organisationer, som yttrat sig i frågan, tillstyrker förslaget i princip.

Statens priskontrollnämnd erinrar om att nämnden vid remissbehandlingen av organisationsfrågan för Hemmens forskningsinstitut år 1952 avstyrkte det av institutet framlagda förslaget, vilket nämnden icke fann förenligt med en obunden konsumentupplysning. Nämnden förordade i stället, att ett statligt organ för forsknings- och upplysningsverksamhet på konsumtionsvaruområdet skulle inrättas. I sitt nu framlagda yttrande anför nämnden, att de skäl, som angivits för detta ställningstagande, enligt nämndens mening alltså äger giltighet. I enlighet härmed anser nämnden, att ett statligt organ för ifrågavarande verksamhet bör inrättas och att den verksamhet, som nu bedrivs av institutet och av byrån Aktiv hushållning, bör överföras till detta organ.

Priskontrollnämnden anmärker vidare, att institutet icke framlagt någon plan för verksamhetens bedrivande efter en eventuell sammanslagning. Nämnden finner det angeläget, att möjlighet beredes myndigheter och andra intressenter att på grundval av en dylik plan bedöma verksamheten på längre sikt, bl. a. med hänsyn till arbetets fördelning mellan å ena sidan konsumentupplysning och å andra sidan en mer ambitiös forskning. Nämnden anför, att verksamheten inom byrån Aktiv hushållning bedrivits i en, såvitt nämnden kunnat finna, lycklig förening mellan praktiska undersökningar och rörligt, efter skiftande förhållanden anpassat upplysningsarbete.

I anledning av priskontrollnämndens yttrande framhåller *Kooperativa förbundet*, att den insyn i ifrågavarande verksamhet, som beredes de stora folkrörelserna och näringsorganisationerna genom institutets nuvarande organisation, är av stort värde för en effektiv konsumentupplysning. Denna insyn skulle enligt förbundets mening väsentligt minskas om verksamheten inordnades i den statliga förvaltningen. *Kommerskollegium* finner, att det skulle

vara av värde, om institutets nuvarande halvstatliga organisationsform, som bereder de enskilda sammanslutningarna ett visst inflytande, bibehålles. *Statens tekniska forskningsråd* anser, att institutet i likhet med vissa bransch-forskningsinstitut bör kunna drivas i en kombinerad statlig och privat regi.

Statens sakrevision, till vars utlåtande *statskontoret* ansluter sig, anför att ämbetsverket redan vid sin granskning år 1952 av institutets organisation och verksamhet fann, att så stora likheter förelåg mellan verksamheten vid institutet och vid hushållsavdelningen inom byrån Aktiv hushållning, att en sammanslagning av de båda institutionerna borde komma till stånd. Med hänsyn till institutets ekonomiska ställning kunde emellertid sakrevisionen då icke förorda en omedelbar sammanslagning. Enligt sakrevisionens mening kvarstår dessa betänkligheter icke numera, sedan institutet genom olika saneringsåtgärder och extra statsanslag fått en stark ekonomisk ställning.

Vad angår medelsanvisningen till institutet för nästa budgetår, tillstyrkes institutets framställning i sin helhet av *Landsorganisationen i Sverige*, *Tjänstemännens centralorganisation*, *Sveriges lantbruksförbund*, *Husmödrarnas samarbetskommitté*, *Hushållslärarinnornas samorganisation*, *Riksförbundet landsbygdens folk* och *Yrkeskvinnors samarbetsförbund*. Beräkningen av det belopp, varmed institutets statsbidrag bör ökas till följd av sammanslagningen med byrån Aktiv hushållning, lämnas av *kommerskollegium*, *statens tekniska forskningsråd*, *Sveriges industriförbund* och *Kooperativa förbundet* utan erinran. *Statskontoret*, *statens sakrevision*, *statens tekniska forskningsråd*, *Sveriges grossistförbund* samt *Sveriges hantverks- och småindustriorganisation* motsätter sig icke institutets framställning om höjning av bidraget till verksamheten i dess nuvarande omfattning med 50 000 kronor.

Åtskilliga erinringar har emellertid framförts mot institutets förslag i denna del. Sålunda anser *hantverks- och småindustriorganisationen*, att en förutsättningslös omprövning i syfte att beskära byrån Aktiv hushållnings arbetsuppgifter bör föregå sammanslagningen med institutet och att i varje fall kostnaden för verksamheten bör kunna nedbringas genom ökning av intäkterna. *Sveriges grossistförbund* och *Sveriges köpmannaförbund* framhåller, att sammanslagningen bör kunna medföra en sänkning av de sammanlagda kostnaderna men att någon nämnvärd besparing icke förutsättes i institutets framställning. *Statens sakrevision* finner, att en besparing av omkring 55 000 kronor per år bör vara möjlig till följd av sammanslagningen. Av samma mening är *statskontoret*. Beträffande den omedelbara utvidgning av institutets upplysningsverksamhet, för vilken en del av den begärda bidragsökningen å 50 000 kronor avses, uttalas betänkligheter i vissa yttranden. Sålunda anför *kommerskollegium* och *Kooperativa förbundet*, att stor vikt visserligen bör fästas vid en effektiv upplysningsverksamhet men att resultatet av sammanslagningen bör avvaktas, innan personalförstärkning för detta ändamål sker. *Kommerskollegium* föreslår, att statsbidraget till institutets verksamhet i dess nuvarande omfattning för nästa budgetår upptages med oförändrat belopp. Enligt kollegiets mening bör vidare undersökas, om icke ifrågavarande verksamhet mer än hittills skulle kunna samordnas med

den upplysning, som redan bedrives genom olika branschföreningar. Liknande erinringar göres av *Sveriges köpmannaförbund*. *Sveriges industriförbund* framhåller, att det icke synes vara ur vägen att eftersträva, att mera kostsam upplysningsverksamhet, särskilt i form av publikationer av olika slag, i högre grad än hittills får betalas av dem som draga den direkta nytan därav. Industriförbundet nämner, att textilindustriens omfattande informationsverksamhet kunnat göras i stort sett självfinansierande. *Statens priskontrollnämnd* anser, att institutets beräkning av de intäkter, som skulle komma att inflyta genom försäljning av mönster och broschyrer, är alltför försiktig.

Institutets förslag om pensionering av dess befattningshavare tillstyrkes eller lämnas utan erinran i flertalet remissyttranden. *Statens sakrevision* finner det emellertid icke lämpligt att reglera pensionsrätten för institutets personal, innan större klarhet vunnits om hur institutet skall organiseras och vilka befattningshavare som på längre sikt skall knytas till detsamma. Vidare anför sakrevisionen, att resultatet av 1951 års pensionsutredning bör avvaktas innan definitiva åtgärder beträffande pensioneringen vidtages. Under åberopande av vad sakrevisionen sålunda anför avstyrker såväl nämnda ämbetsverk som *statskontoret* institutets framställning om statsbidrag till pensionskostnader för personalen. Båda ämbetsverken framhåller därvid, att personalen vid byrån Aktiv hushållning kan vid övergången till enskild tjänst genom särskilt beslut tills vidare bibehållas vid den pensionsrätt, som för närvarande gäller jämlikt pensionsbestämmelserna för statens krisorgan.

Departementschefen.

Den undersöknings- och upplysningsverksamhet beträffande konsumtionsvaror och hemarbete, som Hemmens forskningsinstitut och byrån Aktiv hushållning inom statens priskontrollnämnd var för sig bedriver, är i icke oväsentlig utsträckning av ensartad beskaffenhet. Med hänsyn härtill ligger det nära till hands att, såsom ock tidigare vid flera tillfällen skett, överväga huruvida icke institutet och byrån lämpligen borde sammanföras till ett organ. Synbarligen kan avsevärda fördelar vinnas genom en sådan sammanslagning. Om verksamheten inordnas under en gemensam ledning bör bl. a. en rationell fördelning och samordning av arbetet vara lättare att åstadkomma än om detta, såsom nu är fallet, är splittrat på två organisatoriskt skilda enheter. Risken för dubbelarbete bör sålunda kunna helt elimineras. Även i andra avseenden, exempelvis vad angår kontakten mellan allmänheten och här ifrågakarande verksamhet, torde ett sammanförande till ett organ kunna förutsättas vara gagneligt.

Institutets förslag beträffande sammanslagningen innebär, att byrån Aktiv hushållning avvecklas och att byråns befattningshavare beredes anställning vid institutet. Samtliga remissinstanser med undantag av priskontrollnämnden har i princip anslutit sig till detta förslag, varvid dock i en del fall förutsatts viss begränsning av den till institutet överförda personalgruppen.

Priskontrollnämnden har i sitt remissyttrande ånyo framlagt förslag om inrättande av ett nytt, helstatligt organ för forsknings- och upplysningsverksamhet på konsumtionsvaruområdet, inom vilket organ institutet och byrån Aktiv hushållning skulle sammanföras. I anledning härav må erinras, att motsvarande förslag berördes i föregående års statsverksproposition (X ht s. 68). Därvid framhölls bl. a., att det kunde ligga nära till hands att föreslå, att institutet ombildades till ett rent konsumentorgan eller till ett helstatligt organ. Samtidigt framhölls emellertid vissa fördelar av en medverkan i institutets ledning från näringsorganisationernas sida. Med hänsyn till dessa fördelar tillstyrktes det då förevarande förslaget angående institutets omorganisation. Någon omständighet, som motiverar ändrat ställningstagande, synes icke sedan dess ha inträffat. I detta sammanhang må erinras om att Kungl. Maj:t enligt de nya stadgarna för institutet har att utse ordförande och halva antalet av de övriga ledamöterna i institutets styrelse. Härigenom kan såväl det allmännas som konsumenternas intressen tillförsäkras ett väsentligt inflytande på institutets ledning.

Med stöd av vad nu anförts vill jag i huvudsaklig överensstämmelse med innebörden av institutets förslag tillstyrka, att byrån Aktiv hushållning inom statens priskontrollnämnd avecklas med utgången av innevarande budgetår och att den verksamhet, som där bedrives, överflyttas till Hemmens forskningsinstitut. Till de praktiska problem, som kan väntas uppkomma i samband med dessa åtgärder, synes definitiv ställning icke behöva tagas i detta sammanhang. Det torde få ankomma på institutets styrelse att utarbeta närmare förslag hur nyssnämnda verksamhet skall inpassas i institutets organisation. Självfallet bör institutet så långt möjligt tillgodogöra sig de erfarenheter i fråga om verksamhetens praktiska uppläggning, som efter hand samlats inom byrån Aktiv hushållning. Enligt vad under hand inhämtats från byggnadsstyrelsen torde möjligheter föreligga att lösa lokalfrågan på det sätt institutet funnit önskvärt. Någon erinran emot att institutet tills vidare, i mån av behov, får kostnadsfritt disponera de till byrån Aktiv hushållning hörande inventarierna torde med hänsyn till omständigheterna icke böra göras.

Frågan om anslutning av institutets personal till statens pensionsanstalt torde i avvaktan på särskild utredning i ämnet böra anstå tills vidare. De befattningshavare vid byrån Aktiv hushållning, som tar anställning vid institutet och som dessförinnan tillerkänts pensionsrätt, bör få bibehålla denna tills vidare. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att för de särskilda fallen fatta beslut härom.

Av vad jag nyss anfört följer, att av institutet äskade medel till bestridande av pensionsavgifter icke nu bör anvisas. I övrigt har institutet i fråga om medelsanvisning för nästa budgetår hemställt dels om höjning med 50 000 kronor av statens bidrag, som för innevarande budgetår bestämts till 130 000 kronor, dels om ytterligare statsbidrag, motsvarande de beräknade nettokostnaderna för byrån Aktiv hushållning jämte vissa engångskostnader i samband med byråns flyttning, i allt 175 000 kronor. Un-

der hänvisning till vad i det föregående anförts om sammanslagningen av institutet och nämnda byrå vill jag förorda, att statsbidraget till institutet höjes med sistnämnda belopp eller till $(130\ 000 + 175\ 000 =)$ 305 000 kronor. Ifrågavarande sammanslagning synes i och för sig innebära, att betingelserna för den av de båda organen nu bedrivna verksamheten avsevärt förbättras och att till följd därav en viss intensifiering av verksamheten bör vara möjlig. Önskemålet om en ytterligare utvidgning av undersöknings- och upplysningsarbetet på konsumtionsområdet synes mig behjärtansvärt. Jag tillstyrker fördenskull att ytterligare 25 000 kronor anvisas för detta ändamål. I detta sammanhang må vidare framhållas att institutet torde kunna påräkna bidrag till särskilda arbetsuppgifter från de clearingkassamedel, som inom handels- och sjöfartsfonden avsatts för forskning samt försöks- och upplysningsverksamhet av betydelse för konsumenterna. Anslaget bör i enlighet med vad nyss sagts för nästa budgetår uppföras med ett belopp av $(305\ 000 + 25\ 000 =)$ 330 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Hemmens forskningsinstitut* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 330 000 kronor.

[49] 28. *Bidrag till Aktiebolaget Ceaverken för vissa forskningsarbeten.*

	Anslag
1953/54 (statsliggaren s. 891)	25 000
1954/55 (förslag)	25 000

Anslaget är avsett för stöd åt den beredskapsforskning beträffande skärmbildsfilmer samt fotografiskt material för försvarets behov, som bedrivs av Aktiebolaget Ceaverken och som icke omedelbart sammanhänger med bolagets industriella och kommersiella verksamhet.

I enlighet med förslag av *Aktiebolaget Ceaverken* (skr. 10/10 1953) torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Aktiebolaget Ceaverken för vissa forskningsarbeten* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

[50] 29. *Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi.*

	Anslag
1953/54 (statsliggaren s. 891)	7 100 000
1954/55 (förslag)	10 000 000

Aktiebolaget Atomenergi, som bildades år 1947, har ett aktiekapital av 3 500 000 kronor, varav staten tecknat 2 000 000 kronor och enskilda intressenter 1 500 000 kronor. Bolaget har till uppgift bl. a. att efterforska och utvinna grundmaterial för atomenergiens utnyttjande samt att bygga

atomreaktorer i första hand för forskningsändamål. Det närmaste målet för bolaget är att färdigställa en första reaktor och att upptaga produktion i större skala av uranpreparat vid ett extraktionsverk, som uppförts i Kvarntorp.

Kostnaderna för bolagets verksamhet har hittills till övervägande delen bestritts från förevarande anslag, å vilket för tiden till och med budgetåret 1953/54 anvisats sammanlagt 33 450 000 kronor. Vid utgången av föregående budgetår återstod av anslaget en reservation av 821 000 kronor. Härav var 621 000 kronor avsedda för täckande av vissa kostnader för tidigare skedd materialanskaffning. Resten av behållningen och det för budgetåret 1953/54 anvisade anslaget, eller sammanlagt (821 000—621 000 + 7 100 000 =) 7 300 000 kronor, var disponibla för bolagets verksamhet under sistnämnda budgetår. De löpande kostnaderna för denna verksamhet har beräknats till i runt tal 5 550 000 kronor. Vissa engångskostnader i samband med utbyggnaden av bolagets anläggningar har uppskattats till 1 750 000 kronor. Summan av nu nämnda kostnader utgör (5 550 000 + 1 750 000 =) 7 300 000 kronor eller samma belopp som vid budgetårets ingång stod till förfogande å anslaget för ifrågavarande ändamål. Någon för verksamheten under nästa budgetår disponibel behållning å anslaget beräknas sålunda icke komma att föreligga vid utgången av budgetåret 1953/54. Bolagets aktiekapital är avsett att intill ett belopp av ca 3 000 000 kronor tagas i anspråk för finansiering av bolagets fasta anläggningar. Återstoden av aktiekapitalet kvarstår tills vidare odisponerat för täckande av oförutsedda eller tillfälliga medelsbehov.

I den mån medel från förevarande anslag disponeras för investeringar i fasta anläggningar och andra objekt, vilka i bolagets räkenskaper kan uppföras som tillgångar, avses bolaget skola till staten avlämna skuldförbindelse å motsvarande belopp.

I samband med sina anslagsäskanden för innevarande budgetår framlade bolaget en femårsplan för den fortsatta verksamheten. Engångskostnaderna för planens genomförande beräknades till ca 29 milj. kronor exklusive kostnaderna för markförvärv. Bolagets löpande kostnader skulle om planen förverkligades komma att successivt stiga till omkring 10 milj. kronor per år. I 1953 års statsverksproposition förordades, att bolagets verksamhet skulle tills vidare bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med den framlagda planen. Häremot gjordes icke någon erinran från riksdagens sida.

Y r k a n d e.

Aktiebolaget Atomenergi (skr. 31/8 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes till 11 400 000 kronor.

M o t i v.

Bolagets första reaktor beräknas bli färdigställd och tagen i bruk under första halvåret 1954. Uranextraktionsverket vid Kvarntorp har igångsatts och kommer att vara i full drift under hela nästa budgetår. Bolagets metal-

lurgiska verksamhet kommer att utvidgas. Administrationen anses böra förstärkas med en byggnadssektion.

De löpande kostnaderna för bolagets verksamhet kommer enligt bolagets beräkning att öka från i runt tal 5 550 000 kronor under innevarande budgetår till 7 852 000 kronor under budgetåret 1954/55. Härjämte beräknar bolaget för täckande av avskrivningar å fasta anläggningar under samma budgetår ett belopp av 500 000 kronor. För täckande av engångskostnader för erforderlig komplettering av reaktoranläggningen och uranextraktionsverket samt anskaffning av reservutrustning erfordras enligt bolaget ytterligare 1 195 000 kronor. Vidare förutses under nästa budgetår utgifter av engångsnatur å sammanlagt 1 837 000 kronor för anskaffningar och arbeten enligt femårsplanen för bolagets fortsatta verksamhet. Av sisnämnda belopp är 1 000 000 kronor avsedda för anskaffning av material till ytterligare en reaktor.

De sammanlagda kostnaderna för bolagets planerade verksamhet under nästa budgetår beräknas sålunda av bolaget till $(7\,852\,000 + 500\,000 + 1\,195\,000 \text{ kronor} + 1\,837\,000 =) 11\,384\,000 \text{ kronor}$.

Y t t r a n d e.

Atomkommittén anför, att utvecklingen på det här aktuella området både inom och utom Sverige gör det mycket angeläget att ett starkt stöd från statens sida lämnas den verksamhet, som bedrives av bolaget. Kommittén anser, att planläggningen och utbyggnaden av bolagets verksamhet skett efter sunda riktlinjer och i ett tempo, avpassat efter vårt lands behov samt ekonomiska och personella möjligheter. Detta gäller enligt kommittén även beträffande den framlagda arbetsplanen för nästa budgetår. Kommittén, som sålunda icke funnit anledning till erinran mot bolagets beräkning av medelsbehovet för budgetåret 1954/55, tillstyrker bolagets framställning.

Departementschefen.

Det utvecklingsarbete på atomenergiområdet, som bedrives av Aktiebolaget Atomenergi, bör enligt min mening fortsätta i huvudsaklig överensstämmelse med de planer, som framlagts av bolaget och som i princip lidigare godkänts av statsmakterna. Kostnaderna för verksamheten synes tills vidare till övervägande delen få bäras av staten. Mot bolagets kostnadsberäkning för nästa budgetår har jag i stort sett icke något att erinra. Jag finner dock icke erforderligt, att av bolaget äskade medel, 500 000 kronor, till täckande av avskrivningar å anläggningarna nu anvisas. I den mån bolaget gör avskrivningar i sina räkenskaper och dessa i följd härav kommer att uppvisa motsvarande förlust, torde denna om så anses erforderligt kunna utjämnas genom att staten efterskänker en del av sin blivande fordran på bolaget. Vidare torde frågan om materialanskaffning för nästa reaktor icke för närvarande vara så aktuell, att hela det av bolaget för dylik anskaffning beräknade beloppet av 1 000 000 kronor nu behöver ställas till förfogande. Med dessa utgångspunkter vill jag förorda, att anslaget för nästa budgetår upp-

föres med ett till 10 000 000 kronor avrundat belopp. Härav torde viss del, vars storlek det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av bolaget närmare bestämma, böra reserveras för materialanskaffning för nästa reaktor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 000 kronor.

[51] 30. Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning.

	Anslag
1953/54 (statsliggaren s. 891)	1 100 000
1954/55 (förslag)	400 000

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 22 maj 1953 äger Aktiebolaget Svensk torvförädling att av anslaget för innevarande budgetår disponera 700 000 kronor för utförande av en försöksanläggning för våtkolning av torv samt 400 000 kronor för forsknings- och utvecklingsarbete i övrigt på torvområdet.

Till bolagets kostnader för nyssnämnda försöksanläggning har utgått statsbidrag med sammanlagt 1 200 000 kronor. Detta belopp svarar mot vad staten ansetts böra tillskjuta för ändamålet (se prop. nr 87/1952, s. 18, statsutsk. utl. nr 132/1952 och r. skr. 241/1952).

Y r k a n d e.

Aktiebolaget Svensk torvförädling (skr. 2/9 1953) hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 600 000 kronor, vilket innebär en minskning med 500 000 kronor.

M o t i v.

Bolagets petitaskrivelse är åtföljd av redogörelse för forskningsverksamheten under tiden 1/7 1952—30/6 1953, preliminärt arbetsprogram jämte budget för forskningsavdelningen under budgetåret 1954/55 och en promemoria rörande planerat utvecklingsarbete på maskintorvområdet. Av handlingarna i ärendet framgår bl. a. följande.

Våtkolningsanläggningen beräknades kunna tagas i bruk under hösten 1953. Under nästa budgetår väntas drifterfarenheter från anläggningen komma att föreligga i sådan utsträckning, att underlag finns för bedömning av våtkolningsprocessens räntabilitet.

Kostnaderna för den ordinarie forskningverksamheten under budgetåret 1952/53 uppgick till i runt tal 400 000 kronor. Arbetet vid bolagets forskningsavdelning, som under nämnda budgetår sysselsatte i medeltal 19 personer, omfattade bl. a. studier rörande torvens malning och avvattning samt

grundläggande undersökningar av torvens natur. Forskningsverksamheten under nästa budgetår avses skola vara inriktad på i huvudsak avvattningsproblemet, vissa spörsmål, som sammanhänger med torvens tillgodogörande såsom bränsle, samt apparattekniska frågor i samband med våtkolning av torv ävensom bearbetning av försöksresultat från våtkolningsanläggningen. Kostnaderna för den planerade verksamheten beräknas till 450 000 kronor.

Vad angår maskintorvområdet utfördes vid bolaget under föregående budgetår visst utvecklingsarbete avseende utbrednings- och vändningsmaskiner. Kostnaderna för detta arbete uppgick till ca 85 000 kronor. För nästa budgetår planeras i anslutning till redan gjorda försök vissa prov med bearbetning av låghumifierad torv för en kostnad av 150 000 kronor. Avsikten är att söka utforma en arbetsprocess för tillverkning av bränntorv utav en råvara, i vilken låghumifierad torv utgör huvudparten.

De sammanlagda kostnaderna för bolagets ordinarie forskningsverksamhet och fortsatta arbete på maskintorvområdet beräknas sålunda för nästa budgetår till $(450\,000 + 150\,000 =) 600\,000$ kronor.

Departementschefen.

Då i enlighet med vad tidigare förutsatts medel till försöksanläggningen för våtkolning icke skall utgå från förevarande anslag under budgetåret 1954/55, bör medelsanvisningen å anslaget för nämnda budgetår minskas med 700 000 kronor. För forsknings- och försöksverksamhet i övrigt kvarstår då ett belopp av $(1\,100\,000 - 700\,000 =) 400\,000$ kronor. Jag anser mig icke kunna tillstyrka någon höjning av ifrågavarande belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning* för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

[52] 31. Bidrag till företagareföreningar m. fl.

De s. k. företagareföreningarnas uppgift är i huvudsak att främja enskild företagsamhet företrädesvis på landsbygden och eljest inom områden, där en utbyggnad och differentiering av näringslivet anses önskvärd ur samhällliga synpunkter. För detta ändamål bedriver föreningarna upplysnings- och rådgivningsverksamhet. Vissa föreningars verksamhet omfattar dessutom långivning.

Föreningarna har i allmänhet bildats på initiativ av länsmyndigheterna. Såsom medlemmar i föreningarna har ingått huvudsakligen för verksamheten intresserade enskilda personer, bolag och föreningar ävensom lands- ting och hushållningssällskap, i vissa fall även kommuner och andra samfälligheter.

Företagareföreningar, vilka är registrerade enligt lagen om ekonomiska föreningar och vilkas verksamhet sålunda är underkastad bestämmelserna